

HOTĂRÂREA NR. _____
din _____

privind aprobarea Planului Integrat de Dezvoltare Urbană a Municipiului Arad

Consiliul Local al Municipiului Arad,
Având în vedere:

- inițiativa primarului, exprimată în Expunerea de motive înregistrată cu nr. 65937 din 17.11.2009;
- raportul Serviciului programe de dezvoltare și integrare europeană, înregistrat cu nr. 65942 din 17.11.2009;
- rapoartele comisiilor de specialitate ale Consiliului Local al Municipiului Arad;
- prevederile art. 36 (2) lit. b) și art. 36 (9) din Legea 215/2001 republicată, a Administrației Publice Locale,
- prevederile art.1 alin (2) din H.G. 998/2008 pentru desemnarea poliilor naționali de creștere în care se realizează cu prioritate investiții din programele cu finanțare comunitară și națională, prin care Municipiul Arad este desemnat ca pol de dezvoltare urbană;

În temeiul drepturilor conferite prin art. 36 (2), lit. b), art. 36 (9) și art. 45 din Legea 215/2001 republicată, a Administrației Publice Locale, adoptă prezenta

HOTĂRÂRE

Art. 1 Se aprobă proiectul „Planul Integrat de Dezvoltare Urbană a Municipiului Arad”(PIDU), conform anexei, care face parte din prezenta hotărâre.

Art. 2 Prezenta hotărâre se va duce la îndeplinire de către Primarul Municipiului Arad, prin direcțiile de specialitate și se va comunica tuturor celor interesați prin grija Serviciului Logistica Actelor Administrative.

Președinte de ședință,

Secretar,

PRIMARUL MUNICIPIULUI ARAD

Nr. 65937 din 17.11.2009

Având în vedere:

- Prin Programul Operațional Regional s-a prevăzut că, în cadrul Axei prioritare, 1 vor fi finanțate planuri integrate de dezvoltare urbană pe termen mediu sau lung, având ca scop regenerarea arealelor urbane;
- lansarea depunerilor de cereri în cadrul Programului Operațional Regional 2007-2013, Axa prioritară 1 „Sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor-poli urbani de creștere”. Domeniul major de intervenție 1.1 Planuri integrate de dezvoltare Sub-domeniul Poli de dezvoltare urbană;
- includerea municipiului Arad în categoria „Poli de dezvoltare urbană” desemnați prin HG nr.998/2008.

EXPUNERE DE MOTIVE

Primăria Municipiului Arad intenționează să elaboreze Planul Integrat de Dezvoltare Urbană a Municipiului Arad pe baza căruia se vor implementa proiectele individuale care au ca scop reabilitarea infrastructurii urbane și îmbunătățirea serviciilor urbane, inclusiv transportul urban precum și reabilitarea infrastructurii sociale, conform cerințelor Ghidului Solicitantului corespunzător;

Propunem adoptarea de către Consiliul Local al Municipiului Arad a unei hotărâri privind aprobarea „Planului integrat de dezvoltare urbană a Municipiului Arad”, conform motivației specificate mai sus.

PRIMAR

GHEORGHE FALCĂ

RAPORT

privind aprobarea Planului integrat de dezvoltare urbană a Municipiului Arad (PIDU)

Având în vedere:

- prevederile art. 36 (2) lit. b) și art. 36 (9) din Legea 215/2001 republicată, a Administrației Publice Locale,
- prevederile art.1 alin (2) din H.G. 998/2008 pentru desemnarea polilor naționali de creștere în care se realizează cu prioritate investiții din programele cu finanțare comunitară și națională, prin care Municipiul Arad este desemnat ca pol de dezvoltare urbană;
- Prin Programul Operațional Regional, program finanțat de Uniunea Europeană prin fondurile structurale, respectiv Fondul European de Dezvoltare Regională, s-a prevăzut că, în cadrul Axei prioritare, 1 vor fi finanțate planuri integrate de dezvoltare urbană pe termen mediu sau lung, având ca scop regenerarea arealelor urbane;
- lansarea depunerilor de cereri în cadrul Programului Operațional Regional 2007-2013, Axa prioritară 1 „Sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor-poli urbani de creștere”. Domeniul major de intervenție 1.1 Planuri integrate de dezvoltare Sub-domeniul Poli de dezvoltare urbană
- Primăria Municipiului Arad intenționează să elaboreze Planul Integrat de Dezvoltare Urbană a Municipiului Arad pe baza căruia se vor implementa proiectele individuale care au ca scop reabilitarea infrastructurii urbane și îmbunătățirea serviciilor urbane, inclusiv transportul urban precum și reabilitarea infrastructurii sociale, conform cerințelor Ghidului Solicitantului corespunzător.

PROPUNEM

Aprobarea Planului integrat de dezvoltare urbană a Municipiului Arad conform motivației specificate mai sus.

Întocmit,
Romana Bistrea
Șef serviciu

UNIUNEA EUROPEANĂ

MINISTERUL
DEZVOLTĂRII, LUCRĂRILOR PUBLICE
ȘI LOCUINTELOR

Fondurile Structurale
2007-2013

Planul Integrat de Dezvoltare Urbană al Municipiului Arad

[conform POR Axa Prioritară 1]

Beneficiar: **Primăria Municipiului Arad**

Inițiativă locală. Dezvoltare regională

Cuprins

1. Caracterizarea generală a polului de dezvoltare urbană	1
1.1. Caracteristicile demografice și sociale ale municipiului Arad și comparația cu celelalte orașe ale regiunii/țării	1
1.1.1. Localizarea geografică	1
1.1.2. Populația	6
1.1.3. Caracteristici sociale	15
1.1.3.1. Veniturile populației.....	15
1.1.3.2. Parcul auto	18
1.1.3.3. Șomajul	20
1.1.3.4. Protecția socială	26
1.1.3.5. Educația.....	32
1.1.3.6. Sănătatea	38
1.1.3.7. Cultura	43
1.1.3.8. Sport și agrement	45
1.2. Caracteristici economice ale municipiului și comparație cu celelalte orașe ale regiunii/țării.....	50
1.2.1. Economia județului.....	50
1.2.1.1. Contextul macroeconomic	50
1.2.1.2. Potențial economic local	52
1.2.1.3. Principalele domenii de activitate și contribuția lor la economia locală.....	53
1.2.1.4. Principalele ramuri de activitate	56
1.2.1.5. Economie bazată pe investiții străine.....	74
1.2.1.6. Situația forței de muncă pe sectoare de activitate	77
1.2.2. Accesibilitate	80
1.2.3. Dezvoltare edilitară.....	85
1.2.3.1. Locuințe	87
1.2.3.2. Drumuri, căi ferate.....	89
1.2.3.3. Rețele electrice, apă-canal, gaz, termoficare	94
1.2.3.4. Transport public	99
1.2.3.5. Spații verzi.....	102
1.2.4. Mediul	105
1.3. Dinamica investițiilor în municipiul Arad și comparația cu celelalte orașe ale regiunii	112
1.4. Nevoi de dezvoltare identificate în municipiul Arad.....	119
1.5. Potențial de dezvoltare al municipiului Arad	125
2. Strategia dezvoltării polului de dezvoltare urbană	131
2.1. Obiectivele strategiei de dezvoltare a municipiului Arad.....	131
2.2. Obiectivele Planului Integrat de Dezvoltare Urbană	143
2.3. Priorități de dezvoltare	145
3. Planul de acțiune.....	147
3.1. Lista proiectelor și bugetul estimat pentru implementarea PIDU-ului	147
3.2. Harta orașului/municipiului, cu localizarea proiectelor individuale componente ale PIDU-lui	159
3.3. Managementul implementării Planului Integrat de Dezvoltare Urbană	160

1. Caracterizarea generală a polului de dezvoltare urbană

1.1. Caracteristicile demografice și sociale ale municipiului Arad și comparația cu celelalte orașe ale regiunii/țării

1.1.1 Localizarea geografică

România este situată în sud-estul Europei Centrale, pe cursul inferior al Dunării, la nord de Peninsula Balcanică și la țărmul nord-vestic al Mării Negre. Pe teritoriul ei este situată aproape toată suprafața Deltei Dunării și partea sudică și centrală a Munților Carpați. Se învecinează cu Bulgaria la sud, Serbia la sud-vest, Ungaria la nord-vest, Ucraina la nord și est și Republica Moldova la est, iar țărmul Mării Negre se găsește la sud-est.

Harta României - Regiunile istorice

Din punct de vedere administrativ, România este împărțită în 42 de județe (inclusiv municipiul București), 320 orașe din care 103 de municipii, 2856 comune și 12955 sate. Capitala României este municipiul București.

Model_A_ Conținutul recomandat al Planului integrat de dezvoltare urbană

Harta administrativă a României

Județul Arad este situat în partea de vest a țării, se învecinează cu județele Bihor, Alba, Hunedoara și Timiș, și este principala poartă de intrare în România dinspre Europa centrală și de vest. Cu o suprafață totală de 7.754 km², reprezintă 3,2% din suprafața României și este al șaselea județ ca mărime din țară. În județul Arad există 78 de unități teritoriale și administrative, din care un municipiu reședință de județ - Arad, 9 orașe (Chișineu Criș, Curtici, Ineu, Lipova, Nădlac, Pecica, Pâncota, Sebiș, Sântana) și 68 de comune.

Harta județului Arad

În afară de împărțirea pe județe, România este împărțită și în opt regiuni de dezvoltare, corespondente nivelului NUTS-2 de diviziuni al UE, dar fără a avea capacitate administrative.

Regiunile de dezvoltare se referă la subdiviziunile regionale ale României create în 1998 și sunt folosite în special pentru coordonarea proiectelor de dezvoltare regională. Regiunile de dezvoltare nu sunt unități administrativ-teritoriale, nu au personalitate juridică, fiind rezultatul unui acord liber între consiliile județene și cele locale. Ele sunt numite după poziția geografică din cadrul României: Regiunea Nord-Vest, Nord-Est, Sud-Vest, Sud-Est, Sud, Vest, Centru, București și Ilfov.

Regiunea Vest face parte din Euroregiunea Dunăre - Criș - Mureș - Tisa (DKMT), care implică cele județe ale Regiunii Vest, trei comitate din Ungaria și regiunea autonomă Voivodina din Serbia. Euroregiunea a fost înființată în 1997 pe baza unui protocol de colaborare semnat de către reprezentanții autorităților locale din cadrul regiunilor componente. Scopul cooperării regionale DKMT constă în lărgirea relațiilor dintre colectivitățile regionale și autoritățile regionale, în domeniile economic, învățământ, cultural, științific și sportiv și colaborarea pentru integrarea în procesele moderne din Europa.

Județul Arad, alături de județele Timiș, Caraș Severin și Hunedoara alcătuiesc, din punct de vedere administrativ - teritorial, Regiunea de Dezvoltare Vest, situată la granița cu Ungaria și Serbia. Regiunea Vest are o suprafață de 32.034 km², reprezentând 13,4% din suprafața țării. Regiunea este comparabilă din punct de vedere al suprafeței cu țări precum Republica Moldova sau Belgia.

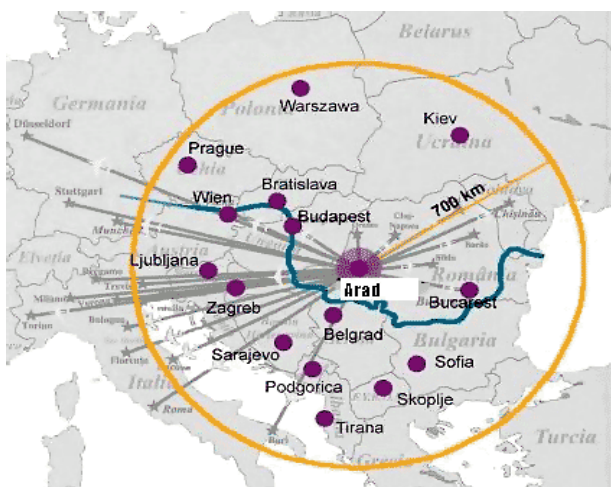
Municipiul Arad este reședința județului cu același nume și este situat la aproximativ 50 km de graniță, în câmpia aluvionară a Aradului, parte a Câmpiei de Vest, fiind primul oraș important din România la intrarea dinspre Europa centrală. Orașul este situat pe malul râului Mureș, la o altitudine

Model_A_ Conținutul recomandat al Planului integrat de dezvoltare urbană

de 108,5 m și are o suprafață de 252,85 km². Traversat de la est la vest de râul Mureș, cuprinde în perimetrul său un lac natural în zona Pădureice.

Unul din atuurile principale ale Aradului din punct de vedere al localizării geografice este faptul că se află la o distanță de aproximativ 500 km de 10 capitale europene: București, Belgrad, Budapesta, Bratislava, Ljubljana, Praga, Sarajevo, Skopje, Viena, Zagreb. Inclus în coridorul IV Pan European, Aradul reprezintă cel mai important nod al rețelelor rutiere și feroviare de transport, naționale și transeuropene din vestul României, la frontiera cu Ungaria.

Latitudine	46° 10'36"N
Longitudine	21° 18'04"E
Altitudine	110 m
București	563 km
Budapesta	284 km
Viena	506 km
Belgrad	215 km
Stuttgart	1185 km
Verona	1052 km
Berlin	1406 km
Bruxelles	1619 km

Ca urmare a deschiderii fostului bloc estic, la începutul anilor 1990 au avut loc o serie de Conferințe de Transport Pan-European, cu scopul de a identifica necesitățile de dezvoltare a infrastructurii de transport în Europa de Est, și a crea o strategie ce urma să integreze sinergic toate rețelele de transport din Europa lărgită.

Astfel, au fost definite zece coridoare de transport - așa numitele Coridoare Pan-Europene, având rolul de a crea legături între statele din Europa de Vest și cele din Europa de Est.

Coridoarele Pan-Europene

România este străbătută de coridorul IV Pan European care pe lângă legătura dintre Europa de Vest și țările Europei de Sud - Est asigură și infrastructura dintre statele membre UE, inclusiv cele aderate după 2004, și Asia Centrală, respectiv Grecia.

Traseul acestui coridor este Dresda/ Nürnberg - Praga - Viena - Bratislava - Győr - Budapesta - Arad, după care se ramifică în 2 ramuri:

1. Arad - Deva - Sibiu - Pitești - București - Constanța
2. Arad - Timișoara - Drobeta Turnu Severin - Vidin - Sofia de unde se ramifică spre Salonic respectiv Istanbul

Coridorul de transport Pan - European IV

Aflat la granița cu Ungaria, județul Arad dispune de trei puncte de trecere a frontierei pe calea rutieră la Turnu, Nădlac și Vârșand, și un punct de trecere a frontierei pe calea ferată la Curtici.

Aradul este străbătut de una din cele mai importante magistrale de cale ferată, care realizează legătura prin punctul de frontieră Curtici cu țările din Europa Centrală. Pe parcursul anilor, pe căile ferate din județul Arad s-a desfășurat un important trafic de marfă și de călători. Densitatea liniilor ferate în regiune este mult peste nivelul național, în județul Arad fiind de 60,6%.

1.1.2. Populația

Evoluția populației

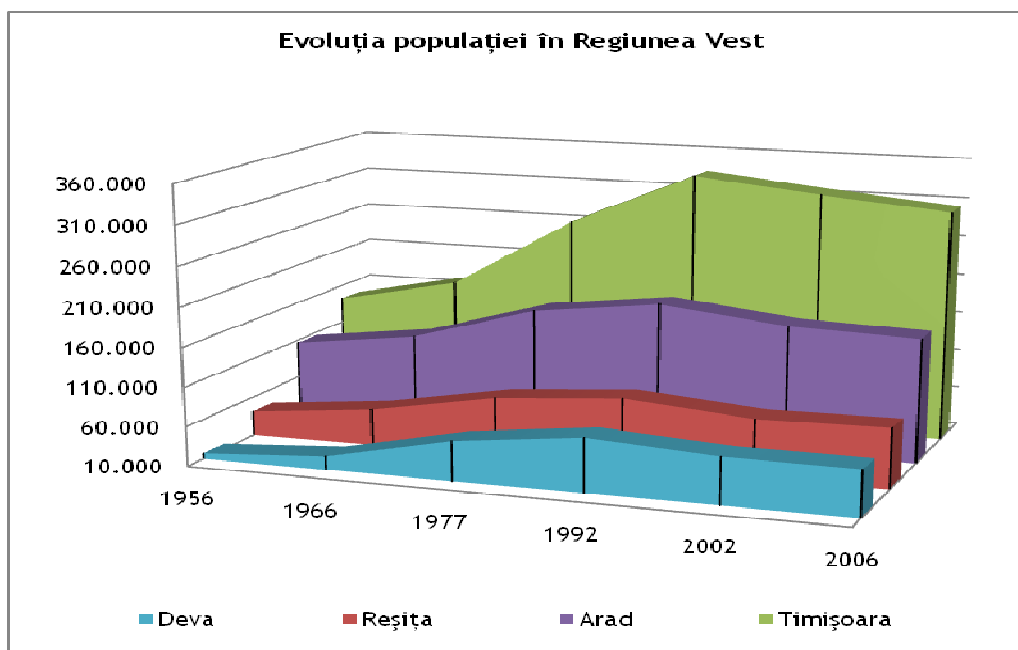
Analizând evoluția populației la nivel național pe o perioadă de 50 de ani (1956-2006), se poate constata că până în 1992 indicele de creștere a populației este pozitiv, numărul populației începând să scadă după acest an.

Evoluția populației și a indicelui de creștere în Regiunea Vest

ANUL	România		Județul Arad		Arad		Timișoara		Deva		Reșița	
	Număr locuitori	Indice de creștere	Număr locuitori	Indice de creștere	Număr locuitori	Indice de creștere	Număr locuitori	Indice de creștere	Număr locuitori	Indice de creștere	Număr locuitori	Indice de creștere
1956	17.489.450		475,620		106.460		142.257		16.879		41.234	
1966	19.103.163	1,092	481,248	1,012	126.000	1,184	174.243	1,225	26.969	1,598	56.653	1,374
1977	21.559.910	1,129	512,020	1,064	171.193	1,359	266.353	1,529	60.538	2,245	84.786	1,497
1992	22.810.035	1,058	487,617	0,952	190.114	1,111	334.115	1,254	78.438	1,296	96.918	1,143
2002	21.680.974	0,951	461,791	0,947	172.827	0,909	317.953	0,952	69.257	0,883	84.026	0,867
2006	21.584.365	0,996	458,487	0,993	167.980	0,972	303.796	0,955	68.487	0,989	86.070	1,024

Sursa: Institutul Național de Statistică

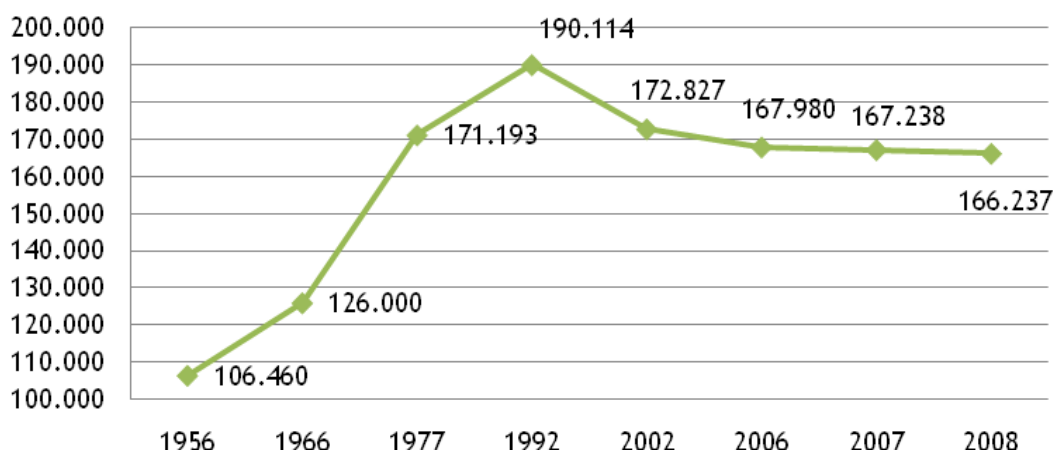
Din tabelul de mai sus se poate constata că tendințele înregistrate la nivel național se păstrează și la nivelul orașelor reședință de județ ale Regiunii Vest, cu excepția orașului Reșița unde la nivelul anului 2006 se înregistrează o ușoară creștere, de 2,4%, față de 2002.

În cadrul regiunii, din punct de vedere al numărului de locuitori, cel mai mare oraș este Timișoara, urmat de Arad, Reșița și Deva.

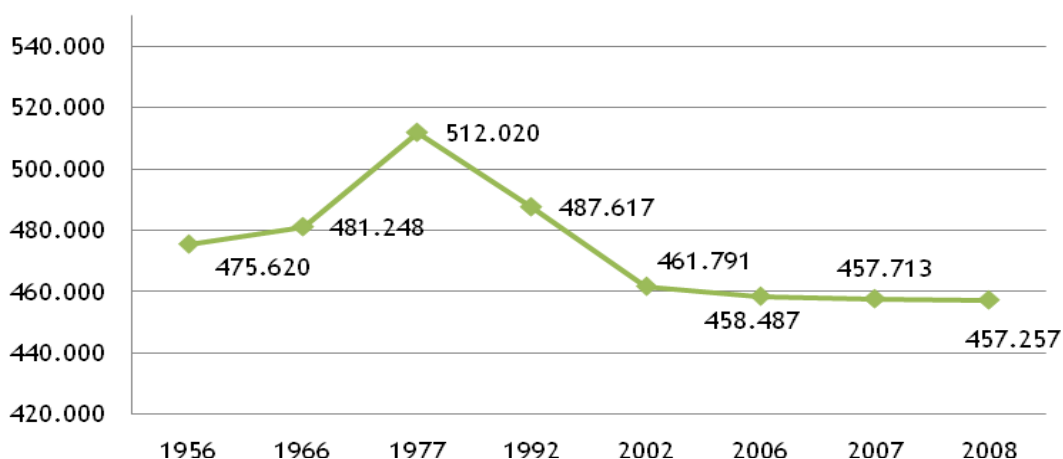
Orașul Arad a prezentat o creștere spectaculoasă a populației până în anul 1992, când a atins un număr de aproape 200.000 de locuitori. Potrivit recensământului din 2002, populația municipiului Arad era de 172.827 de locuitori, înregistrându-se o scădere a numărului populației față anul 1992. Tendința descrescătoare s-a menținut și în anii următori, ajungând în 2008 la un număr de 166.237 locuitori.

Evoluția populației municipiului Arad

Tendința descrescătoare a numărului de locuitori este caracteristică și la nivelul județului Arad, unde numărul de locuitori înregistrați în 2008 a fost de 457.257 comparativ cu anul 2002 când, conform ultimului recensământ, s-au înregistrat 461.791 locuitori. Totuși, spre deosebire de orașul Arad unde procentul de scădere a numărului populației este de 12,56%, procentul înregistrat la nivelul județului Arad este de doar 10,70%.

Evoluția populației în județul Arad

Migrația populației

Factorii care pot acționa asupra numărului populației sunt sporul natural, care atât la nivel de județ cât și la nivelul municipiului Arad este negativ în ultimii ani, precum și sporul rezultat din migrarea populației, prin schimbarea domiciliului sau a reședinței.

În ultimii ani s-a putut constata o tendință accentuată de migrare a populației din mediul rural către Arad, datorată faptului că municipiul dispune de un potențial economic foarte atractiv. Numărul mare al salariaților ce se deplasează la locul de muncă dinspre alte localități înspre municipiu reprezintă un fenomen care se datorează în special restructurării economiei și creșterii calității vieții în mediul urban.

În cele patru județe ale Regiunii Vest s-au înregistrat, începând cu anul 1991, importante mișcări de populație. Dacă la începutul anilor 90 Timișoara și, într-o măsură mai mică, Aradul, constituiau veritabili poli de atracție pentru ansamblul județelor limitrofe cât și pentru populațiile județelor din nord și din nord-est, direcțiile de migrare s-au modificat progresiv după 1997, când Aradul a început să reprezinte o atracție din ce în ce mai mare asupra populației din Caraș-Severin și Hunedoara.

Mișcarea migratorie a populației în Municipiu/ pe regiune (2007)

Municipiu/Județ	Nr. Persoane		Sold migratoriu
	Plecați	Sosiți	
Municipiul Arad	1210	2092	882
Județul Arad	6911	8576	1665
Județul Caraș- Severin	6723	6188	-535
Județul Hunedoara	9589	7841	-1748
Județul Timiș	11517	16482	4965
Regiunea Vest	34740	39087	4347

Sursa: Institutul Național de Statistică

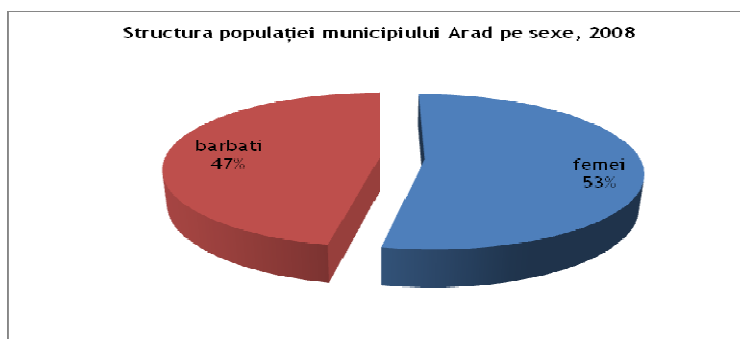
În anul 2007, deși la nivel național s-a remarcat un sold migratoriu total negativ, în Regiunea Vest s-a înregistrat un sold total pozitiv al migrației, de 4347 persoane. În ceea ce privește migrația internă, cel mai atractiv județ din regiune este Timișul, la polul opus aflându-se județul Hunedoara, unde soldul migrației interne este negativ (-1748 persoane), urmat de Caraș-Severin (-535 persoane).

Structura populației

În Regiunea Vest, ponderea populației masculine este mai scăzută decât ponderea populației feminine, situație care se întâlnește și la nivel național. Dacă ne raportăm la anul 2007, ponderea populației masculine în Regiunea Vest, cu un procent de 48,27%, se situează în toate cele patru județe ale regiunii sub media națională (48,7%). Județul Timiș are cea mai scăzută pondere a populației masculine din regiune (47,92%), după care urmează Arad (48,14%), iar județul Caraș-Severin dispune de cea mai ridicată pondere (48,73%) din regiune.

La nivelul anului 2008, structura pe sexe a populației indică faptul că majoritatea populației din municipiul Arad (53,27%) este de sex feminin.

Model_A_ Conținutul recomandat al Planului integrat de dezvoltare urbană

Sursa: Raportul privind starea Economică, Socială și de Mediu pe anul 2008 al municipiului Arad

Dacă analizăm structura pe sexe pe diferite categorii de vârstă, se constată că până la vârsta de 39 de ani ponderea sexelor din numărul total al populației este apropiată, iar începând cu vârsta de peste 40 de ani, ponderea femeilor din numărul total al populației crește semnificativ.

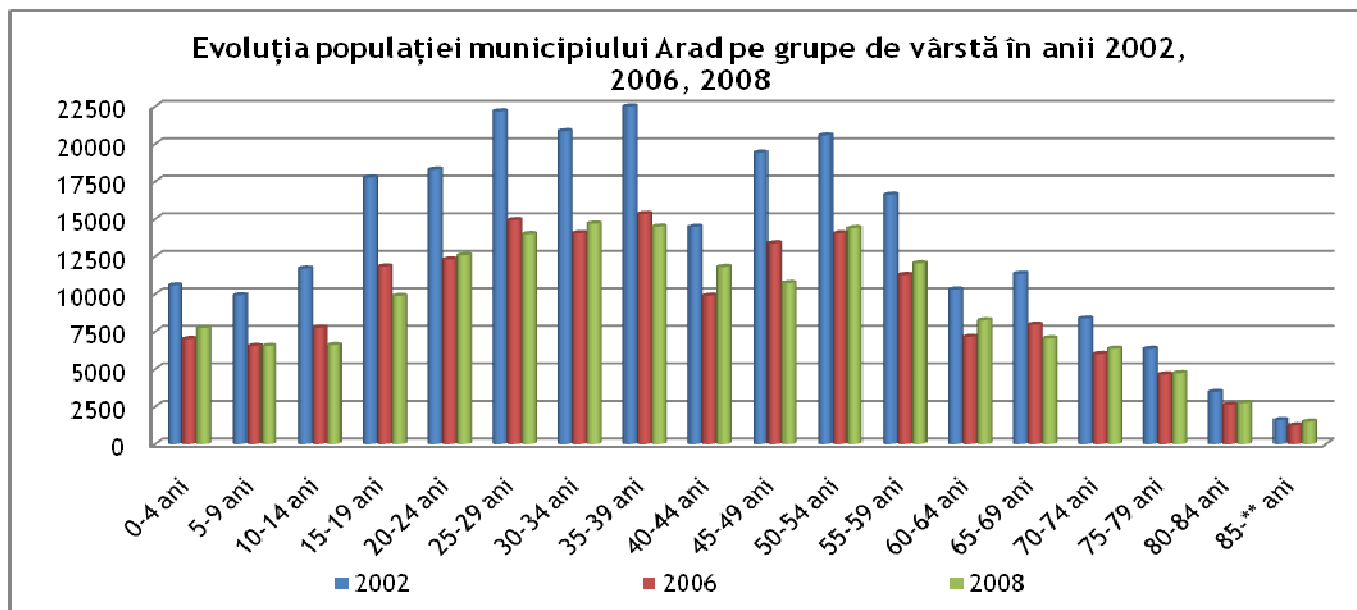
Structura populației pe grupe de vârstă în municipiul Arad arată o tendință de îmbătrânire a populației. Față de 2002, când grupa de vârstă cuprinsă între 0-14 ani reprezenta 13,06%, iar cea cuprinsă între 15-24 ani, 14,62%, în 2008 aceleași grupe de vârstă prezintă o scădere ca pondere din numărul total al populației de 0,48%, respectiv 1,11%, iar grupele de vârstă cuprinse între 50-64 ani și 65 de ani și peste prezintă o creștere de 1,62%, respectiv 0,84%.

Evoluția populației pe grupe de vârstă din municipiul Arad pe anii 2002-2006

Grupă de vârstă	Total			Masculin			Feminin		
	2002	2006	2008	2002	2006	2008	2002	2006	2008
0-4 ani	10584	7014	7745	3467	3570	3974	3295	3444	3771
5-9 ani	9927	6546	6551	3721	3381	3351	3490	3165	3200
10-14 ani	11699	7762	6613	5573	3937	3419	5428	2825	3194
15-19 ani	17763	11836	9875	6030	5927	4936	6048	5909	4939
20-24 ani	18291	12307	12589	7089	5984	6185	7460	6323	6404
25-29 ani	22173	14928	14002	7306	7245	6704	7493	7683	7298
30-34 ani	20865	14057	14695	8357	6808	7243	8713	7249	7452
35-39 ani	22743	15342	14497	4703	7401	6998	5229	7941	7499
40-44 ani	14485	9896	11812	5907	4589	5602	6890	5307	6210
45-49 ani	19424	13388	10740	7342	6036	4871	8270	7352	5869
50-54 ani	20573	14052	14407	6220	6521	6500	6531	7531	7907
55-59 ani	16622	11276	12059	3858	5346	5591	4365	5930	6468
60-64 ani	10302	7149	8248	3938	3153	3757	4812	3996	4491
65-69 ani	11354	7961	7053	3105	3393	2968	4287	4568	4085
70-74 ani	8368	6008	6363	2510	2360	2531	3754	3648	3832
75-79 ani	6353	4650	4729	1542	1703	1687	2773	2947	3042
80-84 ani	3484	2630	2756	668	854	943	1435	1776	1813
85-** ani	1610	1250	1503	369	360	425	849	890	1078
Total	246620	168052	166237	81705	78568	77685	91122	89484	88552

Sursa: INS

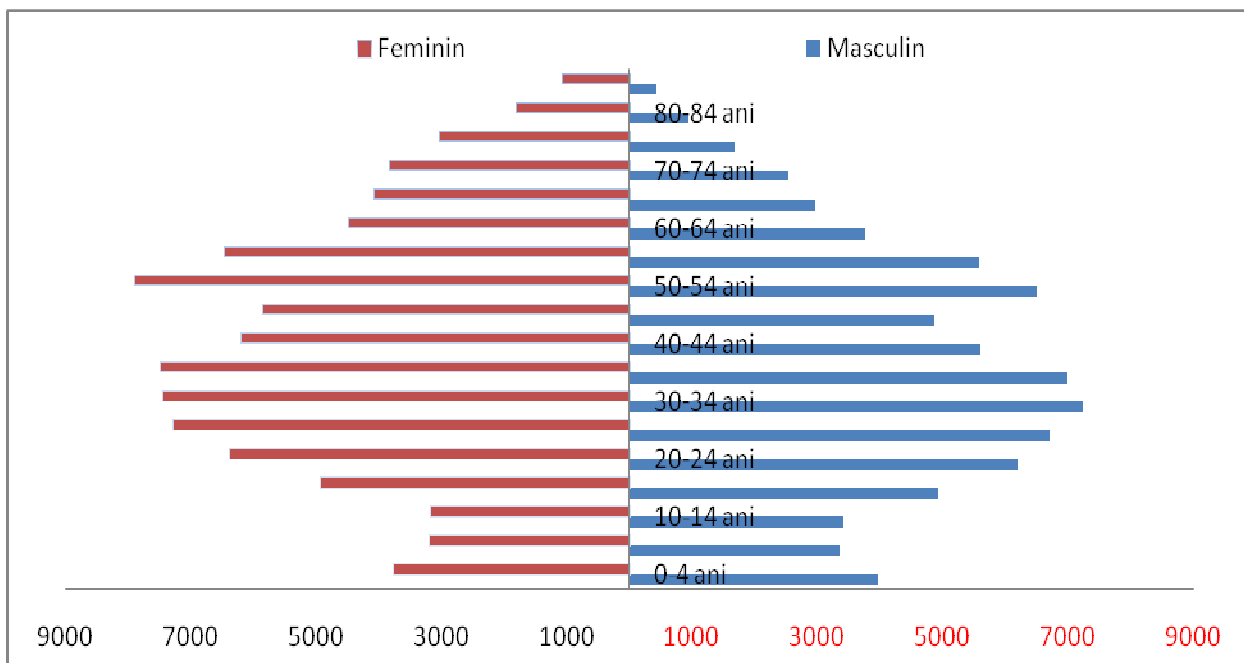
Model_A_Conținutul recomandat al Planului integrat de dezvoltare urbană

Sursa: INS

Piramida vârstelor reflectă cel mai fidel cronica generațiilor, evidențiind disproporțiile în structura populației, pe vârste și sexe. Reducerea numărului populației tinere a îngustat și mai mult baza piramidei vârstelor.

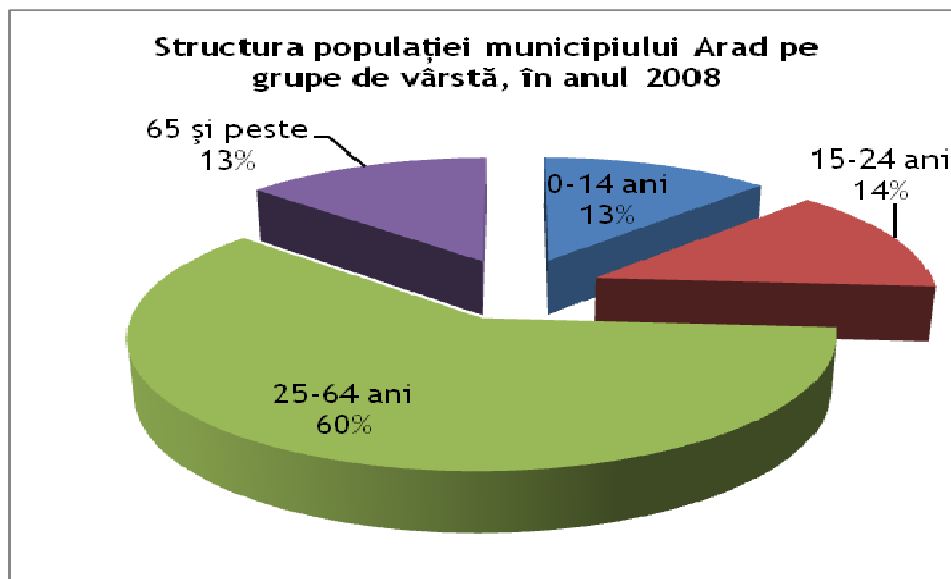
Populația pe vârste și sexe, în Municipiul Arad la 1 iulie 2008

Sursa: Raport privind Starea Economică, Socială și de Mediu - Arad 2008

Din numărul total de locuitori ai municipiului Arad, în anul 2008 ponderea persoanelor cu vârsta cuprinsă între 25-64 ani reprezenta 60%.

Ponderea copiilor și a tinerilor din totalul populației arată o tendință în declin, iar a populației în vârstă o tendință în creștere.

Sursa: Raport privind Starea Economică, Socială și de Mediu - Arad 2008

Îmbătrânirea populației are ca și consecință scăderea ponderii populației active raportat la numărul total al populației. La nivelul anului 2008, comparativ cu celelalte județe din regiune, județul Arad se află pe ultimul loc în ceea ce privește ponderea populației cu vârstă de muncă (15-59 ani) din totalul populației (65,07%).

Ponderea populației cu vârstă de muncă din totalul populației

Vârsta 15-59 ani	Caraș-Severin	Timiș	Arad	Hunedoara
Numărul de persoane cu vârsta între 15-59 ani	212.139	457.899	297.543	309.355
Numărul total de persoane	325.269	674.533	457.257	468.318
Pondere %	65,22	67,88	65,07	66,06

Sursa: Institutul Național de Statistică

Asemenea majorității statelor membre ale UE, România trebuie să facă față unor provocări demografice majore atât pe termen scurt, cât și pe termen lung. Atât populația României cât și cea a județului Arad este o populație îmbătrânită, fapt ce ridică problema durabilității sistemului public de pensii care va fi afectat în mod negativ de numărul în declin de contribuitori față de numărul în creștere al beneficiarilor.

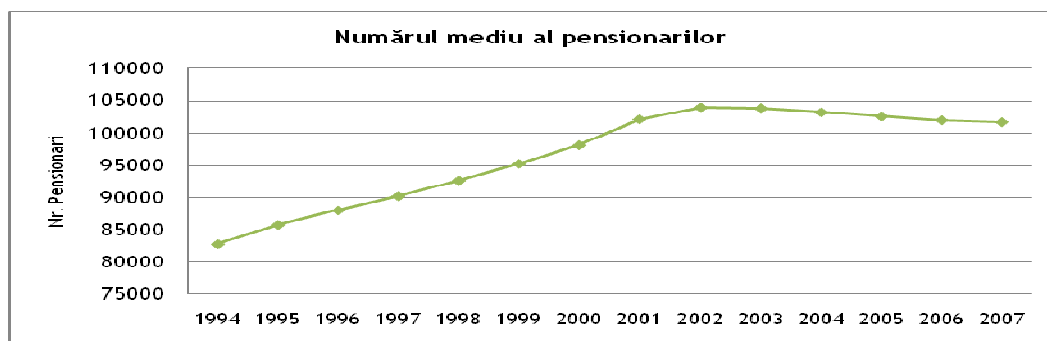
Numărul mediu al pensionarilor și pensia medie lunară, județul Arad

Anii	Numarul mediu al pensionarilor	Pensia medie lunara - lei -	Anii	Numarul mediu al pensionarilor	Pensia medie lunara - lei -
1994	82.819	58.995	2001	102160	1.220.075
1995	85.834	83.705	2002	103998	1.534.941
1996	88.060	120.144	2003	103872	1.762.533
1997	90.277	245.590	2004	103260	2.194.362
1998	92.687	371.577	2005	102622	252
1999	95.261	628.641	2006	102022	294
2000	98.155	854.585	2007	101731	378

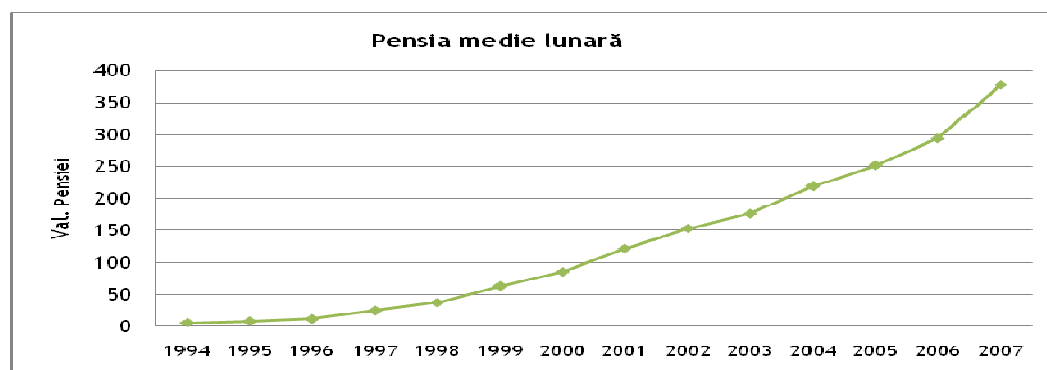
*) Începând cu anul 2005 sumele sunt exprimate în lei noi - RON

Sursa: Anuarul Statistic, județul Arad - 2008

Conform datelor cuprinse în Anuarul statistic al județului Arad publicat în anul 2008, se poate constata că la nivelul județului Arad, în perioada 1994-2002, numărul mediu al pensionarilor este în continuă creștere, iar începând cu anul 2003, acesta scade constant până în anul 2007. Trebuie însă avut în vedere că și numărul total al populației a scăzut în această perioadă.

În perioada anilor 1994-2007, pensia medie lunară crește constant.

Nivelul pensiei medii este cel mai scăzut în județul Arad, ca urmare a numărului mare de pensionari proveniți din industria ușoară și industria lemnului, unde nivelul de salarizare se situa mult sub nivelul salariilor din industria constructoare de mașini, cea extractivă sau cea prelucrătoare. Raportat la câștigul salarial mediu net lunar de 1390 lei/salariat (*iulie 2009*), nivelul pensiei medii în județul Arad reprezintă mai puțin de 50% .

Numărul mediu și pensia medie lunară a pensionarilor de asigurări sociale de stat (*iulie 2009*)

	Caraș	Timiș	Arad	Hunedoara
Numărul mediu al pensionarilor (persoane)	79361	144085	102077	123034
Pensia medie (lei)	704	730	674	862

Sursa: Institutul Național de Statistică

Începând cu anul 2008, în județul Arad se poate constata o creștere a numărului de pensionari, astfel că în trimestrul II al anului 2009 numărul pensionarilor ajunge la 102.077. Măsurile luate în cursul anului 2008 au contribuit la creșterea pensiei medii, aceasta ajungând în trimestrul II al anului 2009 la suma de 674 lei.

Numărul pensionarilor de asigurări sociale de stat și evoluția pensiei medii lunare, în perioada 2008 - iulie 2009

	2008				2009	
	trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV	trim. I	trim. II
Numărul mediu al pensionarilor-persoane	101689	101788	101838	101971	101962	102077
Pensia medie - lei	537	537	537	647	651	674

La nivelul municipiului, din datele furnizate de către Casa Județeană de Pensii Arad se constată că la finele anului 2008 numărul total de pensionari a fost de 41.603, iar valoarea pensiei medii lunare a ajuns la suma de 771,57 lei, peste pensia medie lunară înregistrată la nivelul județului.

Perspectiva unei populații îmbătrânite, cu un număr din ce în ce mai mare de pensionari al căror resurse financiare nu pot asigura un trai decent, face necesară dezvoltarea infrastructurii sociale și a unor servicii sociale corespunzătoare.

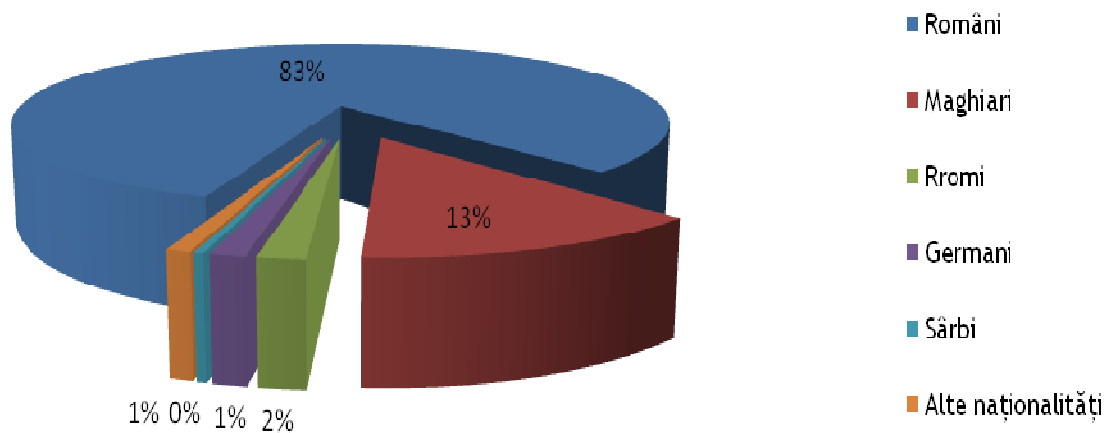
Naționalități

Ca urmare a evoluției istorice a regiunii, structura populației oferă orașului Arad un caracter multi-etnic și multi-confesional. Populația municipiului este alcătuită din diverse etnii, ponderea cea mai mare fiind reprezentată de români, urmată de maghiari, romi și germani.

Etnia	Număr locuitori	Pondere (%)
români	142.966	82,72
maghiari	22.479	13,01
romi	3.004	1,74
germani	2.219	1,28
sârbi	605	0,40
slovaci	450	0,26
bulgari	251	0,14
italieni	179	0,10
evrei	157	0,09
Alte etnii: ucraineni, cehi, polonezi, ruși, sloveni, turci, greci, croați etc.	517	0,26

Sursa: Institutul Național de Statistică - Recensământ 2002

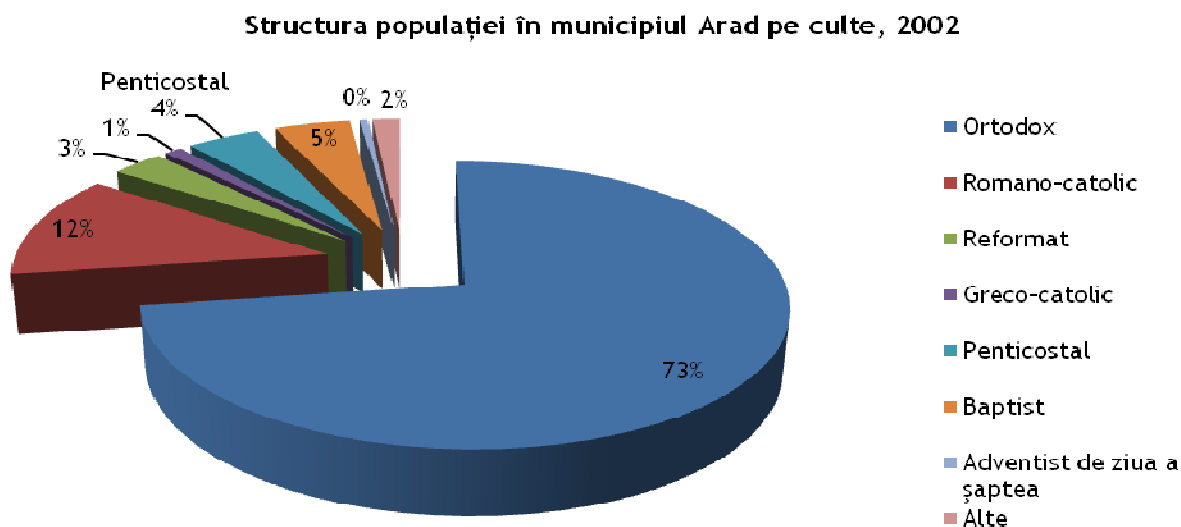
Structura populației în municipiul Arad pe etnii, 2002

Sursa: Institutul Național de Statistică, Recensământ 2002

Având în vedere faptul că populația orașului este alcătuită din români, maghiari, germani, evrei, sârbi și alte naționalități, în mod firesc coexistă la Arad biserica ortodoxă, cu cele două comunități ortodoxe - sârbă și română, biserica catolică, biserica greco-catolică, biserica reformată, biserica evanghelică luterană, cultul mozaic, dar și importante comunități neo-protestante.

Conform ultimului recensământ din 2002, un număr de 125.595 persoane, ce reprezintă 72,67% din populația municipiului, este de religie ortodoxă, 20.971 persoane (12,13%) de religie romano-catolică, 5.406 persoane de religie reformată (3,13%). În municipiu comunitatea neoprotestantă este destul de numeroasă, un număr de 7.831 persoane, ce reprezintă 4,53% din populație fiind bapțiști, 7.523 (4,53%) penticostali, adventist de ziua a șaptea 836 (0,50%) și alte confesiuni.

Sursa: Institutul Național de Statistică, Recensământ 2002

1.1.3 Caracteristici sociale

1.1.3.1 Veniturile populației

La nivel național, câștigul salarial real a înregistrat căderi severe în primii ani ai tranziției (1991-1993), tendință ce s-a înregistrat și în anii 1997 și 1999, atingând în 1997 și 1999 valorile minime de 56,2% și respectiv 57,0% din nivelul câștigurilor salariale din anul 1990. Începând cu anul 2003 se observă un reviriment al valorii reale a câștigului salarial, reflectat de nivelul atins în anul 2008 (date provizorii), care l-a depășit pe cel din anul 1991 cu 46,1 puncte procentuale (127,6%).

Câștigul salarial mediu net lunar pe total economie în anii 1991 - 2009 (lei/salariat)

Lei, respectiv *RON

	Ianuarie	Februarie	Martie	Aprilie	Mai	Iunie	Iulie	August	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
1991	4.038	3.978	4.110	6.213	7.550	7.787	8.263	8.239	9.174	9.824	10.773	11.824
1992	13.005	12.717	15.287	15.677	17.709	19.426	19.989	19.804	23.306	24.080	28.456	32.612
1993	27.763	29.162	37.146	38.319	51.034	58.917	67.047	75.032	74.723	79.732	93.020	101.331
1994	101.795	106.378	112.603	126.194	126.464	131.134	142.657	153.883	153.486	160.483	167.745	198.530
1995	170.885	173.758	182.803	199.030	199.702	205.080	218.535	230.338	229.543	242.612	252.217	282.995
1996	256.563	248.880	262.237	301.558	293.508	294.148	333.797	343.090	341.361	374.633	380.375	433.692
1997	396.892	456.305	507.026	591.867	567.647	580.978	621.728	650.641	710.242	797.194	820.842	940.495
1998	884.424	878.620	954.305	1.045.498	999.233	1.040.621	1.098.549	1.122.880	1.139.952	1.170.924	1.191.510	1.360.261
1999	1.240.941	1.294.259	1.411.363	1.479.672	1.460.453	1.513.514	1.603.869	1.624.183	1.629.938	1.656.981	1.751.585	1.990.080
2000	1.725.994	1.748.052	1.906.989	2.135.867	2.029.622	2.103.644	2.171.977	2.220.361	2.272.967	2.357.201	2.497.493	2.911.570
2001	2.738.029	2.596.213	2.819.240	3.025.138	2.915.299	2.981.495	3.123.279	3.135.210	3.124.899	3.210.425	3.314.260	3.659.686
2002	3.671.588	3.464.365	3.666.430	3.965.851	3.795.431	3.806.409	3.919.380	3.898.408	3.854.969	3.967.454	4.038.159	4.525.696
2003	4.730.761	4.451.835	4.637.693	4.955.273	4.729.313	4.705.891	4.863.801	4.807.983	4.881.658	4.957.108	5.037.861	5.658.065
2004	5.771.049	5.477.573	5.857.482	5.969.555	5.801.110	5.828.978	5.883.194	5.858.704	5.944.324	6.071.211	6.245.148	6.875.094
2005*	723	674	708	743	720	722	730	734	736	742	774	848
2006*	826	767	828	839	833	835	842	841	860	866	908	1099
2007*	918	941	1013	1027	1012	1023	1040	1030	1040	1084	1121	1266
2008*	1200	1134	1192	1282	1248	1273	1308	1277	1296	1327	1361	1489
2009*	1355	1358	1402	1408	1356	1379	1390	1348				

Sursa: Institutul Național de Statistică

În general, la condiții de muncă egale, salariile de încadrare ale femeilor și bărbaților sunt aceleași. Disparitățile dintre salariile realizate de femei și de bărbați pe diferite activități economice sunt determinate de diferențele de nivel de calificare și de poziția ierarhică ocupată. Raportul de salarizare femei-bărbați a înregistrat fluctuații determinate în principal de eficiența activităților economice din diferite ramuri, respectiv de proporția femeilor care sunt încadrate în funcții de conducere sau cu studii superioare. Ecartul dintre salariul mediu brut al femeilor și cel al bărbaților s-a diminuat de la 24% în anul 1996, la 17,6% în anul 2003, ajungând la 7,8% în anul 2008.

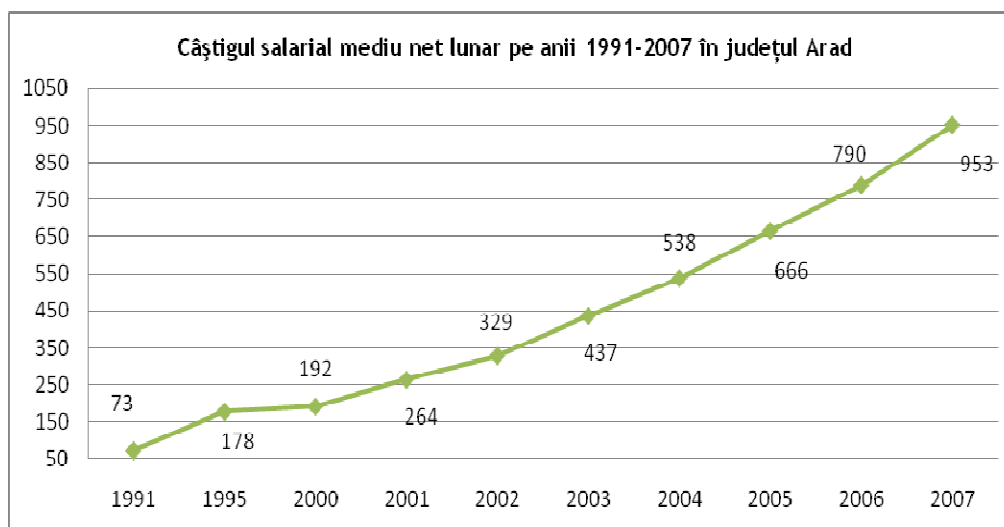
În județul Arad, în perioada anilor 1991-2007, câștigul salarial mediu lunar net este în continuă creștere. În anul 2000 câștigul salarial nominal lunar net l-a depășit pe cel din anul 1991 de aproape 26 de ori. Din anul 2001 se observă o creștere anuală cuprinsă în intervalul de 18,62 și 37,5 procente.

**Câștigul salarial nominal mediu net lunar pe activități ale economiei naționale,
 total salariați în județul Arad**

	lei(ROL) / salariat		lei(RON) / salariat							
	1991	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Activitatea										
Total economie	7295	178079	192	264	329	437	538	666	790	953
Agricultură, vânătoare și silvicultură	6709	147348	158	230	299	407	511	497	638	807
Pescuit și piscicultură	8322	169383	129	308	247	320	393	689	829	592
Industrie - total -	7204	189346	209	256	311	423	529	642	731	882
din care:										
Industrie extractivă	9985	270917	298	423	538	679	837	1022	1126	1634
Industrie prelucrătoare	7040	172694	193	230	291	394	504	607	686	834
Energie electrică și termică, gaze și apă	9198	327918	330	493	425	708	806	965	1331	1449
Construcții	7635	239881	162	247	325	388	443	605	760	944
Comerț	6909	131754	121	191	244	340	359	531	674	680
Hoteluri și restaurante	6120	113235	97	144	157	263	304	496	435	531
Transport, depozitare și comunicații	9006	270630	286	404	480	619	808	926	1073	1377
Intermedieri financiare	8159	363517	404	568	826	1117	1348	1660	1752	1424
Tranzacții imobiliare și alte servicii	7510	179986	180	256	290	359	466	559	668	834
Administrație publică și apărare	7685	189252	298	366	508	685	913	1106	1521	1848
Învățământ	6935	175235	181	276	343	444	612	683	913	1118
Sănătate și asistență socială	8270	163012	186	261	319	387	499	649	788	1039
Celelalte activități ale economiei naționale	6026	163579	152	253	314	400	549	557	666	747

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Arad.

În anul 2007 câștigul salarial mediu lunar net în județul Arad a fost de 953 lei, în creștere cu 20,63% (+163 lei) față de anul 2006, situându-se cu toate acestea sub media pe țară.

Sursa: DJS Arad.

Comparativ cu media pe economie, câștigul salarial mediu lunar net din anul 2007 a fost mai mare cu 45,12% în industria extractivă, cu 31,85% în sănătate și asistență socială, cu 28,33% în transport, depozitare și comunicații. Sub media pe economie s-au situat câștigurile salariale medii lunare nete din activități ca pescuit și piscicultură (-28,59%) și intermediari financiare (-18,72%), acesta fiind singurul an în care se observă scăderi salariale.

Față de câștigul salarial mediu net la nivel național, care a fost de 1390 lei în iulie 2009, la nivelul județului Arad, media salariului net a fost de 1.202 lei. În ceea ce privește Regiunea Vest, cel mai ridicat câștig salarial mediu net lunar este înregistrat în județul Timiș, acesta fiind de 1.823 lei. Județul Arad înregistrează aproximativ același nivel ca și județul Hunedoara, ultimul clasându-se județul Caraș-Severin.

Creșterea procentuală a salariului la nivel național, în iulie 2009 față de iulie 2008, este de 6,27% pe când la nivelul județului Arad este de 9,57%. Cea mai accentuată creștere s-a înregistrat în județul Hunedoara (17,8%) iar cea mai scăzută în județul Timiș (7,2%).

1.1.3.2. Parcul auto

Transporturile reprezintă un element esențial în cadrul societății umane. Acestea sunt indispensabile în toate domeniile vieții sociale, economice și culturale, dar impun costuri substanțiale întregii comunități, prin efectele semnificative și pe termen lung produse asupra calității mediului și prin influența directă sau indirectă manifestată asupra stării de sănătate a populației.

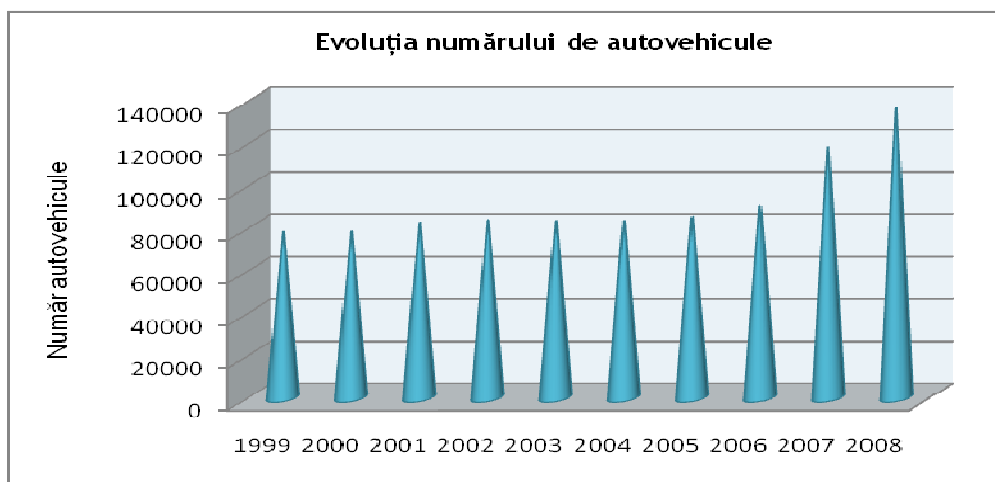
Creșterea continuă a numărului de autovehicule, creșterea fluxului de trafic pe străzile urbane dar și calitatea precară a drumurilor publice duce la creșterea cantității de poluanți emiși pe arterele de circulație. Numai în județul Arad, numărul total de autovehicule înmatriculate atingea, în anul 2008, cifra de 136.455. La această cifră se adaugă și autovehiculele aflate în tranzit, municipiul Arad fiind traversat de drumul european care duce spre granița cu Ungaria și de drumul european care face legătura între Timișoara și Oradea.

Situația parcului auto al județului Arad

Anul	Total autovehicule	Autoturisme	Autobuze, microbuze	număr autovehicule	
				Motociclete, motorete, mopede, scutere	Automobile mixte, autospeciale, autospecializate, autoutilitare
1999	78176	66017	462	659	10362
2000	78335	66032	525	697	10285
2001	82472	69453	508	778	10653
2002	83636	70232	487	839	10771
2003	83279	69786	472	896	10670
2004	83293	69522	489	959	10745
2005	84986	70797	526	1034	10967
2006	90124	75149	576	1169	11520
2007	118009	97990	638	2771	16610
2008	136455	113957	738	3505	18255

Sursa: Anuar Mediu, anul 2008

Din datele prezentate se poate constata că, într-un interval de numai 9 ani, în județul Arad numărul autovehiculelor aproape că s-a dublat. O creștere semnificativă se constată în perioada 2006-2008, când numărul autovehiculelor înmatriculate crește cu 31% în 2007 față de anul 2006 și cu 16% în anul 2008 față de 2007.

În interval de doi ani, creșteri semnificative s-au înregistrat la numărul de autoturisme (cca. 52%), la numărul de motociclete, motorete și scutere (100%) și la numărul de autospeciale și autoutilitare (58%). Nu în aceeași măsură s-a dezvoltat extinderea și modernizarea drumurilor astfel că la ora actuală presiunea exercitată de traficul urban asupra mediului este mare în toate orașele.

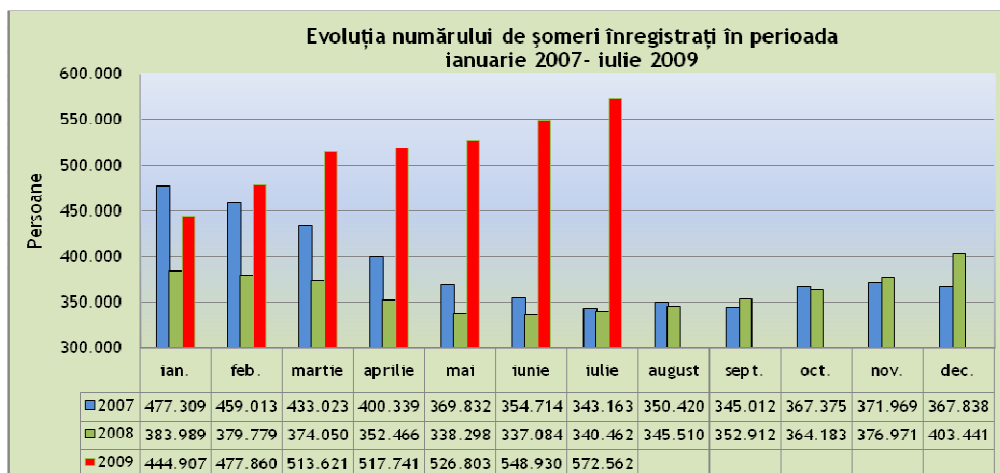
Creșterea numărului de autovehicule are ca și consecință creșterea traficului urban, a blocajelor în trafic și a nivelului de poluare. Autoritățile locale trebuie să caute soluții pentru fluidizarea traficului și descongestionarea circulației în zona urbană, astfel încât să se reducă nivelul de poluare și să se asigure un mediu cât mai curat.

1.1.3.3. Șomajul

La sfârșitul lunii iulie 2009, rata șomajului înregistrată la nivel național a fost de 6,3%, mai mare cu 2,7 puncte procentuale decât cea din luna iulie a anului 2008 și cu 0,3 puncte procentuale decât cea din luna iunie a anului 2009.

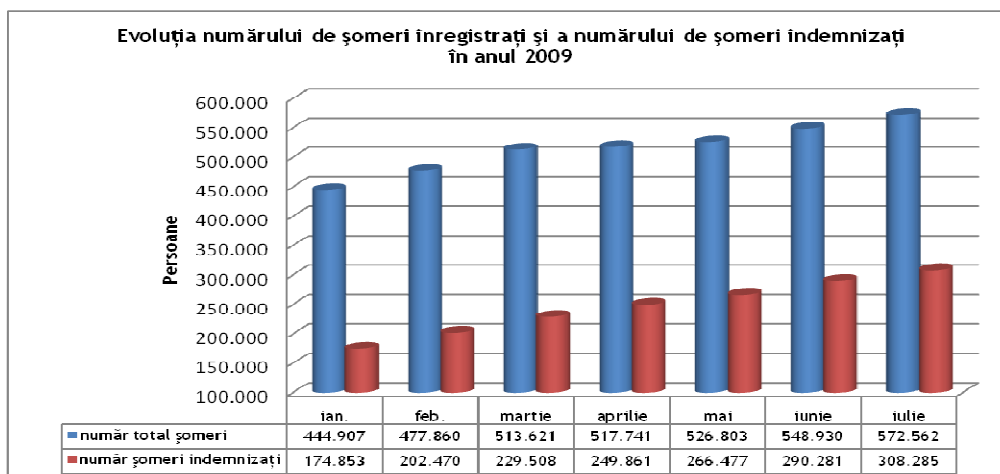
Numărul total de șomeri înregistrați la finele lunii iulie, de 572.562 persoane, a crescut cu 23.632 persoane față de cel înregistrat la finele lunii anterioare.

Din totalul șomerilor înregistrați, 308.285 au fost șomeri indemnizați și 264.287 neindemnizați, numărul celor indemnizați crescând cu 23.804 persoane, iar numărul celor neindemnizați cu 5.628 persoane față de luna precedentă.

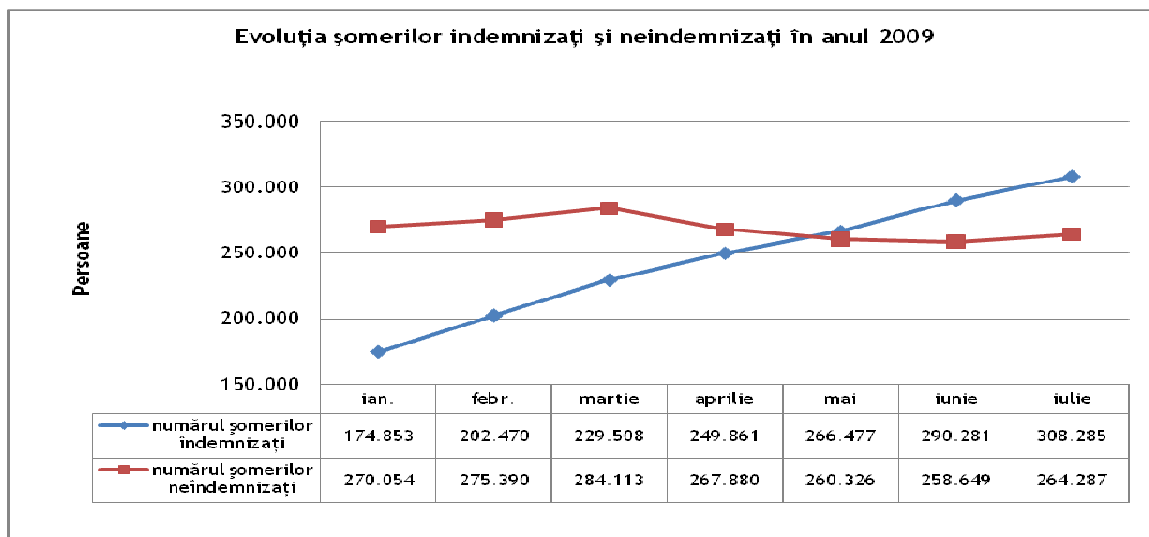
Sursa: ANOFM

Dacă analizăm evoluția numărului șomerilor înregistrați în perioada ianuarie 2007 - iulie 2009, se constată o scădere constantă până în iulie 2007, urmată, de o perioadă de 5 luni, în care numărul șomerilor oscilează lună de lună, ca apoi, în primele șase luni ale anului 2008 să se observe din nou un trend descrescător. Această situație se schimbă din iulie 2008, lună din care numărul șomerilor înregistrați lunar crește semnificativ.

Sursa: ANOFM

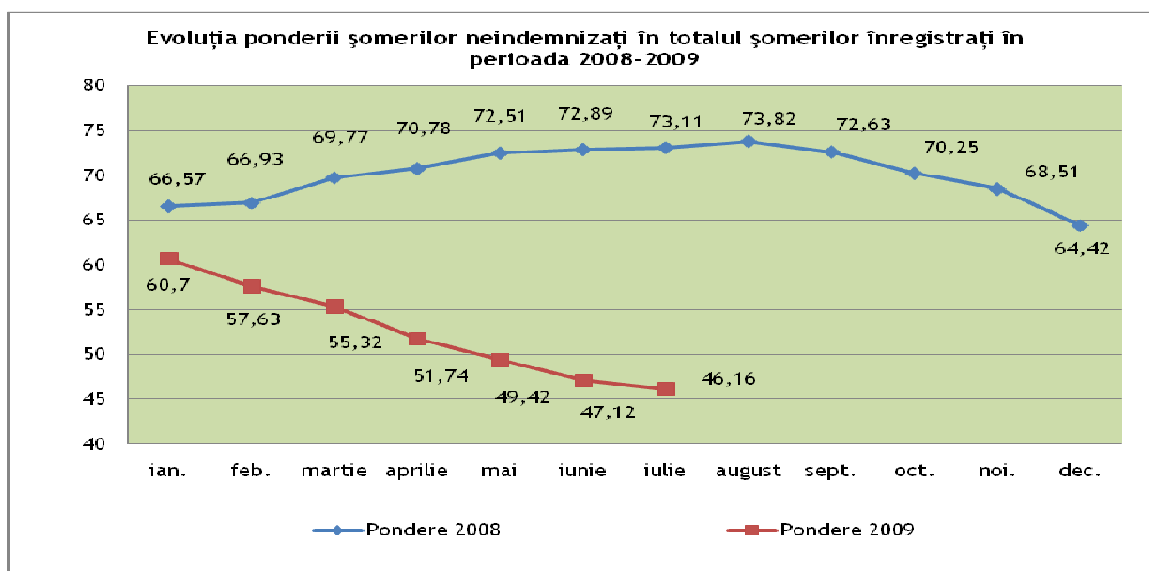
Numărul de șomeri a crescut în 39 de județe, creșterile cele mai importante înregistrându-se în județele Prahova (1765 persoane), Dolj (1442 persoane), Iași (1343 persoane), Brașov (1241 persoane), Sibiu (1150 persoane), Argeș (1110 persoane), Timiș (1060 persoane), Mureș (1050 persoane), Dâmbovița (1007 persoane). Scăderi ale numărului de șomeri se înregistrează în Municipiul București (105 persoane) și în județele Vaslui (1317 persoane) și Bacău (952 persoane).

Sursa: ANOFM

Județele cu cea mai mare pondere a șomerilor neindemnizați din numărul total al șomerilor sunt: Mehedinți (69,64%), Dolj (64,79%), Teleorman (64,73%), Vrancea (63,58%), Iași (62,32%), Galați (61,89%) și Călărași (61,81%).

În graficul următor este prezentată evoluția ponderii șomerilor neindemnizați din totalul șomerilor înregistrați, în perioada ianuarie 2008- iulie 2009.

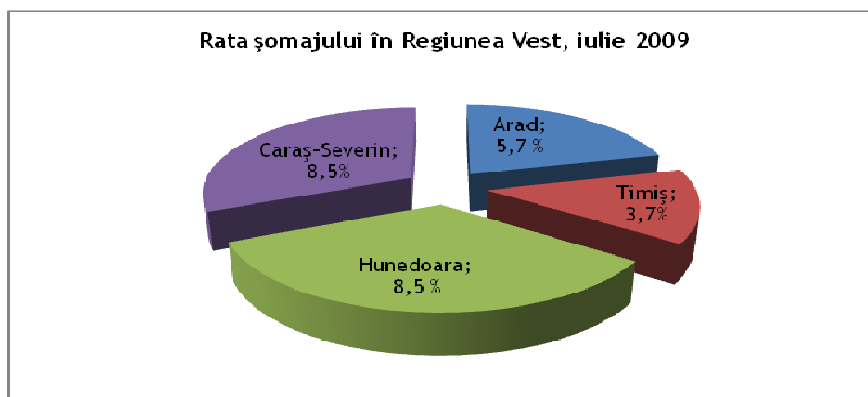

Sursa: ANOFM

Se constată o scădere semnificativă a ponderii șomerilor neîndemniți ca urmare a creșterii accentuate a numărului de șomeri îndemniți, situație cauzată de disponibilizările care au avut loc în ultima perioadă, ca efect al crizei economice.

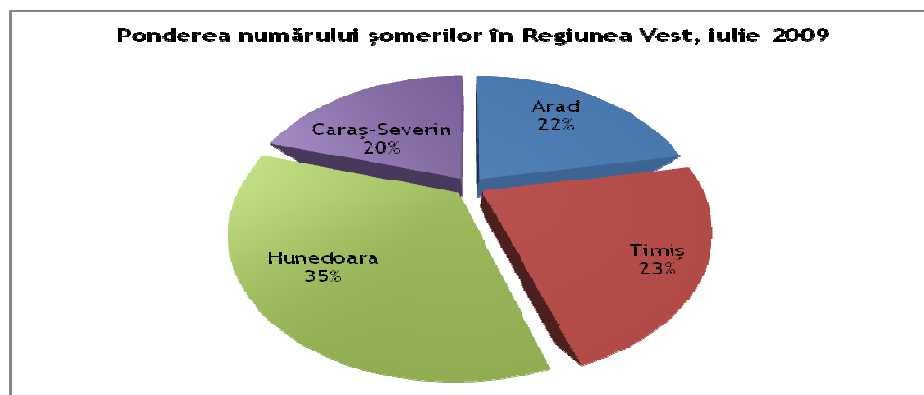
Cele mai ridicate niveluri ale ratei șomajului au fost atinse în județele Vaslui și Mehedinți (11,2%), urmate de județele Alba (10,4%), Dolj (9,8%), Teleorman (9,7%), Galați, (9,5%) și Hunedoara (9,2%).

La nivel regional, rata șomajului în luna iulie 2009 are cele mai mici valori în Timiș (3,7%) unde se menține sub patru procente, dar depășește nouă procente în Hunedoara (9,2%). Astfel, primul loc în topul ratei șomajului din regiune îl ocupă județul Hunedoara, urmat de Caraș-Severin (8,5%), Arad (5,7%) și Timiș.

Sursa: ANOFM

În funcție de ponderea din numărul total al șomerilor din Regiunea Vest, se constată că 35% din numărul total al șomerilor sunt înregistrați în județul Hunedoara, Aradul situându-se pe locul doi după județul Timiș, cu un procent de 22% din numărul total al șomerilor din regiune.

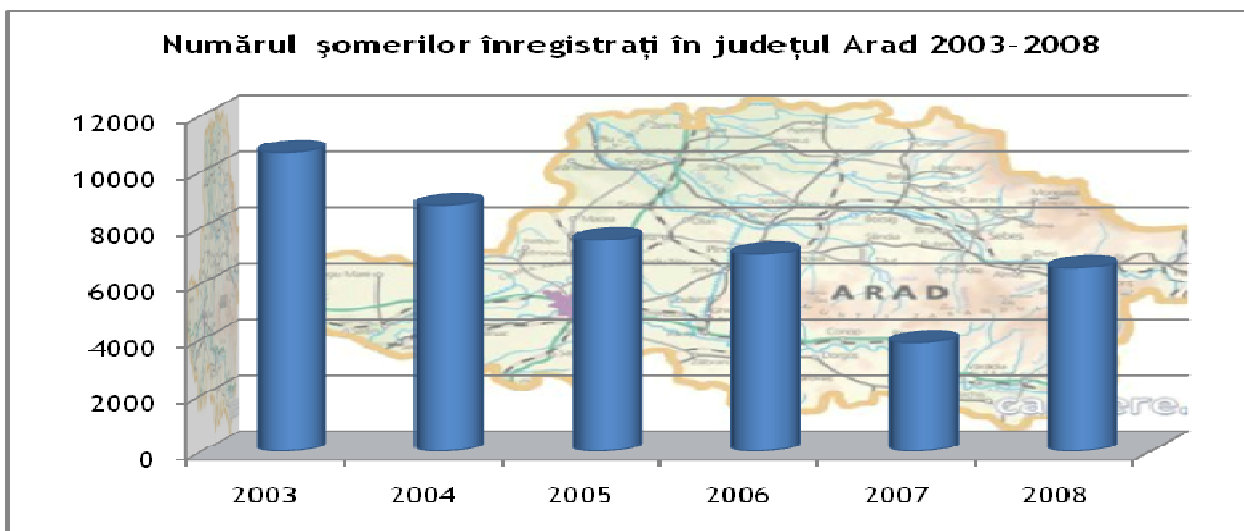
Sursa: ANOFM

Potrivit datelor furnizate de Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Arad, numărul șomerilor înregistrați în județ a scăzut în mod constant în perioada 2005 - 2007, la finele anului 2007 fiind înregistrat cel mai mic număr de șomeri - 3886 persoane. Evoluția numărului de șomeri în perioada 2008 - 2009 urmează tendințe asemănătoare celei de la nivel național, numărul șomerilor la sfârșitul anului 2008 ajungând la peste 6500 de persoane.

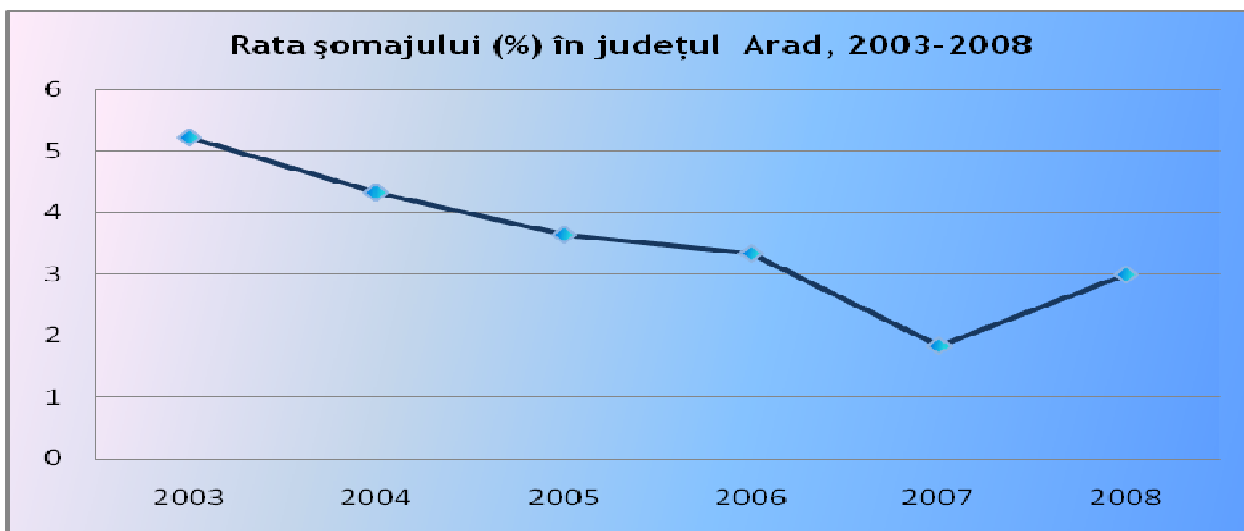
Șomeri înregistrați și rata șomajului în județul Arad
 (la data de 31 decembrie, în perioada 2003-2008)

	2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	Nr. șomeri	Rata șomaj %	Nr. șomeri	Rata șomaj %	Nr. șomeri	Rata șomaj %	Nr. șomeri	Rata șomaj %	Nr. șomeri	Rata șomaj %	Nr. șomeri	Rata șomaj %
Total	10689	5,22	8797	4,32	7551	3,65	7036	3,34	3886	1,84	6549	3

Sursa: AJOFM ARAD

Sursa: AJOFM ARAD

Sursa: AJOFM ARAD

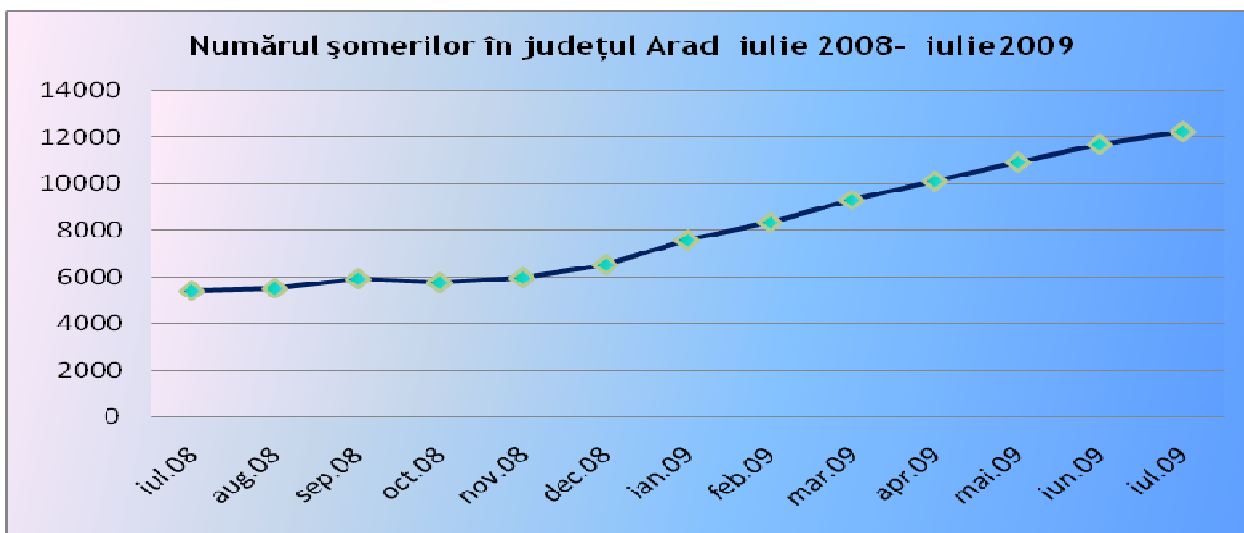
Rata șomajului în perioada 2005-2007 a fost și ea în scădere, ajungând la sfârșitul anului 2007 la 1,84%. Până la sfârșitul anului 2008 rata șomajului a crescut cu 1,16 pp, ajungând la 3%.

Numărul șomerilor înregistrați în județul Arad și România, iulie 2008- iulie 2009

-mii persoane-

	2008						2009						
	iul.	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.
Total țară	340,5	345,5	352,9	364,2	377	403,4	444,9	477,9	513,6	517,7	526,8	548,9	572,6
Bărbați	181,5	181,4	184,4	189,7	197	216,2	246,9	270,3	292,2	293,5	297,6	308,7	320,6
Femei	159	164,1	168,5	174,5	180	187,2	198	207,6	221,4	224,2	229,2	240,2	252
Total județ Arad	5,425	5,501	5,908	5,786	5,951	6,549	7,588	8,368	9,299	10,110	10,951	11,693	12,242
Bărbați	2,701	2,743	2,875	2,808	2,904	3,409	4,121	4,588	5,044	5,382	5,723	6,156	6,485
Femei	2,724	2,758	3,033	2,978	3,047	3,140	3,467	3,780	4,255	4,728	5,228	5,537	5,757

Sursa: Buletin Statisc lunar -Iulie 2009, județul Arad

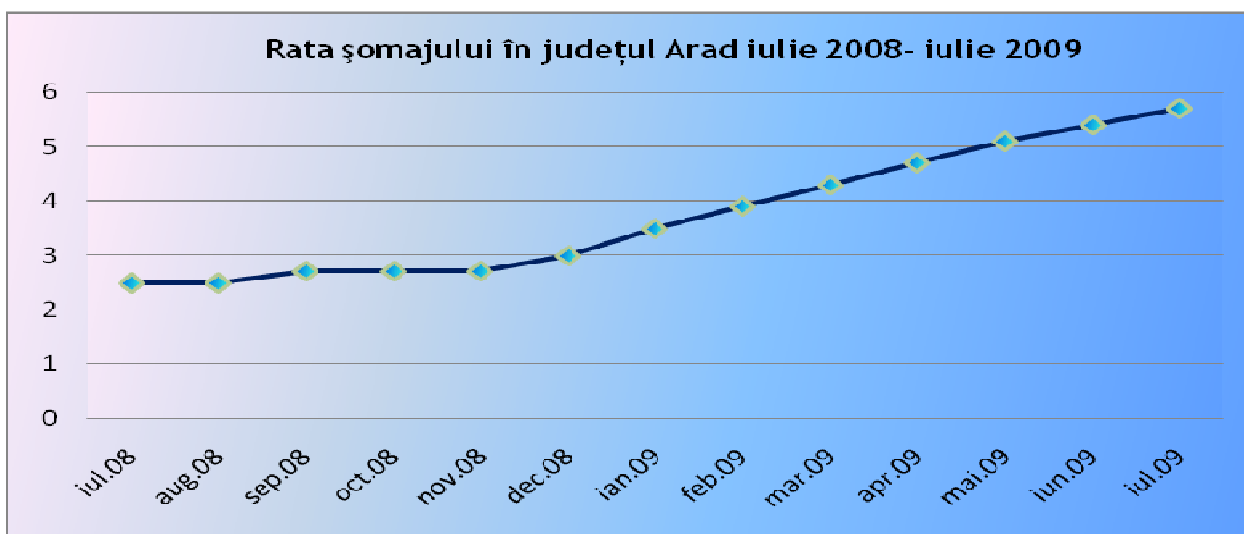
Sursa: Buletin Statisc lunar -Iulie 2009, județul Arad

La Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Arad, la sfârșitul lunii iulie 2009, rata șomajului a atins procentul de 5.7%, adică un număr de 12.242 de persoane. Din totalul persoanelor aflate în șomaj aproximativ 6.000 sunt femeii. De asemenea, din cei 12.242 de arădeni în șomaj, 8.286 sunt indemnizați iar 3.956 neindemnizați, peste 11.000 provenind din sectorul de muncă privat.

Rata șomajului înregistrat în județul Arad și România, iulie 2008- iulie 2009

	2008						2009						
	iul.	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.
Total țară	3,7	3,8	3,9	4	4,1	4,4	4,9	5,3	5,6	5,7	5,8	6	6,3
Bărbați	3,7	3,7	3,8	3,9	4,1	4,5	5,1	5,6	6	6,1	6,1	6,4	6,6
Femei	3,7	3,9	4	4,1	4,2	4,4	4,7	4,9	5,2	5,3	5,4	5,7	5,9
Total județ Arad	2,5	2,5	2,7	2,7	2,7	3	3,5	3,9	4,3	4,7	5,1	5,4	5,7
Bărbați	2,4	2,4	2,5	2,5	2,5	3	3,6	4	4,4	4,7	5	5,4	5,7
Femei	2,7	2,7	3	2,9	3	3,1	3,4	3,7	4,2	4,6	5,1	5,4	5,6

Sursa: Buletin Statisc lunar -Iulie 2009, județul Arad

Județul Arad se află între județele țării în care rata șomajului înregistrată este sub procentul înregistrat la nivel național, după următoarele județe: Ilfov (1,7%), Bucuresti (1,8%), Timiș (3,7%), Constanța (4,0%), Bihor (4,5%), Cluj (5,2%), Maramureș (5,3%), Botoșani (5,6%), Arad (5,7%).

Creșterea accentuată a numărului de șomeri înregistrați este datorată mai ales numărului de persoane înregistrate ca șomeri indemnizați. Aceste persoane fie provin din activități economice și au fost disponibilizate în lunile anterioare, fie sunt persoane cărora li s-a prelungit perioada de indemnizare conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr.28/2009. Creșterea numărului de șomeri se explică și prin înscrierea, ca persoane în căutarea unui loc de muncă, a absolvenților de învățământ atât cu studii medii cât și superioare ai promoției 2009.

Se impune, ca agențiile teritoriale să identifice cele mai potrivite măsuri active în vederea integrării sau reintegrării pe piața muncii și gestionarea atentă a fenomenului de șomaj pe plan local.

În iulie 2009, județul Arad a înregistrat un nivel al ratei somajului sub media Regiunii Vest și sub media națională, clasându-se pe locul al 4-lea (după județele Bihor, Satu-Mare, Maramureș) în ceea ce privește procentul de somaj în cadrul polilor de dezvoltare urbană.

Șomajul înregistrat în județe din care fac parte orașele ce reprezintă poli de dezvoltare urbană și România (iulie 2009)

Municipiul	Județul	Nr. Șomeri	Rata somajului înregistrat (%)	Clasament (locul 1 pentru cel mai scazut %)
Oradea	Bihor	12.841	4,5	1
Satu-Mare	Satu-Mare	7.651	4,9	2
Baia Mare	Maramureș	10.898	5,3	3
Arad	Arad	12.242	5,7	4
Suceava	Suceava	14.762	5,8	5
Târgu Mureș	Mureș	15.443	6,2	6
Brăila	Brăila	8.724	6,3	7
Sibiu	Sibiu	12.421	6,7	8
Râmnicu Vâlcea	Vâlcea	12.062	6,8	9
Pitești	Argeș	21.109	7,7	10
Bacău	Bacău	19.326	8,2	11
Deva	Hunedoara	19.297	9,2	12
Galați	Galați	20.902	9,5	13
România		572.562	6,3	

Sursa: ANOFM

1.1.3.4. Protecția socială

Într-un stat democratic, protecția socială reprezintă un element fundamental al politicilor statale cu ajutorul cărora pot fi prevenite, diminuate sau înlăturate anumite efecte care contribuie la scăderea nivelului de trai al populației. Măsurile de protecție socială sunt menite să asigure un standard de viață decent pentru întreaga populație a unei țări.

Legislația de după 1989 a adus reforme semnificative în domeniu, astfel că în municipiul Arad, ca de altfel în întreaga țară, pe lângă instituțiile de stat existente, au luat ființă diverse organizații care activează în domeniul social, asigurând servicii sociale tuturor categoriilor de persoane aflate în dificultate, cum ar fi minorii, persoanele cu dizabilități, familiile sărace, persoanele vârstnice.

Principalul mecanism prin care se realizează protecția socială îl constituie serviciile sociale. Complexitatea serviciilor sociale acordate anumitor grupuri defavorizate este în funcție de condițiile concrete și nevoile specifice care se cer a fi acoperite.

Serviciile sociale constau, în principal, în:

- îngrijirea persoanei;
- prevenirea marginalizării sociale și sprijinire pentru reintegrare socială;
- consiliere psihologică;
- consiliere juridică și administrativă;
- îngrijirea locuinței și a gospodăriei, ajutor pentru menaj;
- servirea hranei;
- servicii socio-medicale pentru readaptarea capacităților fizice și psihice;
- adaptarea locuinței la nevoile persoanei;
- îngrijirea temporară în centre de zi, aziluri de noapte sau alte centre specializate.

Finanțarea se realizează, în principal, din bugetele locale, dar și din resursele atrase de asociațiile/organizațiile neguvernamentale, din sponsorizări, finanțări de proiecte, donații etc.

Din datele puse la dispoziție de Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale se constată că numărul unităților de asistență socială finanțate din fonduri private ajunge sau chiar depășește numărul celor finanțate din fonduri publice. Spre exemplu, în județul Arad funcționează 5 cămine pentru persoane vârstnice, din care numai 2 sunt finanțate de la bugetul local, dar numărul de persoane deservite este mai mare în aceste unități.

Situația căminelor pentru persoane vârstnice și a cantinelor de ajutor social din Regiunea Vest, - semestrul I 2009 -

	Regiunea Vest		Arad- Județul Arad		Timișoara- Județul Timiș		Reșița- Județul Caraș- Severin		Hunedoara- Județul Hunedoara	
	BL*	ONG**	BL*	ONG**	BL*	ONG**	BL*	ONG**	BL*	ONG**
I. CĂMINE PENTRU PERSOANE VÂRSTNICE										
Număr cămine	11	8	2	3	4	4	2	-	3	1
Număr mediu lunar de beneficiari	733	299	166	60	271	213	241	-	55	26
Capacitate -număr locuri	780	329	173	78	292	225	259	-	56	26
	BL*	ONG**	BL*	ONG**	BL*	ONG**	BL*	ONG**	BL*	ONG**
II. CANTINE DE AJUTOR SOCIAL										
Număr cantine și/sau secții	18	13	1	2	3	3	5	4	9	4
Număr mediu zilnic de beneficiari	2200	754	311	51	561	220	348	220	980	263
Capacitate -număr locuri	3540	1005	500	220	1120	220	600	235	1320	330

*BL - Costurile sunt suportate de la bugete locale;

**ONG - Costurile sunt suportate din bugetul ONG

Sursa: Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale

Comparând datele statistice pe perioada 2008 - semestrul I 2009, se poate constata că, în județul Arad numărul beneficiarilor de servicii de asistență socială a crescut. Astfel, capacitatea de cazare în cămine pentru persoane vârstnice a crescut cu 61 de locuri, iar numărul beneficiarilor a crescut cu 42 persoane, iar în cazul cantinelor de ajutor social, numărul mediu zilnic de beneficiari a rămas constant la cele finanțate din bugetul local, iar la cele finanțate din surse private, numărul beneficiarilor a scăzut semnificativ.

Situația căminelor pentru persoane vârstnice și a cantinelor de ajutor social din Județul Arad, 2004-2008

	2004		2005		2006		2007		2008	
	BL*	ONG*	BL*	ONG*	BL*	ONG*	BL*	ONG*	BL*	ONG**
I. CĂMINE PENTRU PERSOANE VÂRSTNICE										
Număr cămine	1	-	1	-	1	2	1	2	1	2
Număr mediu lunar de beneficiari	50	-	49	-	158	20	163	22	159	21
Capacitate -număr locuri	60	-	60	-	170	24	175	24	165	25
II. CANTINE DE AJUTOR SOCIAL										
Număr cantine și/sau secții	1	-	1	-	1	4	1	4	1	3
Număr mediu zilnic de beneficiari	293	-	291	-	421	350	360	379	311	223
Capacitate -număr locuri	500	-	500	-	500	490	500	490	500	370

*BL - Costurile sunt suportate de la bugete locale;

**ONG - Costurile sunt suportate din bugetul ONG

Sursa: Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale

În ceea ce privește numărul total al unităților de asistență socială, la nivelul anului 2005, județul Arad era pe locul doi în Regiunea Vest, cu 45 de unități din care 18 erau în Municipiul Arad. Din cele 18 unități existente, 15 acordă servicii copiilor, una persoanelor cu dizabilități, iar 2 unități furnizează servicii de asistență socială persoanelor vârstnice

Unități de asistență socială în Regiunea Vest, la nivel județean - anul 2005

	Total	Pentru copii	Pentru persoane cu handicap	Pentru persoane vârstnice	Unități de asistență medico socială	Unități de prevenire a violenței
Arad	45	24	5	11	5	0
Caraș-Severin	14	12	2	0	0	0
Hunedoara	42	31	6	1	2	2
Timiș	51	31	5	13	0	2

Sursa: Date statistice naționale 2005, MMFPS, Departamentul de asistență socială și politica familiei

Raportat la județele din care fac parte poliile de dezvoltare urbană din nord-vestul, vestul și centrul țării, județul Arad ocupă locul II în ierarhia județelor, cu un număr de 720 de locuri la cantinele sociale. În ceea ce privește numărul de locuri în cămine, în această ierarhie județul Arad ocupă tot locul II după județul Satu Mare.

Situația căminelor pentru persoane vârstnice și a cantinelor de ajutor social în județele din care fac parte poliile de dezvoltare urbană și România - semestrul I 2009 -

	România		Arad- Județul Arad		Oradea- Județul Bihor		Baia Mare- Județul Maramureș		Satu Mare- Județul Satu Mare		Sibiu-Județul Sibiu	
	BL*	ONG* *	BL*	ONG* *	BL*	ONG**	BL*	ONG**	BL*	ONG**	BL*	ONG**
Număr cămine	89	64	2	3	3	5	1	-	3	-	1	5
Număr mediu lunar de beneficiari	5.695	2730	166	60	66	118	41	-	348	-	84	223
Capacitate - număr locuri	6.543	2884	173	78	86	122	41	-	358	-	100	210
Număr cantine și/ sau secții	118	61	1	2	6	3	4	2	1	2	3	1
Număr mediu zilnic de beneficiari	18.50 9	4.615	311	51	415	237	490	100	150	133	312	40
Capacitate - număr locuri	27.28 2	5972	500	220	535	400	484	150	150	140	390	70

*BL - Costurile sunt suportate de la bugete locale;

**ONG - Costurile sunt suportate din bugetul ONG

Sursa: Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale

În cadrul direcției specializate din structura Primăriei Arad, în municipiu funcționează mai multe unități de asistență socială cu finanțare de la bugetul local. Acestea oferă servicii de asistență socială pentru copii și tineri, pentru persoanele vârstnice, cele cu dizabilități, dar și familiilor de romi sau persoanelor defavorizate aflate în situații de risc social.

Servicii pentru copii

Centre de zi pentru copii:

- **Casa Izvor - centru terapeutic și educațional pentru copii HIV seropozitivi** se adresează copiilor HIV seropozitivi din municipiul și județul Arad și familiilor acestora și oferă copiilor supraveghere medicală de specialitate, posibilitatea de a frecventa învățământul preșcolar, primar și gimnazial, hrană zilnică corespunzătoare, consiliere psiho-pedagogică, logopedie, orientare școlară și profesională, posibilitatea calificării în meseria de croitor și electrician

auto în atelierele din cadrul centrului, posibilitatea petrecerii timpului liber cu activități recreative și educative și a participării în excursii și tabere. Centrul oferă de asemenea familiilor copiilor consiliere psihologică, instruire în vederea prevenirii infectării cu virusul HIV și ajutoare materiale celor cu venituri mici.

- **Complex social multicultural Curcubeul** se adresează copiilor care provin din grupuri defavorizate, în mod special din cadrul comunității romă, majoritatea elevi ai Școlii Generale nr.2. Beneficiarii direcți sunt aproximativ 200 de copii care petrec la centru în medie 5 ore pe zi. Aici ei desfășoară activități școlare (temele pentru acasă) și extracuriculare, beneficiază de o masă caldă, asistență medicală primară, rechizite, consiliere continuă. Specialiștii centrului organizează periodic și activități cu părinții. De asemenea, elevii din mai multe licee din municipiul Arad efectuează munci de voluntariat în centrele de zi pentru copii defavorizați.
- **Casa Felice** acordă sprijin copiilor străzii, a celor aflați în stare de risc și copiilor care din motive de sărăcie, lipsă de supraveghere sau dezinteres al părinților se află în risc de abandon școlar. Centrul Casa FELICE este format din două module respectiv un modul care oferă ocrotire în regim rezidențial pentru 12 copii ai străzii, lipsiți de ocrotire părintească și un centru de zi pentru 20 de copii care provin din familii aflate în stare de risc social. Centrul de zi oferă copiilor rechizite și îmbrăcăminte pentru școală și sunt sprijiniți și supravegheați în pregătirea temelor. Personalul de specialitate din cadrul centrului păstrează legătura cu cadrele didactice, interesându-se de situația școlară a copiilor și încurajează implicarea părinților în procesul educațional.

Servicii pentru tineri

Căminul social oferă cazare temporară de până la 3 ani și ajutor pentru integrarea socială a tinerilor prin sprijin material, îndrumare în vederea orientării profesionale și găsirea unui loc de muncă precum și prin organizarea de diverse programe de intervenție educativ-formative.

Centrul a fost înființat în anul 1994 și se adresează tinerilor dezinstituționalizați din municipiul și județul Arad și are 51 de beneficiari.

Servicii pentru persoane aflate în dificultate

Cantina municipală are ca obiectiv îmbunătățirea calității alimentației persoanelor sărace și oferă zilnic masa de prânz (gratuit sau cu contribuție parțială) pentru 600 de persoane sărace, familii cu mulți copii, membrii ai Centrelor de zi pentru vârstnici, asistaților serviciului de protecție a persoanelor cu dizabilități, copiilor din cadrul Centrului de zi

Centru de zi și adăpost de noapte pentru persoane fără adăpost oferă adăpost pe timpul nopții persoanelor aflate în stare de risc social: minori, femei însărcinate, femei cu copii, vârstnici și persoane cu handicap, posibilitatea participării la activități de centru de zi respectiv asistență socială, consiliere psihologică individuală și de grup, asigură mic dejun și cină, se preocupă de asigurarea stării de sănătate și acordă sprijin material constând din haine, medicamente și alte obiecte de uz personal.

Servicii pentru vârstnici

Rețea de 7 centre de zi pentru vârstnici care în prezent au circa 5760 de membri.

Centrele de zi oferă consiliere în probleme sociale și juridice, consiliere psihologică, asistență medicală și stomatologică, posibilitatea servirii mesei de prânz, posibilitatea petrecerii timpului liber, suport social în caz de îmbolnăvire prin vizite la domiciliul vârstnicilor sau la spital, asigurarea asistenței la domiciliu (prin intermediul Serviciului protecție persoane cu dizabilități) pentru vârstnicii care nu se mai pot îngriji singuri, ajutoare materiale, ajutoare de urgență, organizarea diferitelor momente festive, turism social și alte servicii, în funcție de nevoile beneficiarilor.

Centrele de zi și-au dezvoltat oferta de servicii prin acordarea de medicamente gratuite prin intermediul farmaciei înființate de Fundația Alpema, în cadrul Centrului de zi Aurel Vlaicu și asigurarea de asistență stomatologică în cadrul Cabinetului stomatologic înființat în colaborare cu Serviciul de Ajutor Maltez în Centrul de zi Aurel Vlaicu.

Centrele de zi au fost înființate în 7 cartiere diferite ale orașului și au fost realizate prin Proiectul **Rețea de 7 centre de zi pentru vârstnici**, finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Phare SESAM. Constituie bună practică în domeniul serviciilor alternative pentru persoane vârstnice, prevenind starea de singurătate și instituționalizarea persoanelor vârstnice, deseori aflate fără suport familial.

Centrul de îngrijire pentru persoane vârstnice are ca obiective ocrotirea în sistem rezidențial a vârstnicilor și persoanelor cu dizabilități, oferind persoanelor asistate maximum posibil de autonomie și siguranță, condiții de îngrijire care să respecte identitatea, integritatea și demnitatea persoanei asistate, stimularea participării persoanelor asistate la viața socială și prevenirea și tratarea consecințelor legate de procesul de îmbătrânire. Centrul are 220 de beneficiari și asigură asistența în sistem rezidențial persoanelor vârstnice și cu dizabilități, recuperare și readaptare, activități de ergoterapie și de petrecere a timpului liber și asistență socială și psihologică.

Servicii pentru persoanele cu dizabilități

Serviciul de protecție persoane cu dizabilități are ca obiectiv îmbunătățirea calității vieții persoanelor asistate la domiciliu și prevenirea instituționalizării și oferă asistență socială și emoțională, asistență în igienizarea și păstrarea curățeniei în locuința asistaților, acordă primul ajutor și asistență medicală primară, asistență în rezolvarea problemelor administrative și personale, masa de prânz de la Cantina municipală la domiciliul asistaților, acordă consiliere socială și juridică și oferă alte servicii în funcție de nevoile personale, speciale ale asistatului.

Centrul de reabilitare socio-profesională are ca obiectiv sprijinirea tinerilor cu diferite tipuri de dizabilități pentru o viață independentă, formarea diferitelor deprinderi practice, creșterea stimei de sine și sprijin în integrarea socială.

Servicii pentru minorități

Centrul informațional pentru romi are ca obiectiv sprijinirea comunității romă prin facilitarea accesului la informații legate de serviciile oferite de instituții și organizații neguvernamentale din municipiul Arad, implicate în domeniul asistenței și protecției sociale și modalitatea concretă de accesare a acestor servicii (adresa instituțiilor și ONG-lor, modalitatea de adresare, documentele necesare, persoane de contact, timpul necesar soluționării).

1.1.3.5. Educația

Fiind un oraș cu tradiție în ceea ce privește sistemul educațional, municipiul Arad dispune de o rețea consolidată de instituții educaționale, asigurând actul educațional la toate nivelele pentru elevii și studenții din localitățile județului. Sistemul de învățământ acoperă toate nivelele de educație și formare, de la grădinițe până la instituții de învățământ superior.

Infrastructura educațională

În județ funcționează un număr de 183 unități de învățământ, dintre care 57 în municipiul Arad, iar numărul total al persoanelor care au frecventat unitățile de învățământ în anul școlar 2006-2007 a fost de 98.055 persoane.

Unități de învățământ - jud. Arad, anul școlar 2006-2007

Unități de învățământ	Nr. unități	Nr. persoane
Total	183	95055
Grădinițe de copii	31	13014
Școli din învățământul primar și gimnazial	109	37944
Licee	40	17094
Școli postliceale	1	4496
Institute de învățământ universitar	2	22507

Sursa: Direcția Județeană de Statistică

În anul școlar 2007-2008, numărul total al celor înscriși (copii, elevi, studenți) la diverse forme de învățământ în municipiul Arad a fost de aproape 53.000 de persoane, ponderea cea mai mare fiind înregistrată la institutele de învățământ universitar (cca. 42%). Numărul mare al studenților față de numărul celor înscriși la celelalte forme de învățământ se explică prin faptul că, pe de o parte, la nivelul județului numai în municipiul Arad funcționează institute de învățământ superior, iar pe de altă parte prin faptul că, pe parcursul anilor, cele două universități au câștigat un prestigiu în regiune.

Unități de învățământ - municipiul Arad, anul școlar 2007-2008

Unități de învățământ	Nr. unități	Nr. persoane
Total	57	52951
Grădinițe de copii	14	4155
Școli din învățământul primar și gimnazial	18	12519
Licee	22	11496
Școli postliceale	1	2784
Institute de învățământ universitar	2	21997

Sursa: Fișa localității, 2007

Minoritățile naționale au acces la învățământ în limba maternă, infrastructura școlară cuprinzând școli și licee cu predare în limba maghiară, germană. Compoziția etnică a municipiului determină instituțiile de învățământ să prezinte profile care să satisfacă nevoile acestor etnii. Dintre cele mai renumite școli cu predare în limbile minorităților amintim Liceul German „Adam Müller Guttenbrunn”, Grupul Școlar Maghiar „Csiky Gergely”, iar pentru elevii de confesiune baptistă există Liceul Teologic Baptist „Alexa Popovici”.

Pe lângă institutele de învățământ enumerate mai sus mai putem adăuga alte câteva licee de prestigiu din Arad:

- Colegiul Național „Moise Nicoară” - între personalitățile care au absolvit această instituție de învățământ se numără scriitorul Ioan Slavici, Vasile Goldiș, Ioan Suci, muzicologul Emil Monția, publicistul Mircea V. Stănescu și dramaturgul Csiky Gergely.
- Colegiul Național „Elena Ghiba Birta”
- Colegiul Tehnic de Construcții și Protecția Mediului
- Liceul de Industrie Alimentară
- Colegiul Economic Arad
- Colegiul Teoretic „Vasile Goldiș”
- Liceul de Artă „Sabin Drăgoi”
- Liceul Pedagogic „Dimitrie Țichindeal”
- Liceul C.F.R.

Din anul 2004, au început lucrările de reabilitare la majoritatea instituțiilor de învățământ din municipiu, clădirile în care funcționează aceste instituții fiind improprii. Pe lângă lucrările de reabilitare și modernizare a infrastructurii de învățământ, unitățile școlare au fost dotate cu mobilier, echipamente didactice și IT în scopul îmbunătățirii procesului educațional. Deși au fost efectuate investiții în infrastructura de învățământ în ultimii ani, aceasta nu atinge încă standardele europene; în ceea ce privește echipamentele și materialele de învățământ, în special calculatoarele și echipamentele IT, se poate menționa că numărul acestora este sub nevoile reale. De aceea, majoritatea unităților de învățământ preuniversitar necesită modernizarea echipamentului de bază, dotarea laboratoarelor și diversificarea specialităților existente.

Învățământul superior arădean este caracterizat prin prezența a două 2 universități:

- Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” - universitate privată înființată în 1990

De-a lungul timpului, în cadrul Universității au absolvit peste 30.000 de studenți. În anul 2008, numărul absolvenților a fost de 3.430, cu o rată de promovabilitate de 95%. Pentru anul universitar 2008 - 2009, în cadrul Universității de Vest „Vasile Goldiș” sunt înscriși un număr total 21.000 de studenți, 2.400 masteranzi și 50 de doctoranzi. Dintre aceștia, în Municipiul Arad studiază 13.000 de studenți, 2.400 de masteranzi și 50 de doctoranzi.

Oferta academică a Universității este structurată pe nouă facultăți și anume: Facultatea de Științe Umaniste, Politice și Administrative, Facultatea de Științe Economice, Facultatea de Informatică, Facultatea de Inginerie, Facultatea de Științe Juridice, Facultatea de Educație Fizică și Sport, Facultatea de Științe ale Naturii, Facultatea de Medicină, Farmacie și Medicină Dentară, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației.

În cadrul acestor facultăți, studenții pot alege între 31 specializări licență, 41 specializări masterat, precum și un program de doctorat, Universitatea fiind instituție organizatoare de studii doctorale în medicină, cu 8 profesori conducători de studii doctorale. În decursul anului 2008, în cadrul Facultății de Inginerie, a fost înființată o nouă specializare, și anume Peisagistică. Formele de învățământ sunt: zi, învățământ la distanță sau fără frecvență, iar durata studiilor este cuprinsă între 3-6 ani pentru studiile de licență, respectiv 2-4 semestre pentru studiile de masterat.

Universitatea beneficiază de un corp academic de elită, cu o infrastructură didactică și de cercetare la standarde europene. Astfel, numărul cadrelor didactice angajate în cadrul universității este de aproximativ 320, la care se adaugă peste 200 profesori asociați.

- Universitatea „Aurel Vlaicu” - universitate de stat reînființată în 1991

În anul Universitar 2008-2009, numărul de studenți înmatriculați la Universitatea Aurel Vlaicu este de 14.405. Numărul de absolvenți în anul 2008 a fost de 5.242, dintre care licențiați 5.010, procentul de promovabilitate fiind de 95,27%.

Universitatea " Aurel Vlaicu" este structurată pe opt facultăți și anume: Facultatea de Inginerie, Inginerie Alimentară, Turism și Protecția Mediului, Științe Umaniste și Sociale, Științe Economice, Teologie, Științe Exacte, Științe ale Educației și Asistență Socială, Educație Fizică și Sport. La aceste facultăți, studenții pot opta pentru cele 34 specializări licență, 26 specializări masterat (Legea 84/1994), 6 specializări masterat (Legea 288/2004), cu forme de învățământ: zi, învățământ la distanță. Durata studiilor este cuprinsă între 3-6 ani pentru studiile de licență, respectiv 2-4 semestre pentru studiile de masterat.

În anul 2008 au fost înființate două noi specializări de licență: Design și Poliție comunitară, iar Universitatea a obținut statutul de instituție organizatoare de studii universitare de doctorat în domeniul filologie.

Cadrele didactice care asigură îndrumarea științifică și de specialitate a studenților sunt recunoscute prin lucrări publicate în edituri de prestigiu din țară și străinătate, iar printre rezultatele obținute în ultimii doi ani, se numără și 4 premii naționale.

Populația școlară din învățământul de toate gradele în județul Arad
(inclusiv învățământul particular)

Anii școlari	Total	Preșcolar	Primar și gimnazial				Liceal	Profesional și de ucenici	Postliceal și de maiștri	Superior
			Total	Primar	Gimnazial	Învățământul special				
				(cl. I-IV)	(cl. V-VIII)	(cl. I-VIII)				
1990/1991(*)	93191	15188	49550	22776	26147	627	19638	8193	446	176
1995/1996	87850	14941	46716	25876	19975	865	15465	4742	1351	4635
2000/2001	88394	13752	48333	22622	24703	1008	12998	3857	1403	8051
2001/2002	87821	13732	47106	21650	24520	936	12842	3967	1195	8979
2002/2003	91538	13686	45512	21033	23549	930	14277	4870	868	12325
2003/2004	91686	13227	43906	21125	22080	701	14261	4718	680	14894
2004/2005	92042	12771	41793	20479	20743	571	15168	4856	742	16712
2005/2006	91550	13093	40593	20075	19964	554	16193	5079	531	16061
2006/2007	94812	12973	39109	19486	19408	534	16606	4293	384	21447
2007/2008	95055	13014	37944	18391	19113	440	17094	3877	619	22507

Sursa: Institutul Național de Statistică

La nivelul Regiunii Vest, în anul școlar / universitar 2007-2008, numărul total de elevi și studenți implicați în sistemul de învățământ a fost de 185.371, ponderea celor care sunt înscriși la studii universitare reprezentând 46%.

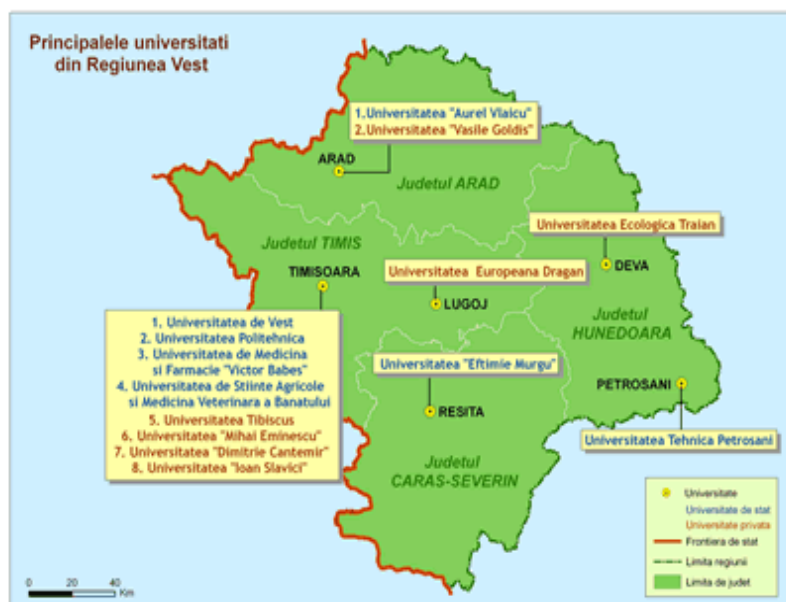
Populația școlară din învățământul de toate gradele, în anul școlar 2007-2008, la nivel regional

Județele	Total	Liceal	Profesional și de ucenici	Postliceal și de maiștri	Superior
Timis	86813	27347	6271	1601	51594
Arad	44097	17094	3877	619	22507
Hunedoara	33737	20144	5227	1394	6972
Caraș-Severin	20724	12746	3488	295	4195
Total Regiune	185371	77331	18863	3909	85268

Sursa: Institutul Național de Statistică

În Regiunea Vest există 14 unități de învățământ superior care oferă specializări în cadrul a 94 de facultăți. Cu un număr de aproape 50.000 de studenți, Timișoara este unul dintre cele mai importante centre universitare din România și se află pe locul I în ierarhia pe regiune, urmată de Arad care, cu un număr de aproape 22.000 de studenți, ocupă locul II.

Institute de învățământ superior funcționează și în alte orașe din regiune, numărul total al celor înscriși în anul universitar 2007-2008 fiind de 85.268 de studenți. În anul universitar 2007-2008, în județul Timiș erau înregistrați 51.594 studenți, în Arad 22.507, în Hunedoara 6.972, iar în Caraș-Severin 4.195.

Abandonul școlar

În ultimii ani, fenomenul de abandon școlar a luat o amploare fără precedent. Cauzele care generează acest fenomen sunt multiple. Una din cele mai grave cauze constă în mentalitatea părinților și a elevilor cu privire la educație, școala nemaifiind percepută ca valoare în sine. O altă cauză importantă o constituie condiția socio-economică a familiei elevilor, abandonul școlar fiind regăsit în primul rând la grupurile defavorizate și este generat de sărăcie și de costurile pe care le presupune învățământul, chiar dacă este gratuit. Nu în ultimul rând, abandonul școlar este cauzat de lipsa de supraveghere a părinților, un număr însemnat dintre aceștia fiind plecați în străinătate, lăsându-și copii în grija bunicilor, a rudelor sau a prietenilor.

În perioada 1993-2001, în ceea ce privește fenomenul abandonului școlar, rata abandonului a oscilat în jurul valorii de 0,6% iar în anul școlar 2004-2005 a ajuns la 1,7%. Conform studiilor efectuate de organizația "Salvați copiii", fenomenul abandonului școlar este cel mai frecvent în rândul copiilor

romi. În anul școlar 2001-2002, dintre copiii romi cu vârsta cuprinsă între 7 și 9 ani, aproape 30% nu urmau nici o formă de școlarizare.

În anul școlar 2005-2006, rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ a înregistrat o creștere cu aproximativ 6% comparativ cu anul 2000-2001, atingând valoarea de 72,6%.

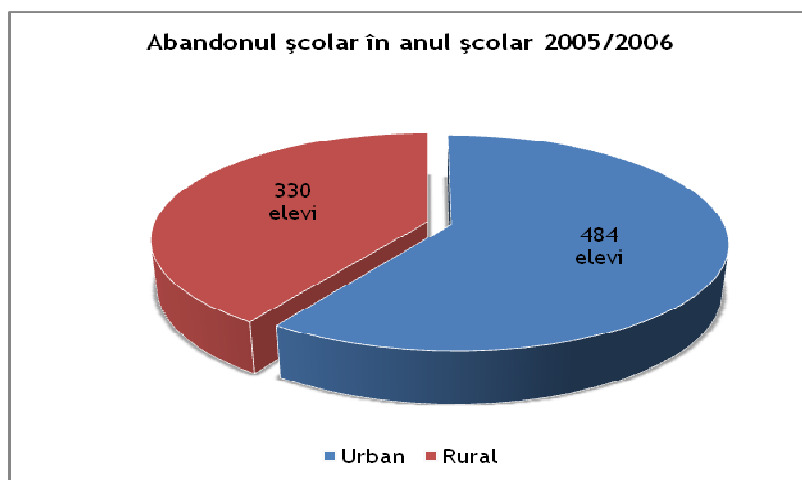
Abandonul școlar are consecințe îngrijorătoare: consumul de droguri, prostituția, violența, delincvența. În ultimii ani a scăzut vârsta infractorilor, din ce în ce mai mulți tineri de vârstă școlară comit infracțiuni cu violență, sunt agresivi, comit furturi.

Conform datelor furnizate de Inspectoratul Școlar al județului Arad pentru anul școlar 2005-2006, numărul total al elevilor care au abandonat școala a fost de 814. Abandonul este frecvent la elevii înscriși în ciclul primar și gimnazial. Astfel, se poate constata că 32% din numărul elevilor care au abandonat școala au fost înscriși în învățământul primar și 36% în cel liceal.

Situația abandonului școlar în județul Arad, anul școlar 2005-2006

	Școli primare	Gimnazii	Licee	Școli de arte și meserii	Total
Total din care	259	293	105	157	814
Urban	112	131	101	140	484
Rural	147	162	4	17	330

Sursa: Inspectoratul Școlar al județului Arad

Conform aceluiași date furnizate de Inspectoratul Școlar, se poate constata că fenomenul de abandon școlar este mai frecvent în mediul urban decât în cel rural, care reprezintă 40% din total, față de 60% cât reprezintă abandonul școlar din mediul urban.

Pentru combaterea și prevenirea abandonului școlar se impune luarea de măsuri atât la nivel național, cât și local. În acest sens, Primăria Arad finanțează de la bugetul local centrul de zi pentru copii „Casa Felice” și „Complexul social multicultural Curcubeul” care acordă sprijin copiilor străzii, a celor aflați în stare de risc și copiilor care din motive de sărăcie, lipsă de supraveghere sau dezinteres al părinților se află în risc de abandon școlar.

1.1.3.6. Sănătatea

În Regiunea Vest, dacă din punct de vedere al numărului de îngrijire a sănătății situația este relativ echilibrată, infrastructura de sănătate este destul de slab dezvoltată în majoritatea cazurilor, necesitând reabilitare, modernizare și înlocuirea echipamentelor neperformante și învechite.

Județul Timiș este cel mai dezvoltat județ din regiune și în ceea ce privește infrastructura de sănătate, având cele mai multe unități sanitare și de tipuri diverse din regiune, cu excepția dispensarelor medicale și a centrelor de sănătate.

În ceea ce privește numărul spitalelor, a ambulatoriilor și a policlinicilor, județul Timiș se află pe primul loc din regiune, cu un număr de 16 unități, 61% din dispensarele din regiune se află în județul Hunedoara.

Numărul principalelor tipuri de unități sanitare din Regiunea Vest, existente în anul 2006, este prezentat în tabelul de mai jos.

Unitățile sanitare din Regiunea Vest, în anul 2007

Indicatori	Regiunea Vest	Arad	Caraș-Severin	Hunedoara	Timiș
Spitale	46	11	8	11	16
Ambulatorii de spital și de specialitate	46	9	6	12	19
Policlinici	10	-	2	1	7
Dispensare medicale	34	2	6	21	5
Centre de sănătate	8	2	3	1	2
Sanatorii TBC	2	-	-	2	-
Cabinete medicale școlare și studențești	89	16	10	20	43
Cabinete medicale de familie	1223	280	193	305	445
Cabinete stomatologice	1124	276	117	200	531
Farmacii și puncte farmaceutice	536	146	66	128	196
Laboratoare medicale	225	48	34	65	78

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul statistic al României, 2007

În Arad, ocrotirea sănătății este asigurată prin rețeaua de sănătate, alcătuită din unități care activează în sistem public și unități care activează în sistem privat.

Deși sistemul sanitar suferă datorită unei insuficiente finanțări, se poate constata că în anul 2007, față de anul 2005, numărul medicilor din sistemul public a crescut, la fel cum a crescut și numărul personalului mediu sanitar.

Ocrotirea sănătății populației -2005 și 2007- Municipiul Arad

Categorie	Sector	Ani	
		2005	2007
Medici din care:	Public	479	488
Medici de familie	Public	36	56
Medici din care:	Privat	158	122
Medici de familie	Privat	38	46
Stomatologi	Public	43	24
	Privat	139	208
Categorie	Sector	Ani	
		2005	2007
Farmaciști	Public	13	12
	Privat	135	147
Personal mediu sanitar	Public	1376	1475
	Privat	366	511
Paturi în creșe	Public	142	120
Paturi in spitale	Public	1633	1589
Creșe	Public	5	5
Spitale	Public	3	3
Dispensare medicale	Public	1	1
Cabinete medicale scolare	Public	9	9
Cabinete medicale studențești	Public	1	1
Cabinete medicale individuale (de familie)	Public	48	48
Cabinete medicale de familie	Privat	39	46
Cabinete medicale de specialitate (individuale)	Public	20	20
Cabinete medicale de specialitate	Privat	118	133
Cabinete medicale de medicina generala	Privat	30	28
Cabinete stomatologice	Public	16	15
	Privat	137	200
Laborator de tehnică dentară	Privat	27	27
Farmacii	Public	5	5
	Privat	64	70
Depozite farmaceutice	Privat	6	4
Laboratoare medicale	Public		16
	Privat	22	19
Centre de transfuzie sanguină	Public	1	1
Ambulatorii de specialitate	Public	1	1
Ambulatorii de spital	Public	4	4

Sursa: Fișa localității 2005, 2007

Față de 2005, în anul 2007 se constată, în sectorul privat, o creștere a cabinetelor medicale de specialitate, a cabinetelor medicale de familie precum și a numărului cabinetelor stomatologice.

Din punct de vedere al modului de acoperire al specialităților medicale, cele trei spitale din municipiul Arad acoperă 80% din specialitățile prevăzute în nomenclatorul spitalelor și peste 72% din numărul de bolnavi. Celelalte 10 spitale din județ acoperă serviciile de urgență, precum și principalele specialități pentru care sunt solicitări, respectiv medicina internă, chirurgie generală, pediatrie, obstetrică-ginecologie și afecțiunile cronice.

Din evidențele Direcția de Sănătate Publică Arad rezultă că, la ora actuală, în municipiul Arad funcționează:

- a) Asistență medicală primară: 101 cabinete medicale de familie
- b) Asistență medicală ambulatorie:
  - 3 ambulatorii integrate ale spitalelor
  - 164 cabinete medicale de specialitate
  - 224 cabinete medicale stomatologice (15 publice și 209 private)
- c) Asistență medicală școlară/studentească:
  - 9 dispensare medicale școlare
  - 6 dispensare medicale școlare de stomatologie
  - 1 dispensar medical studentesc
  - 1 dispensar medical studentesc de stomatologie
- d) Farmacii (5 publice și 70 private)
- e) Asistența medicală spitalicească este asigurată prin:
  - 3 spitale publice
    - 62 de secții și compartimente
    - 13 laboratoare (analize medicale, radiologie și imagistică medicală, anatomia patologică)
    - Serviciul județean de medicină legală
    - 269 medici
    - 948 personal mediu sanitar
    - Un număr de 1631 de paturi

O alternativă viabilă la unitățile sanitare din sectorul public o reprezintă cele două spitale private, Spitalul Sfântul Gheorghe din Chișineu Criș și Spitalul Clinic Genesys din municipiul Arad.

Spitalul Sfântul Gheorghe a fost inaugurat în martie 2004, are ca structură 90 de paturi în 10 compartimente, 2 săli de operație conform standardelor internaționale, ambulatoriul de specialitate cuprinzând cabinete de chirurgie, pediatrie, ginecologie, ortopedie, explorări funcționale, oftalmologie, fizioterapie, medicină internă.

Spitalul clinic Genesys oferă servicii medicale de ambulatoriu de specialitate pentru următoarele specialități: Obstetrică-Ginecologie, Medicină Internă, Cardiologie, Chirurgie Generală, Chirurgie estetică, Chirurgie vasculară, O.R.L., Oncologie, Endocrinologie, Urologie, Stomatologie,

Oftalmologie și servicii de laborator. Serviciile spitalicești (internări, intervenții chirurgicale, nașteri, etc.) pot fi accesate din luna Septembrie 2009.

Unitățile sanitare în județe corespunzătoare orașelor ce reprezintă poli de dezvoltare urbană - anul 2006

Indicatori	România	Arad	Baia-Mare	Oradea	Satu Mare	Sibiu
		Jud. Arad	Jud. Maramureș	Jud. Bihor	Jud. Satu Mare	Jud. Sibiu
Spitale	436	11	11	15	5	9
Ambulatorii de spital și de specialitate	393	9	11	17	5	10
Policlinici	260	-	-	7	-	9
Dispensare medicale	211	2	5	5	4	2
Centre de sănătate	53	2	2	3	1	-
Cabinete medicale școlare și studențești	843	16	43	22	13	17
Cabinete medicale de familie	10969	280	258	336	163	250
Cabinete stomatologice	9948	276	239	325	140	258
Farmacii și puncte farmaceutice	6209	146	118	199	91	114
Laboratoare medicale	1840	48	51	38	28	33

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul statistic al României, 2007

Față județele din nord vestul și din centrul țării, din care fac parte orașele ce reprezintă poli de dezvoltare urbană, județul Arad se află în urma județului Bihor în ceea ce privește numărul de spitale, numărul cabinetelor medicale de familie numărul cabinetelor stomatologice și al numărului de farmacii, dar se află pe penultimul loc dacă ne referim la numărul ambulatoriilor de spital și a cabinetelor medicale școlare și studențești, cu toate că municipiul Arad este un important centru universitar.

Accidente

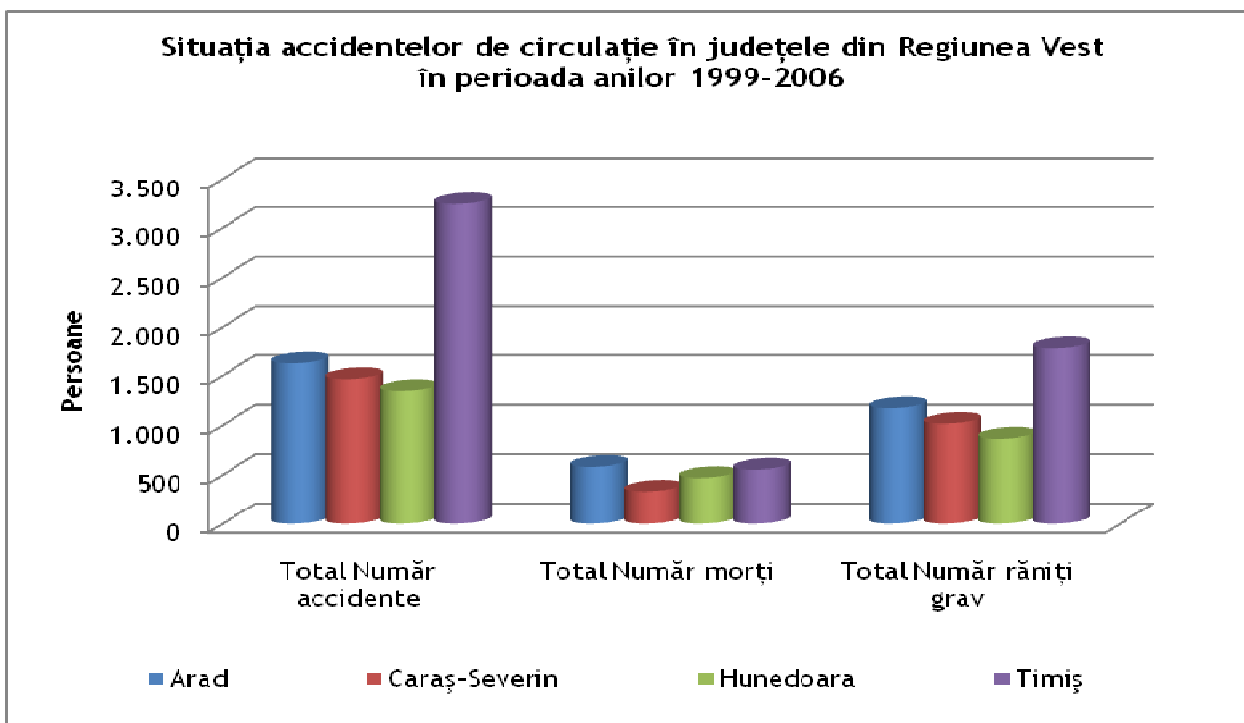
O statistică sumbră întocmită de conducerea Serviciului Poliției Rutiere Arad arată că pe parcursul întregului an 2008 s-au petrecut 227 de accidente grave, mai mult cu șase accidente față de anul 2007. Cu toate acestea, numărul celor care și-au pierdut viața în accidente rutiere a scăzut cu zece față de anul trecut, însă numărul persoanelor rănite grav a crescut cu 21 față de 2007.

Datele statistice prezentate de Poliția Rutieră pentru perioada 01.01.1999-30.11.2006 relevă faptul că dintre cele patru județe aparținătoare Regiunii Vest, județul Arad ocupă locul II după Timișoara în ceea ce privește numărul total de accidente, dar ocupă locul I la numărul total de decese rezultate în urma accidentelor.

Numărul accidentelor de circulație înregistrate în perioada 01.01.1999-30.11.2006

Județul	Nr. total accidente	Nr. total decedați	Nr. total răniți grav
Arad	1.624	582	1.173
Caraș Severin	1.464	332	1.016
Hunedoara	1.344	470	865
Timiș	3.241	555	1.788
<i>Total regiune</i>	<i>7.673</i>	<i>1.939</i>	<i>4.842</i>
Total pe țară	84.671	19.269	47.393

Sursa: Poliția Rutieră, Date statistice pe județe

Numărul mare, dar și consecințele accidentelor rutiere se datorează nu numai educației rutiere deficitare a participanților la trafic, ci și stării proaste a infrastructurii rutiere.

1.1.3.7. Cultura

În prima jumătate a secolului XIX Aradul cunoaște o perioadă de înflorire economică și culturală. În anul 1870 Aradul este cel mai populat oraș al Transilvaniei, cu o populație de peste 32.000 de locuitori. În acest context, în anul 1868 conducerea Aradului a decis construirea a două edificii reprezentative pentru oraș: cel al Primăriei și cel al Teatrului. Ridicarea clădirii teatrului arădean a început în anul 1872 și s-a încheiat în 1874, iar la deschiderea festivă a fost prezent împăratul Franz Jozef al Austro-Ungariei.

Istoria teatrului în Arad începe însă cu peste jumătate de secol în urmă. În 1817 funcționa deja un teatru permanent în oraș, iar primul eveniment de seamă al teatrului a fost prezentarea, în 1818, a unui spectacol în limba română. În anul 1873 vechiul teatru se închide, iar în 1907, în această clădire se inaugurează primul cinematograful din Arad.

Un alt edificiu reprezentativ al orașului este Palatul Cultural, ridicat între anii 1911-1913 pentru a adăposti muzeul local, biblioteca orașului și o sală de concerte. Acum, pe lângă sala de concerte, clădirea adăpostește Complexul Muzeal și Filarmonica Arad.

Secolul al XIX - lea a adus în Arad, odată cu dezvoltarea economică și o dezvoltare edilitară deosebită, fiind comparat, în 1906, de către Nicolae Iorga cu Viena. O serie din clădirile construite în acea perioadă au fost introduse pe lista monumentelor istorice.

Dintre monumentele arhitectonice și istorice reprezentative fac parte :

- Cetatea Fortificată a Aradului, una dintre fortărețele transilvănene, construită în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. A fost folosită ca închisoare pentru răsculații conduși de Horea, Cloșca și Crișan
- Palatul Administrativ, construit în 1872 - 1874, în stil renașcentist
- Teatrul Clasic „Ioan Slavici”, construit în 1874, stil arhitectonic neo-clasic, arhitect Czigler Antoniu
- Palatul Neumann, construit în 1891, stil eclectic
- Palatul de Justiție, construit în 1892, stil eclectic
- Palatul Cenad, construit în 1894, stil eclectic și neo-clasic
- Palatul Băncii Naționale, construit în 1906, stil neo-clasic
- Palatul Bohus, construit în 1910, stil secesion vienez (s-a folosit în Arad pentru prima oară betonul armat)
- Palatul Szantay, construit în 1911, stil secesion vienez
- Palatul Cultural, construit între 1911-1913, combinație de stiluri neo - clasic, gotic, renașcentist, cu capiteluri corintiene
- Casa cu Ghiulele de Tun, construită în 1800. Numele ei provine de la cele șaptesprezece ghiulele de tun încorporate în pereții săi în perioada luptelor de la 1848 - 1849.
- Preparandia, prima școală din Transilvania în limba română (1812)
- Casa cu Lacăt, construită în 1815

- Teatrul Vechi (Hirschl), construit în 1817, cel mai vechi teatru de piatră din România, unde au jucat trupele lui Matei Millo (1870) și Mihai Pascally (1868, 1871) și pe unde, în 1868, a trecut Mihai Eminescu în calitate de sufleur în trupa lui Pascally. Tot aici au jucat și Deryne, actriță maghiară, în 1820, și Treuman, actorul german, în 1840
- Turnul de Apă, construit în 1896, în stil arhitectural dungeon medieval
- Vechea Casă a Vămii, localizată în vecinătatea podului Traian, în sensul de mers către Timișoara și construită în 1907, a fost folosită ca punct vamal pentru bunurile care intrau pe piețele Aradului
- Statuia Sfântului Ioan Nepomuk, ridicată în 1729, sculptură în stil baroc
- Monumentul Sfintei Trinități, ridicat în 1746 pentru comemorarea victimelor epidemiei de ciumă care a bătut orașul în 1738 și 1740
- Biserica Sârbească „Sfinții Petru și Pavel”, ridicată în 1698 - 1702, în stil arhitectonic baroc timpuriu
- Mănăstirea „Sfântul Simion”, construită în 1762, în stil baroc
- Catedrala „Sfântul Anton de Padova” (Romano - catolică), ridicată de Ordinul Călugărilor Minoriti în 1904, în stil renascentist
- Catedrala „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul” (ortodoxă), ridicată în 1862 - 1865, în stil baroc, arhitect Czigler Antoniu. Pictura murală a fost începută de pictorul Anastase Damian în 1957 și terminată un an mai târziu
- Biserica Roșie (evanghelică - luterană), construită în 1906, în stil neo-gotic
- Sinagoga, construită în 1834, în stil greco - toscan

Un alt element important al culturii arădene este Complexul Muzeal Arad, cu Departamentul de Istorie, de Științele Naturii și de Artă, Muzeul Memorial „Vasile Goldiș”, dar și galeriile de artă, unde sunt găzduite expoziții de pictură, sculptură, obiecte decorative din sticlă, lemn și materiale textile.

Viața culturală a municipiului Arad este bogată în evenimente, oferta teatrală fiind acoperită de Teatrul Clasic „Ioan Slavici”, Teatrul de Marionete și Teatrul Maghiar, iar iubitorii de muzică clasică se pot bucura de concertele susținute de Orchestra Filarmonică Arad.

Teatrul Clasic Ioan Slavici

1.1.3.8. Sport și agrement

Puține sunt orașele din țară care se pot mândri cu o tradiție sportivă asemănătoare Aradului. Mari campioni și multe discipline sportive s-au născut în Arad îmbogățind gloria și tezaurul sportului românesc.

Odată cu schimbările majore intervenite pe plan politic și economic, din ce în ce mai puține persoane se consacră sportului de performanță. Printre cauzele care au condus la această situație se numără lipsa unor infrastructuri noi, moderne, degradarea celor existente, lipsa unui sistem echitabil de recompense pentru performanțe, la toate sporturile.

Această situație se reflectă și la nivelul județului Arad, unde numărul sportivilor legitimați în anul 2007 reprezintă numai 27% din numărul total al sportivilor legitimați în 1993.

<i>Număr</i>					
Anii	Secții sportive afiliate	Sportivi legitimați	Antrenori cu normă întreagă	Instructori	Arbitri
1993	261	7927	240	...	509
1995	230	6950	223	115	312
2000	229	5303	135	79	275
2001	92	3765	117	86	282
2002	130	4068	106	90	257
2003	133	3933	74	94	229
2004	150	4778	99	103	243
2005	79	2028	140	77	110
2006	84	2139	124	109	122
2007	86	2188	151	89	120

Sursa: Institutul Național de Statistică

Deși numărul practicanților de sport de performanță este din ce în ce mai mic, numărul celor care conștientizează necesitatea practicării unui sport, fie numai ca și amatori, este din ce în ce mai mare. De asemenea, din ce în ce mai mulți părinți sunt preocupați de sănătatea psihică și fizică a copiilor lor și, încă de la vârste mici, tot mai mulți copii practică un sport.

Plecând de la premisa că sportul în școală este un pas important pentru a avea o generație tânără, sănătoasă, în județul Arad au luat ființă școli în care sunt predate discipline din diferite ramuri sportive, cum ar fi înot, handbal, fotbal, baschet, atletism.

În municipiul Arad există o unitate școlară în care se poate practica înotul încă din clasele primare și trei unități școlare în care elevii de gimnaziu se pot pregăti în discipline sportive precum handbal, fotbal și baschet.

Învățământ primar

Denumirea unității	Total clase/elevi		Din care:								Ramura sportivă
			clasa a I a		clasa a II a		clasa a III a		clasa a IV a		
	clase	elevi	clase	elevi	clase	elevi	clase	elevi	clase	elevi	
Total din care:	4	75	1	15	1	17	1	24	1	19	Înot
Școala nr. 5 Arad	4	75	1	15	1	17	1	24	1	19	

Sursa: Inspectoratul Școlar al județului Arad

Învățământ gimnazial

Denumirea unității	Total clase/elevi		Din care:								Ramura sportivă
			clasa a V a		clasa a VI a		clasa a VII a		clasa a VIII a		
	clase	elevi	clase	elevi	clase	elevi	clase	elevi	clase	elevi	
Total din care:	14	359	4	101	5	137	3	71	2	50	
Școala nr. 12 Arad	1	33			1	33					handbal
Școala A. Iancu Arad	6	166	2	50	2	60	1	27	1	29	handbal, fotbal
Școala nr. 22 Arad	4	84	1	22	1	20	1	21	1	21	baschet
Școala gen. „M. Radna” Lipova	3	76	1	29	1	24	1	23			atletism

Sursa: Inspectoratul Școlar al județului Arad

CLUBUL SPORTIV ȘCOLAR „GLORIA” ARAD		REALIZAT 2006 - 2007							
Nr. crt.	discipline sportive	ÎNCEPĂTORI		AVANSAȚI		PERFORMANȚĂ		TOTAL	
		nr. grupe	nr. elevi	nr. grupe	nr. elevi	nr. grupe	nr. elevi	nr. grupe	nr. elevi
1	atletism	3	36	2	20	1	6	6	62
2	baschet	4	64	3	42	1	12	8	118
3	caiac	2	20	1	8	1	6	4	34
4	handbal	2	36	2	32	-	-	4	68
5	gimnastică	6	72	2	16	1	6	9	94
6	înot	6	72	4	40	2	12	12	124
7	fotbal	7	140	4	72	2	30	13	242
8	judo	4	48	3	30	1	8	8	86
9	lupte	3	36	2	20	1	8	6	64
10	haltere	1	10	1	8	1	6	3	24
	Total	38	534	24	288	11	94	73	916

Sursa: Inspectoratul Școlar al județului Arad

Pe lângă unitățile de învățământ, practicarea sporturilor se poate face și în cadrul unor asociații/cluburi sportive, cum ar fi Clubul Sportiv Școlar "Gloria" Arad, Fotbal Club UTA Arad, Clubul Sportiv Municipal Arad, Complex Tenis de Câmp și de tenis de masă.

Pasionații de alte ramuri sportive, cum ar fi speologia, vânătoarea și pescuitul sau sporturile cu motor pot face parte din cluburi sau asociații unde pot practica sporturile preferate.

Municipiul Arad dispune de un stadion (UTA) care a fost inaugurat la 1 septembrie 1946, fiind construit după modelul arenei Arsenal Londra. Până și gazonul a fost transportat în niște containere speciale, pe calea aerului, direct din Anglia.

În ultimii ani baschetul arădean, care s-a bucurat de o largă popularitate încă din anii `50 ai secolului trecut, a obținut mari succese și trofee, culminând în ediția de campionat 2000/2001 când atât baschetbalistele arădene de la BC ICIM, multiple campioane naționale, cât și băieții de la West Petrom au câștigat titlurile naționale, Aradul devenind cel mai important centru baschetbalistic din România și principalul furnizor de sportivi pentru loturile naționale. În 2009 echipa CSȘ Gloria formată doar din arădeni, a reușit să obțină titlul de vicecampioane naționale la categoria U16.

De asemenea, handbalul, tenisul de câmp, tirul, natația, atletismul, halterele, boxul și luptele s-au remarcat nu odată prin performanțele unor sportivi ca, de pildă, supergreul Roman Codreanu, medaliat cu bronz la lupte greco-romane la Jocurile Olimpice de la Moscova din 1980, sau arădeanul Sorin Babi, devenit, ca și component al echipei Steaua București, campion olimpic la pistol liber și Silvia Káposztay, campion și recordman mondial la proba de pistol standard. Nu în ultimul rând, sportivii arădeni s-au remarcat și la Jocurile Olimpice de la Atena - 2004, Marian Oprea câștigând medalia de argint la triplu salt și Ionela Țârlea - Manolache câștigând argintul la proba de 400 de metri.

Andrei Gag, elevul lui Ionel Oprea, prezent la Campionatul Balcanic pentru junior de la Salonic, a intrat în concurs la aruncarea greutății, câștigând titlul de campion balcanic și la aruncarea discului, terminând pe locul 3. La Campionatele Naționale de aruncări lungi a devenit campion național la junior I, obținând medalia de bronz la tineret și locul patru la seniori, în proba de disc.

În ultimele decenii ale secolului trecut s-au dezvoltat și alte ramuri sportive ca judo și artele marțiale, rugby, culturism și fitness, existând câteva săli de sport bine dotate în acest sens.

Cu o așezare geografică prielnică, Aradul a fost mereu un loc excelent pentru practicarea sporturilor pe apă. În anul 1891, la Arad are loc primul concurs de canotaj pe râul Mureș. Aradul a fost și gazda primului campionat național de canotaj, campionat dominat de sportivii arădeni și tot aici a fost constituită Federația Română de Canotaj Academic. Cel mai mare succes al canotajului arădean a fost obținut de Valeria Răcilă (Clubul UTA), care a devenit campion olimpic la simplu în 1976 la Jocurile Olimpice de la Montreal, după ce în anul anterior și-a adjudecat și titlul de campioană europeană.

O altă ramură sportivă care a adus cununi de lauri Aradului este tenisul de masă. Clubul arădean Voința a obținut peste 100 de titluri naționale, două medalii de argint la Campionatele Mondiale,

medalii de aur, argint și bronz la Europene, 33 de titluri balcanice, fiind și de două ori finalistă a Cupei Campionilor Europeni.

Anul 2009 poate fi considerat ca unul foarte bun, atât pentru tenisul de masă cât și pentru atletism. În luna septembrie arădeanca Dana Dodean alături de Eliza Samara, a câștigat finala Campionatului European, la tenis de masă, competiție care a avut loc în Germania la Stuttgart. Aceasta este a doua medalie obținută de România la CE, după bronzul câștigat de echipa masculină din care a făcut parte și fratele Danei, Adrian. Ultimul titlu continental al unei sportive de la CSM Arad aparține Otiliei Bădescu, care s-a impus în 2003 la Courmayeur (Italia).

Gimnastica este un alt sport cu tradiție pe meleagurile arădene, Asociația de Gimnastică Arădeană existând încă din anul 1879. În anul 1938, prin Asociația Hakoah, Aradul cucerea primul titlu național pe echipe la gimnastică feminină. Emilia Eberle, campioana mondială și olimpică (Moscova, 1980), este cel mai cunoscut nume al gimnasticii arădene.

Aradul, prin așezarea sa și prin zonele sale de agrement, oferă locuitorilor și turiștilor diverse posibilități de petrecere a timpului liber. Vara, locul preferat al arădenilor este ștrandul Neptun, o zonă de agrement foarte pitorească, situată în inima orașului, în vecinătatea Cetății.

Un alt loc de agrement este și Parcul Natural Lunca Mureșului, situat în județele Arad și Timiș, limitrof zonei fiind chiar orașul Arad (centrul său se găsește la 4 km de limita estică a zonei. Parcul se întinde de la Arad pâna la granița maghiară, de-a lungul râului Mureș. Are o suprafață de 17.455 ha și include zona îndiguită a Mureșului, o zonă inundabilă situată între digurile construite pe fiecare parte a râului și între terasele înalte ale aceluiași râu. Lunca Mureșului Inferior este un ecosistem tipic de zonă umedă cu ape curgătoare și stătătoare, cu păduri aluviale, galerii de sălcii și plop, precum și zăvoaie și șleauri de câmpie, important loc de cuibărire și pasaj pentru cca. 200 de specii de păsări, multe dintre ele fiind sub un regim strict de protecție pe plan internațional.

Râul Mureș este principala componentă a peisajului Parcului Natural Lunca Mureșului fiind un spațiu variat, schimbător și plin de viață.

Pentru amatorii de petrecere a timpului liber într-un cadru natural, administrația parcului organizează plimbări de agrement cu ambarcațiunile proprii. Vegetația luxuriantă a făcut ca unele dintre canalele Mureșului să poată fi considerate adevărate replici ale acelor din Delta Dunării.

Pe lângă traseele pe apă, parcurse în caiac sau canoe (traseul Arad-Pecica, pe Râul Mureș cu o lungime de 25 km și traseul Arad-Periam Port, pe o lungime de 60 km) există și traseul de biciclete Ceala, cu o lungime de 13,4 km și traseul cicloturistic Arad-Pecica, cu o lungime de 25 km.

(Sursa: site-ul oficial al Parcului National Lunca Mureșului)

Cu toate că în județul Arad există o serie de posibilități de a face sport și de a petrece timpul liber, orașul nu se poate mândri cu aceleași oportunități. Puține sunt spațiile verzi, iar cele existente nu sunt suficient de bine amenajate, astfel încât nu pot oferi locuitorilor posibilități variate de petrecere a timpului liber. Pentru a ajunge la standardele europene privind mărimea spațiilor verzi pe cap de locuitor este necesară identificarea și crearea unor noi spații verzi și amenajarea celor existente.

1.2. Caracteristici economice ale municipiului și comparație cu celelalte orașe ale regiunii/țării

1.2.1. Economia județului

1.2.1.1. Contextul macroeconomic

În ciuda faptului că România rămâne una dintre cele mai sărace state ale Uniunii Europene, cu o cotă a produsului intern brut pe locuitor de 46 unități în anul 2008, fiind urmată doar de Bulgaria, cu un PIB pe locuitor de 40 unități (în comparație, Luxemburg, cea mai bogată țară a Uniunii, care a avut în 2008 un PIB pe locuitor de 253 unități), potrivit datelor *Eurostat*, la nivel național se înregistrează un trend ascendent.

Astfel, pe plan intern, potrivit unui studiu al Comisiei Naționale de Prognoză, Regiunea Vest (cu județele Arad, Timiș, Hunedoara și Caraș Severin) va înregistra în continuare cea mai mare valoare a PIB-ului pe locuitor, exceptând Regiunea București-Ilfov.

Regiunea Vest

Județul Arad

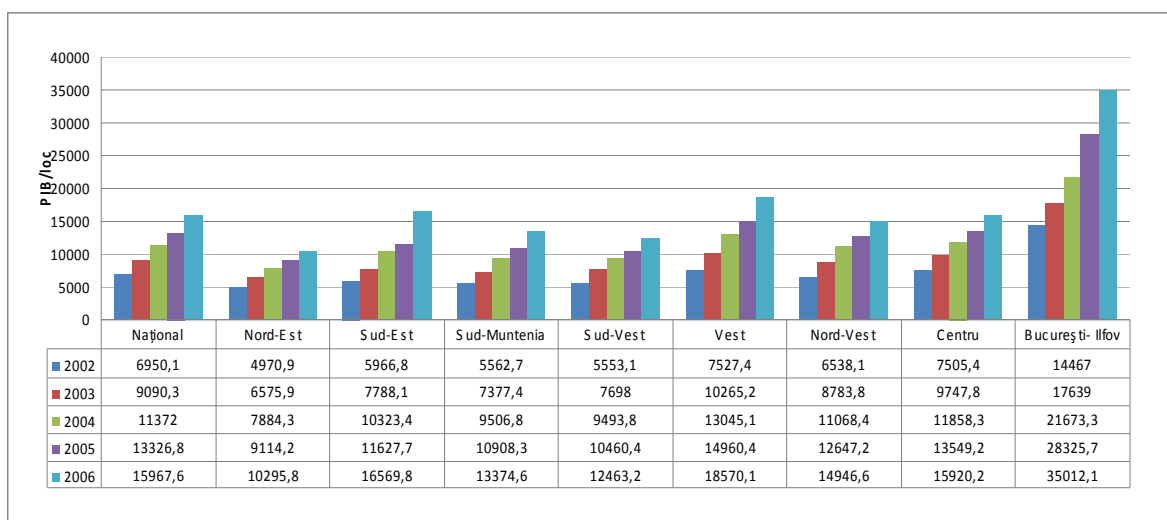
În anul 2008, la nivel de țară se înregistra un PIB pe locuitor de 5.450 euro. Cu un PIB pe locuitor de peste 6.000 euro, Regiunea Vest reprezintă cea mai dezvoltată regiune a țării, în comparație cu celelalte regiuni de dezvoltare.

Ierarhia regiunilor în funcție de PIB/locuitor	
Regiunea	PIB/locuitor în 2008
la nivel de țară	5.450 euro
1 Vest	6.000 euro
2 Centrală și de Nord-Vest	5.100- 6.000 euro
3 Sud-Vest, Sud-Est și Sud	4.100 - 5.000 euro
4 Nord-Est	4.000 euro

Sursa: Eurostat

Unul din indicatorii care furnizează informații relevante cu privire la situația economică a regiunii este produsul intern brut pe locuitor. Regiunea Vest este o regiune în creștere, cu rezultate economice superioare mediei naționale. Indicatorii economici au cunoscut evoluții semnificative, crescând de la un an la altul, în concordanță cu tendința de pe plan național.

Comparând datele furnizate de INS pentru perioada 2002 - 2006, se constată că Regiunea Vest ocupă locul doi după Regiunea București-Ilfov în ceea ce privește mărimea PIB pe locuitor și este constant peste media națională.

Din analiza datelor se poate observa că produsul intern brut pe cap de locuitor în Regiunea București-Ilfov are cel mai ridicat nivel, reprezentând 219,27% din valoarea PIB înregistrat la nivel național în anul 2006. Un alt aspect ce reiese din datele furnizate este că Regiunile București-Ilfov și Vest sunt principalii contribuabili la constituirea PIB la nivel național, fapt ce se traduce printr-o sănătate economică a celor două regiuni și rolul esențial pe care îl joacă în economia națională.

PIB/locuitor (RON)	Național	Nord-Est	Sud-Est	Sud-Muntenia	Sud-Vest	Vest	Nord-Vest	Centru	București-Ilfov
PIB/loc din cel național (%) - 2006	100	64,5	103,7	83,7	78,1	116,3	93,6	99,7	219,27

Sursa: INS- Anuarul Statistic 2007

La nivelul Regiunii Vest se poate realiza o ierarhie a celor patru județe din punct de vedere a contribuției lor la PIB regional, Timișul situându-se pe primul loc pe întreaga perioadă, urmat de județul Arad, Hunedoara și Caraș Severin.

În perioada 2002 - 2006, evoluția PIB-ului pe locuitor, ca de altfel și evoluția PIB-ului celor patru județe a prezentat în mod constant un trend crescător.

Evoluția PIB regional în anii 2002-2006, milioane lei prețuri curente

Municipiul	Regiunea Vest	2002	2003	2004	2005	2006
<i>Arad</i>	Arad	3301,1	4501,5	6184,8	7044,4	8406,7
<i>Reșița</i>	Caraș-Severin	2047,3	2839,9	3433,0	3855,3	4445,2
<i>Deva</i>	Hunedoara	3345,3	4237,2	5264,9	5851,7	6867,1
<i>Timișoara</i>	Timiș	6020,3	8404,1	10418,4	12129,1	16069,9
	Total	14714,0	19982,7	25301,1	28880,5	35788,9

Sursa: INS - Anuarul Statistic al României, 2008

1.2.1.2. Potențial economic local

Aradul este un centru industrial și comercial cu o bogată tradiție. Așezarea sa geografică la intersecția drumurilor comerciale și apropierea de graniță a favorizat dezvoltarea economică a orașului.

Regimul comunist a lăsat în urmă un sistem centralizat, caracterizat de lipsa inițiativei sistemului privat, cu o productivitate redusă, tehnologii învechite, energofage și poluante, o infrastructură distrusă, o forță de muncă supradimensionată.

În pofida acestei moșteniri negative, un punct de plecare în rezolvarea acestor probleme l-a constituit dezvoltarea economiei de piață. Un rol important în acest proces de lungă durată, l-a constituit restructurarea industrială, privatizarea societăților cu capital de stat și atragerea investițiilor străine, remarcându-se o deschidere și implicare activă a administrației publice locale și a Camerei de Comerț în politica de dezvoltare economică locală și a orientării acesteia spre atragerea investițiilor străine.

Datorită acestora, municipiul Arad cunoaște după 1989 o dezvoltare susținută, evidențiată prin restructurare industrială, privatizarea societăților cu capital de stat sau atragerea investițiilor străine.

Atractivitatea Aradului pentru investiții este explicabilă prin poziția sa geografică strategică, orașul

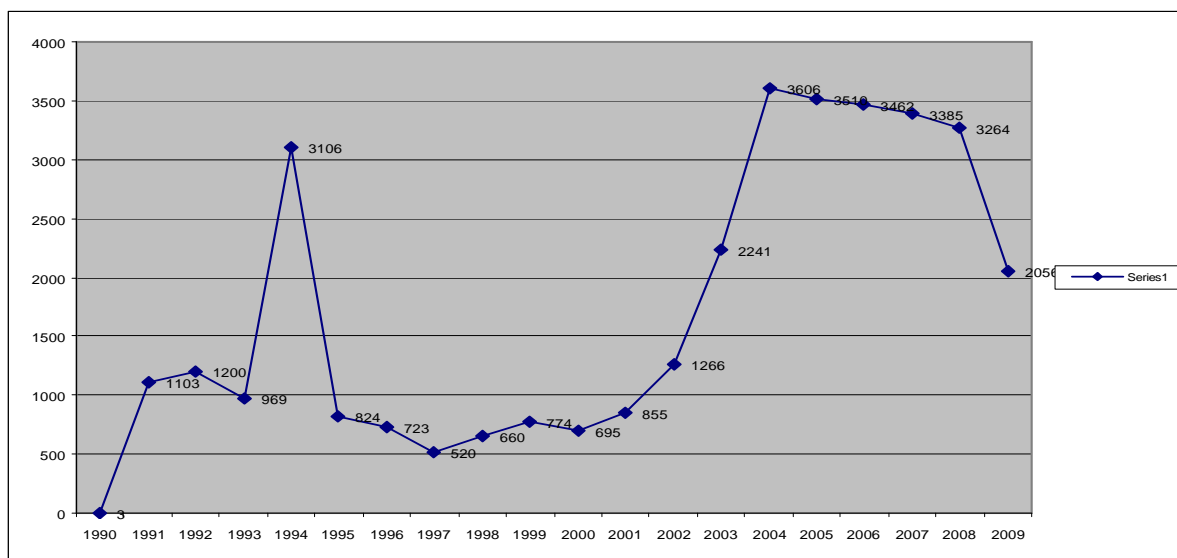
fiind principala poartă de intrare în România dinspre Uniunea Europeană și cel mai important nod al rețelelor de transport rutiere și feroviare trans-europene din vestul României, inclus în Coridorul Paneuropean IV, care leagă Europa de Vest de țările Europei de Sud - Est și Asiei Centrale.

Un alt element de atractivitate l-a constituit infrastructura extinsă, forța de muncă calificată și bogata tradiție industrială. Nu în ultimul rând trebuie menționată implementarea cu succes a proiectului Zonei de Dezvoltare Economică Arad, promovat de către Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Arad, în parteneriat cu administrația publică locală. Acest proiect presupunea realizarea Zonelor Industriale Arad și a Centrului Logistic, a Terminalului Cargo de pe Aeroportul Internațional Arad, a Zonei Libere Arad-Curtici, obiective finalizate în prezent.

1.2.1.3.Principalele domenii de activitate și contribuția lor la economia locală

Conform datelor furnizate de Oficiul Registrului Comerțului Arad, în luna septembrie 2009 în județ erau înmatriculați 32.437 de comercianți, dintre care 20.584 societăți cu răspundere limitată, 397 societăți pe acțiuni, 11.373 persoane fizice autorizate și asociații familiale, 83 de comercianți având altă formă de organizare (regii autonome, societăți în comandită simplă, etc.). Numărul acestora a crescut constant în perioada 1990-2008, ajungând în perioada 2004-2008 la peste 3000 comercianți nou înregistrați în fiecare an.

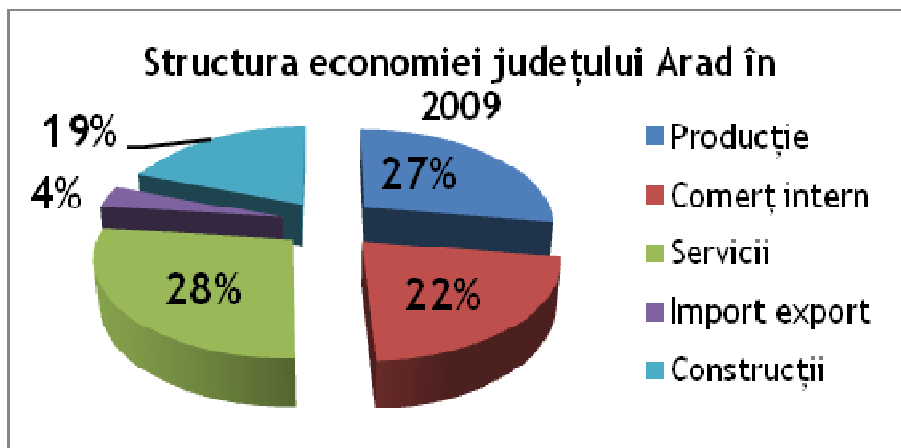
Evoluția comercianților înregistrați la ORC Arad - septembrie 2009

Sursa: ORC Arad

Criza economică, dar și legislația adoptată la începutul anului 2009, a făcut ca firmele fără activitate sau cu activitate redusă să fie radiate sau suspendate. Cu toate acestea, în primele trei trimestre ale anului, au fost înregistrate peste 2000 de noi firme.

Din numărul total al persoanelor juridice și fizice înregistrate, în funcție de domeniul de activitate declarat, se poate observa (din graficul de mai jos) că în economia județului Arad ponderea firmelor de producție, a celor de comerț și de servicii este aproape egală (27, 26 respectiv 28%), activitatea firmelor de construcții reprezentând 19% din economia județului.

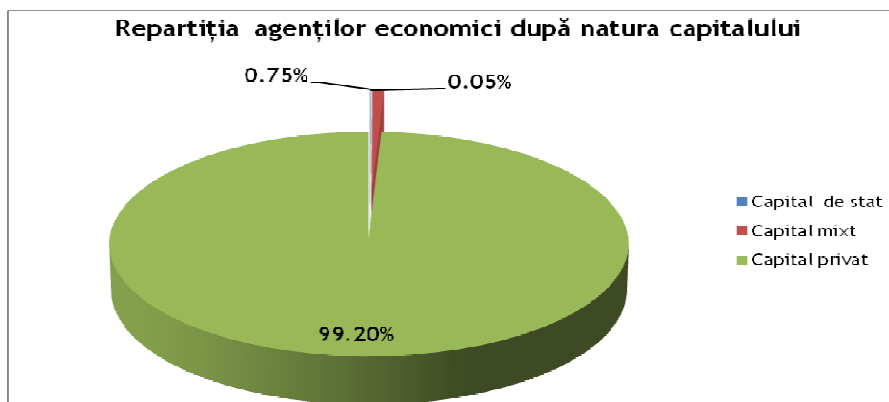
Sursa: ORC Arad

În funcție de natura capitalului social se constată că, din numărul total al firmelor cu capital 100% românesc, 99,2% sunt cu capital integral privat și numai 0,5% cu capital integral de stat.

Natura capitalului social al întreprinderilor din județul Arad

An	Capital de stat (nr. unități)	Capital mixt (nr. unități)	Capital privat (nr. unități)	TOTAL (nr. unități)
2009	9	128	16942	17079
% din total întreprinderi	0,05	0,75	99,2	100

Sursa: ORC Arad

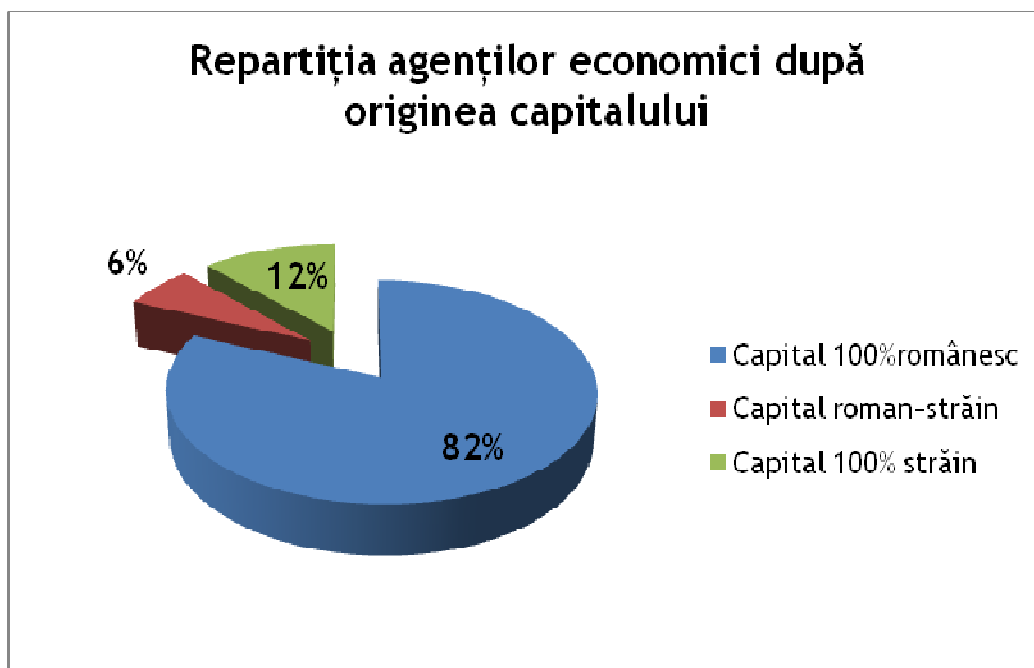

În afara societăților cu capital românesc, în județul Arad funcționează o serie de firme cu capital integral străin sau capital român-străin. Din numărul total de societăți comerciale, 12,08% sunt cu capital integral străin.

Originea capitalului social al întreprinderilor din județul Arad

An	Capital 100%românesc (nr. unități)	Capital roman-străin (nr. unități)	Capital 100% străin (nr. unități)	TOTAL (nr. unități)
2009	17079	1325	2528	20932
% din total întreprinderi	81,59	6,33	12,08	100

Sursa: ORC Arad

Țările cele mai reprezentate din punct de vedere al investițiilor sunt: Italia, Germania, Ungaria, Austria, SUA și Franța, dar există investitori și din țări ca Tunisia, Thailanda, Venezuela.

Din efectivul firmelor înregistrate, conform datelor furnizate de INS, în anul 2007 în județul Arad erau active un număr de 12317 unități, din diverse ramuri de activitate.

Din numărul total al unităților active, o mare parte activau în domeniul comerțului și serviciilor, ponderea celor cu activitate de producție fiind de cca.14%, iar a celor din domeniul construcțiilor de 9%.

Județul Arad - Unități active din industrie, construcții, comerț și alte servicii

Activități	TOTAL (număr unități)			
	2004	2005	2006	2007
Total	9375	10547	11528	12317
Industrie extractivă	28	21	33	32
Industrie prelucrătoare	1533	1576	1624	1588
Energie electrică și termică, gaze și apă	19	17	17	24
Construcții	546	673	834	1119
Comerț, reparații și întreținere autovehicule, motociclete, bunuri personale și casnice	3646	4034	4286	4377
Hoteluri și restaurante	487	560	611	649
Transport, depozitare și comunicații	694	836	980	1114
Tranzacții imobiliare, închirieri, alte servicii prestate întreprinderilor	1401	1723	1938	2135
Învățământ	16	22	28	32
Sănătate și asistență socială	197	238	260	272
Alte activități de servicii	203	222	231	239
Alte activități	605	625	686	736

Sursa: INS

1.2.1.4.Principalele ramuri de activitate

- **Industria**

Odată cu trecerea la economia de piață, economia națională în ansamblul ei, a avut de suferit. După 1990 au apărut întreprinderile private iar cele de stat au fost restructurate. Întreprinderi cu o bogată tradiție din județ și din municipiu, deși au fost privatizate, au cunoscut un pronunțat declin, iar unele au dispărut definitiv de pe piață.

Cu toate greutățile inerente perioadei de tranziție, municipiul Arad a cunoscut, de-a lungul anilor, o dezvoltare susținută, mult peste media națională. Un rol important au avut investițiile, românești și străine, în producția industrială. Întreprinderile cu activitate productivă reprezintă 27% din economia județului, iar marea lor majoritate sunt IMM, cu un număr mediu de salariați sub 250 de persoane.

Principalele ramuri industriale din municipiului Arad sunt reprezentate de:

- producția de vagoane de marfă și de călători;
- producția de autobuze, troleibuze;

- producția de componente auto;
- producția de componente electronice, contoare;
- producția de mobilier;
- producția de confecții, textile și încălțăminte;
- producția de jucării;
- construcții.

Un rol important în dezvoltarea firmelor cu activitate productivă îl au cele patru zone industriale, care oferă un mediu favorabil dezvoltării de noi afaceri. În incinta acestora funcționează firme de renume, printre care amintim: Takata Petri România SRL, Euro Imobiliare SRL, Eastern Technology SRL, NDB Logistica România SRL, Incontri Prefabbricati SA, Coturnix SRL, Yazaki Component Technology SRL, Adrian Compact SRL, Astra Bus, Black Max SRL, Woodcote SRL și altele.

- **Agricultura**

Agricultura în județul Arad este reprezentată de cultura cerealelor, cultura plantelor uleioase, de creșterea animalelor, de viticultură și pomicultură.

În vederea identificării contribuției regiunii Vest la ansamblul suprafețelor cultivate din România, din datele furnizate de Institutul Național de Statistică reiese faptul că suprafețele agricole cultivate au scăzut semnificativ în intervalul 1990-2006 atât la nivel național, cât și local.

Suprafețe cultivate în România și în Regiunea Vest în perioada 1991-2006

Anii	România	Regiunea Vest
1990	9.402.113	1.106.007
1995	9.224.616	1.083.861
2000	8.499.830	879.705
2001	8.905.030	985.755
2002	9.001.629	1.004.088
2003	8.880.587	1.022.623
2004	8.527.751	973.373
2005	8.467.892	908.639
2006	7.883.954	851.934

Sursa: INS

La nivelul municipiului Arad, potrivit Fișei localității, putem identifica următoarea configurație a suprafețelor agricole:

Suprafața agricolă după modul de folosință - ha	18976
Suprafața arabilă - ha	16942
Suprafața - pășuni - ha	1901
Suprafața - fânețe - ha	133

Județul Arad dispune de un potențial natural important, favorabil creșterii producției agricole și dezvoltării industriei alimentare. Principalele probleme cu care se confruntă acest sector sunt legate de o agricultură ineficientă, practicându-se preponderent o agricultură de subsistență, pentru consum propriu.

- **Construcții**

România este atractivă în ceea ce privește piața de investiții imobiliare, datorită potențialului economic, cu o populație numeroasă ale cărei venituri cresc, dar și datorită integrării în Uniunea Europeană.

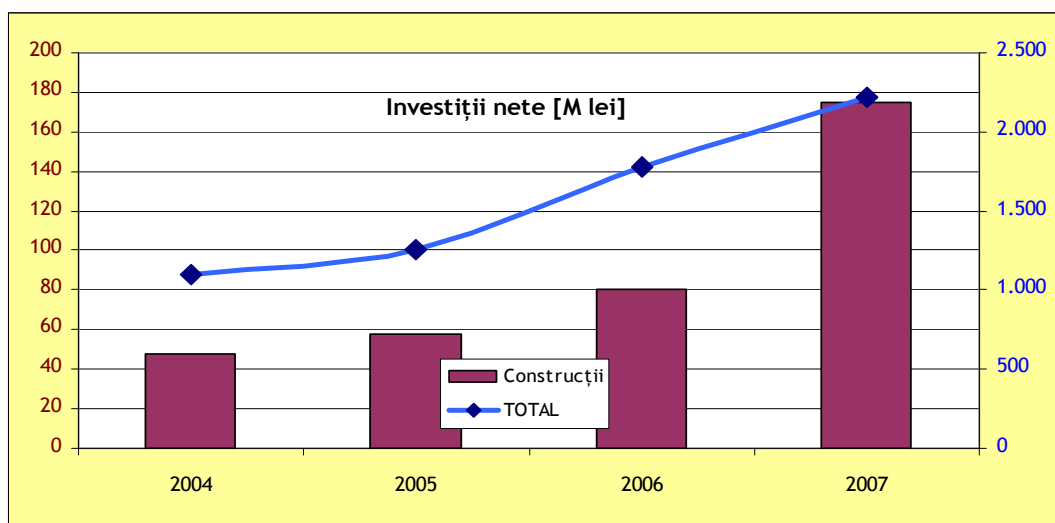
Sectorul construcții ocupă un loc important în economia municipiului Arad. Numărul firmelor din sectorul construcții a crescut de la an la an, de la 3176 firme în 2003 la 9548 în anul 2008.

În primul trimestru din 2008, economia a înregistrat o creștere cu 7,5%, potrivit unor date estimative prezentate de Ministerul Economiei și Finanțelor, motorul creșterii fiind din nou sectorul construcțiilor, care s-a majorat cu 32%, în timp ce serviciile au avut o majorare de 6,7%.

Data fiind conjunctura actuală, deși creșterea sectorului construcțiilor era cea mai mare dintre statele Uniunii Europene în 2008, de 45 de ori peste media de 0,7% calculată la nivelul blocului comunitar, potrivit datelor Eurostat, în prezent piața imobiliară stagnează.

Județul Arad este dinamic din punct de vedere al investițiilor, atât în sectorul public, cât și în cel privat. În pofida crizei economice actuale care acționează în prezent ca o frână în calea investițiilor, este de așteptat ca evoluția acestora să revină la un trend ascendent ca cel înregistrat în perioada 2004-2007.

Evoluția sectorului de construcții și a investițiilor

Evident, construcțiile industriale nu mai sunt permise decât în situri bine delimitate, la periferia sau în afara orașelor, controlul acestora efectuându-se în baza autorizațiilor de construcții eliberate, a căror număr prezintă o evoluție fluctuantă după cum reiese din tabelul de mai jos, însă totuși pe seama unui trend descendent, trend înregistrat și în cazul numărului de locuințe terminate la nivelul județului.

Autorizații de construire eliberate pentru clădirile rezidențiale

număr

	2008						2009						
	iul.	aug	sep	oct	nov	dec	ian	feb	mar.	apr	mai	iun	iul.
Total județ	68	86	82	92	62	53	43	43	99	57	48	62	56

Locuințe terminate

număr

	2008				2009	
	trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV	trim. I	trim. II ¹⁾
Locuințe terminate	283	136	537	524	174	297
mediul urban	246	98	492	407	139	278
mediul rural	37	38	45	117	35	19

¹⁾ Date provizorii

Notă: Indicatorul "Locuințe terminate" se referă la totalul locuințelor finalizate în cursul trimestrului.

După 1989 investițiile administrației publice în construirea de locuințe a fost aproape inexistentă comparativ cu necesarul de pe piață. În municipiul Arad au fost realizate investiții prin programul de construcții locuințe pentru tineri, care nu își permit să cumpere un apartament sau să închirieze o locuință de pe piața liberă.

Printr-o convenție încheiată cu Agenția Națională pentru Locuințe, autoritățile locale au obligația de a asigura viabilizarea terenului (utilitățile) și dotările edilitare ale căror costuri sunt suportate din bugetele locale. Investițiile privind construcția de locuințe în regim de închiriere sunt finanțate de la bugetul de stat și/sau bugete locale, precum și din credite interne/externe și din alte surse legal constituite. Autoritățile locale repartizează locuințele construite prin ANL pe baza cererilor depuse de solicitanții care îndeplinesc criteriile stabilite prin lege.

În anul 2007 autoritățile locale au demarat lucrările la următoarele două obiective de investiții: "Complexul de locuințe sociale tip garsoniere-Str.Tarafului F.N - 3 blocuri" și „Complexul de locuințe sociale Str.Tarafului F.N - 4 blocuri”, prin aceste investiții fiind construite 150 de apartamente noi.

Investițiile private

După cum se știe, sectorul construcțiilor ocupă un loc important în economia Municipiului Arad. Numărul firmelor din sectorul construcțiilor a crescut de la an la an, fapt ce a condus și la creșterea

numărului de salariați. Numărul mediu al salariaților în construcții din Municipiul Arad în anul 2007 era de 5.397 față de 4.847 cât era în 2006.

Principalii dezvoltatori imobiliari de pe raza municipiului Arad sunt:

- Imotrust S.A.
- Bermo Group S.A.
- Arad Real Estate Development - ARED
- Imoinvest CO S.R.L. „Urbanna”
- Arcada Invest S.R.L.
- Ariola Invest S.R.L.

Investițiile acestora s-au concretizat prin construirea de cartiere sau mini - cartiere de vile și prin construirea de apartamente.

Bermo Group S.A. este liderul zonal al segmentului rezidențial premium, fiind prima companie arădeană care a finalizat proiecte imobiliare de amploare, ansamblurile rezidențiale de vile **AXA** și **AXA 2** din cartierul Aradul Nou, vândute în întregime în anii 2006-2007.

În anul 2007, BERMO GROUP a demarat în Arad încă 5 proiecte rezidențiale însumând un număr total de 170 de apartamente: BERMO RESIDENCE 1, BERMO RESIDENCE 2 în cartierul Funcționarilor, BERMO ORIZONT în cartierul Micălaca, BERMO AMBIENT 1 și BERMO AMBIENT 2 în cartierul Subcetate, niciunul dintre aceste ansambluri nefiind vândut în totalitate.

BERMO PLAZA este de departe cel mai îndrăzneț proiect imobiliar din Arad, într-o locație ultracentrală, însă construcția a rămas pentru moment la stadiul de proiect.

Cartierul Tei este un cartier nou finalizat în 2009, format din 14 vile, localizat în cartierul Gai pe strada Nouă, ultima stradă înaintea zonei industriale, într-o zonă liniștită la 10 minute de centrul orașului Arad, în vecinătatea Centrului Comercial Carrefour/Armonia, viitorul Galleria Mall și zonei comerciale UTA.

Arad Real Estate Development este un alt dezvoltator imobiliar ce s-a impus pe piața arădeană, prin construirea unui ansamblu de 16 blocuri pe strada Poetului în zona UTA. Din totalul de 16 blocuri doar 12 sunt în prezent construite, restul de 4 urmând a fi finalizate și predate în 2010. Capacitatea celor 16 blocuri este de 1200 de apartamente, până în momentul de față înregistrându-se 706 clienți ce au optat pentru achiziționarea unui apartament.

Arcada Invest S.R.L. este o companie care se implică activ în dezvoltarea rezidențială din Arad, cel mai nou proiect fiind construcția celor 100 de apartamente în cartierul Alfa, **Faleză Sud**, zonă aflată în proiectele de dezvoltare urbanistică ale Primăriei Arad.

Arc'VIA /Imotrust este un dezvoltator imobiliar important în vestul României ce deține un portofoliu variat de proiecte, desfășurându-și activitatea în strânsă legătură cu parteneri precum BERMO GROUP, Ared sau Trustul Cre. Acesta a demarat un proiect îndrăzneț, **Via Carmina** un nou cartier al Aradului departe de tumultul orașului, în comuna suburbană Vladimirescu, la 5 km de centrul orașului.

Dezvoltatorul imobiliar „Urbana” Imoinvest CO S.R.L. este o societate cu capital integral autohton ce a dezvoltat 4 mari proiecte rezidențiale: complexul **Mureș 300** alcătuit din 2 blocuri a câte 38 de apartamente, imobilul **Intim** ce numără 16 apartamente, ansamblul rezidențial **Mureș Bucura** constând într-un imobil P+11 a 100 de apartamente, ansamblul rezidențial **Cetate** ce numără 22 de case.

În concluzie se poate spune că am asistat la un boom al pieței imobiliare, însă în prezent dată fiind conjunctura declanșată de criza economică, profilul pieței imobiliare și implicit al sectorului construcții este cu totul diferit față de cel din anii anteriori.

- Comerțul

Import-export

Libera circulație a mărfurilor este de natură să încurajeze comerțul internațional de bunuri la nivelul țărilor Uniunii Europene, dar și la nivel mondial. Comerțul internațional cu bunuri la nivel național cunoaște, de-a lungul timpului, o balanță negativă, volumul importurilor depășind pe cel al exporturilor.

Comerțul internațional cu bunuri la nivel național

(mii euro)

	2008 ¹⁾							2009						
	iun.	iul.	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.	ian. ²⁾	feb. ²⁾	mar. ²⁾	apr. ²⁾	mai ²⁾	iun. ³⁾	1.I-30.VI ³⁾
Exporturi FOB	3075727	3251781	2652860	2964025	3245637	2552719	1933961	1920295	2092382	2582789	2147899	2282172	2536981	13562517
Importuri CIF	5167257	5215800	4422789	5422157	5348259	4264385	3437372	2571619	2902726	3194447	3014659	3014351	3205317	17903119
Sold FOB/CIF	-2091530	-1964019	-1769929	-2458132	-2102622	-1711666	-1503411	-651324	-810344	-611658	-866760	-732179	-668336	-4340602

Sursa : Buletin statistic luna iulie 2009

La nivelul județului Arad volumul exporturilor la sfârșitul lunii mai 2009 a depășit pe cel al importurilor, înregistrându-se un excedent comercial de 33.261 mii euro.

Comerțul internațional cu bunuri la nivelul județului Arad

(mii euro)

	2008 ¹⁾								2009					
	mai	iun.	iul.	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.	ian. ²⁾	feb. ²⁾	mar. ²⁾	apr. ²⁾	mai ¹⁾	1.I-31.V ¹⁾
Total exporturi FOB	129512	135244	137590	100408	126275	124674	107144	71932	88942	94164	102784	97167	96734	479791
Total importuri CIF	125416	132602	127571	98129	132799	130141	104504	78663	83209	86933	93619	92574	90195	446530
Sold FOB/CIF	4096	2642	10019	2279	-6524	-5467	2640	-6731	5733	7231	9165	4593	6539	33261

Sursa : Buletin statistic luna iulie 2009

Excedent mai mare al balanței comerciale s-a înregistrat la mijloace de transport, mașini, aparate și echipamente electrice, materii și articole textile, etc.

Excedent al balanței pe grupe de produse - județul Arad -

Grupe de produse	Excedent al balanței comerciale
mijloace de transport	+67143 mii euro
mărfuri și produse diverse	+40798 mii euro
mașini, aparate și echipamente electrice	+33436 mii euro
materii textile și articole din acestea	+15244 mii euro
încălțăminte, umbrele și articole similare	+14412 mii euro

Sursa : Buletin statistic luna iulie 2009

Deficit al balanței comerciale, la nivelul județului, se înregistrează la materii prime din metal, plastic și cauciuc, piei, blănuri.

Deficit al balanței pe grupe de produse - județul Arad -

Grupe de produse	Deficit al balanței comerciale
metale comune și articole din acestea	-45943 mii euro
materiale plastice, cauciuc	-23338 mii euro
la piei crude, piei tăbăcite, blănuri	-25149 mii euro

Sursa : Buletin statistic luna iulie 2009

Cea mai mare pondere în structura exporturilor o deține exportul de mașini, aparate și echipamente electrice, cu un procent de 31,7%, urmat de mijloacele de transport, cu o pondere de 20,8%.

Ponderea grupelor de produse în structura exporturilor - județul Arad -

Grupe de produse	%
mașini, aparate și echipamente electrice	31,7%
mijloace de transport	20,8%
materiile textile și articole din acestea	15,1%
încălțăminte, pălării, umbrele	4,9%

Comerț intern. Zone comerciale

Dezvoltarea economică a orașului a contribuit semnificativ la creșterea veniturilor și, implicit a nivelului de trai al locuitorilor. Astfel, orașul a devenit atractiv pentru investiții în spații comerciale, fiind astăzi în funcțiune mai multe complexe comerciale și supermarket-uri.

Anul 2004 a reprezentat începutul prin deschiderea a două magazine Profi și unul Billa, în 2005 s-au deschis reprezentanțe Selgros, Praktiker și Metro, în 2006 s-au deschis câte un magazin Spar și

Artima, în două cartiere mari ale orașului, în anul 2007 înregistrându-se un adevărat boom în domeniu. Astfel, pe fostul teren de sport ACU, din centrul orașului, s-a format o zonă comercială în care s-au deschis magazine Plus, Kaufland, Domo, Flanco, Takko, Deichmann și Staer. Lista a fost completată în 2009 de hipermarketul Real și de magazinul OBI.

La începutul anului 2008 erau anunțate construcția a mai multe mall-uri și centre comerciale, peste 200.000 de metri pătrați închiriabili în centre comerciale urmând a fi livrați la o populație de aproape 170.000 de locuitori (adică o medie de peste 1,1 metri pătrați/locuitor) până în 2012, preconizându-se că numărul acestora va ajunge la 7.

Cinci dintre aceste proiecte sunt poziționate pe Calea Aurel Vlaicu, stradă care pornește din Piața Gării spre ieșirea din oraș spre Nădlac. Primul centru comercial, Armonia Arad, a fost inaugurat în aprilie 2008, principalii chiriași fiind Carrefour și Bricostore, pe lângă galeria comercială cu aproximativ 80 de magazine.

Celelalte patru proiecte sunt: Atrium Center, AFI Palace, Galleria și West Gate. Criza din sectorul imobiliar a făcut ca deocamdată AFI Palace și West Gate să rămână la stadiu de proiect, în timp ce Atrium Center și Galleria sunt aproape de finalizare, deschiderea lor fiind planificată pentru 2009 și amânată pentru 2010.

Atrium Center va fi deschis în luna martie a lui 2010 și se poziționează drept mall cu aproximativ 30.000 de metri pătrați închiriabili. Centrul comercial Galleria va avea o suprafață închiriabilă de 35.000 de metri pătrați și conform ultimelor date furnizate de reprezentanții GTC România va fi al doilea mall deschis în Arad, tot în 2010.

Deocamdată, tot la fază de proiect au rămas și complexul "North Gate Park" din nordul orașului și centrul comercial „Ice Plaza” poziționat în sudul orașului, spre Timișoara.

- **Finanțe, bănci și asigurări**

Investițiile străine directe constituie o sursă esențială pentru creșterea și modernizarea economiei, aceasta reflectând-se în special prin dezvoltarea afacerilor existente sau prin inițierea unor noi afaceri de către companiile străine. O ramură importantă a economiei județului o constituie sistemul financiar bancar și cel de asigurări.

În ciuda crizei financiare care afectează marile grupuri bancare, conducând în unele cazuri chiar la dispariția unora, pe piață continuă să își deruleze activitatea un număr semnificativ de bănci românești și străine, cu filialele, sucursale, reprezentanțe și agenții deschise pe raza județului.

Principalele bănci prezente în Arad, sunt: Banca Comercială Română, ABN AMRO Bank, BRD Societe Generale, Raiffeisen Bank, Alpha Bank, Intesa San Paolo Bank, Banc Post, Banca Transilvania, UniCredit Țiriac Bank, Banca Carpatina, MKB Romexterra, Banca Românească, Banca Italo Romena, ING Bank, CEC și altele.

În județul Arad au deschise sucursale majoritatea societăților de asigurare, din care amintim: AIG Life, Allianz-Țiriac, Ardaf, Asiban, Asirom, BCR Asigurări, BT Asigurări, Carpatica Asig, Eureka, FATA Asigurări Agricole, Ing Asigurări de Viață, Generali, Omniasig, OTP Garancia, Uniqa, etc. Pe lângă societățile de asigurări, în acest domeniu își desfășoară activitatea și societăți care oferă servicii de brokeraj în domeniul asigurărilor.

- **Turismul**

Atunci când vine vorba de turism, în cazul județului Arad acesta poate fi împărțit în trei categorii: turism de agrement, turism de afaceri și turism de tranzit.

Turismul de agrement

Județul Arad are un potențial turistic insuficient exploatat, existând numeroase obiective turistice sau culturale situate în localități cu potențial natural și recreativ - malurile apelor, marginea pădurilor, fonduri de vânătoare, ape geotermale.

Din punct de vedere al destinațiilor turistice, putem vorbi de:

Turism cultural - istoric

- Cetățile medievale Țiria sec. XIV, Țoimoș sec XIII și Dezna sec. XIII
- Cetatea Ineului- sec. XVII
- Bazarul turcesc din Lipova - sec XVII
- Castele de pe Valea Mureșului: Odvoș, Căpâlnaș, Bulci, Bata, Castelul regal de la Săvârșin
- Hanul Birtul Mare din Hălmașiu sf. Sec XVIII
- Monumentul Eroilor de la Păuliș
- Muzeul Viei și Vinului, Expoziția Apiculturii- Miniș,
- Muzeul Sever Bocu - Lipova
- Muzeul Ioan Slavici și Emil Montșia - Țiria
- Muzeul Sabin Drăgoi-Petriș
- Muzeul Adam Muler Guttenbrun- Zăbrani
- Muzeul local Bata și Buteni
- Expoziția de caricatură și de etnografie- Macea
- Tabăra de sculptură Căsoaia

Turism ecologic

- Grădina Botanică de la Macea
- Parcul dendrologic de la Gurahonț, Odvoș, Căpâlnaș, Bulci, Bata, Săvârșin
- Rezervația de laur- Zimbru/comuna Gurahonț, unica stațiune din țară unde există în mod spontan
- Păduri seculare de - fag la Archișel/comuna Archiș și Luncșoara/Hălmăgel
- Gorun la Groșii Noi - Bârzava

Turism montan și de agrement

- Trasee montane marcate în munții Zărandului, Codru - Moma și Bihorului

- Lacul Ghioroc, cu plaje de nisip, unde au loc spectacole de divertisment
- Barajul Tauț

Turism balnear

Stațiunea Moneasa - ape semitermale recomandate pentru tratamentul bolilor reumatismale, ginecologice, a celor metabolice de nutriție, a sistemului nervos periferic și central

Stațiunea Lipova - apele minerale carbogazoase un caracter tămăduitor în bolile cardiovasculare și reumatice. Folosite ca apă de băut reduc balonarea stomacală și favorizează digestia. De asemenea sunt recomandate pentru tratarea bolilor hepatobiliare, căilor urinare, tulburărilor endocrine și afecțiunilor aparatului circulator.

Ștrandurile cu apă geotermală de aproximativ 58 grade Celsius de la Dorobanți, Curtici, Șofronea, Macea

Turism religios

- Mănăstirea ortodoxă Hodoș Bodrog, comuna Felnac, una dintre cele mai vechi așezăminte monahale din România, atestată în anul 1177
- Mănăstirea ortodoxă sârbă, Bezdin, satul Munar, comuna Secusigiu
- Catedrala romano-catolică Sf. Maria Radna, (1756), construită pe locul unei foste biserici ridicată în anul 1520 și distrusă de către turci în jurul anului 1551. Tot aici se află și mănăstirea franciscană, construită pe 3 părți în jurul curții, având 3 nivele și pivniță.
- Biserica ortodoxă din Lipova, atestată documentar din sec al XV-lea, refăcută în stil baroc în sec. al XVIII-lea
- Schitul Feredeș, comuna Șiria, cu izvorul tămăduitor de la care îi provine și numele
- Biserica Catolică din Vinga, construită în anul 1892, de către comunitatea bulgară din Vinga, stil neogotic
- Biserici de lemn din sec. XVIII, în zona Hălmagiu, Valea Mureșului, poalele Munților Codru-Moma

Agroturism

- Pensuni agroturistice
- Degustări de vin produse în Podgoria Miniș-Măderat la cramele de la: Păuliș, Miniș, Barațca
- Metode tradiționale de producere a țuicii de fructe
- Centrele de olărit de la Târnăvița, Hălmăgel
- Produse ecologice: brânzeturi din lapte de vacă, oaie sau bivoliță, produse apicole
- Specialități culinare: preparate de carne, întorsuri cu varză, cartofi, sau brânză, coardă cu mac sau cu nucă, cozonaci
- Obiceiuri și practici tradiționale: dansuri populare, colindat, călărit, plimbare cu căruța sau cu sania

Municipiul Arad reprezintă atracția principală a județului Arad datorită patrimoniului său cultural și istoric. Din punct de vedere arhitectural, orașul este un adevărat muzeu în aer liber al stilurilor arhitectonice specifice secolelor XVIII, XIX și XX. Iubitorii de arhitectură pot admira clădiri construite în stil baroc, renașcentist, eclectic, clasic, neogotic sau secesion. Aradul oferă vizitatorilor monumente istorice și de artă, spectacole și concerte, festivaluri și serbări.

Caracteristicile geografice ale zonei în care este situat Municipiul Arad, au favorizat existența unor variate zone de agrement:

- Ștrandul Neptun, amplasat în bucla Mureșului, care este unul dintre cele mai frumoase locuri de agrement de acest gen din țară. Ștrandul ocupă o suprafață de peste 20 hectare de verdeață, incluzând bazine de înot, terenuri de sport, locuri de joacă pentru copii, cluburi, discoteci, cabine și peste 300 de căsuțe tip camping.

- Faleza Mureșului, unde se află Parcul Copiilor și Parcul Eminescu, Parcul Europa.

- Păduricea, situată în apropierea Pieței Podgoria. La sfârșitul secolului al XIX-lea, zona verde era mult mai întinsă, lacul natural de aici fiind înconjurat de o mică pădure, reminiscență a pădurii Ceala, astăzi starea acesteia este deplorabilă, ca urmare și a incendiului ce s-a produs de curând.

- Pădurea Ceala, situată la 2 km de marginea vestică a orașului pe o suprafață de 1560 ha, unul din locurile preferate ale arădenilor pentru petrecerea timpului liber. În pădure se află și un lac natural, Lacul Măltăreț. Aici a fost amenajat un traseu de biciclete în lungime totală de 12,7 km care poate fi parcurs cu ușurință de către oricine și care parcurge porțiuni de pădure, pășune, malul Mureșului și un braț secăt al acestuia și se încheie în același loc de unde a început. Un loc deosebit de pitoresc este Insula Mureș, situată la marginea sudică a pădurii. Pe insula formată de albia principală a râului Mureș și de un braț lateral al acestuia, se află numeroase case de odihnă și cabane.

- Parcul Reconcilierii Româno - Maghiare - a fost inaugurat la 25 aprilie 2004, În parc au fost amplasate două monumente:

Statuia Libertății - opera sculptorului Gyorgy Zala din Budapesta. Statuia principală este o compoziție care simbolizează libertatea, având în mână dreaptă o cunună de lauri. În jurul statuii sunt amplasate basoreliefurile celor 13 generali executați la 6 octombrie 1849.

Arcul de triumf - conceput de sculptorul bucureștean Ioan Bolborea, simbolizează revoluția din cele trei țări române. Sub arc pășesc revoluționarii, iar pe arc sunt amplasate basoreliefurile

frunțașilor mișcării de la 1848, printre ei aflându-se Nicolae Bălcescu, Avram Iancu și Mihail Kogălniceanu. Este reprezentat și momentul reconcilierii dintre Avram Iancu și Lajos Kossuth. Acest parc este vizitat de numeroase grupuri de turiști români și străini, cu preponderență maghiari, care doresc să ia parte la o lecție de istorie.

Dintre atracțiile turistice ale municipiului Arad amintim doar câteva:

- **Statuia Sfintei Treimi** ridicată în memoria epidemiei de ciumă din anii 1738-1739 este amplasată în fața Teatrului Ioan Slavici
- **Statuia Sfântului Ioan de Nepomuk**, a fost ridicată în anul 1729, imediat după sanctificarea episcopului ceh de către papalitate. Statuia îl reprezintă pe sfânt în straie preoțești, cu o bogată ornamentație barocă, având în mână o cruce.
- **Teatrul Vechi**, situat pe str. Gheorghe Lazăr la nr. 3, dăinuie în centrul orașului de circa 180 de ani. Clădirea reprezintă primul sediu de teatru permanent de pe teritoriul țării noastre.
- **Palatul Cultural**, situat în Piața George Enescu, reprezintă un impozant monument arhitectonic. Fațada, în stil neoclasic, este ornamentată cu un fronton sprijinit de masive coloane în stil corintic, iar deasupra lui străjuiește un turn masiv. Aripile laterale sunt dominate de elemente ale stilului renașterii italiene, iar în partea dinspre parc întâlnim elemente de inspirație gotică. Urcând scările monumentale, vizitatorul intră într-un frumos hol lucrat în marmora de Moneasa și de aici are acces în magnifica sală de concerte.
- **Teatrul Clasic Ioan Slavici** situat pe B-dul Revoluției nr.103 a fost inaugurat în anul 1874. Edificiul a fost realizat în stil neoclasic, cu trei nivele, cu intrarea principală în axul bulevardului și marcată de o coloană ce susține un fronton. În anul 1959, teatrul a fost refăcut în întregime, ca urmare a unui devastator incendiu. În 1967, în interiorul teatrului, a fost amenajată o mică sală de spectacole, cunoscută de toți arădenii sub numele de sala „Studio”.
- **Cetatea Aradului** a fost ridicată din ordinul împărătesei Austriei Maria Terezia(1763 - 1783). Cele șase porți ale cetății au bolta barocă. În mijlocul cetății, închizând latura platoului de adunare (Apelplatz) se află fosta biserică și mănăstire franciscană, ridicată în 1781 în stil baroc. Din 1919, în cetate, se află o unitate a armatei române, în cazarmă existând și un muzeu al regimentului.
- **Palatul Administrativ** domină Bulevardul Revoluției. Turnul înalt de 54 m amintește de primăriile flamande. La ornamentație se pot descoperi multe elemente renaștentiste din Flandra. Inaugurarea clădirii a avut loc în anul 1877, în anul următor fiind adus, din Elveția, orologiul ce funcționează și astăzi.
- **Turnul de Apă** situat pe strada Turnului (Ceaikovski) a fost construit în 1896. Turnul, de 38 m înălțime, ridicat în vecinătatea cazarmii pompierilor, a fost cea mai înaltă clădire a orașului. A funcționat până în anul 1956. Din 1990 turnul este în proprietate particulară, găzduind o expoziție permanentă a apei, precum și multe expoziții de artă sau tematice.
- **Casa cu Lacăt și Însemnele Calfelor** (str. Tribunalul Dobra, nr. 7) Breslele arădene și-au construit o serie de clădiri care, prin arhitectura lor, au dominat centrul orașului în perioada respectivă. Clădirea a fost construită în anul 1815, apoi renovată în anul 1851, dată înscrisă deasupra porții. "Casa cu lacăt" de la Arad este legată și de evenimentele revoluționare din anii 1848-1849. Această casă a fost, într-o vreme, reședința poliției secrete imperiale austriece, iar în pivnița casei au foști închiși numeroși revoluționari.

- **Preparandia din Arad** (str. Preparandiei nr. 13) a fost prima instituție școlară din întreg arealul românesc și între primele din Europa. Înființarea la Arad, în anul 1812, a celei dintâi școli în limba română pentru pregătirea învățătorilor și a preoților (până în 1822 când se va înființa seminarul teologic român), a însemnat ridicarea Aradului la statutul de centru cultural al zonei.
- **Biserica Ortodoxă Sârbă „Sfântul Petru și Pavel”** (Piața Sârbească, nr. 1) a fost construită între anii 1699-1702. Este cea mai veche clădire din municipiul Arad. Pilaștri cu capiteluri în volute pe deasupra intrării precum și ornamentația turnului dau un aspect baroc întregii clădiri. În biserică sunt păstrate cele mai vechi steaguri ale breslelor.
- **Catedrala Romano - Catolică** (B-dul Revoluției, nr.96) a fost construită între anii 1902-1904, în stil renaștivist. Construcția impresionează prin monumentalitatea coloanelor. Intrarea principală a catedralei este boltită, deasupra ei aflându-se frontispiciul semicircular adâncit ce adăpostește „Pieta” - o copie după sculptura lui Michelangelo de la Catedrala „San Pietro” din Roma.
- **Catedrala Sfânta Treime**, situată în locul unde se intersectează patru artere mari de circulație: spre Nădlac, Oradea, Deva și Timișoara, este o construcție monumentală, în stil bizantin, în formă de cruce, având o lungime de 61 m, o lățime de 35 m la abside și 25 m la intrare, înălțime 61 m. Poate adăposti peste 4.000 de credincioși la slujbă.
- **Mănăstirea ortodoxă Sf. Simeon Stâlpnicul** (Gai) este o remarcabilă realizare a barocului eclesiar provincial, slujind ca și conac de vară episcopal. În curtea mănăstirii se află monumentul istoric Biserica de lemn „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”, datată între anii 1745-1754.

Turismul de afaceri

Acest tip de turism include team-building-uri, călătorii de afaceri, participări la programe de training, conferințe, expoziții și este cea mai solidă ramură a turismului din România. O dovedesc veniturile hotelurilor din mediul urban, care confirmă faptul că ponderea turismului de afaceri în totalul încasărilor se situează la un nivel între 65 și 85%.

Tendința de creștere pe acest segment a început să se facă simțită din 1997-1998, și s-a accentuat după anul 2000, evoluția ascendentă evidențiindu-se mai ales după 2004. În ultimii ani, odată cu intrarea pe piața românească a companiilor străine, numărul celor care vin în țara noastră în interes de afaceri a crescut. În urma acestui fenomen au avut de câștigat în principal marile orașe.

Pachetele de servicii oferite de organizatori conțin, pe lângă servicii de cazare la standarde superioare, și închirierea de săli de conferință complet echipate, servicii de secretariat, de traducere simultană, sunt organizate vizite pentru participanți, programe de divertisment și mese festive.

Pe lângă oferta unităților hoteliere, municipiul Arad dispune de la începutul anului 2009 de un imobil de spații de birouri clasa A internațional. Waterhouse este totodată și un important centru internațional de conferințe și întâlniri de afaceri, oferind spații de reuniuni ce corespund atât necesităților clienților corporate cât și celor ce aniversează un eveniment special.

Sala de conferințe poate găzdui 150-200 de participanți și este dotată cu tehnologie audio-video de ultimă oră, instalație de traducere simultană, sala dispune de lumină naturală și aer condiționat, oferind confortul și logistica necesară organizării profesionale de evenimente.

Pentru cursuri, traininguri, workshop-uri, seminarii sau evenimente sociale și mondene mai restrânse, Centrul European de Afaceri Waterhouse dispune de două săli de capacitate mai mică, de 15, respectiv 50 de locuri.

O altă structură destinată organizării de târguri - expoziții și evenimente business este Complexul Expo Arad Internațional, investiție a CClA Arad, fiind singurul proiectat și construit în acest scop dedicat în ultimii 60 de ani în România.

Complexul este alcătuit din două pavilioane cu o suprafață interioară de 3000 mp, primul fiind inaugurat în anul 2002 iar al doilea în decembrie 2005.

EXPO ARAD INTERNAȚIONAL organizează târguri și expoziții în România și străinătate. Serviciile oferite sunt: proiectarea și construcția standurilor personalizate pentru participarea firmelor românești la târguri interne și internaționale, închirieri de spații pentru evenimente de firmă, inaugurări, lansări de firmă și produse, prezentări de firme și produse, adunări generale, jubilee, aniversări, congrese, seminarii, conferințe, recepții, cocktail-uri, gale, evenimente politice, religioase și cultural-artistice, concerte, spectacole, întreceri sportive, parcuri mobile de distracții, acțiuni de divertisment și petrecere a timpului liber (jocuri și competiții), activități distractive, nunți, botezuri.

Complexul dispune de două săli de conferință de 160 de locuri și una de 60 de locuri dotate cu acces internet, videoproiector, PC, sonorizare, sistem de traducere simultană. De asemenea sunt oferite servicii de restaurant și bar în cele două locații de 120 respectiv 36 de locuri.

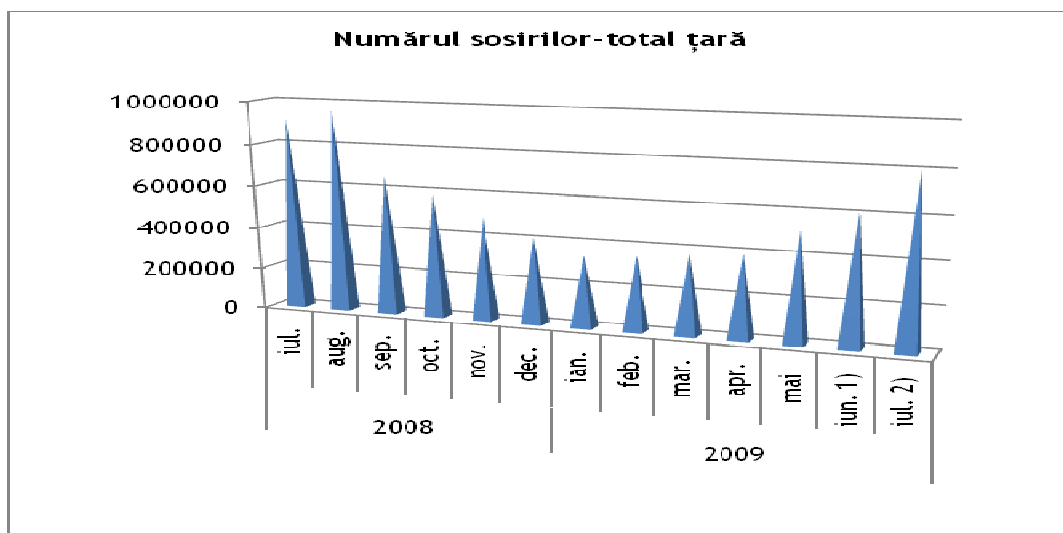
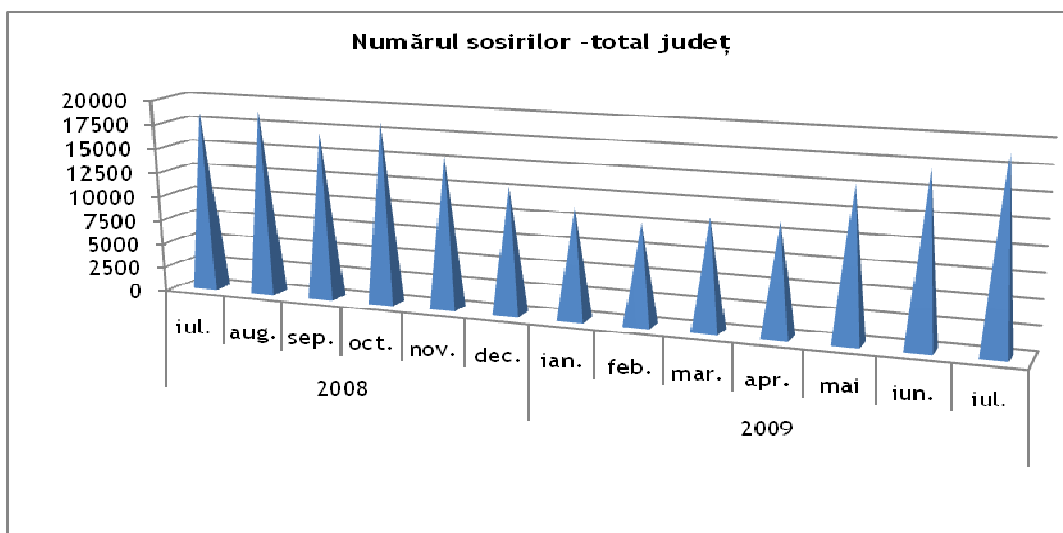
Turismul de tranzit

Încă din vechime, orașul Arad era locul unde se intersectau importante artere de circulație, fapt ce a favorizat tranzitarea acestuia de numeroși călători.

În prezent, în special datorită apropierii de frontiera de vest a României, există de asemenea un important aflux de persoane care au diferite alte destinații finale. "Orașul de pe Mureș" devine astfel o adevărată poartă de intrare în țară, un prim loc de popas unde turiștii pot lua contact cu valorile culturale - istorice din România.

După cum se observă, în diagramele de mai jos ce reprezintă numărul sosirilor, atât la nivel de țară cât și la nivel de județ s-a înregistrat același trend, respectiv o scădere treptată la sfârșitul anului 2008, anul 2009 debutând cu ușoară creștere treptată.

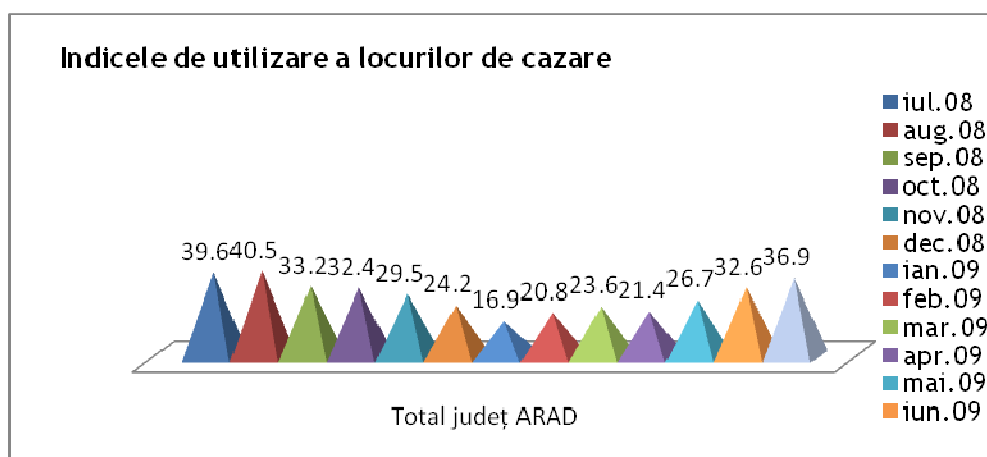

Această materializare a potențialului infrastructurii turistice a județului se face simțită și prin indicele de utilizare a locurilor de cazare, manifestând și acesta o ușoară revenire spre sfârșitul anului 2009, după un debut extrem de nefavorabil.

Indicele de utilizare a locurilor de cazare

	2008						2009						
	iul.	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	Mai	iun.	iul.
Total județ ARAD	39,6	40,5	33,2	32,4	29,5	24,2	16,9	20,8	23,6	21,4	26,7	32,6	36,9

Sursa: Direcția Județeană de Statistică ARAD

Infrastructura turistică

La nivel de municipiu, situația infrastructurii turistice se prezintă după cum urmează:

Unități de cazare	Număr
Moteluri	2
Hoteluri	13
Campinguri	1
Bungalouri	6
Unități tip căsuță	2
Pensiuni turistice urbane	17
Vile turistice	1
Total	42

Locuri în unități de cazare	Număr
Locuri în hoteluri	1303
Locuri în campinguri	160
Locuri în vile turistice	14
Locuri în moteluri	84
Locuri în bungalouri	24
Locuri în tip căsuță	255
Locuri în pensiuni turistice urbane	375
Total	2215

Există de asemenea și o gamă largă de servicii de susținere a turismului: agenții de turism, săli de conferințe și simpozioane, servicii bancare, case de schimb valutar, aeroport, gări și autogări, benzinării, servicii de închirieri autoturisme.

Ca o concluzie se poate remarca că județul Arad deține un potențial important pentru dezvoltarea turismului de nișă la nivel local (turism balnear, agroturism, turism de afaceri) dar pentru aceasta se impune o dezvoltare corespunzătoare a infrastructurii necesare.

1.2.1.5. Economie bazată pe investiții străine

Investițiile străine au un rol decisiv în relansarea economiei țărilor în tranziție. Considerând România o posibilă locație pentru dezvoltarea afacerilor lor, investitorii străini privesc îndeaproape avantajele oferite de țara noastră pentru stimularea atragerii investițiilor străine directe: avantaje oferite de piață și poziția geografică, datorate resurselor, politice, rezultate din relațiile internaționale, economice, sociale, legislative și alte avantaje cum ar fi de exemplu infrastructura aflată într-un proces continuu de modernizare, infrastructura industrială puternic dezvoltată, rețele de telefonie mobilă bine dezvoltate, etc.

Atracția exercitată de România asupra investitorilor străini este reflectată în trendul crescător al investițiilor străine directe.

Evoluția investițiilor străine directe atrase de România

Anul	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Valoare ISD	1946	5183	5213	9059	7250	9084

Milioane EURO

Sursa: Banca Națională a României, Balanța de plăți

Cu toate că anul 2009 este un an de criză, se observă că trendul crescător se menține și la nivelul primelor cinci luni ale acestuia.

Investițiile străine directe atrase de România în anul 2009

Luna	Ian	Feb	Mar	Apr	Mai
Stoc	912	1374	1456	2055	2475
Flux lunar	912	462	82	599	420

Milioane EURO

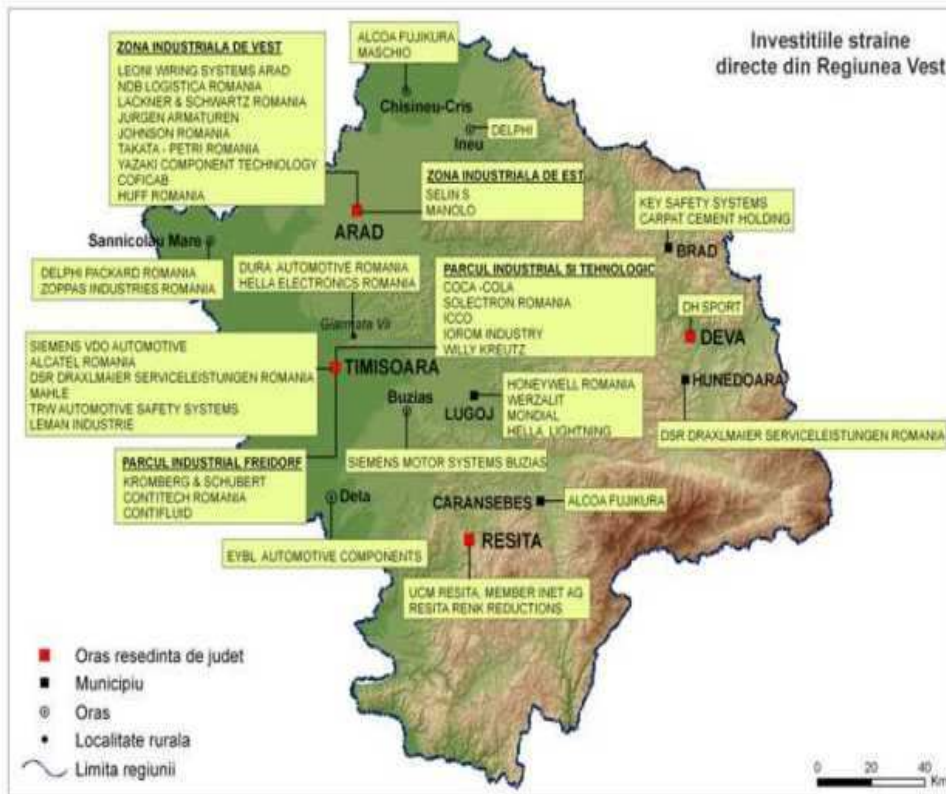
Sursa: Banca Națională a României, Balanța de plăți

Pentru investitorii străini Regiunea Vest s-a reliefat ca un spațiu investițional promițător, unde oportunitățile pot fi valorificate într-un mediu de afaceri modern și civilizată. Astfel, plecând de la un set de circumstanțe favorabile și clădind pe o impresionantă tradiție industrială, în perioada post-comunistă Regiunea Vest a înregistrat o creștere economică constantă, superioară mediei românești și a reușit să atragă un volum impresionant de investiții străine, orientate către sectoare economice dintre cele mai diverse.

Dinamica economică a Regiunii Vest este rezultatul unui întreg complex de factori, dintre care cei mai importanți ar fi nivelul superior de calificare a forței de muncă, mentalitatea cosmopolită și multilingvismul care caracterizează un important segment din populația regiunii, proximitatea față de piețele occidentale și importantele resurse naturale existente în regiune, tradiția industrială a Banatului, infrastructura educațională și de cercetare.

Investițiile străine directe în Regiunea Vest au fost orientate în funcție de accesibilitatea și potențialul zonelor, precum și de mentalitatea oamenilor de afaceri și de tradiția în domeniul respectiv, majoritatea fiind concentrate în județele Timiș și Arad.

Investițiile străine directe în Regiunea Vest, 2007

Sursa : site-ul oficial al Regiunii de Vest

Zonele industriale s-au dovedit a fi adevărate baze de dezvoltare a potențialului economic din județul Arad. Fără facilități fiscale, dar prietenos, Aradul a reușit să înlocuiască cu investiții noi vechea industrie care s-a dovedit ineficientă. Aradul a fost primul oraș care vindea teren unui investitor străin. În câțiva ani, orașul era ocupat de mici și mari capitaliști.

Ocupat nu este o figură de stil. În 1998, Leoni Wiring Systems (producător de cabluri pentru industria auto) cumpără primii 40.000 mp din viitoarea Zonă Industrială Vest. Au urmat rapid alți 25 de investitori care au epuizat cele 150 de hectare ale Zonei.

Nume cunoscute precum Leoni Wiring System, Euroimobiliare, NDB Logistica, Takata Petri, Safilar, Anton Industries, General Beton, Lackner and Schwartz, Yazaki Component Technology și Woodcote au ales această zonă industrială, mai ales pentru că lucrările de infrastructură au fost finalizate, iar în 2005 a fost dată în folosință și linia de tramvai care leagă zona de centrul orașului.

În anul 2002, Primăria deschide o nouă Zonă industrială, Micălaca Est, pe 20 de hectare, unde se instalează alți șaisprezece investitori.

Tot din domeniul privat al Consiliului Local, sunt pregătite în anul 2004 alte două zone industriale: Zona Industrială Sud (Zădăreni) pe o suprafață de 150 de hectare, care în prezent nu este ocupată la

capacitate maximă și Zona Industrială Nord pe o suprafață de 110 hectare care momentan a rămas doar la faza de proiect.

În municipiul Arad s-a dezvoltat și un parc industrial privat, Parcul Industrial UTA, înființat în 2005 și localizat în centrul municipiului Arad, pe spațiul fostei întreprinderi textile UTA. Suprafața parcului este de 17 hectare și până în 2011 se prevede că în parc vor opera 100 de companii, totalizând cca. 4000 - 4200 de locuri de muncă.

După succesul înregistrat de prima dezvoltare imobiliară, Parcul Industrial UTA, Grupul Codlea Arad a început investiția în Parcul Industrial UTA2 cu o suprafață totală de 14,6 ha, amplasat la șoseaua de centură în partea de Nord a municipiului Arad.

O dată "asediat" Aradul prin exploatarea zonei industriale din proximitatea acestuia, ofensiva grupurilor de investitori se mută în județ, existând o preocupare continuă a orașelor mai mici din județ pentru dezvoltarea unor astfel de zone.

Astfel, putem menționa aici orașe precum, Ineu, Sântana, Chișineu-Criș și Pecica.

Orașul Pecica a avut o inițiativă unică în România, prin proiectul ce conține patru componente: incubator de afaceri finanțat de UE, centru de formare profesională, terminal de TIR-uri și nu în ultimul rând zona industrială.

Zona industrială Pecica dezvoltată cu firme italiene, lângă granița româno-maghiară pe 18 hectare are drept scop atragerea forței de muncă din Ungaria.

La Chișineu Criș există trei zone industriale ca urmare a celor 19 investiții străine. Recent, Alcoa Fujikura a cumpărat 10 hectare, pentru hale de producție profile din aluminiu, ce va înghiți circa 3.500 de angajați, cam cât forța de muncă a micului oraș. Pe lângă acestea, italienii de la Modus SRL au deschis un parc industrial, cu 18 parcele de până la 4 hectare, unde se găsesc hale la cheie care au deja clienți.

Aradul poate fi considerat un exemplu al atragerii de investiții străine directe cu ajutorul zonelor industriale, aici găsindu-și loc afaceri din diverse domenii. Rezultatele atragerii investițiilor străine a făcut ca rata șomajului să scadă 3% la nivelul anului 2008.

1.2.1.6. Situația forței de muncă pe sectoare de activitate

Printre punctele de atractivitate ale județului se numără și forța de muncă calificată, factor decisiv în atragerea investițiilor străine.

După 1990, odată cu restructurarea vechilor întreprinderi și reducerea locurilor de muncă, numărul salariaților a scăzut în mod dramatic. După anul 2000 economia României a cunoscut un proces de dezvoltare continuă, ceea ce a determinat și o creștere a numărului populației active, ajungând în județul Arad, în anul 2008, la un număr de 131410 de persoane.

În prezent, dată fiind conjunctura defavorabilă cauzată de criza economică mondială, tot mai multe societăți își reduc sau își reorganizează activitatea, ceea ce duce la disponibilizări în rândul personalului angajat.

Numărul mediu al salariaților, pe activități ale economiei în județul Arad

Activitatea	1991	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Total economie	158491	140448	107657	108125	109150	111786	113172	115696	119782	120358
<i>Agricultură, vânătoare și silvicultură</i>	24041	22861	7710	5295	4406	4205	4343	4810	4446	3942
<i>Pescuit și piscicultură</i>	115	230	49	31	69	53	44	43	41	33
Industrie -total-, din care:	67968	44767	38514	45632	46479	48567	49152	53437	54765	54959
<i>Industrie extractivă</i>	1988	3354	2144	2094	1891	1786	1615	2072	1599	1254
<i>Industrie prelucrătoare</i>	63533	38745	33480	40612	41048	43983	45347	48501	50429	51034
<i>Energie electrică și termică, gaze și apă</i>	2447	2668	2890	2926	3540	2798	2190	2864	2737	2671
<i>Construcții</i>	6786	7974	10092	6800	6372	6551	7578	5622	5563	6191
<i>Comerț</i>	12438	24070	14444	15414	14489	15409	15776	15425	17220	16771
<i>Hoteluri și restaurante</i>	3495	4045	3252	2109	2859	2213	1941	2059	2232	2416
<i>Transport, depozitare și comunicații</i>	15157	10468	8674	8827	9822	10067	8430	8635	8727	8273
<i>Intermedieri financiare</i>	785	1465	1497	1492	1498	1342	1363	1592	1578	1913
<i>Tranzacții imobiliare și alte servicii</i>	4626	1697	3242	2848	3465	3661	5669	5195	5915	5866
<i>Administrație publică și apărare</i>	2159	3180	3592	3543	3593	3530	3533	3914	4080	4402
<i>Învățământ</i>	8524	8127	8054	7561	7495	7426	7313	7447	7172	7625
<i>Sănătate și asistență socială</i>	7008	7498	5998	6057	6517	6706	6057	5573	6017	5897
Celelalte activități ale economiei naționale	5389	4066	2539	1973	2086	2056	1973	1944	2026	2070

Sursa: Institutul Județean de Statistică Arad - Cercetarea statistică privind costul forței de muncă

Astfel, efectivul de salariați a scăzut în mod constant, pe tot parcursul anului 2009, ajungând la sfârșitul lunii iulie la 125.870 persoane.

Efectivul salariaților - la sfârșitul perioadei

	2008						2009						
	iul.	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.
Total Jud. Arad	133801	133694	133837	133596	132739	131410	131362	130239	129280	128509	127645	126810	125870

Sursa : Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

Cea mai mare concentrare de salariați din județ se află în municipiul Arad care, datorită dezvoltării sale economice, poate oferi oportunități populației active din județ.

Potrivit datelor statistice, din numărul total de salariați din județ, o pondere de 66,4% se găsește în municipiul Arad, iar din numărul total de salariați din județul Arad, 45,6% lucrează în industrie.

Efectivul salariaților din județul și din municipiul Arad -anul 2007-

Ramura economică	Număr mediu de salariați	% municipiu/județ
Județul Arad		
Industria	54959	
Total	120358	
<i>% industrie/total</i>		45,6%
Municipiul Arad		
Industria	37599	68,4%
Total	79983	66,4%
<i>% industrie/total</i>		47%

Sursa: : INS Arad, Fișa localității Arad

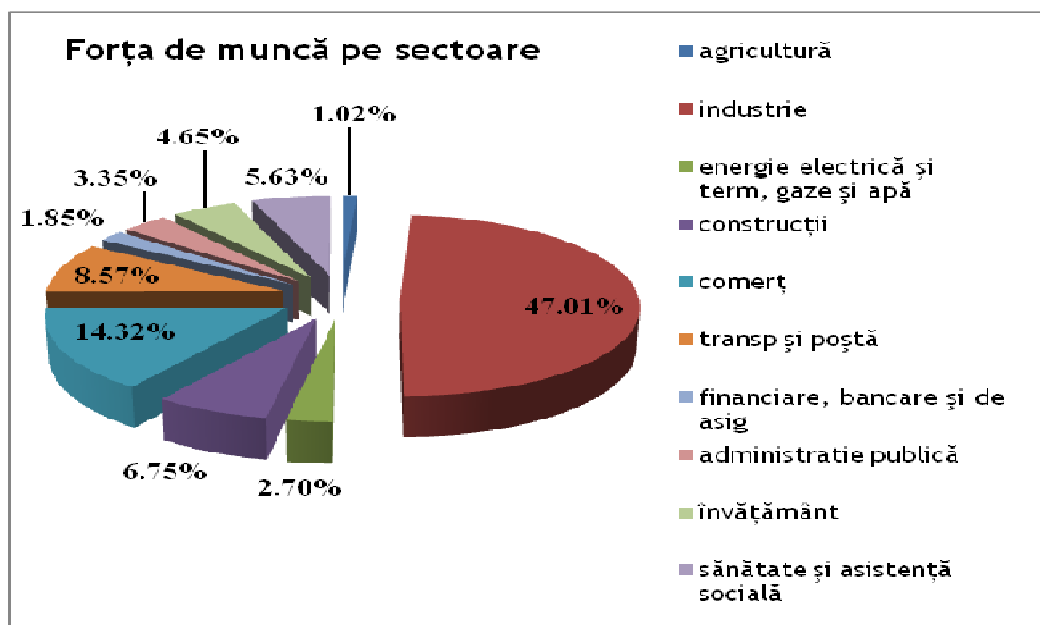
Un alt aspect caracteristic al forței de muncă din județ este legat de concentrarea acesteia în sectorul industriei și al serviciilor. Astfel, în anul 2007, la nivelul municipiului Arad ponderea numărului de salariați din industrie reprezenta 47%, urmat de salariații din comerț, cu o pondere de 14,3%.

Numărul salariaților din municipiul Arad, pe ramuri economice- anul 2007-

Ramura economică	Număr mediu de salariați
Total	79983
agricultură	815
industrie - total	37599
industria extractivă	432
industria prelucrătoare	35004
energie electrică și term, gaze și apă	2163
construcții	5397
comerț	11452
transp și postă	6856
financiare, bancare și de asigurări	1476
administratie publică	2683
învățământ	3716
sănătate și asistență socială	4505

Sursa : INS Arad, Fișa localități

Cea mai mică pondere, de 1,02% este reprezentată de salariații din agricultură, urmată de învățământ, cu o pondere de 2,7% din numărul mediu de salariați și de administrația publică, cu o pondere de 3,35%.

Migrația spre regiuni dezvoltate din punct de vedere economic este o caracteristică a forței de muncă. Astfel se explică concentrarea populației active în mediul urban, pe tot teritoriul țării. Comparativ cu poliile de dezvoltare urbană, municipiul Arad prezintă cea mai mare concentrare de salariați din județ, față de municipiul Deva, cu cea mai mică pondere a numărului de salariați din totalul salariaților din județ. Acest lucru se explică prin faptul că, față de județul Arad, cu un singur oraș mai mare, dezvoltat din punct de vedere economic și social, județul Hunedoara cuprinde, pe lângă municipiul Deva și municipiul Hunedoara și orașele din Valea Jiului.

Numărul de salariați al orașelor corespunzătoare polilor de dezvoltare urbană -2007-

<i>Municipiul</i>	Salariați nr. mediu municipii	Salariați nr. mediu județ	Raport salariați municipiu/județ
<i>Oradea</i>	95288	152400	62,52%
<i>Arad</i>	79983	119800	66,76%
<i>Sibiu</i>	68951	109500	62,97%
<i>Baia Mare</i>	58292	93000	62,68%
<i>Satu Mare</i>	47563	72900	65,24%
<i>Deva</i>	35144	122800	28,62%

Sursa: INS, Anuarul Statistic al României pe anul 2007

1.2.2 Accesibilitate

Județul Arad este un important nod rutier și de cale ferată, făcând legătura între estul și vestul Europei și nordul și sudul României.

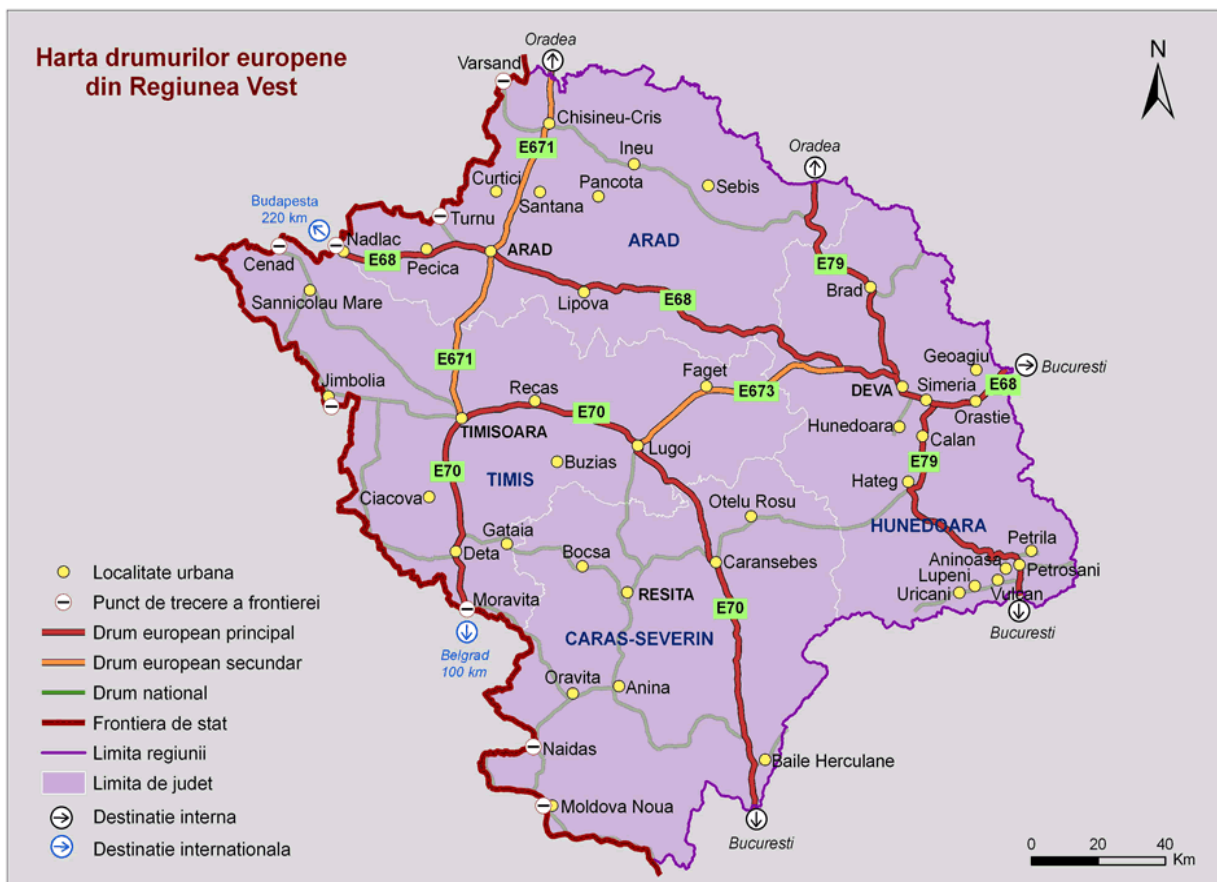
Cele mai apropiate puncte ale județului Arad cu frontiera maghiară se află:

- pe cale rutieră: Turnu - 17 km,
Nădlac (cel mai dezvoltat punct de frontieră din România) - 46km,
Vârșand - 65 km
- pe calea ferată: Curtici - 17 km
- pe cale aeriană: Aeroportul Internațional Arad și Terminalul Cargo Arad.

Căi rutiere

Municipiul Arad este străbătut de drumul european E68/60 (DN7) care face legătura cu granița cu Ungaria și de drumul european E671(DN 9 - DN79) care traversează municipiul Arad pornind dinspre sud - Timișoara - spre nord - Oradea.

Județul Arad dispune de o rețea de drumuri publice ce însumează 2240 km, iar cea a drumurilor naționale, 405 km.

Căi ferate

Căile ferate au pătruns în vechile provincii istorice ale României de astăzi pentru prima dată în Banat (1854), apoi în Dobrogea (1860), Transilvania (1868), Muntenia (1869), Moldova și Bucovina (1869) și Oltenia (1875).

În 1857 se finalizează construcția liniei Szeged-Jimbolia-Timișoara (114 km) iar în 1858 linia Timișoara - Stamora-Moravita-Jasenovo (94 km). Tot în Banat s-au mai construit în perioada 1870-1878 liniile Valcani - Periam, Arad - Timișoara, Voiteg - Bocșa Vasiova, Timișoara - Caransebeș, Caransebeș-Orșova, iar în perioada 1895-1898 liniile Timișoara - Sânnicolaul Mare, Timișoara - Buziaș, Timișoara - Radna, Timișoara - Cruceni, Gătaia - Lugoj, Lugoj - Ilia, ajungându-se astfel ca rețeaua feroviară din Banat să aibă cea mai mare densitate din țară.

În 2006, liniile de cale ferată în exploatare la nivelul Regiunii Vest este de 1904 km, din totalul de 10789 km la nivelul întregii țări, iar densitatea liniilor pe km² de teritoriu este de 59,4, cu 31% peste densitatea liniilor de cale ferată pe țară.

În cadrul regiunii din care face parte, județul Arad ocupă locul 2 după județul Timiș în ceea ce privește densitatea liniilor de cale ferată. Municipiul Arad, împreună cu orașul Curtici reprezintă noduri importante de cale ferată datorită poziției geografice ocupate. Aici se desfășoară un important trafic de marfă și de călători, orașul Curtici reprezentând poarta de intrare în România a trenurilor care vin din țările europene.

Liniile de cale ferată în exploatare - 2006

Municipiul	Regiunea de dezvoltare	Total	din care electrificate	densitatea liniilor pe 1000 km ² teritoriu
	<i>România</i>	10.789	3965	45,3
	<i>Regiunea Vest</i>	1.904	658	59,4
<i>Arad</i>	Județul Arad	470	168	60,6
<i>Reșița</i>	Județul Caraș Severin	341	150	40,0
<i>Deva</i>	Județul Hunedoara	289	220	40,9
<i>Timișoara</i>	Județul Timiș	795	113	91,4

Sursa: Institutul Național de Statistică

Căi aeriene

Aeroportul Internațional Arad are una dintre cele mai bune piste de aterizare/decolare din beton și un sistem modern de balizaj. Avantajul unei bune accesibilități este evident, dat fiind localizarea acestuia la o distanță de 4 km vest față de centrul orașului, 250 km de Budapesta și 200 km de Belgrad, iar în apropierea frontierei cu Ungaria, la 20 km de cel mai apropiat punct rutier de trecere a frontierei (Turnu) și de cel mai apropiat punct feroviar de trecere a frontierei (Curtici).

Aeroportul Internațional Arad

De pe aeroport decolează aeronave cu destinația Verona (Italia), Valencia (Spania) și București.

Terminalul Cargo de pe Aeroportul Arad, componenta majoră a aeroportului, este localizat lângă ZONA LIBERĂ ARAD-CURTICI - PLATFORMA ARAD, reprezentând cea de a doua locație a Zonei Libere Curtici, special construit pentru transportul de mărfuri dinspre vestul Europei și Orientul Mijlociu.

Amplasamentul permite accesul facil al agenților economici din zonele apropiate, în special din județele Arad, Bihor, Alba și Hunedoara din România și respectiv județele Békés și Csongrád din Ungaria, la categoria de transport marfă.

Terminalul permite preluarea traficului de marfă pe cale aeriană, cu toate facilitățile de desfășurare a transportului de marfă prin utilizarea platformelor de operare - staționare aeronave tip CARGO. Platforma de operare aeronave este de 16.020 m², care oferă posibilitatea de staționare concomitent a 3 aeronave, iar aerogara are o suprafață de 2.700 m². Capacitatea proiectată la depozitare (sosire-plecare) este de 300 to/zi, iar capacitatea de trafic (sosire-plecare) de 50 to/oră.

Principalele fluxuri

1. Fluxuri de tranzit

Municipiul Arad este un nod rutier important, fiind poarta vestică de intrare în țară. Este traversat de drumul european E68 (DN7), care intră în țară dinspre Ungaria (Szeged) pe la punctul de frontieră Nădlac și face legătura, prin Arad, cu centrul țării (Sibiu, Brașov), apoi cu București și drumul european E671 (DN69, DN79) care trece de la nord la sud, prin Arad și Timișoara.

Municipiul Arad este străbătut de traseele de tranzit nord - sud (Oradea - Timișoara) și est - vest (Nădlac - Deva), trasee care se intersectează în cea mai aglomerată intersecție a orașului, Piața Podgoria.

Traseul de tranzit nord - sud, adică Oradea - Timișoara, traversează cartierul Grădiște, centrul orașului și cartierul Aradul Nou. Accesul în centru dinspre Oradea se face peste pasajul rutier Grădiște, situat pe strada Petru Rareș, pasaj care traversează un pachet de linii CF din zona gării Arad și strada Bihorului. În partea de sud, accesul către ieșirea spre Timișoara din zona centrală se realizează prin Piața Romană, Calea Romanilor, Podul Traian și cartierul Aradul Nou.

Pe traseul de tranzit est - vest, adică Nădlac - Deva, accesul dinspre Nădlac în oraș se face pe Calea Aurel Vlaicu, prin intersecția Podgoria și traversează pasajul rutier Micălaca care asigură accesul către DN7 pe relația Deva, prin traversarea liniilor de cale ferată și tramvai. Acest pasaj rutier asigură inclusiv legătura între zona centrală a municipiului Arad și zona Micălaca, respectiv DN7.

2. Fluxuri interne

Pe lângă fluxurile de tranzit menționate, municipiul Arad este străbătut de fluxurile interne de trafic rutier care fac legătura între principalele cartiere ale orașului, respectiv: Gai, Sălcuța, Bujac, Șega, Ion G. Duca, Grădiște, Poștei, Cadaș, Pârneava, Faleză Sud, Drăgășani, Centru, Micălaca, Zona 300, Subcetate, Aradul Nou, Mureșel, Sânnicolau Mic.

Harta principalelor fluxuri interne din orașului Arad

Gestionarea acestora din urmă este îngreunată de faptul că pe unele tronsoane de drum se suprapun cu fluxurile de tranzit, cauzând blocaje rutiere. Apariția acestor blocaje este cauzată de numărul prea mare de vehicule, de capacitatea insuficientă a drumurilor de a prelua traficul dar și de gradul de deteriorare al acestora.

Ca măsură de descongestionare a traficului și de reducere a poluării se impune reabilitarea și modernizarea infrastructurii rutiere, astfel încât aceasta să corespundă standardelor europene.

1.2.3 Dezvoltare edilitară

Situația actuală a dezvoltării urbane la nivelul municipiului Arad conform Regulamentul aferent Planul Urbanistic General al Municipiului Arad 2007 aprobat prin Hotărârea nr.98 din 26 mai 1998 al Consiliului Local, prezenta o suprafață totală a teritoriului administrativ al municipiului de 26.148 ha, din care 5830 ha intravilan și 20.318 ha extravilan.

ZONE FUNCȚIONALE	SUPRAFEȚE
zone locuințe și funcțiuni complementare	3.008-51,4%
parcuri, zone de recreere sau pentru sport	349,85-6%
zonă gospodărire comunală	167,14-3%
zonă cu destinație specială și echipare teritorială	836,93-14,4%
căi comunicare rutiere	291,03
căi ferate	201,02
aeroport	233,24
rețele tehnico- edilitare	5,26
zonă cu destinație specială	106,38
zone industriale, unități industriale și agricole	802,42-13,7%
unități industriale	332,24
depozite, construcții	356,28
unități agricole	3,9
transporturi	110
zone centrale și alte funcțiuni complexe de interes public	232,5-4%
alte zone (terenuri neconstruite, ape, zonă verde de protecție, etc.)	441,04-7,5%
Total	5829,96 ha

Sursa: Conform Proiectului de Hotărâre privind aprobarea Planului Urbanistic General al municipiului Arad- 2007

ZONE FUNCȚIONALE	PROPUNERE	
	Suprafața (HA)	Procent din total intravilan
Locuințe și funcțiuni complementare	3355,52	37%
Unități industriale și depozitare	1759,79	19,40%
Unități agro-zootehnice	167,94	1,80%
Instituții și servicii de interes public	832,94	9,10%
Căi de comunicații și transport, din care:	1515,26	16,70%
rutier	941,08	10,40%
feroviar	334,81	3,60%
aerian	239,37	2,50%
pietonale		
Spații verzi, sport, agrement, protecție	708,55	7,70%
Construcții tehnico-edilitare	13,37	0,20%
Gospodărie comunală, cimitire	183,77	2%
destinație specială	50	0,60%
Terenuri libere	-	-
Ape	459,54	5%
Păduri	6,91	0,10%
Trasee pietonale produse	20	0,20%
Terenuri neproductive	-	-
Total intravilan	9073,51	100,00%

Sursa: Conform Proiectului de Hotărâre privind aprobarea Planului Urbanistic General al municipiului arad- 2007

Prin dezvoltarea localității, din punct de vedere economic și prin mărirea intravilanului localității se asigură spațiile necesare pentru:

- realizarea de locuințe,
- construirea de noi unități economice,
- construirea de depozite.

1.2.3.1. Locuințe

Dacă în perioada 1976-1985 în județul Arad au fost construite cele mai multe locuințe din fonduri publice, după 1990 ritmul construcției de locuințe a scăzut, existând ani în care din fonduri publice nu s-a finalizat construcția nici unei locuințe.

Locuințe terminate la nivel de județ

Periada /Anul	Total număr locuințe	Din fondurile publice	Din fondul populației (construite cu forțe proprii și fonduri private) -locuințe-
1950-1965	41342	3825	37517
1966-1970	10813	3907	6906
1971-1975	13989	8933	5056
1976-1980	14268	12204	2064
1981-1985	14411	13425	986
1986-1990	6095	5819	276
1950-1990	100918	48113	52805
1991	375	344	31
1992	571	476	95
1993	419	291	128
1994	423	155	268
1995	347	188	159
1996	207	58	149
1997	209	63	146
1998	189	48	141
1999	356	55	301
2000	255	-	255
2001	287	9	287
2002	405	48	360
2003	425	96	329
2004	225	-	225
2005	307	-	300
2006	344	48	296
2007	1029	-	1029

Sursa: Anuar Statistic Județean 2007-2008

După 1990 și-au făcut apariția companii private care au dezvoltat proiecte imobiliare de vile și apartamente. În anul 2004 a fost pornit și finalizat primul proiect imobiliar de amploare din Arad, ansamblul de vile Axa, dezvoltat de Bermo Group SA Arad.

Cel mai mare proiect rezidențial dezvoltat în municipiul Arad este RED 1 UTA. Acest proiect cuprinde 16 blocuri cu 1500 de apartamente, situat în centrul orașului, în zona UTA pe strada Poetului 1/c. Proiectul are ca termen de finalizare anul 2009, în acest moment fiind vândute aproape 800 de apartamente.

Investițiile realizate în județ în domeniul construcțiilor de locuințe sunt concentrate în mare parte în municipiului Arad. În anul 2007, din numărul total de locuințe finalizate, 80% erau în municipiul Arad.

Locuințe terminate în 2007		număr
Județ		1.029
Municipiu		822
% municipiu/județ		79,8%
Locuințe existente la nivel de municipiu în 2007		73.175

Sursa: Anuar Statistic Județean 2007-2008, Fișa localității Arad 2007

Considerând ca și criteriu mărimea suprafețelor locuibile, la nivelul anului 2002, județul Arad ocupa locul I pe țară, cu o suprafață medie locuibilă de 16,9 mp/persoană

Infrastructura tehnică este reprezentată de echiparea tehnică a unei localități sau a unui teritoriu cu rețele tehnice în special aprovizionarea cu apă, rețeaua de canalizare precum și alte rețele urbane.

În ceea ce privește asigurarea cu utilități, potrivit datelor furnizate de Anuarul Statistic Județean 2007-2008, în anul 2002 se poate observa că din numărul total al locuințelor 98% sunt alimentate cu energie electrică, 30% au încălzire centrală, iar 58% sunt racordate la rețeaua de apă.

Numărul locuințelor dotate cu principalele utilități
 (conform datelor furnizate de recensămintele din ianuarie 1992 și martie 2002)

	7 ianuarie 1992	18 martie 2002	1992 față de Date absolute	2002 în %
Numărul locuințelor	177.375	185.728	8353	104,7
Locuințe dispunând de:				
- instal.de alimentare cu apă în loc.	89.203	107.833	18630	120,9
% din total locuințe	50,3	58,0	-	-
- instalație electrică	174.356	182.490	8134	104,7
% din total locuințe	98,3	98,2	-	-
- termoficare sau centrală termică	50771	5662	5854	111,5
% din total locuințe	28,6	30,5	-	-

Sursa: Anuar Statistic Județean 2007-2008

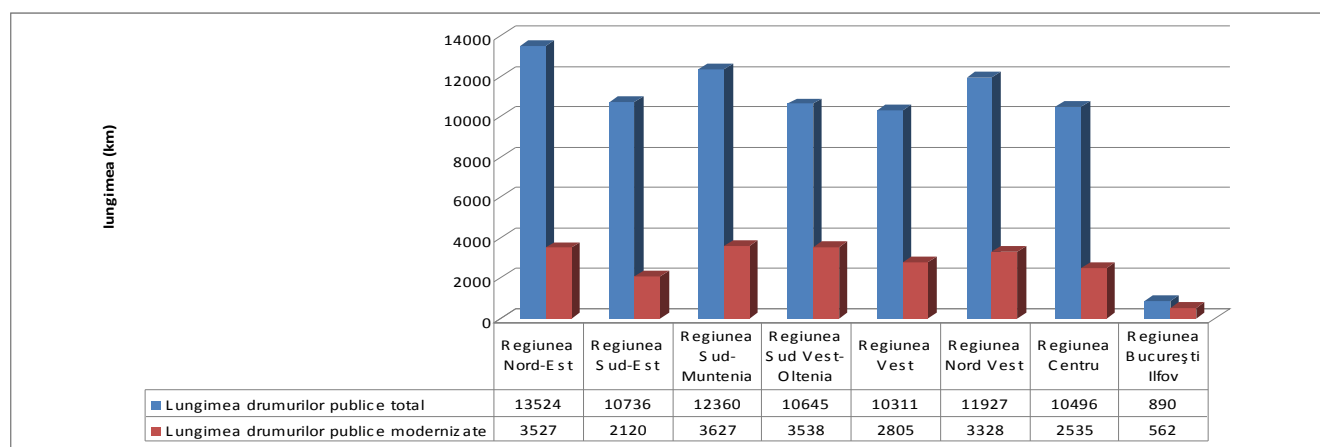
1.2.3.2. Drumuri, căi ferate

Rețele de drumuri

Deși Regiunea Vest ocupă locul doi după Regiunea București-Ilfov în ierarhia regiunilor care au cea mai mare contribuție la produsul intern brut, investițiile publice în infrastructura de transport în comparație cu celelalte regiuni, au fost mult mai reduse. Din acest motiv rețelele de drumuri publice din județ, față de alte regiuni ale României, sunt mai puțin extinse.

Excluzând Regiunea București-Ilfov, la nivelul anului 2007 Regiunea Vest, cu o rețea de drumuri publice de 10311 km, ocupă ultimul loc în ierarhie. Pe primul loc, cu cea mai lungă rețea de drumuri, se află Regiunea Nord-Est, iar Regiunea Sud-Muntenia conduce în ierarhia regiunilor cu cea mai lungă rețea de drumuri publice modernizate.

Lungimea drumurilor publice pe regiuni de dezvoltare - 2007

Sursa: Anuar statistic al României 2008

În ceea ce privește situația drumurilor în județele din Regiunea Vest, județul Arad ocupă locul I în ierarhie după procentul drumurilor naționale modernizate dar se află la coada clasamentului dacă ne raportăm la străzile orașenești modernizate.

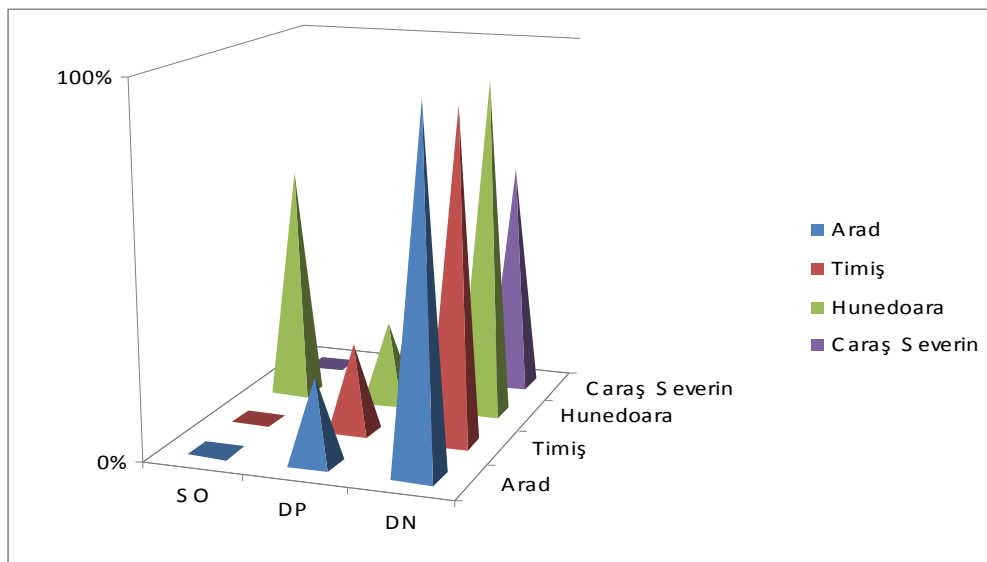
Situația rețelei de drumuri în cadrul județelor Regiunii Vest

Anul 2007	Lungime (km)			Lungime modernizate(km)			% modernizare		
	SO	DP	DN	SO	DP	DN	SO	DP	DN
România	26.168	80.893	16.118	15.757	22.042	16.118	60.2%	27.2%	100.0%
Regiunea Vest	3.104	10.311	1.892	2.009	2.805	1.782	64.7%	27.2%	94.2%
Arad	831	2.240	405	453	529	392	54,5%	23.6%	96.8%
Timiș	906	2.911	544	616	711	495	67,9%	24.4%	91.0%
Hunedoara	918	3.216	383	591	732	356	64.4%	22.8%	93.0%
Caraș Severin	449	1.944	560	349	833	356	77,7%	42.8%	63.6%

SO - străzi orașenești; DP - drumuri public; DN - drumuri naționale

Sursa: INS, Anuarul statistic al României 2008

Ierarhia județelor din regiune, în funcție de gradul de modernizare a drumurilor

Din totalul drumurilor orășenești, cca. 42% se află în municipiul Arad. Dacă la nivelul județului Arad doar 54,5% din străzile orășenești au fost modernizate, în municipiul Arad ponderea străzilor modernizate din total depășește 86%.

Situația infrastructurii rutiere în municipiul Arad (2007)

Lungimea străzilor din Municipiul Arad	
- total	348 km
- modernizate	300 km
Total străzi în Municipiul Arad	743 străzi
% străzi modernizate	86%

Sursa: Direcția Județeană de Statistică ARAD, Fișa localității 2007

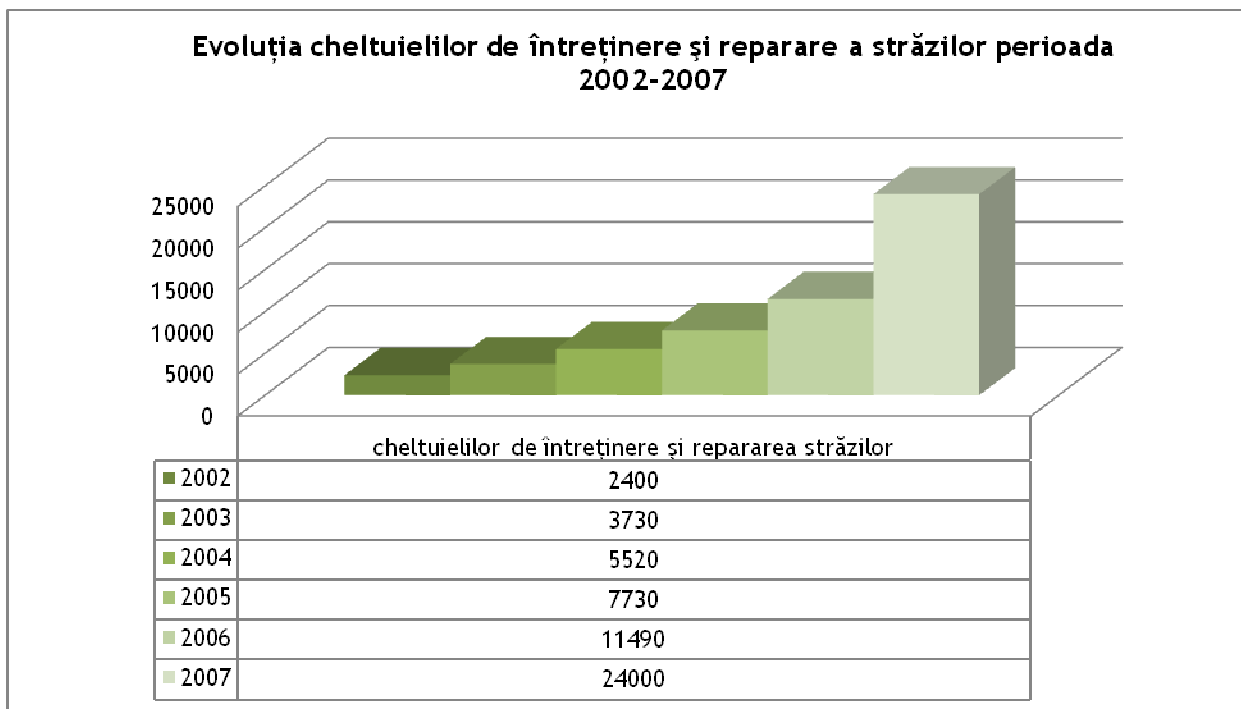
Având în vedere faptul că prin poziția sa geografică, județul, ca și municipiul Arad, se află la poarta de intrare dinspre vest a României, pentru a mări accesibilitatea și atractivitatea zonei, în ultimii ani a crescut volumul investițiilor în refacerea și modernizarea drumurilor orășenești și a drumurilor publice.

Municipiul Arad a contractat în iunie 2005 un împrumut extern în valoare de 20.000.000 Euro de la Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD), pe termen lung (12 ani), cu garanție locală, în scopul finanțării obiectivului de investiție "Transport urban în Municipiul Arad". Perioada contractului este 2005-2017. Valoarea totală a lucrărilor este de: 35.950.850 euro (122.239.610 lei).

În baza acestui împrumut, în municipiu au fost modernizate o mare parte din arterele principale de circulație, fiind reabilitate drumuri, trotuare, linii de tramvai.

Principalele investiții realizate în municipiul Arad	
Lucrări realizate	Obiectivul
- <i>modernizare străzi</i>	Voinicilor, Horia, Octavian Goga, Lucian Blaga, Banu Mărăcine, Unirii, Blanduziei, Patria, Clujului, Posada, Ady Endre, Ana Ipătescu.
- <i>realizare sens giratoriu și extindere drum</i>	str. Ogorului
- <i>lucrări de reabilitare carosabil, trotuare, pietruire, canalizare menajeră, rețele termice (în funcție de necesitățile fiecărei locații)</i>	Cartier Alfa, Centru (str. Barițiu, Unirii), Pârneava (str. Gheorghe Doja, Clujului), Confecții (Strada Lungă, Liviu Rebreanu), Aradul Nou (str. Constituției, Aleea Muncii, Ana Ipătescu, Spartacus, Ștefan cel Mare, Ady Endre, Posada), Micălaca (zona Sălii de sport, zona 300 - universitate - ANL, Simfoniei, Aleea Borsec, Parcul 23 August, Zalău), Romanilor (str. Patria, Olimp), Sânicolaul Mic (str. Steagului, Tarafului, Lenau), Aurel Vlaicu (zona str. Poetului - Tic-Tac, Predeal, Hațeg, Piața Fortuna, Dorului, Bl X26-29
- <i>legătură rutieră Pasaj inferior</i>	Aradul Nou - pod rutier Micălaca
- <i>refacere carosabil și trotuare</i>	pe o lungime de 1,7 km pe străzile Kogălniceanu, Condurașilor
- <i>refacere linii de tramvai, linii de contact și linii de alimentare cu energie electrică a liniilor de contact</i>	în lungime de 1,7 km
- <i>refacere rosturi dilatate</i>	Podul Decebal
- <i>refacere elemente de delimitare</i>	Podul Micălaca

Pentru descongestionarea și fluidizarea traficului și pentru a asigura o accesibilitate cât mai bună este necesară în continuare reabilitarea și modernizarea infrastructurii existente precum și realizarea de investiții noi, cheltuielile aferente acestora prezentând un trend crescător pe perioada 2002-2007.

Analizând situația străzilor din orașele care reprezintă poli de dezvoltare urbană din zona de vest, nord-vest și centru, se constată că administrațiile locale au reușit în mare măsură să reabiliteze și să modernizeze străzile, primul loc, cu o pondere de peste 97% a străzilor modernizate din totalul străzilor, este ocupat de municipiul Deva, urmat de Satu Mare, cu 88% și Arad cu 86%.

Municipiul	Străzi orășenești	
	Lungime străzi orășenești (km)	Ponderea stăzilor orășenești modernizate (%)
Oradea	393	68,7
Arad	348	86,21
Sibiu	318	83,65
Baia Mare	293	80,02
Satu Mare	193	88,08
Deva	90	97,78

Începând din anul 1999 s-a dat în funcțiune unul din drumurile de centură ale municipiului Arad, ce face legătura între șoseaua de ieșire spre frontiera cu Ungaria și șoselele de intrare dinspre Oradea și Deva, pe care este dirijată o mare parte a autovehiculelor de transport de marfă.

În cursul anului 2006 s-au executat lucrări pentru realizarea unui drum de centură care să lege șoseaua de ieșire spre Timișoara cu șoseaua de intrare dinspre Deva. Acest drum de centură cuprinde și strada Voinicilor - zona 7 aparținând cartierului Micălaca, stradă care a fost reabilitată. Astfel s-a rezolvat în bună parte preluarea traficului greu și pe acest tronson de drum, evitându-se intrarea în oraș a mijloacelor de transport marfă.

Rețele de cale ferată

Aradul este străbătut de una din cele mai importante magistrale de cale ferată, care realizează legătura prin punctul de frontieră Curtici cu țările din Europa Centrală. Lungimea rețelei de căi ferate din județ este de 469 km, rețea din care 35,3% este electrificată. Pe parcursul anilor, pe căile ferate din județul Arad s-a desfășurat un important trafic de marfă și de călători.

Situația infrastructurii feroviare între anii 1998 - 2007, în județul Arad

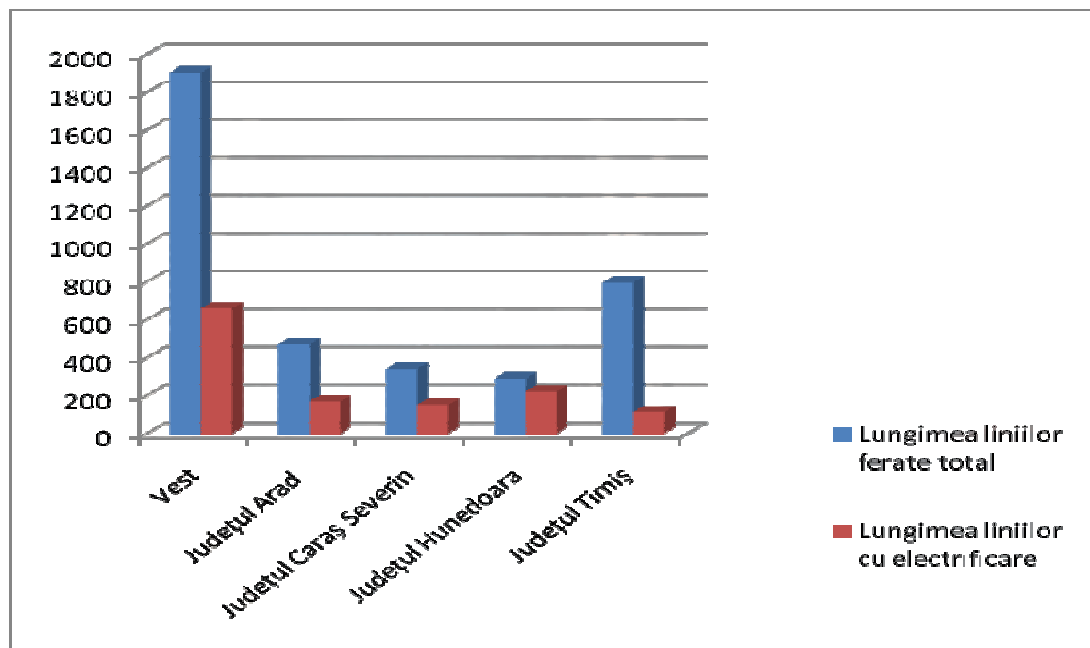
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Lungimea căilor ferate total	485	485	485	485	485	485	483	470	470	469
Linie normală	485	485	485	485	485	485	483	470	470	469
Din total căi ferate: - electrificate	196	196	196	196	196	196	196	168	168	166
- cu o cale	355	355	355	355	355	355	353	331	331	330

Sursa: Direcția Județeană de Statistică ARAD, Anuar statistic județean 2007-2008

Densitatea liniilor ferate în regiune este mult peste nivelul național, iar din cele 4 județe ale regiunii, județul Timiș se află pe primul loc, cu o densitate pe 1000 km² de 91,4%, urmat de județul Arad, cu o densitate de 60,6%.

Liniile de cale ferată în exploatare 2006

Municipiul	Regiunea de dezvoltare	Liniile de cale ferată total	din care electrificate	densitatea liniilor pe 1000 km ² teritoriu
	România	10789	3965	45,3
	Vest	1904	658	59,4
Arad	Județul Arad	470	168	60,6
Reșița	Județul Caraș Severin	341	150	40,0
Deva	Județul Hunedoara	289	220	40,9
Timișoara	Județul Timiș	795	113	91,4

În ultimii ani, volumul transportului de marfă și de călători a cunoscut un regres, ca urmare a utilizării preferențiale a mijloacelor de transport auto, atât pentru marfă cât și pentru pasageri.

Creșterea traficului de marfă și de călători pe drumurile publice are un impact negativ asupra mediului și, în aceeași măsură, asupra infrastructurii de transport rutier.

1.2.3.3. Rețele electrice, apă-canal, gaz, termoficare

Infrastructura tehnică, în special aprovizionarea cu apă, rețeaua de canalizare precum și alte rețele urbane trebuie să fie îmbunătățite și adaptate nevoilor de schimbare, pentru a putea întâmpina cerințele viitoare legate de o calitate de viață ridicată în mediul urban.

Rețele de apă, canalizare și gaze naturale

În anul 2007, lungimea rețelei de furnizare a apei potabile în municipiul Arad totalizează 539,4 km, deservind 151.620 locuitori, a celei de canalizare de 450 km, deservind 128.308 locuitori, iar rețeaua de distribuție a gazelor naturale totalizează 373,8 km.

Rețeaua apei potabile, canalizării publice și a gazelor naturale - județul Arad

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Numărul localităților alimentate cu apă potabilă	48	58	66	73	89	100	66	66	66	67
Număr orașe și comune cu instalație distrib. apă potabilă	-	-	-	-	-	-	65	65	65	66
Lungimea simplă a rețelei de distribuție a apei potabile(Km)	1123	1255	1356	1553	1528	1631	1654	1788	1871	1786
Numărul localităților cu instalații de canalizare publică -total	15	15	20	21	22	23	25	29	27	26
din care:municipii și orașe	8	8	8	8	8	9	10	10	10	10
Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare-km	447	509	532	537	534	538	545	790	575	588
Numărul localităților în care se distribuie gaze	12	14	14	14	13	13	14	17	17	18
Număr orașe și comune în care se distribuie gaze naturale	-	-	-	-	-	-	13	16	16	17
Lungimea simplă a conductelor de distribuție a gazelor (Km)	408	437	478	557	548	530	731	793	818	961

Sursa: Direcția Județeană de Statistică ARAD, Anuar statistic județean 2007-2008

În perioada 1998-2007, anual numărul localităților care au realizat investiții în rețele de utilități crește, astfel că la sfârșitul anului 2007, 133 de localități din județ dispun de rețele de apă, 26 de localități au rețea de canalizare iar 18 localități au rețea de distribuție de gaze naturale. Marea majoritate a investițiilor s-a realizat prin programe finanțate de Uniunea Europeană.

Cea mai importantă creștere, în județul Arad, s-a înregistrat la rețeaua de distribuție a gazelor naturale, unde lungimea totală a rețelei s-a majorat cu peste 200% pe parcursul a 8 ani, ajungând la sfârșitul anului 2007 la 961 km.

Dacă ne raportăm, la nivelul anului 2007, la rețelele de utilități din județ, se constată că un procent ridicat al acestora este concentrat la nivel municipiului Arad, în special în cazul rețelei de canalizare.

Lungimea rețelelor de utilități

Lungimea rețelei de distribuție (Km)	Municipiu	Județ	% municipiu/județ
- apă potabilă	539,4	1786	30,2%
- canalizare	450	588	76,5%
- gaze	373,8	961	38,8%

Sursa: Direcția Județeană de Statistică ARAD, Anuar statistic județean 2007-2008, Fișa localității 2007

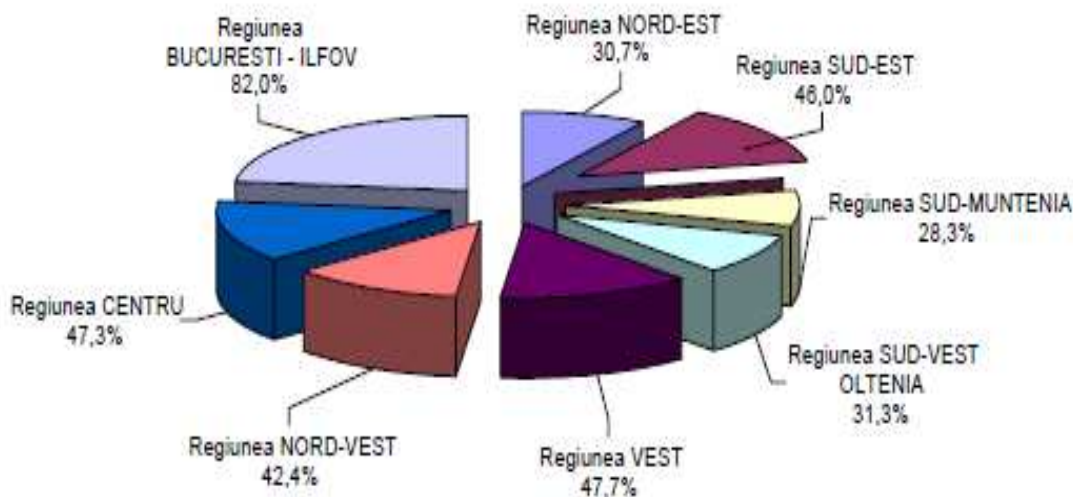
Analizând situația existentă la nivelul polilor de dezvoltare urbană, se poate constata că municipiul Arad are cea mai dezvoltată rețea de apă potabilă. Cu 3,22 km de rețea pe 1000 de locuitori, se situează pe primul loc al clasamentului.

Rețea de distribuție a apei potabile în cadrul polilor de dezvoltare urbană (2007)

Municipiul	Lungimea simplă a rețelei de apă potabilă (km)	Lungimea simplă a rețelei de apă potabilă/1000 locuitori (km/1000 loc)
<i>Oradea</i>	564	2,75
<i>Arad</i>	539,4	3,22
<i>Sibiu</i>	328,9	2,12
<i>Baia Mare</i>	293	2,09
<i>Satu Mare</i>	185	1,62
<i>Deva</i>	78,3	1,15

În ceea ce privește ponderea locuitorilor racordați la rețeaua de canalizare, după Regiunea București-Ifov, Regiunea Vest ocupă locul doi, numărul populației racordate la canalizare reprezentând 47,7% din total.

Ponderea locuitorilor cu locuințe racordate la sistemul de canalizare, pe regiuni de dezvoltare

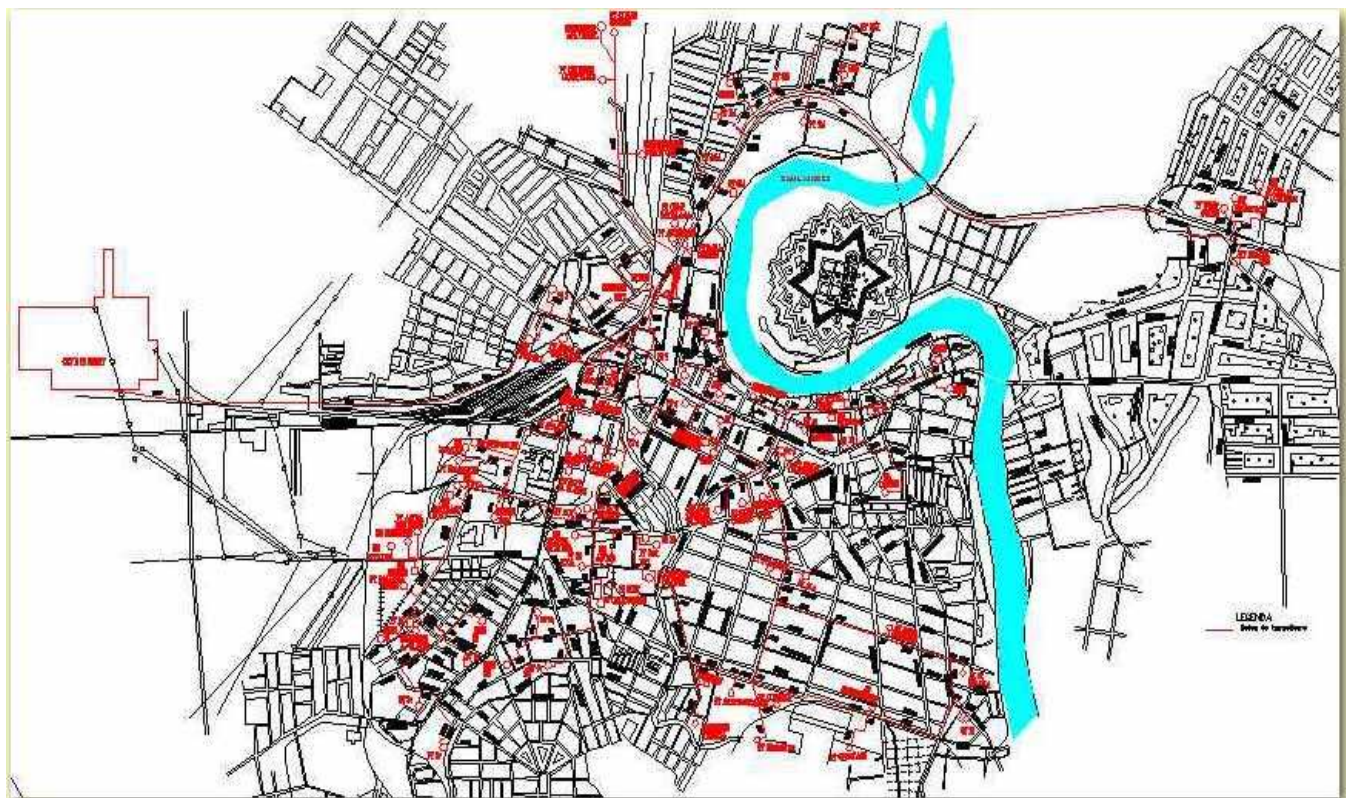

Asigurarea cu utilități a unui număr cât mai mare de gospodării contribuie la creșterea confortului și implicit a nivelului de trai al locuitorilor.

[Rețele de termoficare](#)

Din punct de vedere al producerii energiei termice necesare consumatorilor din municipiul Arad, aceasta este asigurată de cele două centrale CET Lignit Arad și CET Hidrocarburi Arad, care funcționează interconectat, rezultând o creștere a siguranței și continuității alimentării cu energie termică a consumatorilor.

Conform datelor furnizate de CET Arad, sunt racordate la rețeaua de termoficare cca. 1250 de blocuri de locuințe cu 2800 brașamente pe scară. Lungimea conductelor aferente rețelei de transport apă fierbinte are un traseu total 163 km, iar rețelele secundare de apă fierbinte totalizează 376 km de conductă.

[Rețele de alimentare cu energie electrică](#)

Dotarea locuințelor cu instalații electrice este relevantă în aprecierea gradului de confort al acestora, existența unor instalații oferind locuitorilor un mod de viață civilizat.

În profil teritorial, gradul de racordare al gospodăriilor din mediul rural variază de la 94% la 100%. Marea majoritate a comunelor au un grad de electrificare de 100%, dar la nivel național gradul de electrificare este de 93,7%.

Gradul de racordare a gospodăriilor din mediul rural la rețeaua de energie electrică

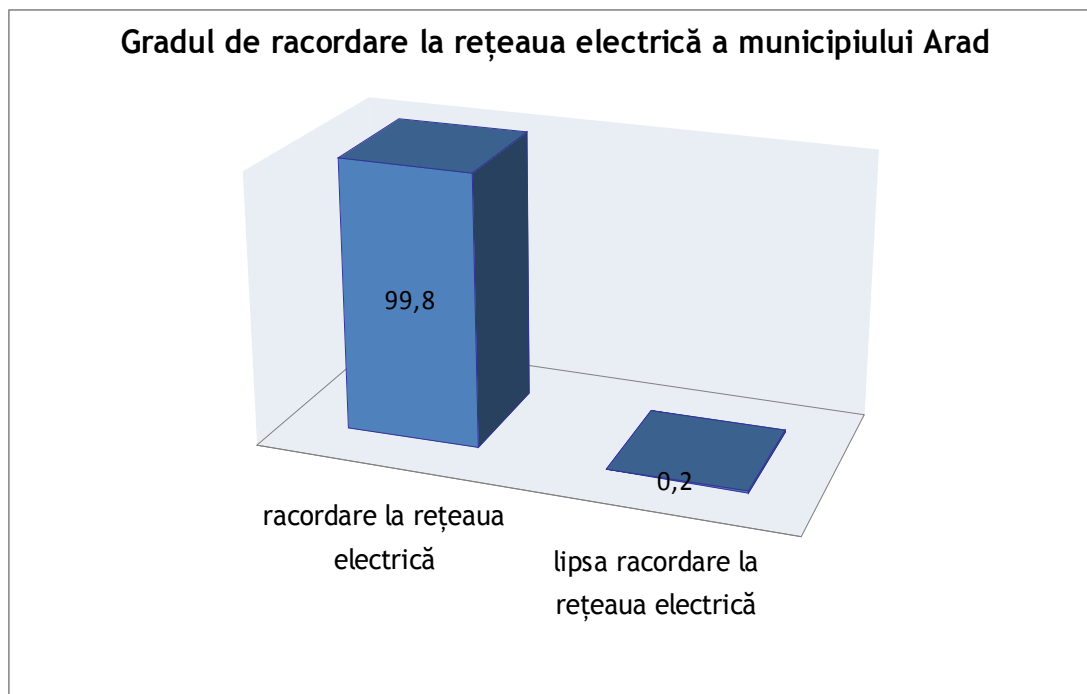
Localizare	Gradul de racordare (%)
România	93,7%
Regiunea de Vest	96,8%

La nivelul regiunii, gradul de electrificare depășește cu 3,1 puncte procentuale pe cel național, iar la nivelul județului Arad, gradul de electrificare se apropie de 100%, cu o diferență nesemnificativă între mediul urban și cel rural.

Gradul de racordare a gospodăriilor la nivelul Județului Arad

Regiunea	Gradul de racordare (%)
Județul Arad	99,6%
-mediul urban	99,8%

În municipiul Arad numărul gospodăriilor care nu sunt racordate la rețeaua de energie electrică reprezintă 0,2% din numărul total.

1.2.3.4. Transport public

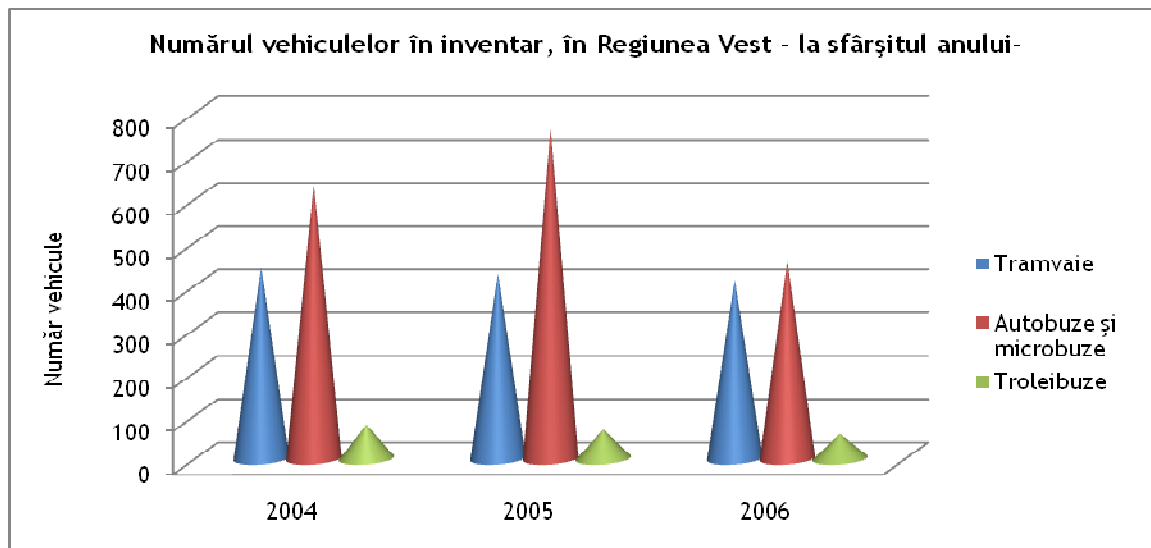
Anual, companiile de transport public asigură mobilitatea unui număr de peste 2.000.000 de călători. Cea mai mare pondere privind numărul de pasageri transportați, din totalul pasagerilor, o reprezintă transportul cu autobuze, microbuze, urmat de transportul cu tramvaie.

Transportul urban de pasageri în România și Regiunea Vest

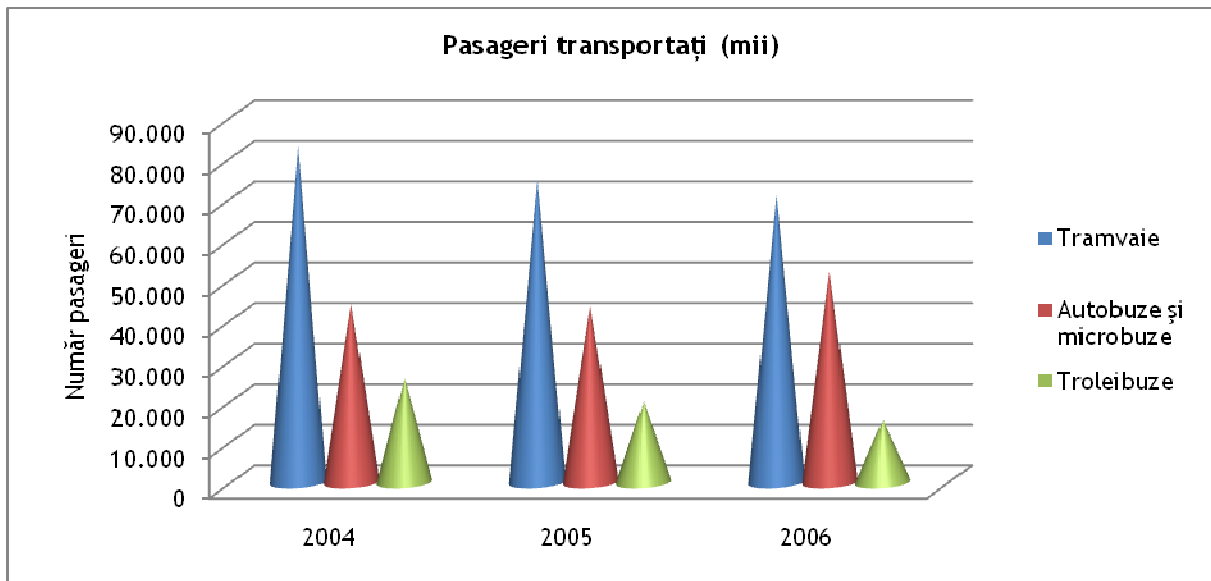
Anii	Numărul vehiculelor în inventar - la sfârșitul anului -				Pasageri transportați (mii)			
	Tramvaie	Autobuze, microbuze	Troleibuze	Metrou	Tramvaie	Autobuze, microbuze	Troleibuze	Metrou
ROMÂNIA								
2004	1733	6126	847	610	715.970,6	1.059.305,9	239.211,8	117.450,0
2005	1673	6189	789	610	741.387,7	1.068.039,3	235.530,6	127.968,0
2006	1513	6008	698	640	675.929,0	1.101.322,0	193.652,3	139.676,0
REGIUNEA VEST								
2004	443	634	78	-	82.791,00	43.900,10	25.558,00	-
2005	428	763	67	-	74.727,00	43.427,40	19.797,00	-
2006	413	456	57	-	70.864,00	51.988,10	15.219,00	-

Sursa: INS

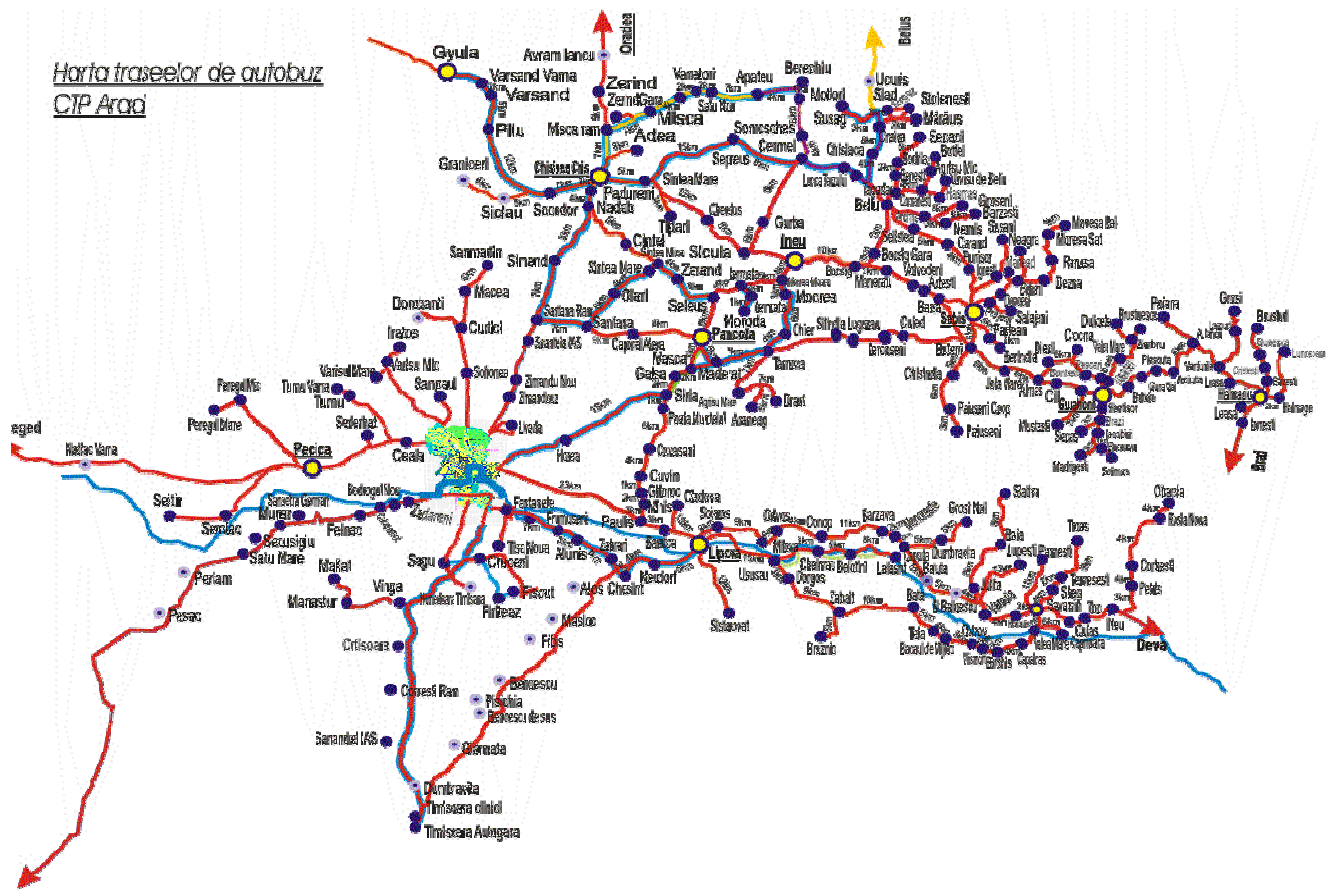
Transportul de pasageri cu mijloacele de transport în comun scade odată cu creșterea numărului de autovehicule, ceea ce determină supraaglomerarea străzilor urbane, blocaje în trafic, suprasolicitarea infrastructurii de transport, creșterea poluării. Scăderea numărului de călători aduce după sine și scăderea parcului de mijloace de transport, o scădere drastică înregistrându-se în anul 2006, față de anul 2005.

Ghidul Solicitantului
 Model_A_Conținutul recomandat al Planului integrat de dezvoltare urbană

La nivelul județului Arad rețeaua de transport public este ramificată, existând un număr de 180 de trasee care răspund nevoilor utilizatorilor.

Compania de Transport Public din municipiul Arad asigură integral transportul la nivel municipal și circa 80% la nivel județean. Cu un parcurs de circa 12 milioane de km, este asigurată mobilitatea a peste 50 de milioane de călători anual, pe o rețea care însumează peste 2.000 km.

Mobilitatea locuitorilor municipiului Arad este asigurată prin rețeaua urbană de transport public prin intermediul celor 22 de trasee de tramvai și 8 trasee de autobuz.

Pe raza municipiului Arad rețeaua de linii de tramvai însumează circa 67 de km, la care se adaugă traseul Arad - Ghioroc , cu o lungime de 29 km.

Lungimea rețelei de tramvai	km în 2007
judet	96
municipiu	67
% municipiu/judet	69,7%

Față de anul 1998, lungimea totală a rețelei de linii de tramvai nu s-a modificat, singurele investiții fiind efectuate pentru modernizare infrastructurii existente și nu pentru extinderea acesteia.

1.2.3.5. Spații verzi

În general cele mai multe probleme de mediu sunt concentrate în mediul urban, unde numărul populației este mai mare, se regăsesc cei mai mulți agenți economici și cele mai mari investiții. Patru din cinci cetățeni europeni trăiesc în mediul urban și calitatea vieții lor este direct influențată de starea mediului în care trăiesc.

Majoritatea orașelor se confruntă cu probleme comune privind calitatea scăzută a aerului, înaltul nivel de trafic și congestie a traficului, nivelul crescut de zgomot ambiental, mediu construit de calitate scăzută, emisii de gaze, generarea de deșeuri și ape uzate. Aceste probleme apar datorită modificărilor în stilul de viață (dependenței de mașinile proprietate, creșterea numărului de gospodării individuale, creșterea utilizării resurselor pe cap de locuitor) și modificările demografice. De aceea, autoritățile trebuie să găsească soluții care să fie orientate spre viitor și să nu genereze probleme noi, în contradicție cu politicile la nivel național sau regional și au un rol decisiv în îmbunătățirea mediului urban.

Conform normelor europene, fiecărui cetățean trebuie să-i revină, până în anul 2010, 20 m² de spațiu verde, spațiu care trebuie să crească la 26 m² până în anul 2013.

Una din problemele cu care se confruntă municipiul Arad este insuficiența spațiilor verzi din oraș și, din acest motiv, investițiile în reabilitarea sau amenajarea de noi spații verzi se justifică pe deplin, dat fiind faptul că efectele poluării se fac din ce în ce mai simțite.

Dezvoltarea orașului în ultimii ani s-a făcut în detrimentul spațiilor verzi existente, zona urbană fiind deosebit de aglomerată.

Conform datelor cuprinse în Anuarul statistic județean 2007-2008, în județul Arad suprafața spațiilor verzi a scăzut de la 407 ha în 2000, la 355 ha în 2007.

Situația spațiilor verzi în județul Arad perioada 1998-2007

Anii	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Suprafața spațiilor verzi (ha)	405	405	407	407	441	458	304	305	305	355

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Arad - Anuar statistic județean 2007-2008

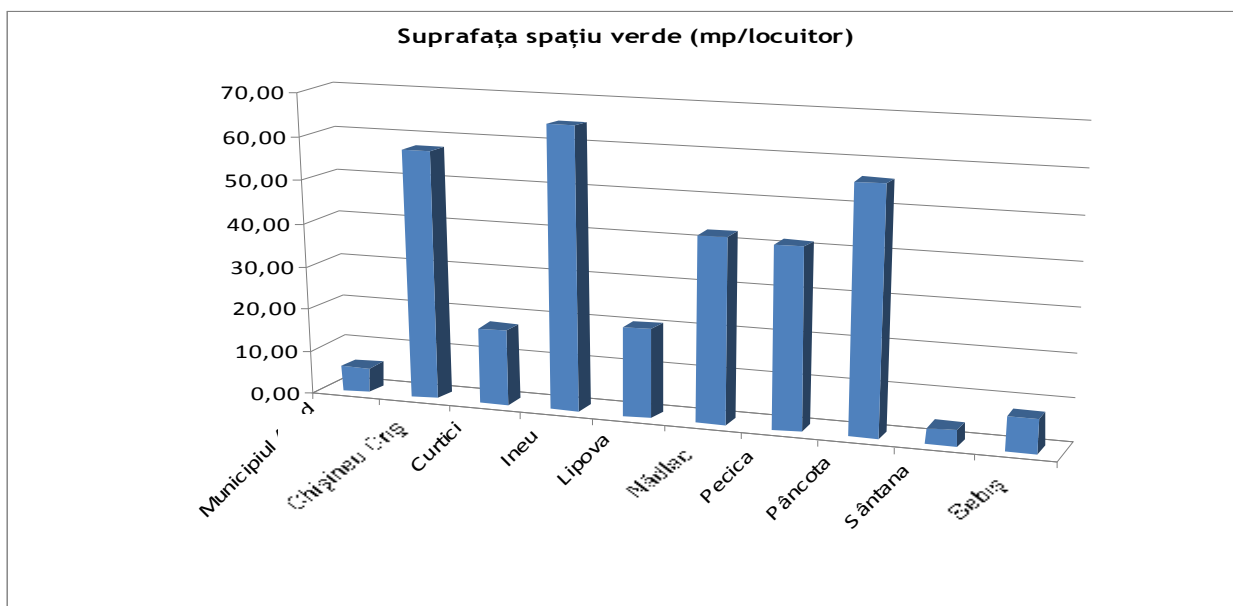
Dată fiind așezarea sa geografică, județul Arad dispune de suprafețe întinse de zone verzi, iar majoritatea orașelor din județ se încadrează, din punct de vedere al spațiului verde pe locuitor, în normele europene, cu excepția municipiului Arad și a orașelor Sântana, Sebiș și Curtici.

Situația spațiilor verzi la nivelul județului Arad - anul 2008 -

Municipiul/oraș	Suprafața totală spații verzi (ha)	Suprafața spațiu verde (mp/locuitor)	Zone de agrement
Municipiul Arad	97,2066	5,81	Ștrandul Neptun Patinoarul Ștrandul CARP 58 locuri de joacă pentru copii
Chișineu Criș	48,2700	57,46	
Curtici	14,1500	17,59	Ștrandul termal
Ineu	65,0000	65,00	Parcul orașului
Lipova	23,4800	20,61	Parc Băile Lipova Parc mănăstirea Maria Radna Parcul Împăratul Traian Parcul Timișorii Parcul Decebal Parcul Libertății Parcul Central
Nădlac	34,7000	42,60	Parc din P-ța Unirii Parcul Pădurice Ștrandul orașului
Pecica	54,2000	41,65	Parcul din Piața Unirii Zona Pădurice Complex sportiv Spațiu verde zona ștrand Parc centru Parc blocuri zona gării Parc biserica româno - catolică
Pâncota	46,3500	56,38	Ștrand
Sântana	4,7900	3,64	Parcuri
Sebiș	5,0000	7,90	

Sursa: Anuar Mediu 2008 - județul Arad

Suprafața inventariată a spațiilor verzi din Municipiul Arad este de 972.066 mp, structurată după cum urmează:

- Gazon 832.772 mp
- Trandafiri 10.257 mp
- Gard viu 26.883 mp
- Flori 6.348 mp

Din suprafața de 972.066 mp, suprafața de 220.600 mp o reprezintă parcurile, după cum urmează:

- Parcul Eminescu 2,20 ha
- Parcul Copiilor 1,90 ha
- Parcul Europa 8,40 ha
- Zona Pădurice 2,50 ha
- Parcul Reconcilierii 1,05 ha
- P-ța Romană 0,90 ha
- P-ța Avram Iancu 0,54 ha
- P-ța Sporturilor 1,83 ha
- Ștrand Vechi-Școala Sportivă 0,74 ha
- Ștrandul Neptun 2,00 ha

Ștrandul Neptun - zonă publică, amplasat în bucla Mureșului și al doilea ștrand ca mărime pe o apă curgătoare din Europa, cuprinde printre altele și 20 ha de spațiu verde.

Faleza Mureșului - se întinde pe o suprafață de 18,23 ha, iar de-a lungul acesteia sunt amplasate trei mari parcuri din municipiu și anume: Parcul Copiilor, Parcul Eminescu și Parcul Europa.

Pădurea Ceala - este situată la 2 km de Arad și ocupă o suprafață de 1143 ha de pădure, cu specii de arbori precum stejar, salcie, gârniță, arin, plop, nuc negru și peste 100 de specii de flori din flora spontană. Se învecinează cu zona construită din municipiu și cu Pădurea Bezdin.

Pe viitor se are în vedere conservarea și mărirea suprafețelor verzi prin acțiuni de plantare de arbori, arbuști și flori.

1.2.4. Mediul

Dezvoltarea intensă a industriei, bazată pe exploatarea resurselor, are ca și consecință degradarea continuă a mediului. Toate activitățile umane sunt dependente de mediul înconjurător și de resursele existente, motiv pentru care preservarea calității mediului înconjurător pentru următoarele generații este esențială în perspectiva dezvoltării durabile.

Conceptul de dezvoltare durabilă a fost legat inițial de problemele de mediu și de criza resurselor naturale, în special a celor de energie, dar conceptul s-a extins asupra calității vieții în general, sub aspect economic și social. Cu cât calitatea vieții cetățenilor este mai bună, cu atât crește stabilitatea economică și siguranța socială a unui stat.

Poluarea atmosferei

Mediul înconjurător, în special cel din așezările urbane, este expus unor factori poluatori numeroși, cei mai importanți fiind emisiile de noxe și zgomotul.

- *Emisiile de noxe*

Poluarea aerului este cauzată în egală măsură de emisiile rezultate ca urmare a unor activități industriale, cum ar fi arderea cărbunelui sau a hidrocarburilor, dar și ca urmare a traficului.

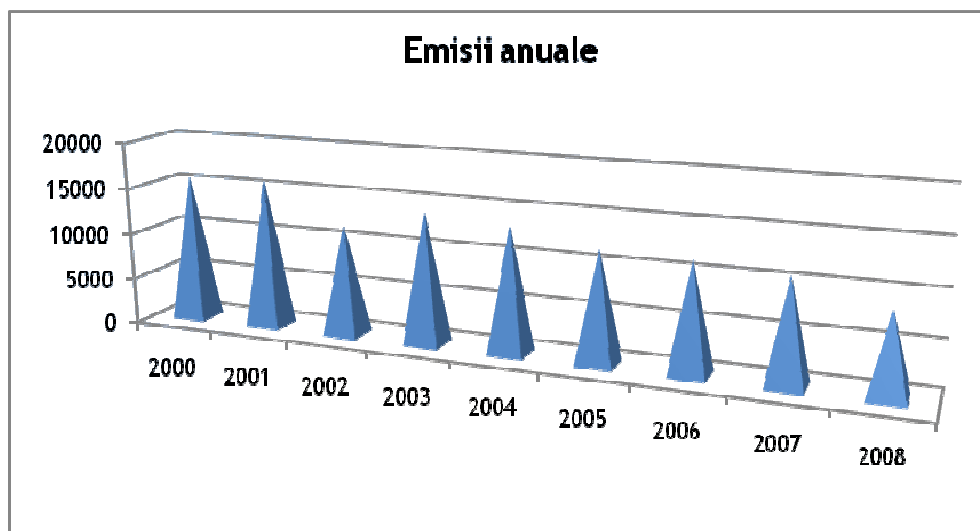
Dintre unitățile industriale din municipiu, unul dintre cei mai mari poluatori este CET Arad, cu cele două unități ale sale - pe lignit și pe hidrocarburi. Ca urmare a arderii combustibililor, se emană în atmosferă o cantitate importantă de funingine, dioxid de sulf și oxizi de azot.

Analizând evoluția emisiilor anuale de dioxid de sulf în județul Arad, se observă faptul că începând cu anul 2003 aceste emisii înregistrează o scădere continuă.

Evoluția emisiilor anuale de dioxid de sulf (SO₂)

	(t/an)								
Arad	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Emisii anuale	15836	15946	11710	14109	13309	11833	11666	10988	8634

Sursa: Anuar mediu - 2008

Aerul atmosferic este unul din factorii de mediu greu de controlat, deoarece poluanții odată ajunși în atmosferă se disipează rapid și nu mai pot fi captați pentru a fi epurați. De aceea reducerea poluării aerului se poate realiza prin captarea și tratarea acestora la sol sau prin înlocuirea lor cu alții mai puțin sau deloc nocivi.

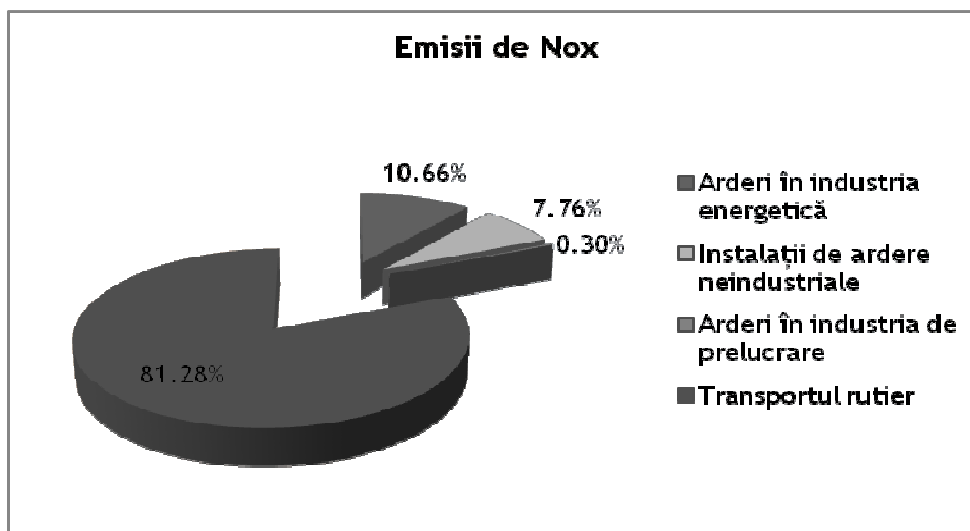
Transporturile reprezintă o activitate extrem de importantă la nivelul unei societăți însă pe lângă numeroasele avantaje, acestea prezintă și un mare dezavantaj legat de emisiile de transport. Ca urmare a acestei activități, anual ajung în atmosferă cantități foarte mare de poluanți cum ar fi oxizii de azot, metanul, oxidul de carbon, etc.

La nivelul județului Arad, ponderea cea mai mare a emisiilor de oxizi de azot, de 81,3%, este rezultatul activității de transport rutier, celelalte activități având o pondere neînsemnată.

Sursele de emisii de oxizi de azot în anul 2008

Nr. crt.	Categoriile de surse	t/an NO _x
1.	Arderi în industria energetică	512,67
2.	Instalații de ardere neindustriale	373,39
3.	Arderi în industria de prelucrare	14,47
4.	Transportul rutier	3910,82
Total		4811,35

Sursa: Anuar mediu - 2008

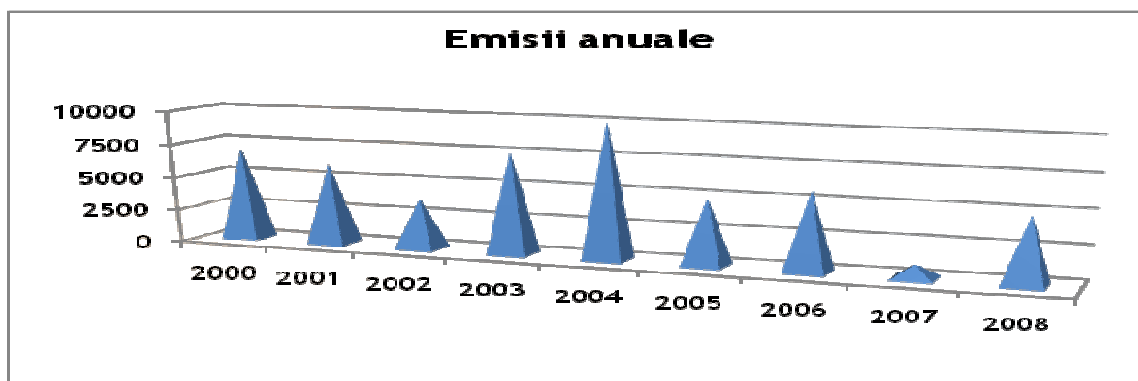
Dacă se analizează evoluția anuală a emisiilor de NO_x se poate constata o fluctuație mare între valori (anul 2007 nu este reprezentativ deoarece nu este luată în calcul contribuția emisiilor din traficul rutier). Dezvoltarea economică din perioada 2004-2008 a condus la înnoirea parcului de autovehicule, ceea ce a condus la scăderea emisiilor de oxizi de azot.

Evoluția emisiilor de oxizi de azot (NO_x)

Arad	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Emisii anuale	6893	6075	3710	7514	10013	4839	5806	1001	4811

t/an

Sursa: Anuar mediu - 2008

Emisiile de metale grele reprezintă un alt element major de poluare, cu efecte grave asupra sănătății. După pătrunderea în organism determină leziuni specifice la nivelul anumitor organe și sisteme, chiar în concentrații foarte mici.

Dintre metalele grele cea mai mare cantitate de cupru și zinc ajunge în atmosferă ca urmare a transportului rutier, arderile din energetică produc însemnate cantități de mercur, iar cele din industria prelucrătoare produc mari cantități de zinc.

Situația emisiilor de metale grele

Metal	Emisii				Total
	Arderi în energetică	Arderi neind.	Arderi ind. prelucrare	Transport rutier	
As	12,95	-	7,23	-	20,18
Cd	1,12	0,76	10,42	1,60	13,90
Cr	13,49	-	0,11	8,01	21,61
Cu	4,42	-	38,01	272,39	318,82
Hg	52,37	0,87	0,25	-	53,49
Ni	11,12	-	0,50	11,22	22,84
Se	-	-	0,50	1,60	2,10
Zn	38,78	0,24	175,66	160,23	374,91
TOTAL					827,85

Sursa: Anuar mediu - 2008

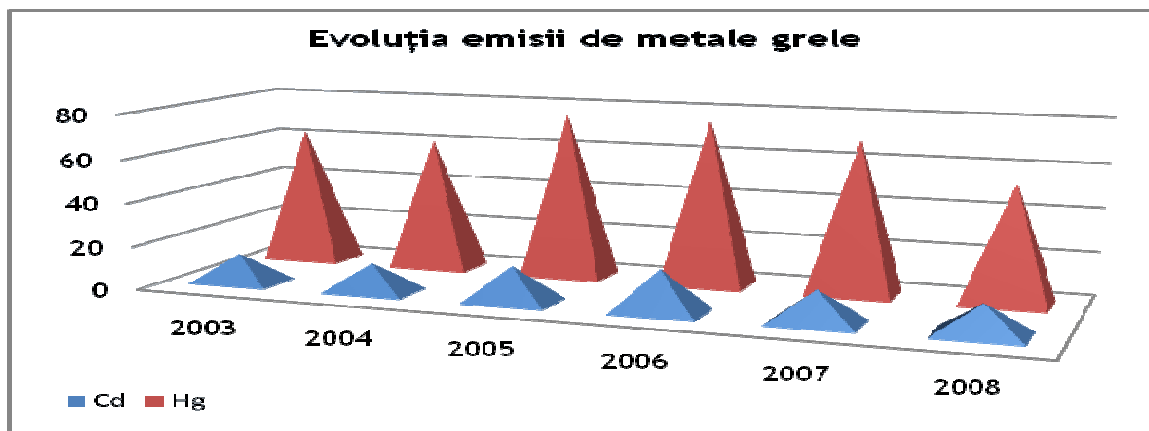
În ansamblu, activitatea cu cea mai mare cantitate de metale grele emise este transportul rutier, ce este responsabilă de 56% din emisiile totale.

Evoluția emisiilor de metale grele

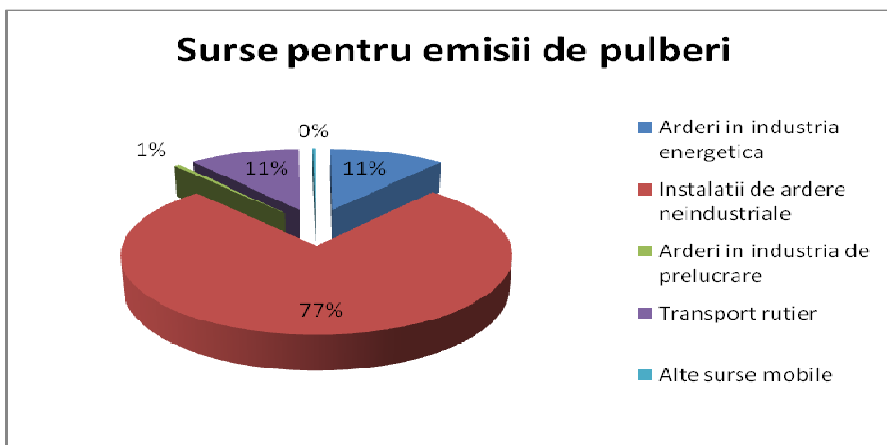
Metal	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Cd	12,93	12,90	15,93	19,14	14,93	13,90
Hg	63,32	61,10	76,00	75,93	69,90	53,49

Sursa: Anuar mediu - 2008

Dacă se urmărește evoluția în timp a emisiilor de metale grele în județul Arad, se constată că, începând cu 2006, cantitatea de emisii de cadmiu și de mercur descrește constant.

Calitatea aerului în municipiul Arad este monitorizată prin măsurători continue în 2 stații automate, amplasate în zone reprezentative: pasajul Micălaca, o zonă cu trafic intens și în incinta Colegiului Tehnic de Construcții și Protecția Mediului, care este o zonă rezidențială, pentru a evidenția gradul de expunere a populației la nivelul de poluare urbană.

Pe de altă parte, în privința emisiilor de dioxid de carbon, traficul rutier are o pondere însemnată în poluarea atmosferei, producând 98,80 % din cantitatea de CO, 74,7% din cantitatea de NOx și 6,2% din cantitatea de SO2 emise la nivelul județului.

Traficul auto este cauza mării cantități de pulberi în suspensie înregistrate în aproape toate determinările efectuate, deoarece mijloacele de transport ridică praful de pe carosabilul nemăturat iar din camioanele neetanșe care transportă materiale de construcții, moloz din demolări, cereale, rămâne pe carosabil o mare cantitate de praf.

Sporirea continuă a numărului de autovehicule în general și a celor de “mâna a doua” în special, duce la creșterea cantității de poluanți emiși pe arterele de circulație.

- **Zgomotul**

Zgomotul urban este produs în special de circulația autovehiculelor, a tramvaielor și în anumite zone este produs de traficul feroviar.

Pe lângă poluarea aerului cauzată de emisiile de transport, mai putem menționa și poluarea fonică. Transporturile afectează calitatea mediului prin zgomotul produs de autovehicule, de garniturile de tren, de zborul aeronavelor, în special în momentul aterizării sau decolării acestora.

Zgomotul provenit din trafic afectează indivizii în diferite moduri: cauzează atât disconfort, cât și probleme de sănătate. Efectele asupra stării fizice includ un ritm cardiac mai ridicat (deci un risc mai mare de boli cardiovasculare), dereglări psihice și un nivel mare de stres, dereglări de somn, probleme cognitive, de înțelegere și concentrare la copii, iar la nivele foarte înalte de zgomot, probleme auditive.

La nivelul Regiunii Vest, în luna aprilie 2009 s-au efectuat un număr de 106 măsurători, înregistrându-se 56 de depășiri ale nivelului admis. Cea mai mare valoare a fost de 98,7 dB, fiind înregistrată în județul Hunedoara, urmat de județul Arad, cu un nivel al zgomotului de 88,3 dB.

Măsurători ale nivelului de zgomot efectuate la nivelul Regiunii Vest

Nr. crt	Județul	Nr. măsurători	CMA (dB)								Nr. depășiri	Maxima (dB)
			45	50	60	65	70	75-5	85	90		
1	Arad	9				x	x				6	88,3
2	Caraș Severin	32			x						32	86,5
3	Hunedoara	58	x	x	x	x	x	x	x	x	11	98,7
4	Timiș	7		x							7	69,9

Sursa: Raport privind starea mediului în Regiunea Vest

O sursă atipică de zgomot pentru orașul Arad este zgomotul produs de trenuri, având în vedere faptul că un cartier al Aradului este traversat de linia ferată Arad-Timișoara. Trecerea trenurilor prin această zonă se face cu restricție de viteză, zgomotul diurn produs nedepășind cu mult (câțiva decibeli) zgomotul de fond existent dar, totuși, din totalul determinărilor de poluare fonică efectuate în zonă, 50% dintre ele depășesc limitele admise.

Gara Arad, precum și triajul, sunt plasate în interiorul orașului Arad și reprezintă o sursă importantă de zgomot, fără impact semnificativ asupra populației, datorită existenței unor clădiri administrative care acționează ca un ecran de protecție.

O altă sursă de zgomot în municipiul Arad o reprezintă traficul auto. Nerespectarea vitezei pe căile rutiere, lipsa unei conduite în trafic, trecerea (mai ales a mașinilor grele și vechi) peste rezonatoarele montate în diferitele zone, produc depășiri ale nivelului de zgomot.

Pentru a se evalua impactul traficului rutier asupra mediului, periodic se fac determinări ale nivelului de zgomot în câteva dintre intersecțiile aglomerate ale orașului, pe unele străzi intens circulante și în diverse parcuri din municipiul Arad.

Din datele prezentate în tabelul următor se constată că valorile determinărilor medii ale nivelului de zgomot pentru lunile ianuarie - iulie 2009 depășesc în cele mai multe cazuri limitele admisibile. În afară de zona parcurilor, zona Podgoria și P-ța Mihai Viteazul, în toate zonele monitorizate ale municipiului valorile înregistrate depășesc valoarea limită admisă, acestea fiind zone caracterizate în general de o afluență mare a traficului auto.

Nivelul zgomotului în Arad - ianuarie-iulie 2009

Nr. crt.	Zona	CMA db(A)	IAN.	FEB.	MART.	APR.	MAI	IUN.	IUL
1	Calea Iuliu Maniu	70	72	71,5	71,3	71,2	71,3	72,4	72.2
2	Intersecția Podgoria	70	70.2	70,2	69,3	70,5	70,7	69,4	69.4
3	P-ța UTA	70	70.9	69,8	70,7	70,2	71	71,1	71.2
4	Str. C. Brâncoveanu	65	65.7	65,3	66,5	65,7	66,5	65,6	65.9
5	P-ța Mihai Viteazul (Limită de incintă)	65	66.7	65,7	61,1	65	66,8	65,3	65.5
6	Str. Voinicilor - poștă	70	73.0	71,6	72,5	73,1	72,2	72,9	71.3
7	Centura Subcetate 1	70	73.3	71,4	72,7	71,4	73,4	73,5	73.5
8	Subcetate 2 - intersecție	70	72.7	71	71,6	72,6	72,5	72,7	71.5
9	Parcuri	60	48	56,1	55,6	57,1	53,7	53	52.3

Sursa: Raport privind starea mediului în Regiunea Vest

Influența directă a poluării aerului asupra sănătății populației constă în modificările ce apar în organismul persoanelor expuse, ca urmare a contactului lor cu diferiți poluanți atmosferici. Acești poluanți acționează asupra organismului uman producând iritații (pulberi, oxizi de zinc, oxizi de azot), asfixiere (oxid de carbon), au efect toxic asupra organismului (plumb) etc.

Datorită numărului mare de autovehicule care circulă pe drumurile publice și cele orășenești, datorită insuficienței drumurilor județene și a slabei calități a acestora, datorită lipsei unor rute ocolitoare, în prezent nu există soluții convenabile pentru înlăturarea emisiilor cauzate de trafic. O reducere a emisiilor se poate realiza însă prin măsuri care să aibe în vedere o mai bună sistematizare a traficului, fluidizarea circulației în zona centrală și în cartiere, modernizarea drumurilor, eliminarea blocajelor în trafic, construirea de drumuri ocolitoare, care să scoată traficul greu din oraș, etc.

Având în vedere cele prezentate, proiectele care vizează modernizarea infrastructurii de transport, atât cel rutier cât și cel de căi ferate, au o importanță deosebită deoarece contribuie la creșterea calității vieții locuitorilor. Dacă reabilitarea căilor ferate și construcția de autostrăzi nu intră în atribuția autorităților locale, reabilitarea și extinderea drumurilor existente, construirea de șosele de centură, de pasaje, sistematizarea traficului urban depind în mare măsură de modul în care autoritățile publice locale gestionează resursele financiare avute la dispoziție, de modul în care obțin resursele de care au nevoie.

1.3. Dinamica investițiilor în municipiul Arad și comparația cu celelalte orașe ale regiunii

Creșterea continuă a economiei românești face ca, în iunie 2008, România să fie considerată de investitori în continuare ca fiind una dintre piețele cele mai atractive și dinamice din lume. Potrivit datelor Băncii Centrale, investițiile străine directe s-au dublat în primele patru luni ale anului față de perioada echivalentă din 2007, crescând cu 100,5%, și ajungând la 3,22 miliarde euro (conform datelor furnizate de Camera de Comerț București), iar dinamica PIB a înregistrat, în anul 2008, cea mai mare creștere din UE (sursa: Eurostat).

În această perioadă și economia județului Arad cunoaște o dinamică puternică, cu creșteri semnificative semnalate în toate sectoarele de activitate. Investițiile pe teritoriul județului au crescut de-a lungul anilor iar cifra de afaceri și profitul firmelor a crescut considerabil. Având în vedere caracterul expansionist al unei investiții, cele directe au generat extinderea afacerilor existente și apariția de noi agenți economici, de noi afaceri, efect care s-a reflectat în creșterea produsului intern brut. Astfel, la nivel național, Regiunea Vest are cea mai mare contribuție la PIB după București.

Elementele cele mai importante care arată dinamica unei afaceri sunt:

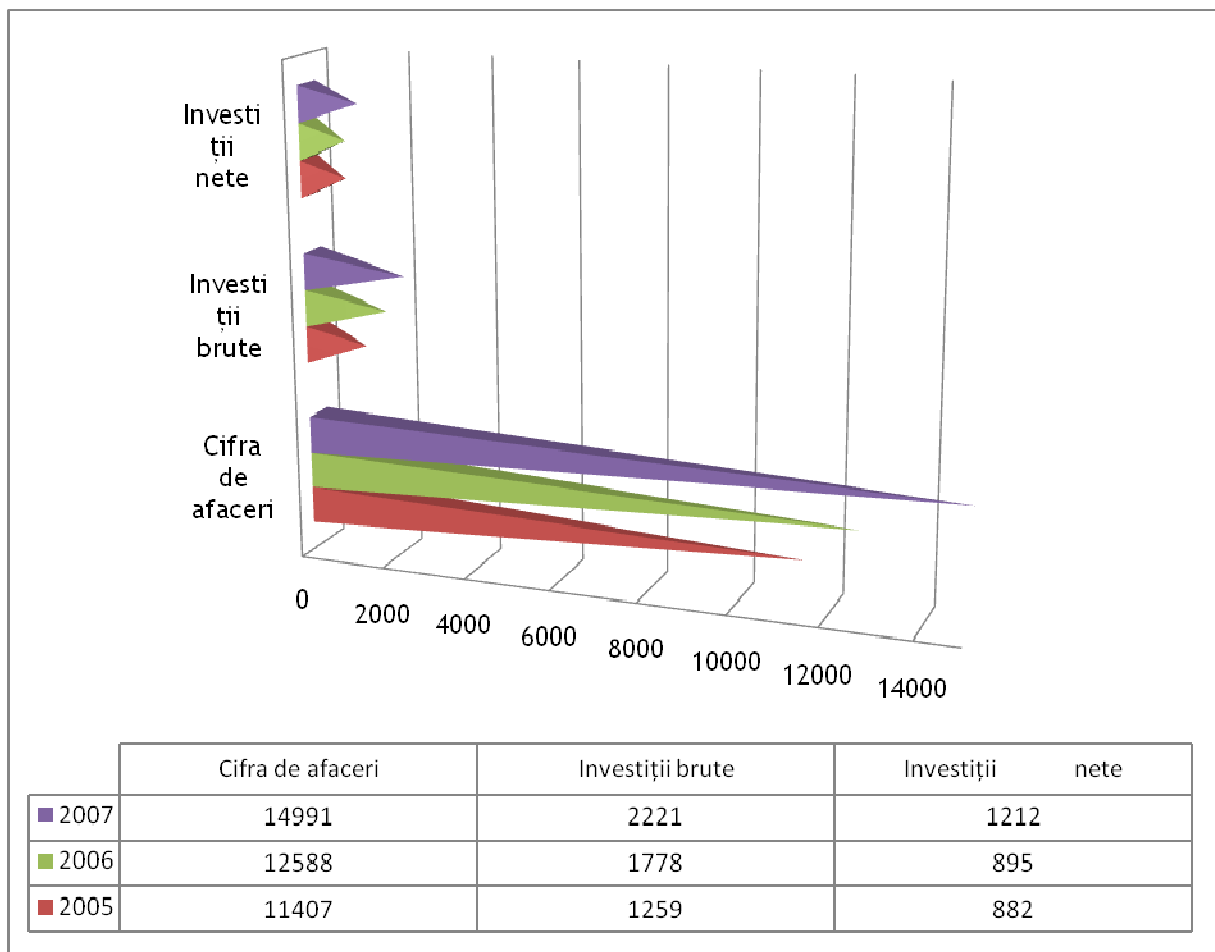
- cifra de afaceri, respectiv toate veniturile realizate într-o perioadă dată;
- investițiile brute, respectiv bunurile achiziționate și cele produse de firmă într-o perioadă de referință;
- investițiile nete, respectiv cheltuielile efectuate pentru modernizări și extinderi de construcții, lucrări de construcții, pentru achiziții clădiri, terenuri, echipamente, instalații, mijloace de transport;
- numărul de salariați.

Date statistice relevante, care să permită o analiză a dinamicii investițiilor, sunt disponibile doar până la nivelul anului 2007.

Analizând datele furnizate de Direcția Județeană de Statistică Arad, la nivelul județului se poate constata că, în perioada 2005-2007, cifra de afaceri a societăților comerciale active din județ a crescut în mod constant, atingând în anul 2007 valoarea de 14991 milioane lei, în creștere cu peste 31% față de anul 2005.

Volumul investițiilor brute a ajuns, în anul 2007, la 2221 milioane lei, fiind mai mare cu 76% față de volumul investițiilor brute din 2005, iar cel al investițiilor nete a atins valoarea de 1212 milioane lei, în creștere cu 37% față de anul 2005.

Model_A_Conținutul recomandat al Planului integrat de dezvoltare urbană

Odată cu dezvoltarea agenților economici și a creșterii investițiilor, a crescut și numărul salariaților. Față de anul 2005, când numărul salariaților era de 105.409 persoane, în 2007 cifra ajunge la 111.790 salariați, înregistrându-se o creștere de 6,05%.

Ghidul Solicitantului
Model_A_Conținutul recomandat al Planului integrat de dezvoltare urbană

Dinamica investițiilor - cifra de afaceri, investiții brute, investiții nete

Activități (secțiuni CAEN, Rev. 1)	ROMÂNIA	VEST	Cifra de afaceri	Investiții brute	Investiții nete	ROMÂNIA	VEST	Cifra de afaceri	Investiții brute	Investiții nete	ROMÂNIA	VEST	Cifra de afaceri	Investiții brute	Investiții nete
			(milioane lei (RON) prețuri curente)	(milioane lei (RON) prețuri curente)	(milioane lei (RON) prețuri curente)			(milioane lei (RON) prețuri curente)	(milioane lei (RON) prețuri curente)	(milioane lei (RON) prețuri curente)			(milioane lei (RON) prețuri curente)	(milioane lei (RON) prețuri curente)	(milioane lei (RON) prețuri curente)
	2005					2006					2007				
TOTAL	2668848	223277	11407	1259	882	2668848	223277	2668848	223277	12588	1778	895	14991	2221	1212
Industrie extractivă	60166	4907	224	8	6	60166	4907	60166	4907	203	18	13	218	47	27
Industrie prelucrătoare	847187	76141	3689	496	294	847187	76141	847187	76141	4418	708	276	5799	598	322
Energie electrică și termică, gaze și apă	217520	18416	425	49	29	217520	18416	217520	18416	391	43	29	194	18	17
Construcții	160256	15813	547	58	31	160256	15813	160256	15813	770	80	45	1130	175	137
Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea și întreținerea autovehiculelor și motocicletelor și a bunurilor personale și casnice	1020597	79313	5065	367	290	1020597	79313	1020597	79313	5015	302	180	5564	383	289
Hoteluri și restaurante	26701	2760	103	30	28	26701	2760	133	54	51	26701	2760	170	37	33
Transport, depozitare și comunicații	209272	18313	942	116	73	209272	18313	1114	213	140	209272	18313	1218	333	259
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate întreprinderilor	100643	6135	314	117	115	100643	6135	435	331	136	100643	6135	576	581	95
Învățământ ²⁾	810	29	1	(*)	(*)	810	29	2			810	29	2	1	1
Sănătate și asistență socială ²⁾	3143	360	30	5	5	3143	360	35	9	9	3143	360	49	11	10
Alte activități de servicii colective, sociale și personale	22553	1090	67	13	11	22553	1090	72	20	16	22553	1090	71	37	22

²⁾ Include numai unitățile locale cu activitate de învățământ sau sănătate și asistență socială, organizate ca societăți comerciale

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Arad

Ghidul Solicitantului
 Model_A_Conținutul recomandat al Planului integrat de dezvoltare urbană

Din datele puse la dispoziție de Direcția Regională de Statistică Timiș pentru anul 2007 se poate constata că, din volumul total al cifrei de afaceri al firmelor active din regiune, județul Arad are o pondere de aproape 25%, fiind depășit doar de județul Timiș, cu o pondere de aproape 50%.

**Cifra de afaceri a unităților active din industrie, construcții, comerț și alte servicii
 Regiunea Vest - 2007-**

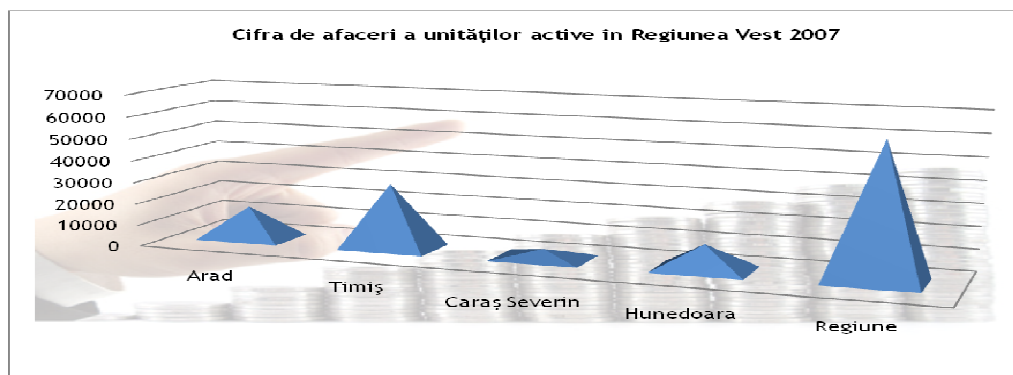
Activități (secțiuni CAEN, Rev. 1)	Cifra de afaceri	Cifra de afaceri	Cifra de afaceri	Cifra de afaceri	Cifra de afaceri
	(milioane lei (RON) prețuri curente)	(milioane lei (RON) prețuri curente)	(milioane lei (RON) prețuri curente)	(milioane lei (RON) prețuri curente)	(milioane lei (RON) prețuri curente)
Județul	Arad	Timiș	Caraș Severin	Hunedoara	Regiune
TOTAL	14991	29879	4366	11480	60716
Industrie extractivă	218	168	44	460	890
Industrie prelucrătoare	5799	9474	1600	3510	20383
Energie electrică și termică, gaze și apă	194	975	64	1047	2280
Construcții	1130	3601	570	980	6281
Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea și întreținerea autovehiculelor și motocicletelor și a bunurilor personale și casnice	5564	11178	1485	4054	22281
Hoteluri și restaurante	170	372	98	183	823
Transport, depozitare și comunicații	1218	1940	279	816	4253
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate întreprinderilor	576	1754	156	322	2808
Învățământ ¹⁾	2	11	2	3	18
Sănătate și asistență socială ¹⁾	49	93	16	28	186
Alte activități de servicii colective, sociale și personale	71	313	52	77	513

¹⁾ Include numai unitățile locale cu activitate de învățământ sau sănătate și asistență socială, organizate ca societăți comerciale

Sursa: Direcția Regională de Statistică Timiș

Analizând volumul cifrei de afaceri pe diferite ramuri, diferențele dintre județele din regiune sunt semnificative. Județul Caraș Severin, cu tradiție în industria grea, ocupă ultimul loc în clasament în ceea ce privește volumul cifrei de afaceri din industria extractivă, în domeniul învățământ și servicii colective și sociale.

Model_A_Conținutul recomandat al Planului integrat de dezvoltare urbană

Volumul investițiilor brute ale unităților active pe activități (secțiuni CAEN, Rev. 1) din Regiunea Vest - 2007-

(milioane lei (RON)- prețuri curente)

Județul	Arad	Timiș	Caraș Severin	Hunedoara	Regiune
TOTAL	2221	7110	1208	1905	12444
Industrie extractivă	47	111	43	47	248
Industrie prelucrătoare	598	1927	590	600	3715
Energie electrică și termică, gaze și apă	18	367	96	306	787
Construcții	175	989	67	158	1389
Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repara- rea și întreținerea autovehiculelor și motoci- cletelor și a bunurilor personale și casnice	383	1112	104	347	1946
Hoteluri și restaurante	37	199	24	46	306
Transport, depozitare și comunicații	333	861	93	315	1602
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate întreprinderilor	581	1430	183	64	2258
Învățământ ¹⁾	1	4	1	*)	6
Sănătate și asistență socială ¹⁾	11	16	3	5	35
Alte activități de servicii colective, sociale și personale	37	94	4	17	152

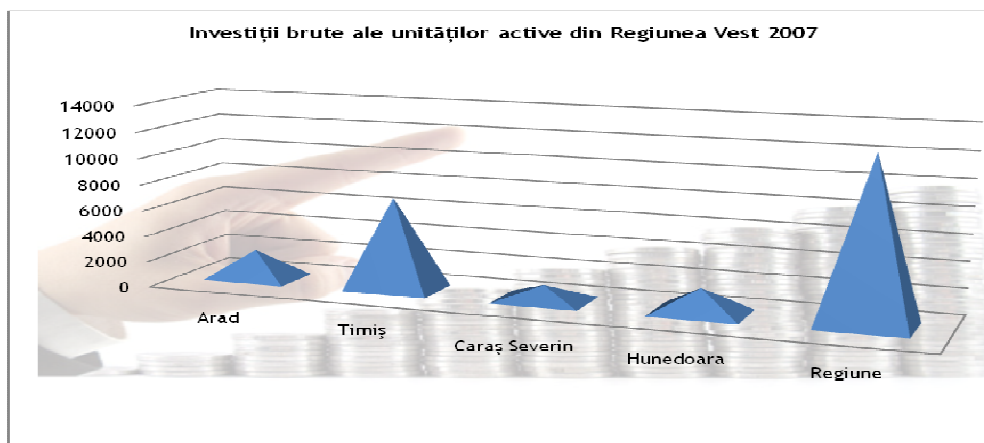
* sub 0,5 mil. lei preturi curente

¹⁾ Include numai unitățile locale cu activitate de învățământ sau sănătate și asistență socială, organizate ca societăți comerciale

Sursa: Direcția Regională de Statistică Timiș

Analizând datele referitoare la investițiile brute ale firmelor active din regiune, județul Arad ocupă tot locul doi după Timiș. Cele mai mari investiții s-au realizat în industria prelucrătoare, ponderea acestora ajungând la 30% din total, urmată de tranzacțiile imobiliare, cu o pondere de 18% din volumul total al investițiilor brute din regiune.

Model_A_Conținutul recomandat al Planului integrat de dezvoltare urbană

În județul Arad cele mai mari investiții s-au realizat în industria prelucrătoare, tranzacții imobiliare și comerț, ponderea investițiilor din aceste domenii reprezentând 27%, 26% și 17%.

Personalul¹ angajat al unităților active pe activități (secțiuni CAEN, Rev. 1) din Regiunea Vest - 2007-

număr persoane

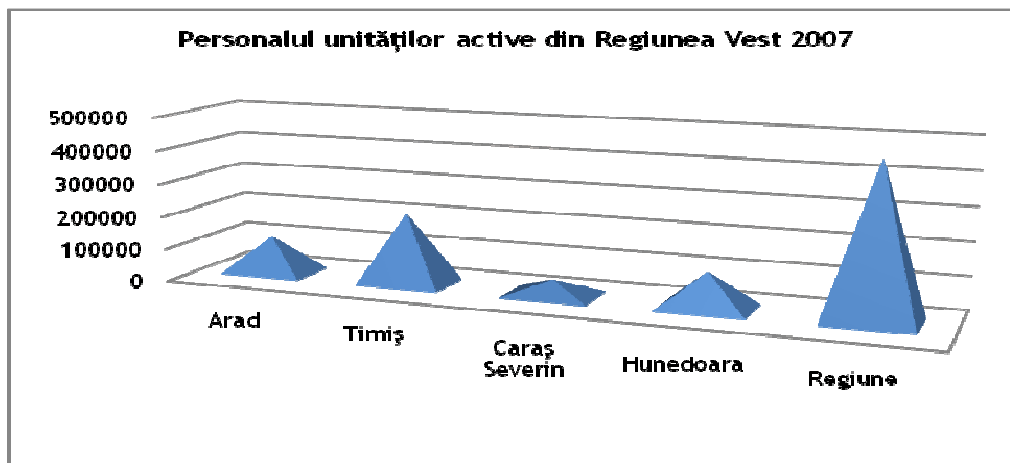
Județul	Arad	Timiș	Caraș Severin	Hunedoara	Regiune
TOTAL	111970	212872	46778	106979	454902
Industria extractivă	2564	1471	472	12483	25212
Industria prelucrătoare	53041	84408	19821	36569	197995
Energie electrică și termică, gaze și apă	1752	4513	1810	4233	15927
Construcții	9157	25431	5486	12204	38950
Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea și întreținerea autovehiculelor și motocicletelor și a bunurilor personale și casnice	22095	42822	9141	22063	86699
Hoteluri și restaurante	3328	5994	1991	2968	13165
Transport, depozitare și comunicații	9946	19176	4006	6719	35691
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate întreprinderilor	7490	23310	2909	7542	31356
Învățământ ²⁾	115	319	77	91	353
Sănătate și asistență socială ²⁾	1029	1705	354	554	3029
Alte activități de servicii colective, sociale și personale	1453	3723	711	1553	6525

¹⁾ Numărul mediu de persoane ocupate = numărul total de personal (salariat și nesalariat) care a lucrat în întreprindere în cursul perioadei de referință, inclusiv personalul detașat (care lucrează în afara întreprinderii), remunerat de întreprindere.

²⁾ Include numai unitățile locale cu activitate de învățământ sau sănătate și asistență socială, organizate ca societăți comerciale

Sursa: Direcția Regională de Statistică Timiș

O evoluție ascendentă a prezentat și numărul de angajați, la nivelul regiunii înregistrându-se, în anul 2007, un număr de 454902 salariați. Ponderea salariaților angajați în industria prelucrătoare reprezintă, în regiune, 43,5% iar în județul Arad peste 47%. La nivel regional, pe locurile următoare se află comerțul, cu o pondere de 19% din numărul total de angajați și transporturile, cu o pondere de 8%.

Investițiile directe constituie o sursă esențială pentru creșterea și modernizarea economiei. Pentru ca o țară sau o regiune să devină atractivă pentru investiții este necesar ca legislația să fie prietenoasă iar autoritățile locale să creeze un mediu propice dezvoltării afacerilor.

La nivelul anului 2008, România a constituit o piață atractivă pentru investiții datorită a o serie de reglementări fiscale care au sprijinit dezvoltarea afacerilor, dintre care amintim:

- cota unică de impozitare de 16%, față de 19% în Polonia, Slovacia, 20% Cehia, 21% Slovenia,
- cota TVA de 19%, față de 20% în Ungaria și Bulgaria și 22% în Polonia,
- posibilitatea utilizării amortizării accelerate,
- scutirea de la plata impozitului pe clădiri și teren în Zonele industriale, etc.

În municipiul Arad, dar și în alte orașe din județ, autoritățile au conștientizat importanța atragerii investițiilor, astfel că, pe parcursul a mai multor ani, au fost înființate parcuri și zone industriale, care oferă facilități investitorilor și sprijină dezvoltarea afacerilor.

Investițiile străine în România sunt permise în toate sectoarele economiei, iar statul garantează dreptul la proprietate, firmele fiind protejate împotriva expropriierilor, naționalizărilor. De asemenea, firmele care lucrează în țară pot repatria integral capitalul și profitul în țara de origine.

Investițiile străine prezintă atât avantaje, cât și dezavantaje, fiind supuse anumitor riscuri și incertitudini. Astfel, dezvoltarea unor activități cu valoare adăugată mică cum este industria confecțiilor textile și a confecționării încălțămintei a dus la crearea unor societăți comerciale în localitățile mici, care au constituit unica alternativă de muncă pe plan local. Prin migrarea firmelor străine respective spre țări cu manoperă mai ieftină aceste afaceri au fost închise, populația pierzându-și locurile de muncă. Cu cât investiția care se mută sau se închide a fost mai mare cu atât impactul este mai mare asupra economiei localității.

1.4. Nevoi de dezvoltare identificate în municipiul Arad

Aderarea țării noastre la Uniunea Europeană impune adoptarea unor măsuri care să contribuie la dezvoltarea economico-socială a româniei, astfel încât calitatea vieții cetățenilor să se apropie de nivelul celor din țările dezvoltate ale europiei.

Totodată, condițiile impuse de Uniune în prima etapă de postaderare constituie o oportunitate și un mijloc pentru autorități de a spori calitatea vieții cetățenilor din România. Faptul că țara noastră este un stat membru UE cu un PIB pe cap de locuitor mult sub media europeană accentuează nevoia de folosire eficientă a resurselor proprii și a fondurilor comunitare, precum și nevoia de stimulare mai activă a investițiilor străine și autohtone.

În vederea definirii clare a obiectivelor pentru perioada 2008 - 2013 - 2020 și a creșterii capacității de a ne dezvolta ca și comunitate într-o manieră mai organizată și mai eficientă, în anul 2008 a fost parcurs un proces de planificare al cărui rezultat este Strategia de Dezvoltare a Municipiului Arad.

În cadrul Strategiei de dezvoltare a municipiului Arad au fost definite mai multe obiective, *obiectivul strategic general* fiind dezvoltarea și consolidarea unui centru economic puternic, stabil și diversificat, capabil să asigure prosperitatea și creșterea calității vieții arădenilor.

Principalele **axe strategice** de dezvoltare enunțate de autorități în cadrul Strategiei de dezvoltare a municipiului Arad sunt:

- I. Competitivitatea economică
- II. Dezvoltarea urbană
  - II.1. Urbanism, amenajarea teritoriului, infrastructură de transport
  - II.2. Transport public local
  - II.3. Regenerare urbană
  - II.4. Locuințe
  - II.5. Spații verzi
  - II.6. Utilități publice
  - II.7. Protecția mediului
- III. Dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale
- IV. Dezvoltarea comunitară:
  - IV.1. Sănătatea
  - IV.2. Cultura
  - IV.3. Tineretul
  - IV.4. Sportul
- V. Turismul

Analiza de nevoi a municipiului Arad a pus în evidență principalele probleme care trebuie abordate pe termen scurt și mediu, precum și principale avantaje care pot contribui la definirea Planului Integrat de Dezvoltare Urbană, în concordanță cu Strategia de dezvoltare a municipiului Arad, 2007-

2013, 2014-2020, care are ca obiectiv general „Dezvoltarea și consolidarea unui centru economic puternic, stabil și diversificat, capabil să asigure prosperitatea și creșterea calității vieții arădenilor”.

Ca parte integrantă a strategiei de dezvoltare a municipiului Arad, Planul Integrat de Dezvoltare Urbană preia o parte din obiectivele definite în Strategia de Dezvoltare a municipiului Arad și le structurează astfel încât implementarea planului de acțiune să contribuie la realizarea obiectivelor strategiei și, în același timp, să contribuie și la realizarea obiectivului general al PIDU.

Așezarea geografică, principala poartă de intrare dinspre UE, situarea pe coridorul IV Pan European fiind cel mai important nod rutier și feroviar din vestul României, dezvoltarea economică pe care a cunoscut-o, creșterea numărului de autovehicule, lipsa drumurilor de centură, fragmentarea și încorsetarea circulației datorită numărului insuficient de poduri peste râul Mureș, sunt câteva din cauzele principale care au condus la creșterea traficului și a timpilor de staționare, la aglomerarea municipiului Arad, la afectarea zonei istorice centrale de traficul de tranzit.

Pe de altă parte, dezvoltarea orașului s-a realizat, în plan urbanistic, fără a se realiza noi spații verzi, spații de joacă sau de agrement. Spațiile verzi din cuprinsul ansamblurilor de locuințe sau de blocuri sunt amenajate și întreținute de către locatari și îmbunătățesc microclimatul din jur, absorb praful și zgomotul, dar sunt insuficiente la nivelul orașului.

Repartiția spațiilor verzi nu este echilibrată și uniformă pe întreaga suprafață a municipiului Arad, în zonele nou construite acesta fiind mult mai redus decât în cartierele vechi ale orașului. Cauza lipsei spațiilor verzi din unele zone ale municipiului se datorează și teritoriului urban deosebit de aglomerat.

În fiecare zi locuitorii trebuie să lupte cu traficul, zgomotul, poluarea și suprapopulația. Spațiile verzi, vegetația la rândul său trebuie să aibă soare, aer, lumină, apă de calitate, trebuie să reziste la impactul cu vehiculele și cetățenii. Se creează astfel o interdependență între populație și vegetație, fiecare fiind susținută de cealaltă.

De aceea, între prioritățile administrațiilor publice trebuie să se regăsească și preocuparea de a păstra, conserva, amenaja și extinde oriunde este posibil spațiul verde. Este important ca în cât mai multe zone aglomerate, cu densitate mare a populației să existe un parc, o zonă verde unde accesul să fie ușor, deplasarea până în parc să nu dureze foarte mult și să fie la îndemâna tuturor, astfel încât atât tinerii cât și bătrânii să fie tentați să petreacă cât mai mult din timpul lor liber plimbându-se, povestind, schimbând impresii, recreându-se, jucându-se, odihnindu-se în mijlocul naturii.

Creșterea traficului, dar și insuficiența spațiilor verzi contribuie la creșterea gradului de poluare al orașului, la creșterea gradului de disconfort a localnicilor și implicit la scăderea calității vieții acestora.

Este evident că obiectivul oricărei comunități este dezvoltarea durabilă, dezvoltarea și consolidarea unui centru economic puternic, stabil și diversificat, capabil să asigure prosperitatea și creșterea calității vieții. Acest deziderat se poate realiza numai printr-o dezvoltare economică și socială susținută. Dacă dinamica economiei a cunoscut un trend crescător în ultimii ani, și din punct de vedere al dezvoltării sociale s-au înregistrat creșteri importante. Cu toate acestea, nevoile sociale există și sunt în permanentă creștere.

Din datele prezentate se observă că atât la nivel județean, cât și la nivelul municipiului se menține tendința de creștere a numărului de pensionari, precum și faptul că aceștia se confruntă cu numeroase greutăți materiale ținând cont că pensia medie lunară la nivelul trimestrului II din 2009

era de 674 lei. Acestea sunt doar două din motivele pentru care administrația arădeană este preocupată în mod continuu de domeniul asistenței sociale, în județul Arad existând servicii specializate.

Reformele legislative care au dus la extinderea duratei învățământului obligatoriu de la 8 la 10 ani, au fost însoțite de o scădere a ratei de participare și o creștere a abandonului în învățământul primar și gimnazial, în special de copiii proveniți din comunitatea romă. Cifrele privind abandonul școlar sunt cu 10% mai mari decât plafonul stabilit de UE pentru anul 2010.

Părăsirea timpurie a școlii de către elevi influențează în mod negativ oportunitățile de învățare, poziția și evoluția lor viitoare pe piața muncii. Șansele de ocupare a unui loc de muncă de către cei care părăsesc școala timpuriu sunt reduse întrucât nu posedă competențele de bază și cunoștințele necesare, iar aceasta le afectează integrarea în viitor pe piața muncii. Prevenirea și reducerea acestui fenomen cade în sarcina autorităților, care trebuie să găsească soluții pentru crearea condițiilor necesare atingerii acestor premise.

Dezvoltarea urbană, dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale, dezvoltarea comunitară și turismul reprezintă elementele care contribuie la dezvoltarea economică și socială a unei comunități și conduc la creșterea calității vieții și crearea de noi locuri de muncă. Toate aceste elemente au o relație de interdependență și sunt influențate în mod direct și/sau indirect de infrastructura urbană și de serviciile urbane, inclusiv a serviciilor sociale.

În mare parte infrastructura de transport și cea edilitară a fost reabilitată și modernizată, dar nu au fost realizate investiții majore în infrastructura socială și pentru protejarea mediului. Cu toate acestea,

Din datele prezentate se desprind direcțiile de acțiune ale PIDU, orientate spre modernizarea infrastructurii de transport rutier din zona urbană, amenajarea de spații verzi din centrul orașului și modernizarea infrastructurii sociale. Acestea sunt în concordanță cu direcțiile strategice cuprinse în Strategia de Dezvoltare a municipiului Arad și stau la baza analizei SWOT pentru Planul Integrat de Dezvoltare Urbană a municipiului Arad.

Analiza SWOT - Infrastructura rutieră

Puncte tari	Puncte Slabe
<ul style="list-style-type: none"> ▪ așezarea geografică a Aradului, principala poartă de intrare dinspre Europa; ▪ cel mai important nod rutier și feroviar din vestul României, situat pe coridorul IV Pan European, cu un trafic important de mărfuri și de călători; ▪ tradiția istorică, industrială și comercială; ▪ ritm accentuat de dezvoltare; ▪ locul 5 în topul orașelor din România pentru infrastructură și mobilitate; ▪ dezvoltarea zonelor industriale la periferia municipiului; ▪ dezvoltarea centrelor comerciale ▪ existența celui mai mare complex expozițional din regiune, inclusiv din Ungaria ▪ realizarea de investiții în reabilitarea/modernizarea străzilor orașenești, 86% din acestea fiind modernizate; ▪ realizarea de investiții pentru reabilitarea/modernizarea arterei centrale; ▪ existența unei planificări strategice și stabilirea unor obiective pe termen scurt, mediu și lung; ▪ proiecte de investiții aflate în derulare: reabilitarea transportului urban prin proiectul BERD I, realizarea unei benzi suplimentare de circulație la coborârea de pe Podul Decebal, urmate în viitorul apropiat de reabilitarea centrului istoric vechi, inclusiv a Podului Traian. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ accesibilitate redusă în zona urbană; ▪ aglomerarea traficului urban datorită traficului de tranzit, în special traficul greu; ▪ suprapunerea fluxurilor mari de pietoni peste fluxurile auto în zona centrală; ▪ nu există o zonă pietonală care să valorifice din punct de vedere turistic centrul istoric al municipiului; ▪ străzi înguste, cu capacitate redusă de preluare a fluxurilor de trafic; ▪ traversări de cale ferată neamenajate, inclusiv traversări care intersectează centura ocolitoare; ▪ existența unor elemente de infrastructură nemodernizată; ▪ traversări ale liniilor de tramvai neamenajate, necorespunzătoare din punct de vedere calitativ; ▪ insuficiența locurilor de parcare; ▪ lipsa unui pod peste Mureș în zona de nord-est a municipiului; ▪ blocaje în trafic, timpi foarte mari de deplasare în zona centrală; ▪ suprasolicitarea și degradarea infrastructurii de transport; ▪ nivel de poluare crescut, la limita admisibilă, în zonele aglomerate.
Amenințări	Oportunități
<ul style="list-style-type: none"> ▪ stagnarea investițiilor; ▪ lipsa fondurilor sau fonduri insuficiente la bugetul local; ▪ întârzierea construcției autostrăzii; ▪ calitatea slabă a lucrărilor executate; ▪ posibilități restrânse de extindere (lățire) a rețelei rutiere în zona urbană. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ administrație publică activă și implicată; ▪ atragerea de fonduri structurale; ▪ apropierea de autostradă și construirea a trei intrări / ieșiri de pe aceasta în zona municipiului; ▪ dezvoltarea infrastructurii și a relațiilor teritoriale; ▪ reabilitarea / modernizarea centurii ocolitoare.

Analiza SWOT - Spații verzi

Puncte tari	Puncte Slabe
<ul style="list-style-type: none"> ▪ existența în zona urbană a Falezii Mureșului și a strandului Neptun; ▪ existența în apropierea municipiului a unor zone împădurite și a ariilor protejate; ▪ pondere mare a spațiilor verzi în cartierele vechi de case; ▪ existența în zona centrală a unei perdele de vegetație; ▪ existența unui lac natural în centrul orașului. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ insuficiente parcuri și locuri de agrement ▪ spații verzi degradate; ▪ urbanizare excesivă, sacrificarea zonelor verzi pentru a face loc unor construcții; ▪ aglomerarea excesivă a ștrandului Neptun, diminuarea ponderii spațiilor verzi; ▪ lacul natural neamenajat.
Amenințări	Oportunități
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Distrugerea zonelor verzi în lunca inundabilă a Mureșului; ▪ lipsa fondurilor la bugetul local pentru realizarea de investiții; ▪ politica excesivă de urbanizare a administrației publice. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ accesare de fonduri nerambursabile pentru menținerea, amenajarea și extinderea spațiilor verzi; ▪ diminuarea efectelor nocive ale poluării prin plantarea de arbori în cartierele noi de blocuri și în zonele aglomerate; ▪ posibilitatea extinderii ștrandului Neptun până la podul rutier ce leagă Micălaca de Subcetate; ▪ crearea de noi oportunități de recreere pe malul Mureșului, în zona urbană, prin decolmatarea albiei și reamenajarea malurilor; ▪ valorificarea mai bună a pădurii Ceala și a zonei Trei Insule ca zonă turistică și agrement.

Analiza SWOT - Asistență socială

Puncte tari	Puncte Slabe
<ul style="list-style-type: none"> ▪ diversitatea serviciilor sociale asigurate la nivel de municipalitate; ▪ dezvoltarea activităților de voluntariat; ▪ existența rețelei de centre de zi pentru vârstnici și pentru copii; ▪ existența unui complex social intercultural pentru copii și tineri de etnie romă; ▪ existența unor servicii specializate pe probleme sociale, în cadrul administrației locale; ▪ personalul implicat în activități sociale calificat. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ populație îmbătrânită, număr mare de pensionari în raport cu populația activă; ▪ nivelul pensiei medii sub media națională; ▪ nivel scăzut de școlarizare al copiilor și tinerilor de etnie romă și a celor cu risc social; ▪ existența fenomenului de abandon școlar, în special în cazul copiilor proveniți din familii cu risc social; ▪ dificultăți de adaptare și de integrare a copiilor și tinerilor cu risc social; ▪ dificultăți de integrare pe piața muncii a persoanelor de etnie romă; ▪ consumul de droguri în rândul tinerilor; ▪ servicii insuficient dezvoltate pentru anumite diferite categorii defavorizate sau cu risc social.
Amenințări	Oportunități
<ul style="list-style-type: none"> ▪ creșterea frecvenței abandonului școlar în rândul copiilor și tinerilor; ▪ creșterea fenomenului de trafic și de consum de droguri în rândul tinerilor; ▪ creșterea ratei șomajului, scăderea nivelului de trai al populației; ▪ lipsa fondurilor pentru pensii și pentru servicii medicale, pe fondul crizei economice; ▪ lipsa locurilor de muncă și lipsa unei surse constante de venit pentru o parte a populației. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ implicarea unor societăți sau a unor persoane în susținerea sau finanțarea acțiunilor cu caracter social; ▪ accesare de fonduri pentru realizarea sau modernizarea infrastructurii sociale; ▪ accesarea de fonduri pentru dezvoltarea serviciilor sociale pentru grupurile defavorizate; ▪ crearea de facilități pentru persoanele cu dizabilități.

Între problemele identificate există o relație de interdependență, motiv pentru care este necesară o abordare integrată, care să permită rezolvarea simultană a acestora. În acest scop s-a fost elaborat Planul Integrat de Dezvoltare Urbană a municipiului Arad, un document de planificare a dezvoltării de mică anvergură, limitat la zona de acțiune urbană identificată și parte componentă a strategiei de dezvoltare a municipiului Arad.

1.5. Potențial de dezvoltare al municipiului Arad

Un mediu propice pentru dezvoltarea economiei se poate realiza fie prin adoptarea unor măsuri legislative, fie prin dezvoltarea unei infrastructuri de afaceri, infrastructuri edilitare și de transport corespunzătoare, prin asigurarea forței de muncă calificate și prin asigurarea unui mediu de viață la standarde cât mai înalte. Municipiul Arad, reședința județului Arad, reprezintă centrul administrativ și economic al întregului județ. Prin numărul de locuitori, funcțiile economice și influența teritorială, orașul Arad este unul din principalele centre urbane ale țării.

Unul din atuurile cele mai importante ale municipiului și județului Arad o reprezintă localizarea geografică la granița cu Ungaria, în apropiere de autostrada Szeged, pe coridorul IV Pan European, riveran Mureșului, Aradul reprezentând cel mai important nod al rețelelor rutiere și feroviare de transport din Vestul României.

Rețeaua de transporturi rutiere și feroviare este în continuă dezvoltare, se fac lucrări de modernizare și reabilitare, și nu în ultimul rând, au fost demarate lucrările pe tronsonul Arad - Timișoara al autostrăzii Nădlac - Arad - Timișoara.

De asemenea, printre punctele tari ale Aradului se numără și Aeroportul Arad, Terminalul Cargo de pe aeroport și Zona Liberă Curtici-Arad.

În perspectiva construirii viitoarei autostrăzi și a ceea ce acest lucru va reprezenta pentru dezvoltarea economiei arădene, una din preocupările principale ale administrației locale o reprezintă dezvoltarea și creșterea calitativă a infrastructurii rutiere urbane. Astfel, prin cheltuieli destinate întreținerii și reparării străzilor care au crescut de zece ori în cinci ani, de la 2.400.000 lei în 2002 la 24.000.000 lei în 2007, s-a ajuns la un procent de 86% străzi modernizate în municipiul Arad.

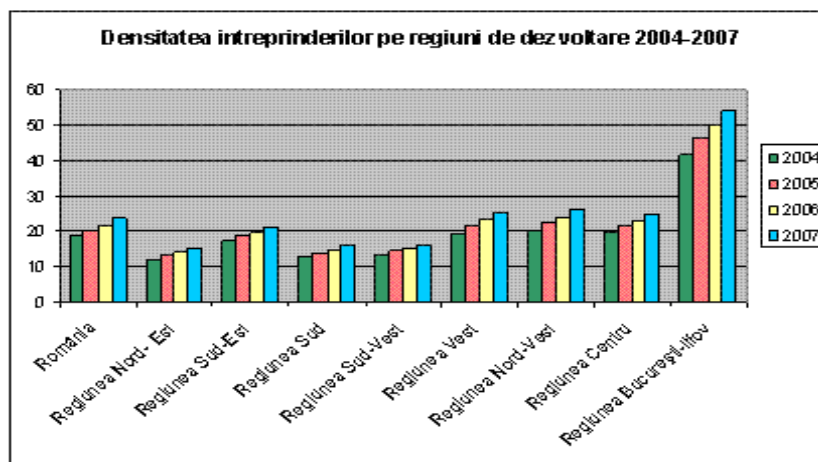

Din datele prezentate se poate deduce că situarea municipiului Arad pe locul cinci din punct de vedere al infrastructurii și mobilității într-un clasament realizat de revista Capital și publicat în cadrul articolului "Cele mai bune orașe din România în care să locuiești" în noiembrie 2009 nu este deloc întâmplătoare.

O comunitate se poate dezvolta în situația în care crează condiții propice dezvoltării afacerilor. Cu o tradiție economică îndelungată, Aradul face parte din Regiunea Vest, regiune care cunoaște o creștere economică constantă și al cărei dinamism economic este dat de densitatea întreprinderilor care în 2007 a fost de 25,18 întreprinderi la 1000 de locuitori, peste media națională de 23,69 întreprinderi la 1000 de locuitori.

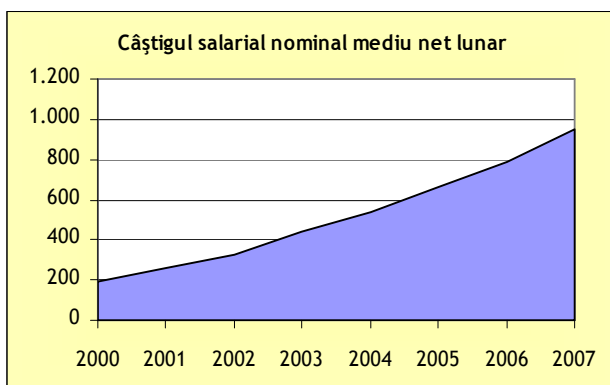
Model_A_Conținutul recomandat al Planului integrat de dezvoltare urbană

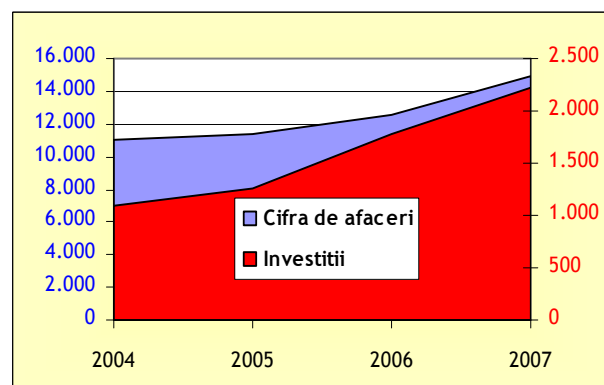
INS - „Anuarul Statistic al României”, 2005, 2006, 2007, 2008

Municipiul Arad cunoaște după 1989 o dezvoltare susținută, evidențiată prin restructurarea industrială, privatizarea societăților cu capital de stat sau prin atragerea investițiilor străine, asigurându-și o pluriactivitate economică.

Potențialul economic este reliefat de majorarea veniturilor populației și de cifrele de afaceri în creștere ale agenților economici locali:

Veniturile salariale

Gradul de investire

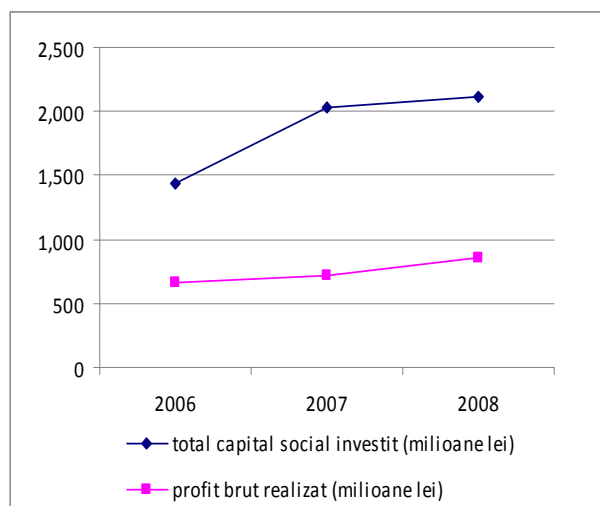
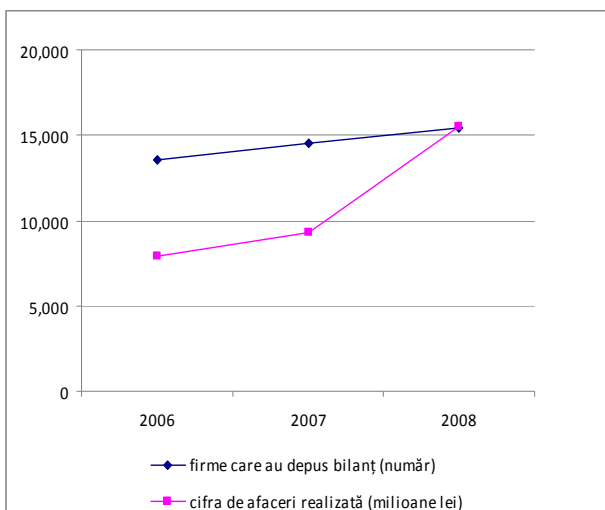
Efectele performanțelor economiei la nivelul județului sunt:

	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008
firme care au depus bilanț (număr)	13.580	14.513	15.434
total capital social investit (milioane lei)	1.436	2.031	2.108
cifra de afaceri realizată (milioane lei)	7.900	9.300	15.530
profit brut realizat (milioane lei)	660	715	863

Sursa: CCIA Arad - Topul firmelor 2006, 2007 și 2008

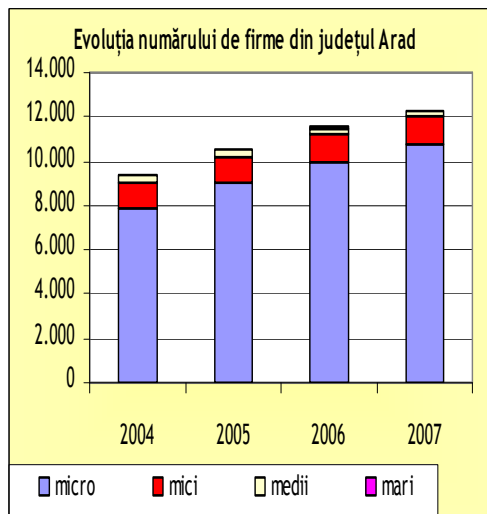
Ghidul Solicitantului

Model_A_Conținutul recomandat al Planului integrat de dezvoltare urbană

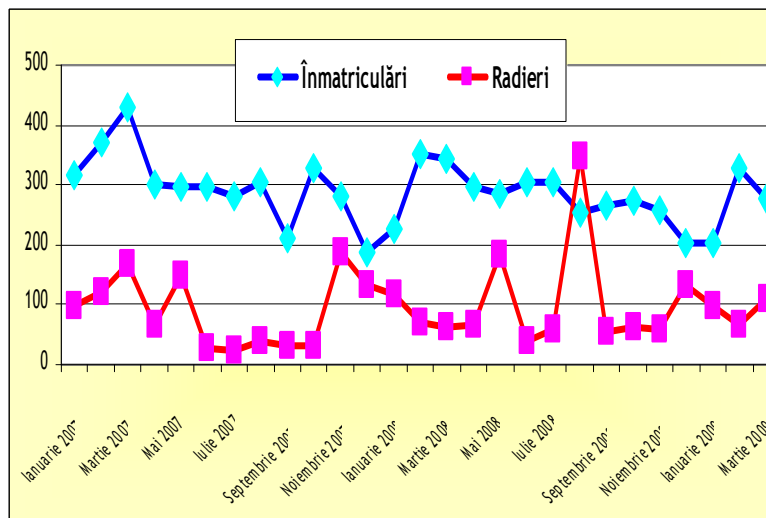

Se observă evoluția pozitivă a tuturor indicatorilor analizați. Procesul de dezvoltare locală este confirmat și de rata nașterilor și decesului afacerilor, conform datelor de la Oficiul Național al Registrului Comerțului. Legislația adoptată la începutul anului 2009 și criza economică a făcut ca firmele fără activitate sau cu activitate redusă să fie printre primele radiate sau suspendate.

Evoluția agenților economici

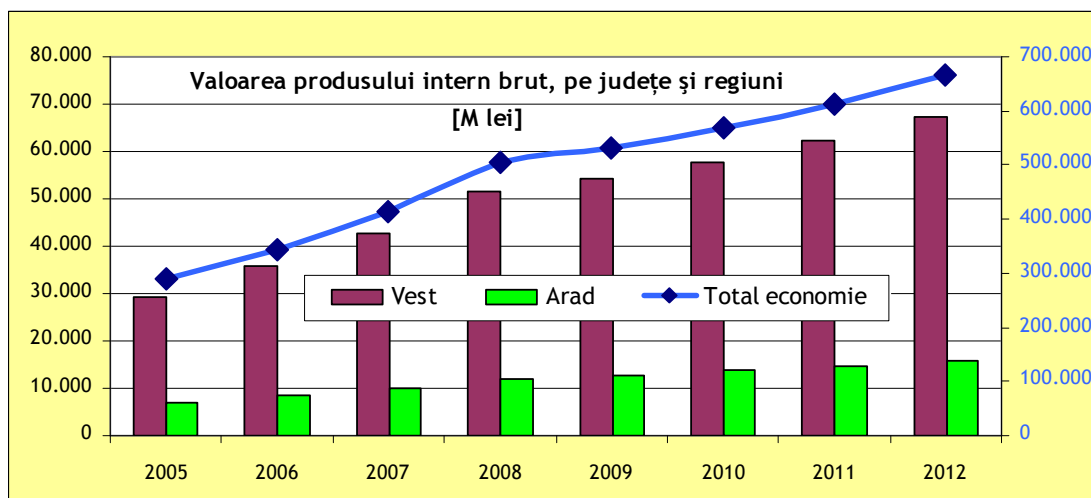

Rata nașterilor și decesului afacerilor

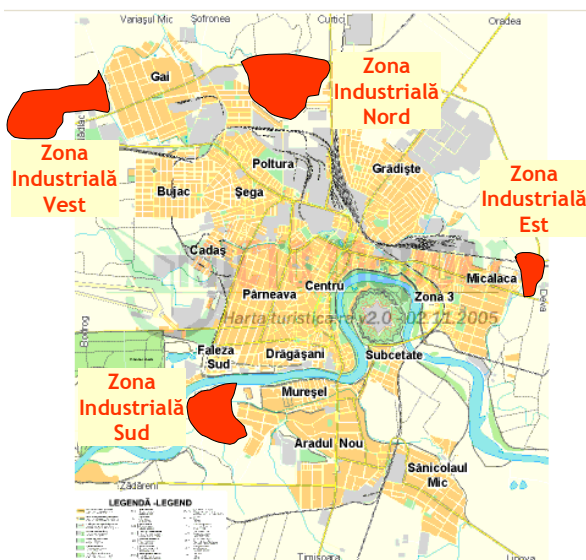
Sursa: Oficiul Național al Registrului Comerțului

Conform datelor publicate de Comisia Națională de Prognoză, după finalizarea crizei este de așteptat o relansare economică și socială, inclusiv a județului Arad:

Proгноza PIB

Experiența de după 1998 a dovedit că Aradul poate fi considerat un exemplu al atragerii de investiții străine directe cu ajutorul zonelor industriale, aici gășindu-și loc afaceri din diverse domenii. Administrația locală mai dispune de spații industriale și comerciale în Zona Industrială Sud Zădăreni și în Zona Industrială Nord pentru locarea de noi investiții.

Zona Industrială Sud

Zona Industrială Sud a fost înființată în 2002, având o suprafață totală de 20 ha. Zona este localizată în platforma Est a municipiului Arad, intravilan. Destinația constă în activități industriale, de servicii și depozitare. Accesul se face dinspre DN 69/ E 671 Timișoara - Arad - Oradea. Din punct de vedere al infrastructurii există următoarele: rețea de electricitate 110 kV, bazin colector, studii fezabilitate capacitate utilități (alimentare apă, gaz natural, canalizare, electricitate).

Zona Industrială Nord

Zona Industrială Nord a fost înființată în 2004, având o suprafață totală de 110 ha. Zona este localizată în platforma Nord a municipiului Arad, intravilan. Destinația constă în activități industriale, de servicii

și depozitare. Accesul se face dinspre DN 69/ E 671 Timișoara - Arad - Oradea și șoseaua națională DN7/E68 București-Deva-Arad-Budapesta-Viena. Din punct de vedere al infrastructurii există următoarele: rețea de gaz, rețea de apă, rețea de electricitate, drum colector.

În momentul de față există și mai multe proiecte de zone și parcuri industriale dezvoltate de agenți economici privați, ca de exemplu Parcul de Servicii UTA1, Parcul Industrial UTA2 sau Parcul industrial și de logistică North Gate Park.

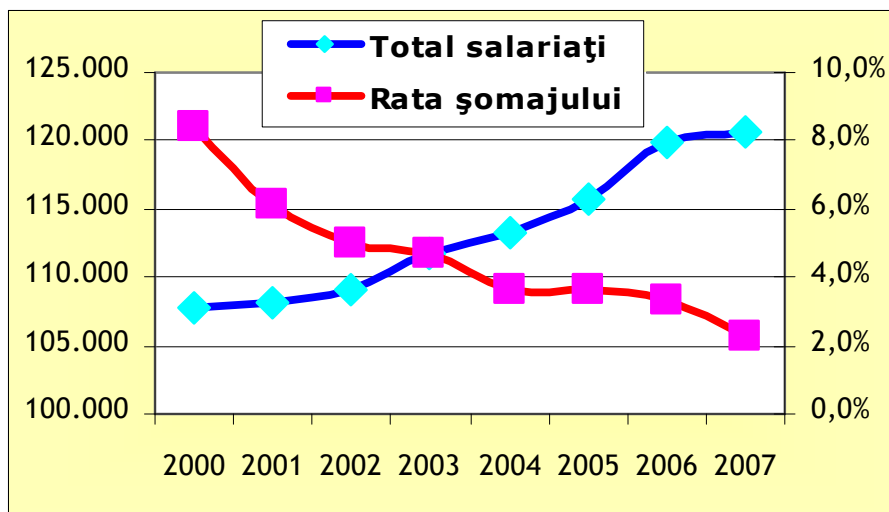
Infrastructura de suport a afacerii este completată de infrastructura de servicii destinate afacerilor. Cea mai semnificativă structură de acest fel este reprezentată de Complexul Expo Arad Internațional compus din două pavilioane, prima capacitate specializată construită în România după 1989, singurul construit în întregime din resurse private și al doilea din țară ca mărime și dotări.

Tradiția în organizarea de târguri și expoziții tematice cu participare națională și internațională, preocuparea permanentă a organizatorilor de a oferi servicii noi și de îmbunătățire a calității celor deja existente, atragerea unui număr tot mai mare de expozanți și vizitatori, consacrarea pe plan național și internațional a evenimentelor organizate la Arad (ca de exemplu târgurile Agromalim, Confort Construct, Transport-Ar sau Ar-Medica) au creat premisele dezvoltării complexului prin construirea unui nou pavilion expozițional.

În prezent, CCIA Arad a început demersurile pentru extinderea complexului cu un nou pavilion printr-un proiect în care este partener și Centrul Expozițional din Bekes, Ungaria.

Potențialul economic atractiv, generează o atracție asupra populației din mediul rural dar și asupra populației din județele mai slab dezvoltate ale regiunii. Astfel, chiar dacă începând cu 1992 s-a manifestat și la nivelul Aradului tendința descrescătoare a numărului de locuitori, cu o evoluție mai lentă înregistrată după 2006, la nivelul anului 2007 s-a înregistrat un sold migratoriu pozitiv.

În perioada 1990 - 2007 rata șomajului a scăzut în județul Arad până la 1,84%. Odată resimțite efectele crizei economice și în România, rata șomajului a avut un trend ascendent, în iulie 2009 atingând procentul de 5,7%, mai mic decât cel înregistrat la nivel național de 6,3%.

Sursa datelor: <http://www.arad.insse.ro>

Chiar dacă pare paradoxal, creșterea ratei șomajului poate constitui un potențial de dezvoltare. Pentru un investitor, o rată scăzută a șomajului implică dificultăți în atragerea forței de muncă și implicit creșteri ale costurilor cu aceasta, lucru care a făcut ca o parte din investitorii care au fost atrași de celelalte avantaje oferite de Arad în anii 2006 - 2007 să se îndrepte spre alte zone.

„Capitalul uman constă în acele abilități ale indivizilor, care sunt caracteristice acestora și rămân aceleași în orice mediu social, putând fi valorificate pe piața muncii în schimbul unor resurse economice de orice tip. Practic, capitalul uman este format din capital educațional (abilități dobândite de indivizi în procesul de instruire școlară, dar și în afara acestuia) și capital biologic (abilități fizice ale indivizilor, sintetizate cel mai adesea prin starea de sănătate)” (*Voicu Bogdan - Capitalul uman: componente, niveluri, structuri. România în context european*).

Indiferent de modalitățile de definire, capitalul uman este măsurat în principal prin educația școlară, dar și prin formarea profesională la locul de muncă. Existența unui învățământ preuniversitar de calitate și a celor două universități care își desfășoară activitatea în municipiul Arad, precum și existența unor structuri de formare profesională continuă asigură pieței muncii din Arad forță de muncă calificată, specialiști în diverse domenii de activitate. Acest lucru este confirmat de situarea Universității Aurel Vlaicu pe locurile 13 respectiv 20 din cele 109 universități românești în clasamentele tip Shanghai realizate de Ad Astra, respectiv de calificativul maxim “grad de încredere ridicat” obținut de Universitate de Vest “Vasile Goldiș” la evaluarea externă efectuată de Agenția Română pentru Asigurarea Calității. De asemenea, amândouă universitățile sunt acreditate să organizeze studii universitare de doctorat.

Dezvoltarea turismului poate contribui la atragerea unui număr mai mare de investitori în zonă și implicit, aceasta ar influența pozitiv întreaga activitate economică locală. Turismul reprezintă una dintre activitățile economice cu cel mai semnificativ potențial pentru a genera creșterea economică, având o importanță deosebită în ceea ce privește oferta de locuri de muncă destinate tinerilor, care sunt de două ori mai numeroși în sectorul turismului decât în restul economiei.

Municipiul Arad dispune de o infrastructură turistică diversă. Există peste 42 de unități de cazare însumând peste 2215 locuri de cazare, cu un grad de confort de la două și trei stele până la hoteluri de 4 stele, însă nu există nici o unitate de cazare care să ofere condiții de cinci stele.

Chiar dacă turismul de tranzit și cel de business (dominante în momentul actual) se vor păstra la cote ridicate, există condiții pentru creșterea turismului tematic (monumente istorice, arhitectonice, dendrologice, drumul vinului) prin împletirea turismului citadin cu cel rural. Aradul, prin moștenirea culturală și prin diversitatea ofertei culturale actuale, este un puternic centru cultural, fiind recunoscut pe plan internațional pentru manifestările culturale de calitate pe care le oferă.

Municipiul Arad are un patrimoniu istoric și cultural extrem de bogat. El oferă vizitatorilor, un adevărat muzeu în aer liber de stiluri arhitectonice specifice secolelor XVIII-lea, al XIX-lea și al XX-lea, monumente istorice de artă, spectacole de teatru, concerte de orchestră filarmonică, expoziții de artă plastică, expoziții în muzee de istorie, de artă și de științe ale naturii, festivaluri și serbări. Iubitorii de arhitectură pot admira clădiri construite în stilurile baroc, renascentist, eclectic, clasic, neo-gotic, și secesion.

Nu în ultimul rând, întărirea capacității instituțiilor locale de a administra proprietatea publică și de a lua decizii care să facă mediul economic atractiv pentru investitori, existența unei strategii de dezvoltare precum și unitatea de viziune dintre autoritățile și instituțiile publice și societatea civilă, reprezintă baze ale dezvoltării economice și contribuie semnificativ la creșterea potențialului de dezvoltare a municipiului Arad.

2. Strategia dezvoltării poliului de dezvoltare urbană

2.1. Obiectivele strategiei de dezvoltare a municipiului Arad

Strategia de dezvoltare a municipiului Arad 2007-2013/ 2014-2020 a fost aprobată prin Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Arad Nr. 26 din 28.08.2008.

Obiectivul general al strategiei este **„Dezvoltare și consolidare a unui centru economic puternic, stabil și diversificat, capabil să asigure prosperitatea și creșterea calității vieții arădenilor”**.
Prioritățile de dezvoltare definite în Strategia de Dezvoltare a municipiului Arad sunt:

I. Competitivitatea economică

Obiectiv strategic

Creșterea contribuției economiei locale la crearea produsului intern brut, prin dezvoltarea unui mediu economic diversificat, inovativ, competitiv și atractiv pentru investitorii români și străini

Obiective:

În vederea încadrării proiectelor și planurilor de acțiune în prioritățile identificate, s-au stabilit următoarele obiective:

- Consolidarea și dezvoltarea sectorului productiv;
- Constituirea unui mediu favorabil dezvoltării întreprinderilor;
- Creșterea capacității de dezvoltare și stimularea cooperării între administrația locală și mediul de afaceri;
- Diversificarea economiei în vederea acoperirii sectoarelor absente sau deficitare în mediul de afaceri local;
- Promovarea potențialului turistic local, astfel încât Aradul să devină o destinație atractivă pentru turism și afaceri;
- Asigurarea condițiilor pentru atragerea și susținerea investitorilor români și străini cu un real potențial economic (mediu economic stabil, acces la piața și competiție liberă, sisteme de taxare coerente și transparente).

II. Dezvoltarea urbană

II.1 Urbanism, amenajarea teritoriului, infrastructură de transport

Obiectiv strategic - urbanism, amenajarea teritoriului

Dezvoltarea municipiului ca un sistem urban echilibrat și policentric

Obiectiv strategic - infrastructură de circulație și transport

Integrarea în sistemul european de transport a infrastructurii de transport rutier din municipiul Arad, fluidizarea traficului și îmbunătățirea siguranței circulației și traficului pe toate modurile de transport

Obiective - urbanism, arhitectură, infrastructură de circulație și transport

- Reglementarea regimului construcțiilor, adoptarea noului PUG prin adaptarea la nevoile actuale ale municipiului, referindu-ne și la posibilitățile de dezvoltare policentrică ale municipiului
- Creșterea competitivității zonei prin crearea unei zone metropolitane, cu beneficii atât pentru municipalitate, cât și pentru localitățile incluse în zonă (extinderea utilităților și a altor servicii municipale)
- Modernizarea infrastructurii de circulație și transport prin optimizarea circulației în vederea fluidizării traficului urban, reducerea timpului de traversare a orașului, creșterea gradului de siguranță în trafic, creșterea duratei de exploatare prin aplicarea unor tehnologii moderne, extinderea sistemului de semaforizare, reabilitarea tuturor trotuarelor și a aleilor dintre blocuri, scăderea gradului de poluare în municipiu, inclusiv prin promovarea formelor nepoluante de transport
- Racordarea municipiului Arad la viitoarea autostradă Nădlac - Arad - Timișoara - Lugoj -Deva
- Crearea unor zone exclusiv pietonale în cartierele municipiului
- Rezolvarea problemei cimitirelor din municipiu
- Accesibilizarea tuturor clădirilor în care funcționează instituții de interes public pentru persoanele cu dizabilități
- Reducerea impactului lucrărilor și activităților de transport asupra mediului înconjurător.

II.2. Transport public local

Obiectiv strategic

Dezvoltarea și eficientizarea serviciului de transport public local în vederea asigurării cerințelor de deplasare a cetățenilor în interiorul orașului și zonele periurbane

Obiective transport public

- Încurajarea transportului în comun pentru descongestionarea arterelor de circulație și diminuarea poluării
- Creșterea calității și eficienței serviciilor de transport public local de persoane
- Asigurarea finanțării necesare dezvoltării componentelor sistemului de transport public local de către autoritățile publice
- Asigurarea cerințelor de deplasare a cetățenilor în interiorul municipiului în funcție de cererea de transport și capacitatea disponibilă
- Realizarea unor programe de transport care să asigure dezvoltarea echilibrată și eficientă, într-un mediu concurențial real, a tuturor tipurilor de transport public local de persoane
- Extinderea și modernizarea parcului de transport public existent, cu vehicule ecologice
- Stimularea folosirii tipurilor de mijloace de transport care asigură grade de poluare scăzute
- Asigurarea competiției dintre operatori și deschiderea pieței
- Dezvoltarea rețelei de transport public periurban (pentru zona metropolitană)

II.3. Regenerare urbana

Obiectiv strategic

Creșterea rolului cartierelor Municipiului Arad în dezvoltarea economică locală prin regenerarea unor părți ale orașului, cu scopul reducerii disparităților existente

Reabilitarea mediului construit, dezvoltarea centrelor de cartier și a spațiilor publice pentru a crește calitatea vieții și a încuraja activitățile economice

Obiective - regenerare urbană

- Reabilitarea, restaurarea și realizarea de lucrări conexe de amenajare a obiectivelor care aparțin patrimoniului istoric și cultural
- Reabilitarea lăcașelor de cult
- Crearea unui cadru de sprijin pentru proprietarii clădirilor de patrimoniu sau aflate în zona de protecție, în vederea reabilitării acestora
- Reabilitarea sau demolarea clădirilor din proprietatea sau administrarea municipiului, aflate într-o stare avansată de degradare
- Elaborarea unui plan de conservare a clădirilor istorice
- Reabilitarea termică a clădirilor
- Reabilitarea și reconversia zonelor industriale dezafectate

Obiectiv strategic

Promovarea unei politici active și crearea unui cadru propice încurajării construcției de locuințe în vederea asigurării accesului fiecărei familii (fiecărei cetățean) la condiții locative decente

Obiective

- Construcția de locuințe standard de închiriat pentru persoanele evacuate din imobilele retrocedate pentru pensionari, tineri salariați și alte categorii cu probleme sociale, finanțate din surse bugetare și credite externe
- Îmbunătățirea condițiilor de viață, prin refacerea fondului locativ existent și a utilităților
- Sprijinirea activității A.N.L. privind asigurarea amplasamentelor necesare construcției de locuințe
- Construirea de locuințe sociale
- Reabilitarea termică a locuințelor
- Limitarea riscului seismic al construcțiilor
- Construirea de noi cartiere de locuințe

II.4. Spații verzi

Obiectiv strategic

Păstrarea, conservarea și amenajarea zonelor verzi existente precum și identificarea și amenajarea de noi zone verzi, interzicerea distrugerii spațiilor verzi.

Obiective

- Protejarea și întreținerea spațiilor verzi existente și amenajarea locurilor deschise pentru a deveni spații verzi
- Depistarea terenurilor care pot fi valorificate și amenajate ca zone verzi
- Reorganizarea curților interioare și punerea lor în valoare prin realizarea unor proiecte cu scopuri turistice
- Revitalizarea esplanadei Mureșului prin reamenajarea spațiilor plantate pentru a le face cât mai atractive pentru public
- Regândirea Ștrandului Neptun ca zonă de agrement și reamenajarea acestuia
- Realizarea de noi parcuri orașenești, precum și realizarea unor parcuri cu caracter sportiv pe lunca Mureșului
- Amenajarea scuarurilor stradale și a zonei verzi din jurul blocurilor
- Reconversia unor terenuri care nu mai sunt funcționale în scopul pentru care au fost create inițial
- Educația ecologică și conștientizarea populației asupra necesității spațiilor verzi
- Sancționarea celor care aduc prejudicii spațiilor verzi
- Încurajarea întreținerii și densității „verdelui particular”(curți, incinte etc.)
- Controlul strict al tuturor arborilor urbani și sancționarea celor care afectează acest patrimoniu
- Densificarea plantațiilor înalte din parcuri
- Protecția plantației din axa Bulevardul principal; nu există nicio rațiune pentru ca ea să fie afectată în viitorii 50 de ani. Arborii sunt în plină forță și la speciile respective de foioase(tei, majoritari) durata medie de viață este de circa 120 de ani! Zona este deja un veritabil „biotop”
- Realizarea de perdele de protecție pe direcțiile vânturilor dominante.

II.5. Utilități publice

Obiectiv strategic

Modernizarea și extinderea rețelei de utilități publice și asigurarea accesului tuturor cetățenilor Aradului la utilitățile publice

Obiective

- Optimizarea funcționării sistemului de termoficare din municipiu prin:
  - *reducerea consumurilor de energie termică*
  - *creșterea eficienței energetice globale a sistemului*
  - *creșterea siguranței în funcționare a echipamentelor și instalațiilor*
  - *reducerea gradului de poluare atmosferică și încadrarea în restricțiile de mediu impuse de legislația internă și internațională*
  - *reducerea costurilor de producție și furnizarea energiei termice consumatorilor, prețuri competitive care să permită creșterea gradului de încasare a facturilor*
- Dezvoltarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică este o opțiune strategică, dat fiind faptul că înlocuirea lui cu alte sisteme individuale pe gaz nu este posibilă din cauza lipsei de resurse a infrastructurii aferente; reabilitarea și modernizarea acestor sisteme sunt în concordanță cu Strategia națională în domeniul eficienței energetice
- Creșterea siguranței energetice prin asigurarea necesarului de resurse energetice și limitarea dependenței de resursele energetice de import
- Modernizarea și extinderea rețelelor de apă-canal, gaze naturale și electricitate
- Promovarea unui sistem eficient de energie a unor surse alternative și a ideii de consum rațional

- Creșterea confortului termic concomitent cu scăderea necesarului cantitativ de energie termică și a cheltuielilor populației pentru plata energiei termice
- Satisfacerea necesarului de energie atât în prezent, cât și pe termen mediu și lung la un preț cât mai scăzut, adecvat unei economii moderne de piață și unui standard de viață civilizat, în condiții de calitate, siguranță în alimentare, cu respectarea principiilor dezvoltării durabile
- Realizarea unui proiect de iluminare stradală care să pună în valoare fondul construit valoros și să creeze un climat de siguranță pentru public
- Diversificarea surselor de import, a resurselor energetice și a rutelor de transport al acestora
- Satisfacerea necesarului de energie atât în prezent, cât și pe termen mediu și lung, la un preț cât mai scăzut, adecvat unei economii moderne de piață și unui standard de viață civilizat, în condiții de calitate, siguranță în alimentare, cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.
- Reabilitarea termică a blocurilor.
- Reabilitarea (înlocuirea) unor rețele învechite de apă;
- Reabilitarea (înlocuirea) unor rețele învechite de canalizare;
- Extinderea sistemului actual de alimentare cu apă într-o serie de zone din municipiu care în prezent nu dispun de rețele publice de alimentare cu apă (înființarea de rețele noi);
- Extinderea sistemului actual de canalizare prin înființarea de rețele noi în zonele unde nu există.

II.6. Protecția mediului

II.6.1. Gestionarea deșeurilor

Obiectiv strategic

Dezvoltarea unui sistem integrat de gestionare a deșeurilor, eficient din punct de vedere economic și care să poată asigura protecția sănătății populației și protecția mediului

Obiective

- Desfășurarea activității de colectare a deșeurilor la standarde europene, cu respectarea prevederilor legale de protecție a mediului și a celor de autorizare a rampelor de gunoi
- Îmbunătățirea sistemului de colectare și transport a deșeurilor
- Reducerea cantităților de deșeuri biodegradabile depozitate
- Valorificarea potențialului util din deșeurile municipale
- Eliminarea deșeurilor în conformitate cu legislația în vigoare în scopul protejării sănătății populației și a mediului
- Crearea unui sistem de colectare, tratare și valorificare a deșeurilor din construcții și demolări
- Colectarea și valorificarea vehiculelor scoase din uz
- Organizarea unor centre de colectare pentru DEEE

II.6.2. Prezentul capitol se va completa cu o strategie de mediu.

III. Dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale

Obiectiv strategic

Dezvoltarea capitalului uman la nivel local și regional, creșterea competitivității acestuia pe piața muncii, prin asigurarea oportunităților egale de învățare pe tot parcursul vieții și dezvoltarea unei piețe a muncii moderne și flexibile.

Obiective

- Creșterea nivelului de educație și de pregătire profesională a capitalului uman;
- Susținerea financiară a dezvoltării și modernizării bazei materiale și a infrastructurii instituțiilor din învățământul preuniversitar;
- Dezvoltarea resurselor umane în sistemul de educație;
- Crearea unui cadru propice pentru coordonarea eforturilor comune și satisfacerea intereselor părților implicate (administrația locală, unitățile de învățământ, mediul de afaceri și societatea civilă);
- Promovarea culturii antreprenoriale;
- Crearea unor programe pentru atragerea și reținerea forței de muncă înalt calificată pe plan local și creșterea atractivității municipiului Arad pe piața muncii;
- Diversificarea serviciilor de consilier și formare în vederea creșterea capabilității acestora de a furniza servicii de calitate;
- Facilitarea accesului tinerilor pe piața muncii;
- Dezvoltarea unei piețe de muncă cuprinzătoare, flexibilă și modernă;
- Promovarea (re)insertiei pe piața muncii a persoanelor inactive;
- Îmbunătățirea serviciului public de ocupare;
- Facilitarea accesului la educație și pe piața muncii a grupurilor vulnerabile;
- Corelarea ofertei de pe piața muncii cu specificul economic local concretizat prin cererea de forță de muncă.

Protecție socială - Obiective

- Crearea unui sistem de servicii sociale individualizate, centrate pe nevoile populației aflate în dificultate:
  - *crearea unei hărți a problemelor sociale*
  - *realizarea planului unic de servicii*
  - *realizarea unor analize/studii aplicate pe probleme specifice*
  - *investiții în programe de formare/dezvoltare profesionale*
- Implementarea măsurilor de asistență socială în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, vârstnicilor, persoanelor cu handicap, a oricăror persoane aflate în nevoie, pe perioada 2007 - 2013
- Dezvoltarea comunicării inter - instituționale și cu structurile societății civile. Extinderea parteneriatului social - instituții, ONG -uri, cetățeni, la nivel local, județean și central, în plan intern și internațional.
- Diminuarea dezechilibrelor sociale existente, limitarea sărăciei extreme, absorbția treptată a sărăciei persoanelor active și a celor ce și-au încheiat ciclul vieții active (pensionarii).
- Limitarea situațiilor de abuz și violență domestică
- Reducerea riscului de marginalizare socială prin identificarea evaluarea și acordarea sprijinului persoanelor aflate în dificultate

Model_A_Conținutul recomandat al Planului integrat de dezvoltare urbană

- Promovarea și respectarea interesului superior al copilului - prevenirea separării copilului de familie și reducerea instituționalizării;
- Respectarea demnității copilului;
- Primordialitatea responsabilității părinților cu privire la exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părintești;
- Diversificarea serviciilor de tip familial;
- Continuarea descentralizării serviciilor de protecție a copilului, transferul serviciilor de interes local către Autoritățile Publice Locale;
- Intervenția multisectorială și parteneriatul dintre instituțiile publice și organizațiile neguvernamentale
- Prevenirea separării copilului de familie;
- Contractarea serviciilor sociale;
- Promovarea drepturilor copilului cu dizabilități, la educație, recuperare, reabilitare și integrare
- Combaterea rețelilor de tratare în cadrul familiei (violența, abuzul, neglijarea);
- Diversificarea modalităților de petrecere a timpului liber;
- Integrarea socială a tinerilor instituționalizați;
- Protecția și reintegrarea socială a copiilor victime ale traficului de persoane
- Creșterea responsabilizării comunităților locale în domeniul promovării și respectării drepturilor copilului;
- Prevenirea și combaterea acțiunilor și comportamentelor deviate ale copiilor;
- Reintegrarea școlară și familială a copiilor care au săvârșit o faptă penală;
- Prevenirea și combaterea consumului de tutun, alcool și droguri, în rândul copiilor și tinerilor
- Prevenirea fenomenului copiilor străzii;
- Specializarea personalului - în scopul creșterii calității serviciilor prestate;
- Facilitarea accesului la toate formele de educație, în condiții nediscriminatorii - prevenirea abandonului școlar;
- Restructurarea/închiderea centrelor rezidențiale și înființarea de servicii comunitare alternative integrate în societate: locuințe protejate, case de tip familial, centre de tip Respiro, ateliere protejate, centre de zi, centre de urgență, centre de recuperare de tip ambulator etc.
- Acțiuni pentru angajarea în muncă a persoanelor cu handicap al căror potențial permite încadrarea. Parteneriat pentru organizarea unor servicii de mediere pentru angajarea în muncă a persoanelor cu handicap, consilierea beneficiarului și a familiei acestuia, menținerea relației cu angajatorul, coordonarea și modelarea traseului profesional în funcție de posibilitățile fizice, psihice, sociale, relaționale pe care beneficiarul le dezvoltă.
- Încadrarea de personal de specialitate și organizarea unor cursuri de pregătire profesională a personalului din sistemul de protecție specială a persoanelor cu handicap
- Gestionarea eficientă a resurselor umane, materiale și financiare afectate sistemului de protecție specială a persoanelor cu handicap.
- Dezvoltarea de parteneriate cu ONG-uri, cu societatea civilă și alte componente prioritare, cum ar fi:
școală, biserică, agenți economici, unități sanitare, poliție etc., în vederea reintegrării socioprofesionale a persoanelor cu handicap.
- Sensibilizarea opiniei publice cu privire la drepturile persoanelor aflate în nevoi, în vederea îmbunătățirii atitudinii și percepției comunității.
- Acțiuni/demersuri pentru implementarea legislației privitoare la accesibilitatea mediului fizic, pentru a permite persoanelor cu handicap accesul neîngrădit la viața socială.

IV. Dezvoltarea comunitară

IV.1. Sănătatea

Obiectiv general

Adoptarea unei poziții active și dezvoltarea unor mecanisme eficiente de ocrotire a sănătății populației, prin promovarea prevenției și a educației pentru sănătate, precum și ridicarea standardelor de calitate a actului medical.

Obiective specifice

- Promovarea și susținerea cercetărilor de bază, strategice și aplicate în vederea înțelegerii mecanismelor îmbolnăvirii la om, în tratarea afecțiunilor patologice și în prevenirea bolilor cu impact mare la populație
- Dezvoltarea cunoștințelor în domeniul științelor medicale și definirea aplicațiilor în patologia copilului, adolescentului, adultului și vârstnicului
- Dezvoltarea și utilizarea de rețele informaționale medicale, științifice; optimizarea gestiunii informațiilor medicale
- Dezvoltarea și implementarea de noi tehnici și metode clinice avansate de investigare și tratament pentru crearea băncilor de organe; os, tesuturi și a sistemelor de truse pentru protezare și implantologie; dezvoltarea transplantului de organe.
- Eliminarea decalajului existent față de nivelul european în privința serviciilor medicale.
- Dezvoltarea și armonizarea sistemului de norme și proceduri clinice în conformitate cu cerințele organismelor de standardizare europene și internaționale.
- Promovarea cercetărilor multisectoriale și multidisciplinare în concordanță cu alte domenii ca: biofizica, biochimia, biotehnologia, pentru înțelegerea și corelarea rezultatelor medicale în contextul modern actual.
- Dezvoltarea de facilități și servicii în sprijinul cercetării din domeniu (rețele, centre, centre de servicii
- Construcția unui bloc operator nou la standarde europene pentru care în acest an a fost realizat proiectul, cheltuielile necesare fiind de aproximativ 2.000 mii lei
- Reabilitare secțiilor dermatologie, ORL și oftalmologie, atât fațade cât și interioare și amenajarea laboratorului de analize medicale. Sunt realizate în acest sens toate proiectele, urmând a fi demarate lucrările în anul 2008, în limita fondurilor alocate de către consiliul local
- Reabilitarea tuturor instalațiilor utilitare (electrică, rețeaua de apă, de căldură)
- Igienizări la pavilionul de interne, radiologie
- Reabilitarea acoperișurilor la Pavilionul interne, fizioterapie, chirurgie, radiologie
- Construcția unei noi secții de TBC la marginea Municipiului
- Alocarea unei noi locații pentru secția de oncologie
- Dotarea spitalului cu aparatura medicală performantă (Computer Tomograf - care va crește nivelul calității actului medical).
- Transferul unor prerogative ale spitalului în sarcina medicinei primare, realizată prin intermediul medicului de familie, în echipă cu specialiștii din ambulatoriu - cheia succesului în reforma sanitară
- Creșterea performanței spitalelor cu asigurarea accesului la unitățile spitalicești
- Acordarea unei asistențe medicale de bună calitate
- Eficientizarea unităților medicale

- Reclasificarea și reorientarea spitalelor conform necesităților reale ale populației asistate
- Definirea, restructurarea și dezvoltarea ofertei de servicii în spitale
- Reconsiderarea structurii și funcționării spitalelor
- Reducerea numărului de paturi de spitalizare continuă
- Redefinirea tipurilor de spitale
- Redefinirea metodologiei de acreditare a spitalelor
- Realocarea spitalelor de monospecialitate
- Transferul unor servicii spre ambulatoriul integrat
- Dezvoltarea spitalizării discontinue

Obiective strategice:

- Reorganizarea spitalelor pe tipuri:
  - *Unități sanitare pentru îngrijiri de lungă durată*
  - *Spitale de acuți*
- Restructurarea serviciilor din spitale
- Renunțarea la spitalele neperformante
- Dezvoltarea ambulatoriului de specialitate
- Dezvoltarea medicinei de familie

IV.2. Cultura

Obiectiv strategic:

Promovarea Aradului ca pol cultural regional în zona transfrontalieră

Obiective:

- Promovarea cooperării la nivel regional, național și european
- Intensificarea și diversificarea cooperării transfrontiere, europene și internaționale în domeniul culturii
- Păstrarea identității culturale
- Conservarea și punerea în valoare a monumentelor istorice și redefinirea utilizării lor.
- Prezervarea și valorizarea tradițiilor locale ca element important al vieții culturale comunitare și ca instrument al dialogului intercultural
- Continuarea programelor și a proiectelor viabile care promovează înfrățirea unor localități din regiune cu așezări similare din alte țări, ceea ce are efecte benefice pentru circulația creatorilor și a artiștilor și pentru diversificarea ofertei
- Îmbunătățirea infrastructurii culturale
- Îmbunătățirea sentimentului de apartenență, încredere și mândrie locală
- Re-înșușirea de către populație a patrimoniului
- Promovarea diversității și a multiculturalității în condițiile în care coabitarea diverselor minorități din municipiu reprezintă un factor sinergetic de generator de modele culturale unice.
- Înființarea unei Case de cultură sau Centru multicultural care să fie centru de comandă, finanțare și control a ofertei culturale
- Înființarea unei rețele naționale a centrelor culturale din România
- Dezvoltarea și diversificarea ofertei culturale în funcție de cerințele și nevoile consumatorului
- Colaborarea între administrație, instituții de cultură, universități, organizații și societăți pentru valorificarea patrimoniului

- Conservarea, îmbogățirea și valorificarea patrimoniului
- Găsirea unor modalități de atragere către actul cultural al unor categorii mai largi de consumatori
- Dezvoltarea comunitară prin valorizarea patrimoniului cultural și a semnificațiilor culturale locale
- Transformarea patrimoniului local într-un motor al dezvoltării economice, culturale și sociale - preocupare constantă pentru conservarea calității ambiantului natural și cultural, și în interesul viitoarelor generații

IV.3. Tineretul

Obiectiv strategic:

Promovarea cetățeniei active și stimularea potențialului creativ al tinerilor, prin încurajarea participării acestora la viața cetății, precum și îmbunătățirea calității și eficienței sistemelor de susținere a activităților de și pentru tineret.

Obiective:

- Elaborarea unei strategii sectoriale pe probleme de tineret
- Implicarea tineretului în viața comunității, prin responsabilizarea acestuia
- Înființarea unui Centru pentru tineret
- Facilitarea accesului tinerilor la informații - prin sprijinirea centrelor de informare și consiliere pentru tineret
- Încurajarea inițiativelor și creativității tinerilor pentru ca aceștia să joace un rol activ în societate
- Dobândirea unor noi cunoștințe, îndemânări și abilități care să ajute la dezvoltarea lor viitoare
- Crearea unor alternative pentru petrecerea timpului liber
- Diversificarea programelor și acțiunilor de prevenire și combatere a factorilor de risc (delicvență, infracționalitate, consum de droguri și alcool)
- Înființarea unui centru de dezintoxicare și dezalcoolizare
- Sprijinirea familiilor tinere
- Sprijinirea construirii de locuințe pentru tineri
- Combaterea șomajului în rândul tinerilor
- Încadrarea tinerilor fără adăpost în forme de sprijin asociativ în vederea sprijinirii lor în găsirea de locuri de muncă
- Creșterea atractivității municipiului pentru tineri în vederea reducerii migrației tinerilor spre alte orașe sau în afara țării.

IV.4 Sportul

Obiectiv strategic:

Asigurarea unui cadru propice dezvoltării și susținerii sportului de performanță și încurajarea practicării activităților sportive de către cetățeni, într-un mediu curat și sigur, în scopul socializării, desăvârșirii educației și ocrotirii sănătății

Obiective:

- Asigurarea unui cadru de dezvoltare continuă, de organizare și funcționare performantă a sistemului local de educație fizică și sport
- Implicarea autorităților locale în organizarea și susținerea activităților de educație fizică și sport

- Dezvoltarea sportului școlar și universitar, în cadrul asociațiilor sportive școlare și universitare
- Dezvoltarea sportului de performanță, participarea municipiului la competițiile naționale și internaționale
- Creșterea contribuției bugetului local și atragerea de resurse private pentru finanțarea programelor sportive
- Modernizarea bazelor sportive și de agrement existente
- Construirea unui complex sportiv cu stadion modern
- Construirea unor baze sportive moderne
- Crearea unei piste de atletism
- Sprijinirea tinerilor, persoanelor vârstnice și a persoanelor cu handicap pentru practicarea exercițiului fizic individual sau colectiv
- Amenajarea unor terenuri de sport în cartiere, alternativă de petrecere a timpului liber
- Dezvoltarea și diversificarea acțiunilor de timp liber, vacanță, sport și turism pentru tineri
- Amenajarea zonelor preorășenești pentru agrement și recreere
- Încurajarea practicării sportului individual sau colectiv în rândul cetățenilor prin crearea unui cadru social și organizatoric
- Încurajarea practicării sportului individual sau colectiv în rândul cetățenilor prin crearea unui cadru social și organizatoric complex și favorizant în vederea menținerii sănătății și a socializării cetățenilor

V. Turismul

Obiectiv strategic

Realizarea de surse suplimentare de venit la nivel local și crearea de noi locuri de muncă, prin valorificarea patrimoniului istoric, natural și cultural.

Domeniile principale de intervenție sunt:

- Restaurarea și valorificarea patrimoniului cultural și istoric;
- Dezvoltarea patrimoniului existent;
- Dezvoltarea resurselor umane din sector;
- Dezvoltarea resurselor turistice naturale în contextul dezvoltării durabile;
- Informatizarea promovării turismului;
- Creșterea calității serviciilor turistice și asigurarea competitivității acestora;
- Dezvoltarea învățământului de specialitate și orientarea acestuia către nevoile sectorului;
- Definirea unui brand turistic local;
- Îmbunătățirea cooperării dintre sectorul public și privat.

Strategia este în acord cu politica din domeniul turismului a Programului Național de Guvernare, cu Strategia de dezvoltare a județului Arad până în 2009 și cu Planul de dezvoltare regională 2007-2013 al Regiunii Vest, de asemenea cu Cadrul Strategic Național de Referință 2007-2013.

Unul din obiectivele specifice al PIDU îl reprezintă îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a traficului urban și creșterea accesibilității municipiului Arad. Acesta răspunde unuia dintre obiectivele definite pentru Axa 2 de intervenție, respectiv “Dezvoltare urbană - infrastructură de circulație și transport”.

Un alt obiectiv specific al PIDU îl reprezintă **modernizarea unor spații verzi** în scopul creerii unor zone de agrement pentru locuitori. Acest obiectiv este prevăzut și în strategia de dezvoltare a municipiului Arad, fiind un obiectiv al Axei 1 *“Dezvoltare urbană - spații verzi”*

Al treilea obiectiv al Planului Integrat de Dezvoltare Urbană este **îmbunătățirea infrastructurii sociale destinate persoanelor vârstnice și copiilor și diversificarea serviciilor sociale**. Acest obiectiv răspunde obiectivelor Axei 3. *“Dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale”* al strategiei de dezvoltare al municipiului Arad.

În ansamblu, realizarea obiectivelor specifice contribuie la atingerea obiectivului general al planului de dezvoltare, dar și la realizarea obiectivelor strategiei de dezvoltare.

Implementarea planului de acțiune al PIDU va contribui în mod direct la dezvoltarea urbană și la dezvoltarea resurselor umane și sociale și, indirect, la creșterea competitivității economice și a turismului, care constituie priorități ale strategiei de dezvoltare a municipiului Arad.

O infrastructură de transport de calitate, un aspect civilizată al orașului, zone de agrement amenajate și curate constituie în mod cert elemente de atractivitate pentru afaceri și pentru turism, activități care contribuie la dezvoltarea economică a zonei și, implicit, la creșterea calității vieții locuitorilor.

Pe de altă parte, la creșterea calității vieții contribuie și investițiile în infrastructura socială, prin care se asigură un trai decent persoanelor vârstnice și se asigură premisele unei vieți decente copiilor proveniți dintr-un mediu social defavorizat.

2.2. Obiectivele Planului Integrat de Dezvoltare Urbană

Analiza de nevoi a municipiului Arad a pus în evidență principalele probleme care trebuie abordate pe termen scurt, precum și avantajele principale care vor contribui la definirea strategigă a Planului Integrat de Dezvoltare Urbană, în concordanță cu Strategia de dezvoltare a municipiului Arad, 2007-2013, 2014-2020.

Între problemele identificate există o relație de interdependență, motiv pentru care este necesară o abordare integrată, care să permită rezolvarea simultană a acestora. În acest scop a fost elaborat Planul Integrat de Dezvoltare Urbană a municipiului Arad, un document de planificare a dezvoltării de mică anvergură, limitat la zona de acțiune urbană identificată și parte componentă a strategiei de dezvoltare a municipiului Arad.

Planul Integrat de Dezvoltare urbană este parte a Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Arad, preia o parte din obiectivele acesteia și le structurează astfel încât implementarea planului de acțiune să contribuie la realizarea obiectivelor strategiei și, în același timp, să contribuie și la realizarea obiectivul general al PIDU.

Obiectivul general al PIDU îl reprezintă *creșterea calității vieții locuitorilor și a atractivității municipiului Arad pentru mediul de afaceri și turism.*

Nivelul de trai al populației este strâns legat de dezvoltarea economică și socială a unei localități, iar dezvoltarea economică depinde de volumul și dinamica investițiilor realizate în zonă. În economia de piață, mediul de afaceri joacă un rol esențial, fiind generator de locuri de muncă, de venituri pentru salariați și pentru administrație.

Pentru administrațiile locale responsabile constituie o prioritate atragerea de investiții în comunitate. Acest lucru se poate realiza numai în situația în care, prin măsurile întreprinse, accesibilitatea și atractivitatea orașului pentru mediul de afaceri crește. Ceea ce contribuie în mod esențial la creșterea atractivității și accesibilității este prezența unei infrastructuri urbane și de afaceri de calitate: drumuri, pasaje, parcuri, rețele de utilități, oferte de recreere și activități culturale, servicii sociale, de sănătate, învățământ etc., parcuri și zone industriale, incubatoare de afaceri.

Prin obiectivul său general, PIDU contribuie la realizarea obiectivului strategic general al Strategiei municipiului Arad, acela de „Dezvoltare și consolidare a unui centru economic puternic, stabil și diversificat, capabil să asigure prosperitatea și creșterea calității vieții arădenilor”.

Obiectivele specifice:

- 1. Îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a traficului urban și creșterea accesibilității.***
- 2. Modernizarea unor spații verzi și zone de agrement de calitate în zonele de trafic intens din municipiul Arad.***
- 3. Îmbunătățirea infrastructurii sociale prin reabilitarea clădirilor și diversificarea serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice și copiilor.***

Atingerea obiectivelor specifice se va putea realiza prin implementarea unor planuri de acțiune, care sunt parte a planurilor de acțiune pe termen scurt enunțate în strategia de dezvoltare a municipiului Arad.

2.3. Priorități de dezvoltare

Pentru creșterea atractivității municipiului Arad și pentru creșterea calității vieții locuitorilor au fost definite trei direcții principale asupra cărora se acționează prin intermediul Planului Integrat de Dezvoltare Urbană:

Prioritatea 1. Infrastructura de circulație

Probleme identificate:

- infrastructura rutieră degradată: străzi înguste, cu capacitate redusă de preluare a fluxurilor de trafic;
- aglomerarea traficului urban datorită traficului de tranzit;
- suprasolicitarea și degradarea infrastructurii de transport: străzi, pasaje rutiere;
- blocaje în trafic, timp foarte mare de deplasare în zona centrală;
- traversări ale liniilor de tramvai neamenajate, necorespunzătoare din punct de vedere calitativ;
- nivel de poluare crescut, la limita admisibilă, în zonele aglomerate;

Obiectiv:

- modernizarea/reabilitarea drumurilor, a trecerilor de nivel, în vederea fluidizării circulației și reducerii timpilor de parcurs;
- creșterea accesibilității prin reabilitarea pasajelor care se află pe principalele fluxuri de trafic
- descongestionarea traficului prin crearea de rute alternative

Plan de acțiune:

- Reabilitare pasaj rutier Micălaca
- Reabilitare pasaj rutier Grădiște
- Amenajare treceri la nivel cu liniile de tramvai, tronsoanele de pe str. Petru Rareș și Calea Zimandului
- Amenajare treceri la nivel cu liniile de tramvai, tronsoanele de pe strada Pădurii
- Legătură rutieră strada Câmpul Liniștii - Centura Arad

Prioritatea 2. Spații verzi, pentru odihnă și agrement

Probleme identificate

- insuficiente parcuri și locuri de agrement
- spații verzi degradate;
- lacul natural din centrul orașului neamenajat;
- urbanizare excesivă, sacrificarea zonelor verzi pentru a face loc unor construcții

Obiective

- Modernizarea unor spații verzi și în zonele de trafic intens din municipiul Arad
- Crearea unor zone de agrement atractive

Plan de acțiune:

- Reamenajare zonă de agrement Pădurice
- Modernizare spații verzi în zona Pădurice
- Amenajare spații verzi în zona Podgoria și pe Bd. Revoluției

Prioritatea 3. Infrastructura socială

Probleme identificate

- număr mare de pensionari în raport cu populația activă;
- persoane vârstnice cu venituri mici, insuficiente asigurării unui nivel de trai decent;
- nivel scăzut de școlarizare în special în cazul copiilor și tinerilor de etnie romă;
- existența fenomenului de abandon școlar, în special în cazul copiilor proveniți din familii cu risc social;
- dificultăți de adaptare și de integrare a copiilor și tinerilor cu risc social;

Obiectiv specific

- Reabilitarea infrastructurii sociale destinate persoanelor vârstnice și copiilor
- Diversificarea serviciilor sociale

Plan de acțiune:

- Modernizare Centru de zi pentru vârstnici Micălaca
- Reabilitare/modernizare Complex de educație interculturală pentru copii și tineret „Curcubeu”

3. Planul de acțiune

3.1. Lista proiectelor și bugetul estimat pentru implementarea Planului integrat, pe surse de finanțare (identificate ori de câte ori este posibil), perioada de implementare a proiectelor) - anexat

Planul integrat de dezvoltare urbană a municipiului Arad cuprinde 15 proiecte, dintre care 7 proiecte se vor finanța prin POR 1.1. , iar 8 dintre ele se vor finanța din alte surse.

Următoarele proiecte se vor finanța prin POR:

1. Proiectul „Reabilitare pasaj rutier Micălaca”

Pasajul Micălaca, construit în 1980, face legătura între zona centrală a municipiului Arad și zona Micălaca, asigurând accesul către DN 7 pe relația Deva, prin traversarea liniilor de cale ferată și de tramvai.

Podul are lățimea părții carosabile de 2x7,50 m, și două trotuare pietonale de 2,40 m lățime fiecare, care corespunde cu norma tehnică în vigoare și asigură condițiile de siguranță și confort necesare pentru circulația rutieră și pietonală.

Problema : pasajul este supus unui trafic foarte intens și pe parcursul duratei de funcționare s-a intervenit doar asupra carosabilului, nu și asupra elementelor de structură.

Din expertiza tehnică efectuată rezultă existența unor defecte și degradări grave, pentru remedierea cărora este necesară realizarea unor lucrări de reparații și consolidare ce se vor concentra asupra structurii de rezistență, a infrastructurii și suprastructurii pasajului, rampelor de acces și a căii de pod.

Aria de acțiune

Municipiul Arad

Grupuri țintă

- a) Populația municipiului Arad, cuprinzând următoarele segmente
  - populația care locuiește în zona Micălaca
  - angajații care muncesc în zona Micălaca
  - populația care se aprovizionează din centrele comerciale din Micălaca sau din zona de est a municipiului
    - persoanele care se deplasează spre instituțiile de învățământ , de sănătate și alte obiective socio-economice din zonă
    - utilizatorii mijloacelor de transport în comun (tramvaia, autobuze, microbuze), de interes local, de interes județean și chiar național.
- b) Agenții economici care își desfășoară activitatea în zona Micălaca, și angajații acestora
- c) Persoanele care sosesc în municipiul Arad din direcția est, fie pe drumul național DN 7 , fie pe drumurile județene din această zonă, în diverse scopuri
- e) Turiștii aflați în tranzit prin municipiul Arad, care vin dinspre est sau pleacă în această direcție.

Obiectivul general al proiectului:

- îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a traficului urban și creșterea accesibilității zonei centrale a municipiului Arad dinspre Deva,

Obiectivul specific al proiectului:

- reducerea timpilor de deplasare în trafic, respectiv creșterea confortului și reducerea costurilor de exploatare a autovehiculelor

Activitățile principale ale proiectului:

1. Activități de pregătire a investiției: proceduri de achiziție servicii și lucrări

2. Realizarea investiției

Lucrarea presupune reparații pe structura existentă, fără a modifica alcătuirea constructivă existentă, având drept scop strict numai îmbunătățirea stării tehnice a podului, fără a se realiza un spor de capacitate portantă

- 2.1. Structurii de rezistență a suprastructurii pasajului.
- 2.2. Structurii de rezistență a infrastructurii pasajului.
- 2.3. Amenajării rampelor de acces.
- 2.4. Reparații la nivelul caii pe pod.

3. Activități de publicitate și informare,

În cadrul proiectului sunt prevăzute a se realiza activități de comunicare asupra modului de utilizare a Fondurilor Structurale, cu scopul creșterii nivelului de informare privind asistența oferită de Uniunea Europeană și modul de utilizare a acesteia prin comunicate și articole în mass media, conferințe de promovare a investiției, panouri de informare și publicitate privind lucrările și sursele de finanțare ale acestora și materiale de promovare pe pagina de internet a Primăriei Municipiului Arad.

4. Activități de evaluare, monitorizare, raportare

Monitorizarea proiectului se va realiza în mod continuu de către echipa de proiect în scopul analizării rezultatelor obținute față de cele planificate și a îmbunătățirii performanțelor proiectului. În situația în care se constată abateri de la planificarea activităților, de la planificarea bugetului, se vor lua măsuri de corecție imediate, astfel încât rezultatele proiectului și obiectivele acestuia să nu fie periclitate.

Echipa de proiect va transmite rapoartele tehnice și financiare Autorității Contractante la termenele stabilite prin contract și va furniza toate informațiile solicitate de aceasta.

Proiectul va avea ca rezultat modernizarea pasajului rutier Micălaca.

Impactul: creșterea fluidității traficului urban și creșterea accesibilității pe o arteră rutieră cu trafic foarte intens concretizat prin reducerea duratei de deplasare și creșterea confortului participanților la trafic.

Proiectul va avea o durată de 14 luni și o valoare de 14.562.068 lei.

2. Proiectul „Reabilitare pasaj rutier Grădiște”

Pasajului rutier Grădiște este situat în centrul municipiului Arad și traversează un pachet de linii ferate din zona gării Arad. Asigură accesul către Oradea, pe DN71.

Pasajul a fost construit în perioada 1975-1980 și a fost consolidat în 1985. Are o lungime totală de 120,3 m, o lățime de 21,45 m, iar lățimea părții carosabile este de 15,6 m. Pe linia mediană a carosabilului există o linie dublă de tramvai. Pasajul se continuă spre centrul municipiului Arad cu o rampă de acces de 198,0 m lungime, iar spre cartierul Grădiște, cu o rampă de 228,06 m lungime.

Lipsa lucrărilor de întreținere și reparații, creșterea intensității traficului și a sarcinii pe osie, au afectat starea tehnică și funcționalitatea pasajului, punând în pericol siguranța circulației rutiere și pietonale. Astfel, este necesară efectuarea de urgență a unor lucrări de reabilitare a infrastructurii și suprastructurii și de consolidare a elementelor constructive ale podului.

Aria de acțiune: Municipiul Arad

Grupuri țintă

- a) Populația municipiului Arad, cuprinzând următoarele segmente
  - populația care locuiește în zona Grădiște
  - angajații care muncesc în zonă
  - populația care se aprovizionează din centrele comerciale din zonă;
  - utilizatorii mijloacelor de transport în comun (tramvaie, autobuze, microbuze), de interes local, de interes județean și chiar național.
- b) Agenții economici care își desfășoară activitatea în zona Grădiște și angajații acestora
- c) Persoanele care sosesc în municipiul Arad dinspre direcția Oradea,
- e) Turiiștii aflați în tranzit prin municipiul Arad, care vin dinspre nord-est sau pleacă în această direcție.

Obiectivul general al proiectului:

- îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a traficului urban și creșterea accesibilității zonei centrale a municipiului Arad dinspre Oradea.

Obiectivul specific al proiectului:

- reducerea timpilor de deplasare în trafic, respectiv creșterea confortului și reducerea costurilor de exploatare a autovehiculelor.

Activitățile principale ale proiectului :

1. Activități de pregătire a investiției: proceduri de achiziție servicii și lucrări

2. Realizarea investiției

Lucrarea presupune reparații pe structura existentă, fără a modifica alcătuirea constructivă existentă, având drept scop strict numai îmbunătățirea stării tehnice a podului, fără a se realiza un spor de capacitate portantă. Reabilitarea presupune intervenții asupra:

2.1. Structurii de rezistență a suprastructurii pasajului.

- 2.2. Structurii de rezistență a infrastructurii pasajului.
- 2.3. Amenajării rampelor de acces
- 2.4. Reparații la nivelul căii pe pod.

3. Activități de publicitate și informare,

În cadrul proiectului sunt prevăzute a se realiza activități de comunicare asupra modului de utilizare a Fondurilor Structurale, cu scopul creșterii nivelului de informare privind asistența oferită de Uniunea Europeană și modul de utilizare a acesteia prin comunicate și articole în mass media, conferințe de promovare a investiției, panouri de informare și publicitate privind lucrările și sursele de finanțare ale acestora și materiale de promovare pe pagina de internet a Primăriei Municipiului Arad.

4. Activități de evaluare, monitorizare, raportare

Monitorizarea proiectului se va realiza în mod continuu de către echipa de proiect în scopul analizării rezultatelor obținute față de cele planificate și a îmbunătățirii performanțelor proiectului. În situația în care se constată abateri de la planificarea activităților, de la planificarea bugetului, se vor lua măsuri de corecție imediate, astfel încât rezultatele proiectului și obiectivele acestuia să nu fie periclitate.

Echipa de proiect va transmite rapoartele tehnice și financiare Autorității Contractante la termenele stabilite prin contract și va furniza toate informațiile solicitate de aceasta.

Proiectul va avea ca rezultat modernizarea pasajului rutier Grădiște.

Impactul: creșterea fluidității traficului urban și creșterea accesibilității pe o arteră rutieră cu trafic foarte intens, concretizat prin reducerea duratei de deplasare și creșterea confortului participanților la trafic.

Proiectul va avea o durată de 14 luni și o valoare de 20.426.964 lei.

3. Proiectul “Amenajare treceri la nivel cu liniile de tramvai”

Ca urmare a reabilitării liniilor de tramvai din municipiul Arad, o serie de intersecții ale drumurilor cu liniile de tramvai sunt denivelate, provocând încetinirea circulației și blocaje în trafic. Staționările prelungi și ambuteiajele în trafic provoacă o creștere a poluării atmosferice în municipiu. De aceea, se impune eliminarea denivelărilor și ale degradărilor apărute la nivelul structurii rutiere în zona adiacentă liniilor de tramvai, prin realizarea unei structuri rutiere care să preia eforturile induse de trafic și care să contribuie la fluidizarea circulației și reducerea gradului de poluare.

Aria de acțiune: Municipiul Arad

Grupuri țintă

- a) Populația municipiului Arad, cuprinzând următoarele segmente
- populația care locuiește în zonele Grădiște și Micalaca

- angajații care muncesc în zonă
- b) Agenții economici care își desfășoară activitatea în zona Grădiște și Micălaca;
- c) Transportatorii de mărfuri care tranzitează municipiul;
- e) Turiștii și persoanele aflate în tranzit prin municipiul Arad.

Obiectivul general al proiectului:

- îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a traficului urban și creșterea accesibilității municipiului Arad

Obiectivul specific al proiectului:

- reducerea timpilor de deplasare în trafic, respectiv creșterea vitezei de deplasare și creșterea confortului în trafic,
- reducerea costurilor de exploatare a autovehiculelor.

Activitățile principale ale proiectului:

1. Activități de pregătire a investiției: proceduri de achiziție servicii și lucrări

2. Realizarea investiției

Amenajarea trecerilor la nivel cu liniile de tramvai presupune demontarea liniilor de tramvai, desfacerea, respectiv refacerea structurii rutiere, montarea șinelor de tramvai, montarea panourilor de racord între șine. Astfel, investiția presupune

- 2.1. Realizarea infrastructurii;
- 2.2. Realizarea suprastructurii;
- 2.3. Semnalizare pentru siguranța circulației.

3. Activități de publicitate și informare,

În cadrul proiectului sunt prevăzute a se realiza activități de comunicare asupra modului de utilizare a Fondurilor Structurale, cu scopul creșterii nivelului de informare privind asistența oferită de Uniunea Europeană și modul de utilizare a acesteia prin comunicate și articole în mass media, conferințe de promovare a investiției, panouri de informare și publicitate privind lucrările și sursele de finanțare ale acestora și materiale de promovare pe pagina de internet a Primăriei Municipiului Arad.

4. Activități de evaluare, monitorizare, raportare

Monitorizarea proiectului se va realiza în mod continuu de către echipa de proiect în scopul analizării rezultatelor obținute față de cele planificate și a îmbunătățirii performanțelor proiectului. În situația în care se constată abateri de la planificarea activităților, de la planificarea bugetului, se vor lua măsuri de corecție imediate, astfel încât rezultatele proiectului și obiectivele acestuia să nu fie periclitate.

Echipa de proiect va transmite rapoartele tehnice și financiare Autorității Contractante la termenele stabilite prin contract și va furniza toate informațiile solicitate de aceasta.

Proiectul va avea ca rezultat 25 de treceri la nivel cu liniile de tramvai, amenajate pe patru artere importante de circulație:

- str. Pădurii 5 treceri la nivel

- Calea Radnei (spre Deva) 5 treceri la nivel
- str. N. Titulescu (zona Micălaca) 4 treceri la nivel
- str. Petru Rareș (spre Oradea) 11 treceri la nivel

Impactul: reducerea blocajelor în trafic pe patru artere de circulație importante din municipiul Arad, creșterea fluidității traficului urban și creșterea accesibilității și, implicit, reducerea duratei de deplasare și creșterea confortului participanților la trafic, dar și reducerea gradului de poluare.

Proiectul va avea o durată de 18 luni și o valoare de 16.449.398 lei.

4. Proiectul “Legătură rutieră Câmpul Liniștii - Centura Arad”

Realizarea legăturii rutieră între str. Câmpul Liniștii și Centura Arad reprezintă o prioritate deoarece pe acest traseu este posibilă dirijarea traficului greu și descongestionarea străzilor Vlaicu, Poetului și 6 Vânători.

Aria de acțiune: Municipiul Arad

Grupuri țintă

- a) Populația municipiului Arad, cuprinzând următoarele categorii:
  - care locuiește pe străzile Vlaicu, Poetului, 6 Vânători
  - locuitorii din zona Câmpul Liniștii
- b) Transportatorii de mărfuri care tranzitează municipiul;
- c) Agenții economici care își desfășoară activitatea în această zonă;
- d) Angajații care lucrează în zonă.

Obiectivul general al proiectului:

- îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a traficului urban și creșterea accesibilității municipiului Arad

Obiectivul specific al proiectului:

- reducerea timpilor de deplasare în trafic, creșterea confortului în trafic și reducerea costurilor de exploatare a autovehiculelor.

Activitățile principale ale proiectului:

1. Activități de pregătire a investiției: proceduri de achiziție servicii și lucrări

2. Realizarea investiției

Investiția constă în construcția unui drum nou, în lungime de 1131 m. Investiția presupune

- 2.1. Realizarea drumului;
- 2.2. Realizarea canalizării pluviale;
- 2.3. Realizarea iluminatului public.

3. Activități de publicitate și informare,

În cadrul proiectului sunt prevăzute a se realiza activități de comunicare asupra modului de utilizare a Fondurilor Structurale, cu scopul creșterii nivelului de informare privind asistența oferită de Uniunea Europeană și modul de utilizare a acesteia prin comunicate și articole în mass media, conferințe de promovare a investiției, panouri de informare și publicitate privind lucrările și sursele de finanțare ale acestora și materiale de promovare pe pagina de internet a Primăriei Municipiului Arad.

4. Activități de evaluare, monitorizare, raportare

Monitorizarea proiectului se va realiza în mod continuu de către echipa de proiect în scopul analizării rezultatelor obținute față de cele planificate și a îmbunătățirii performanțelor proiectului. În situația în care se constată abateri de la planificarea activităților, de la planificarea bugetului, se vor lua măsuri de corecție imediate, astfel încât rezultatele proiectului și obiectivele acestuia să nu fie periclitate.

Echipa de proiect va transmite rapoartele tehnice și financiare Autorității Contractante la termenele stabilite prin contract și va furniza toate informațiile solicitate de aceasta.

Proiectul va avea ca rezultat un drum nou, de 1131 m lungime, o stradă iluminată.

Impactul: dirijarea traficului greu către Centura Arad fără ca mijloacele de transport de marfă să traverseze orașul va contribui la fluidizarea traficului urban, la reducerea blocajelor în trafic pe principalele artere de circulație din municipiu, la reducerea duratei de deplasare și creșterea confortului participanților la trafic, dar și reducerea gradului de poluare.

De asemenea, prin realizarea drumului se va facilita dezvoltarea zonei industriale și, implicit, se vor crea condiții favorabile dezvoltării mediului de afaceri.

Proiectul va avea o durată de 14 luni și o valoare de 15.226.340 lei.

5. Proiectul “Reamenajare zonă de agrement pădurice”

Zona de agrement Pădurice este un spațiu urban public situat între str. Corneliu Coposu, Piața Podgoria și str. Miron Costin, în zona centrală a municipiului Arad.

Zona are o suprafață totală de 25 900 mp, din care:

- Suprafața aleilor și platformelor pietonale principale și secundare din parc: 2 630 mp.
- Suprafața drumurilor carosabile: 1 790 mp.
- Suprafața trotuarelor pietonale: 1 480 mp.
- Suprafața locurilor de joacă amenajate cu nisip: 500 mp.
- Suprafața lacului: 7 800 mp.
- Suprafața spațiilor verzi: 12 300 mp.
- Suprafața construită (gradene, trepte, platforme statui, corp spațiu tehnic etc.): 470 mp.

Aria de acțiune: Municipiul Arad

Grupuri țintă

- a) Populația municipiului Arad,
- b) Persoanele aflate în tranzit prin municipiul Arad
- c) Turiștii

Obiectivul general al proiectului:

- Modernizarea spațiilor verzi și a unor spații de agrement de calitate, în zonele cu trafic intens din municipiul Arad

Obiectivul specific al proiectului:

- Îmbunătățirea peisagisticii urbane în zona Podgoria
- Creșterea numărului de beneficiari, ca urmare a creșterii calitative a spațiului

Activitățile principale ale proiectului:

1. Activități de pregătire a investiției: proceduri de achiziție servicii și lucrări

2. Realizarea investiției

Investiția constă în construcția unui drum nou, în lungime de 1131 m. Investiția presupune

- 2.1. Reamenajarea peisagistică a parcului
- 2.2. Reabilitarea malului lacului (scări, parapete)
- 2.3. Iluminarea ambientală aalșeilor
- 2.4. Montarea de bănci și coșuri de gunoi
- 2.5. Amplasarea unei fântâni muzicale în lac

3. Activități de publicitate și informare,

În cadrul proiectului sunt prevăzute a se realiza activități de comunicare asupra modului de utilizare a Fondurilor Structurale, cu scopul creșterii nivelului de informare privind asistența oferită de Uniunea Europeană și modul de utilizare a acesteia prin comunicate și articole în mass media, conferințe de promovare a investiției, panouri de informare și publicitate privind lucrările și sursele de finanțare ale acestora și materiale de promovare pe pagina de internet a Primăriei Municipiului Arad.

4. Activități de evaluare, monitorizare, raportare

Monitorizarea proiectului se va realiza în mod continuu de către echipa de proiect în scopul analizării rezultatelor obținute față de cele planificate și a îmbunătățirii performanțelor proiectului. În situația în care se constată abateri de la planificarea activităților, de la planificarea bugetului, se vor lua măsuri de corecție imediate, astfel încât rezultatele proiectului și obiectivele acestuia să nu fie periclitate.

Echipa de proiect va transmite rapoartele tehnice și financiare Autorității Contractante la termenele stabilite prin contract și va furniza toate informațiile solicitate de aceasta.

Proiectul va avea ca rezultat un spațiu de odihnă și de agrement amenajat.

Impactul: un mediu curat și atractiv de petrecerea a timpului liber pentru toți locuitorii, turiștii și persoanele aflate în tranzit în municipiu și un aer mai curat, mai puțin poluat, într-o zonă cu trafic intens. Amplasarea fântâniei muzicale va conduce la creșterea atractivității parcului, reprezentând centrul de interes al acestuia.

Proiectul va avea o durată de 18 luni și o valoare de 8.673.649 lei.

6. Proiectul „Modernizare Centru de zi pentru vârstnici Micălaca”

Centrul de zi oferă consiliere în probleme sociale și juridice, consiliere psihologică, asistență medicală, posibilitatea servirii mesei de prânz pentru cazurile sociale (adusă de la cantina socială), posibilitatea petrecerii timpului liber, suport social în caz de îmbolnăvire prin vizite la domiciliul vârstnicilor sau la spital, ajutoare materiale, ajutoare de urgență, organizarea diferitelor momente festive, turism social și alte servicii, în funcție de nevoile beneficiarilor.

Data fiind atractivitatea pe care acest centru o prezintă în rândul persoanelor vârstnice și a gradului deosebit de interes manifestat de aceștia se impune realizarea unor lucrări de modernizare care au ca rezultat pe de o parte îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a activităților și creșterea gradului de confort, și pe de altă parte crearea premiselor care permit diversificarea activităților.

Aria de acțiune: Municipiul Arad

Grupuri țintă:

- persoanele vârstnice care locuiesc în cartierul Micălaca

Obiectivul general al proiectului:

- îmbunătățirea infrastructurii sociale prin reabilitarea clădirilor și diversificarea serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice

Obiectivul specific al proiectului:

- îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a serviciilor sociale destinate vârstnicilor
- crearea condițiilor necesare diversificării serviciilor sociale

Activitățile principale ale proiectului:

1. **Activități de pregătire a investiției: proceduri de achiziție servicii și lucrări**

2. **Realizarea investiției:**

- 2.1. Reabilitarea termică a clădirii și montarea a două panouri solare pentru încălzirea apei
- 2.2. Lucrări de modernizare și igienizare a clădirii, reparații la acoperiș
- 2.3. Modernizarea grupurilor sanitare
- 2.4. Dotarea cu echipamente specifice

3. **Activități de publicitate și informare:**

În cadrul proiectului sunt prevăzute a se realiza activități de comunicare asupra modului de utilizare a fondurilor structurale, cu acopul creșterii nivelului de informare privind asistența oferită de Uniunea Europeană și modul de utilizare a acesteia prin comunicate și articole în mass-media, conferințe de promovare a investiției, panouri de informare și publicitate privind lucrările și resursele de finanțare ale acestora și materiale de promovare pe pagina de internet a Primăriei Municipiului Arad.

4. Activități de evaluare, monitorizare, raportare

Monitorizarea proiectului se va realiza în mod continuu de către echipa de proiect în scopul analizării rezultatelor obținute față de cele planificate și a îmbunătățirii performanțelor proiectului.

În situația în care se constată abateri de la planificarea activităților, de la planificarea bugetului se vor lua măsuri de corecție imediată, astfel încât rezultatele proiectului și obiectivele acestuia să nu fie periclitate.

Echipa de proiect va transmite rapoartele tehnice și financiare Autorității Contractante la termenele stabilite prin contract și va furniza toate informațiile furnizate de aceasta.

Proiectul va avea ca rezultat:

- creșterea eficienței energetice a clădirii,
- creșterea calitativă a spațiilor și o mai bună repartizare a lor pe destinații,
- posibilitatea diversificării serviciilor centrului.

Impactul: creșterea numărului de utilizatori, îmbunătățirea structurii, creșterea calității vieții și a speranței de viață pentru persoanele vârstnice.

Proiectul va avea o durată de 12 luni și o valoare de 360.180 lei.

7. **Proiectul „Modernizare Complex de educație interculturală pentru copii și tineret Curcubeu”**

Complex social multicultural Curcubeul se adresează copiilor care provin din grupuri defavorizate, în mod special din cadrul comunității romă, majoritatea elevi ai Școlii Generale nr.2. Beneficiarii direcți sunt aproximativ 200 de copii care petrec la centru în medie 5 ore pe zi. Aici ei desfășoară activități școlare (temele pentru acasă) și extracuriculare, beneficiază de o masă caldă, asistență medicală primară, rechizite, consiliere continuă. Specialiștii centrului organizează periodic și activități cu părinții. De asemenea, elevii din mai multe licee din municipiul Arad efectuează munci de voluntariat în centrele de zi pentru copii defavorizați.

Aria de acțiune: Municipiul Arad

Grupuri țintă:

- copii care provin din grupuri defavorizate
- familiile acestora

Obiectivul general al proiectului:

- îmbunătățirea infrastructurii sociale prin reabilitarea clădirilor și diversificarea serviciilor sociale destinate copiilor

Obiectivul specific al proiectului:

- îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a serviciilor sociale destinate copiilor
- crearea condițiilor necesare diversificării serviciilor sociale

Activitățile principale ale proiectului:

1. Activități de pregătire a investiției: proceduri de achiziție servicii și lucrări

2. Realizarea investiției:

- 2.1. Reabilitarea termică a clădirii și montarea a două panouri solare pentru încălzirea apei
- 2.2. Lucrări de modernizare și igienizare a clădirii, reparații la acoperiș
- 2.3. Modernizarea grupurilor sanitare
- 2.4. Dotarea cu echipamente specifice activităților copiilor școlari și preșcolari

3. Activități de publicitate și informare:

În cadrul proiectului sunt prevăzute a se realiza activități de comunicare asupra modului de utilizare a fondurilor structurale, cu acopul creșterii nivelului de informare privind asistența oferită de Uniunea Europeană și modul de utilizare a acesteia prin comunicate și articole în mass-media, conferințe de promovare a investiției, panouri de informare și publicitate privind lucrările și resursele de finanțare ale acestora și materiale de promovare pe pagina de internet a Primăriei Municipiului Arad.

4. Activități de evaluare, monitorizare, raportare

Monitorizarea proiectului se va realiza în mod continuu de către echipa de proiect în scopul analizării rezultatelor obținute față de cele planificate și a îmbunătățirii performanțelor proiectului.

În situația în care se constată abateri de la planificarea activităților, de la planificarea bugetului se vor lua măsuri de corecție imediată, astfel încât rezultatele proiectului și obiectivele acestuia să nu fie periclitate.

Echipa de proiect va transmite rapoartele tehnice și financiare Autorității Contractante la termenele stabilite prin contract și va furniza toate informațiile furnizate de aceasta.

Proiectul va avea ca rezultat:

- creșterea eficienței energetice a clădirii,
- creșterea calitativă a spațiilor și o mai bună repartizare a lor pe destinații,
- posibilitatea diversificării serviciilor centrului.

Impactul: creșterea numărului de utilizatori, îmbunătățirea structurii, creșterea calității vieții.

Proiectul va avea o durată de 12 luni și o valoare de 514.198 lei.

PLANUL DE ACȚIUNE PIDU ARAD

	Acțiunea/Proiectul	Perioada de implementare	Surse de finanțare	Valoarea totală (lei)
	Prioritatea 1. Infrastructura de circulație			
1	Reabilitare pasaj rutier Micălaca	2010-2011	POR 1.1	14.562.068
2	Reabilitare pasaj rutier Grădiște	2010-2011	POR 1.1.	20.426.964
3	Amenajare treceri la nivel cu liniile de tramvai	2010-2012	POR 1.1.	16.449.398
4	Modernizare liniile de tramvai pe axa Calea Aurel Vlaicu - Centru- Piața Romana, Aradul Nou	2009-2012	BERD	
5	Reabilitarea centrului vechi istoric al Aradului	2009-2011	POR 5.2	
6	Legătura rutieră Câmpul Liniștii -Centura Arad	2010-2011	POR 1.1.	15.226.340
7	Modernizarea străzii Câmpul Liniștii	2012-2013	alte surse	
8	Reabilitare/modernizare infrastructură rutieră Zona Industrială Est - Micălaca”	2010-2011	Alte fonduri	
	Prioritatea 2. Spații verzi, pentru odihnă și agrement			
9	Reamenajare zonă de agrement Pădurice	2010-2011	POR	8.673.649
10	Modernizarea unor spații verzi în zona Pădurice	2010	Fondul de mediu	
11	Modernizarea unor spații verzi Podgoria și pe Bd. Revoluției	2010	Alte surse	
	Prioritatea 3. Infrastructura socială			
12	Modernizare Centru de zi pentru vârstnici Micălaca	2010-2011	POR 1.1	360.180
13	Diversificare servicii sociale pentru persoane vârstnice	2011-2013	alte programe	
14	Modernizare Complex de educație interculturală pentru copii și tineret Curcubeu”	2010-2011	POR 1.1.	514.198
15	Diversificare servicii sociale pentru copii și tineri	2011-2013	alte programe	
	Valoare totală proiecte finanțate din POR 1.1.			76.212.801

3.2. Harta orașului/municipiului, cu localizarea proiectelor individuale componente ale Planului

Anexa

Harta zonelor de intervenție ale PIDU

3.3. Managementul implementării planului integrat (descrierea structurii care asigură managementul implementării planului; descrierea relațiilor operaționale și, dacă este cazul, inter-instituționale, monitorizarea implementării, raportarea etc.)

Structura care asigură managementul implementării planului integrat

Implementarea planului integrat va fi asigurată de o echipă constituită din personalul propriu al beneficiarului, cu cunoștințele de specialitate necesare și experiență în relevantă în implementarea de proiecte finanțate din fonduri europene. Unitatea de Implementare a PIDU (UI) va fi formată din 5 membri din cadrul Primăriei Municipiului Arad care vor avea următoarele poziții:

Poziție în UIP	Nume și prenume	Poziția actuală
Manager de proiect	Popa Răzvan	Director executiv, Primăria Municipiului Arad
Responsabil financiar	Tămaș Petru	Director Executiv, Primăria Municipiului Arad
Responsabil achiziții publice	Teodor Marian	Șef Serviciu Investiții, Primăria Municipiului Arad
Responsabil tehnic	Faur Bogdan	Șef Birou Transporturi, Întreținere și Căi de Comunicație Terestre, Primăria Municipiului Arad
Responsabil comunicare	Bistrean Romana	Șef Serviciu Programe de Dezvoltare și Integrare Europeană, Primăria Municipiului Arad

Responsabilitățile unității de implementare a PIDU:

- va organiza, coordona, urmări și verifica activitățile care se derulează în fiecare proiect, în conformitate cu graficul de activități;
- va planifica bugetul și fluxurile de numerar astfel încât fiecare proiect inclus în PIDU să fie implementat în conformitate cu contractul de finanțare;
- va efectua achizițiile în conformitate cu bugetul aprobat;
- va colabora cu consultantul care asigură managementul fiecărui proiect, în scopul întocmirii rapoartelor de progres, a rapoartelor finale, a cererilor de prefinanțare și de rambursare și a documentelor justificative care le însoțesc;
- va asigura vizibilitatea fiecărui proiect în conformitate cu cerințele finanțatorului.
- va corela desfășurarea lucrărilor prevăzute în proiecte astfel încât să se evite disfuncționalitățile în trafic.

Observații:

Toate proiectele, cu excepția proiectului “Legătură rutieră Câmpul Liniștii - Centura Aradului”, sunt obiective existente, cuprinse în reglementările urbanistice în vigoare (PUG, PUZ, PUD). Pentru proiectul menționat există un PUZ aprobat pentru dezvoltarea zonei (Zona industrială Nord Gate). În acest context, unitatea de implementare nu are responsabilități în ceea ce privește coordonarea dintre conținutul planului cu documentațiile de urbanism, dar este responsabilă în ceea ce privește menținerea funcțiilor existente pentru o perioadă de 5 ani după implementarea fiecărui proiect individual.

Responsabilitățile membrilor Unității de Implementare sunt următoarele:

Manager de proiect

- coordonează activitățile din cadrul proiectelor incluse în planul integrat de dezvoltare, în conformitate cu prevederile fiecărui contract de finanțare;
- urmărește implementarea activităților fiecărui proiect în parte, în conformitate cu graficul de activități;
- verifică întocmirea rapoartelor de progres ale proiectului și raportul final;
- întocmește graficul de depunere a cererilor de rambursare;
- asigură coordonarea contractelor semnate în scopul implementării activităților proiectului;
- participă la întâlnirile legate de proiect și la luarea deciziilor adecvate privind implementarea proiectului în conformitate cu clauzele contractuale și în folosul proiectului;
- coordonează activitatea membrilor echipei de proiect;
- este responsabil cu privire la comunicarea cu instituția/entitatea finanțatoare a proiectului;
- informează superiorii conform procedurilor interne de organizare, atunci când aceștia solicită, referitor la progresul/stadiul proiectelor.

Responsabil financiar

- verifică eligibilitatea cheltuielilor efectuate în cadrul proiectului în conformitate cu prevederile contractului de finanțare;
- colaborează cu consultantul care asigură managementul/auditul proiectului privind întocmirea rapoartelor financiare/cererilor de rambursare;
- pune la dispoziția consultantului documentele financiar contabile justificative care însoțesc cererile de rambursare;
- coordonează ținerea evidenței contabile distincte a proiectelor în conformitate cu legislația în vigoare;
- răspunde de gestiunea financiară a proiectelor și păstrarea documentelor contabile în conformitate cu regulamentele comunitare și naționale.

Responsabil tehnic

- colaborează cu consultantul care asigură managementul proiectelor pentru întocmirea rapoartelor tehnice/ rapoartelor de progres și raportul final, în ceea ce privește aspectele tehnice;
- urmărește graficul de implementare a lucrărilor din proiectele;
- urmărește respectarea legislației în vigoare privind implementarea contractelor de lucrări;
- este responsabil de relația dintre beneficiari și instituțiile avizatoare (furnizori de utilități, etc.) în ceea ce privește avizele emise pentru lucrări.

Responsabil achiziții publice

- urmărește/coordonează implementarea achizițiilor publice din cadrul proiectelor;
- este responsabil cu respectarea legislației în vigoare privind achizițiile publice realizate în cadrul proiectului.

Responsabil comunicare

- este responsabil cu elaborarea și aprobarea materialelor de publicitate/informare;
- coordonează activitatea de promovare/informare a proiectelor;

- răspunde de înregistrarea și difuzarea corespondenței legate de implementarea proiectelor;
- coordonează și supraveghează arhivarea documentațiilor proiectelor conform cerințelor contractului de finanțare și procedurilor de organizare și funcționare.

Activități concrete pe care le va realiza unitatea de implementare a planului:

- în etapa premergătoare execuției lucrărilor:
activități administrative, crearea cadrului de desfășurare a proiectului, distribuirea de responsabilități clare fiecărui membru al echipei, semnarea documentelor necesare demarării proiectului;
  - revizuirea planurilor de acțiune ale proiectelor;
  - întocmirea cererilor de pre-finanțare a proiectelor;
  - întocmirea graficelor de depunere a cererilor de rambursare a cheltuielilor;
  - întocmirea documentațiilor, pregătirea și organizarea procedurilor de achiziții publice pentru atribuirea contractelor de bunuri, servicii și lucrări;
  - încheierea contractelor;
- pe parcursul implementării proiectelor individuale:
  - monitorizare continuă a lucrărilor, în conformitate cu clauzele contractuale, caietele de sarcini și graficul de lucrări, aprobate și asumate de contractanți;
  - întâlniri cu contractanții lucrărilor, cu inspectorii de șantier, cu consultanții și cu ceilalți colaboratori;
  - rezolvarea aspectelor care cad în sarcina beneficiarului conform contractelor încheiate și acordarea sprijinului necesar contractanților astfel încât aceștia să dezvolte lucrările stabilite în condiții optime;
  - recepția bunurilor, serviciilor și a lucrărilor;
  - implementarea strategiei de promovare a proiectelor și de informare a populației;
  - suport dat consultantului pentru managementul proiectelor și auditorului în scopul realizării rapoartelor;
  - pregătirea, și multiplicarea documentelor justificative și asigurarea accesului la documente privind gestiunea tehnică și financiară a proiectului, la locurile și spațiile unde se implementează proiectul.
- activități orizontale:
  - administrarea documentației referitoare la proiect și arhivarea corespunzătoare a acesteia (pe suport fizic și pe suport electronic) - contracte, garanții, facturi și situații de plată, rapoartele furnizate de contractanți, corespondența curentă a proiectului, minute ale întâlnirilor, procese verbale de recepție, rapoartele de progres și raportul final, etc.;
  - organizarea contabilității analitice a proiectului.

Relații operaționale

Pentru realizarea activităților, unitatea de implementare va avea relații de colaborare cu:

- serviciile/birourile din structura de organizare a beneficiarului
  - organizarea procedurilor de achiziție publică se va face în colaborare cu Biroul de Achiziții Publice și Biroul de Asistență Juridică;
  - încheierea contractelor în contextul implementării proiectelor vor fi gestionate prin intermediul Biroului de Asistență Juridică;

- gestiunea financiară a proiectelor se va realiza în cadrul Direcției Economice, Serviciul Financiar Contabil prin implicarea responsabilului financiar al UI;
- furnizorii de bunuri și servicii, cu executanții de de lucrări.

Relații inter-instituționale

Unitatea de implementare nu va avea, pe parcursul implementării proiectelor individuale, relații directe cu alte instituții dar, prin intermediul proiectanților și constructorilor va relaționa cu instituțiile abilitate pentru acordarea avizelor, autorizațiilor, pentru efectuarea inspecției lucrărilor executate.

Monitorizare

Activitatea de monitorizare presupune :

- monitorizarea echipei de implementare;
- monitorizarea activităților desfășurate în proiecte.

Procedura de monitorizare/supervizare a activității echipei de proiect

Conform Regulamentului de Organizare și Funcționare a serviciilor de specialitate din cadrul aparatului propriu al Consiliului Local al Municipiului Arad, *Biroul de Audit Intern* are o serie de responsabilități privind activitatea Primăriei Municipiului Arad.

În aceste condiții, activitatea de implementare a proiectului va fi auditată astfel încât procedurile interne de funcționare și organizare ale instituției să fie îndeplinite, mai exact se va urmări:

- controlul intern al documentelor;
- reguli de comunicare;
- reguli de raportare și responsabilități,
- termene de rezolvare și răspuns
- concordanța activităților întreprinse de membrii UIP cu responsabilitățile prevăzute de fișele postului.

Activitatea Biroului de Audit Intern se va finaliza într-un raport de audit, acesta se va face cunoscut primarului și în caz de nereguli identificate în UI se vor propune recomandări de îmbunătățire a activității.

Serviciul Financiar - Contabil exercită *Controlul financiar preventiv* cu respectarea reglementărilor în vigoare. Controlul financiar preventiv reprezintă activitatea prin care se verifică legalitatea și regularitatea operațiunilor efectuate pe seama fondurilor publice sau a patrimoniului public, înainte de aprobarea acestora.

Procedura de monitorizare a activităților desfășurate în proiecte

Managementul proiectelor individuale va fi subcontractat unor firme de consultanță. Monitorizarea activităților din proiect intră în sarcina consultantului. Acesta i cu experiență, care vor asigura, cu sprijinul UI, elaborarea rapoartelor de progres privind stadiul implementării, a raportului final,

Întocmirea cererilor de rambursare a cheltuielilor, elaborarea previziunilor privind fluxurile financiare pentru proiectele individuale sunt activități ce vor fi subcontractate.

Raportare

Rapoartele de progres precum și rapoartele care însoțesc cererile de rambursare vor fi elaborate de consultantul care asigură managementul proiectului, cu sprijinul unității de implementare și a documentelor puse la dispoziție de aceasta.

Consultantul va elabora două tipuri de rapoarte:

- rapoarte lunare către beneficiar, cu privire la activitatea pe care o desfășoară în cadrul proiectului;
- rapoarte periodice către finanțator:
  - o raport de progres;
  - o rapoarte care însoțesc cererile de rambursare;
  - o raport final.

Riscuri

Implementarea proiectelor poate fi afectată de o serie de riscuri de natură tehnică sau financiară, cum ar fi:

Riscuri tehnice:

- întârzieri în execuția lucrărilor și depășirea graficului de lucrări;
- neconcordanțe între execuție și documentația tehnică care stă la baza proiectului;

Riscuri financiare:

- depășirea bugetelor alocate pe activități sau lucrări;
- creșteri ale prețului materialelor de construcții care nu au fost previzionate, ceea ce determină insuficiența resurselor financiare comparativ cu bugetul.

Riscuri privind calitatea:

- neconcordanța între specificațiile tehnice ale materialelor și calitatea materialelor folosite la lucrări.

Preîntâmpinarea acestor riscuri trebuie să fie asigurată

- pe de-o parte, prin clauze contractuale, cum ar fi:
  - perceperea garanției de bună execuție, a garanției pentru plata avansului, garanții pentru rețineri, etc.;
  - prevederea de penalități la plata executanților/furnizorilor în caz de întârzieri în execuția contractului;
  - prezentarea certificatelor de calitate ale materialelor achiziționate (care vor fi analizate și aprobate de către Beneficiar);
  - asigurarea personalului și echipamentelor constructorului precum și asigurarea pentru terțe persoane;
  - analiza și avizarea situațiilor de lucrări în vederea efectuării plăților.

- pe de altă parte, prin cunoașterea, înțelegerea și aplicarea corectă a clauzelor contractuale, printr-o activitate susținută a membrilor UI și colaborare strânsă cu echipa de experți tehnici, consultanți, diriginți de șantier, astfel încât să se realizeze monitorizarea foarte atentă a contractelor de lucrări.

Succesul implementării planului integrat depinde nu numai de resursele financiare alocate ci și de calitatea resursei umane care are atribuții în ceea ce privește managementul PIDU. De aceea, din unitatea de implementare a planului integrat fac parte angajați ai beneficiarului cu experiență în implementarea proiectelor și cu pregătire în domeniile în care activează.

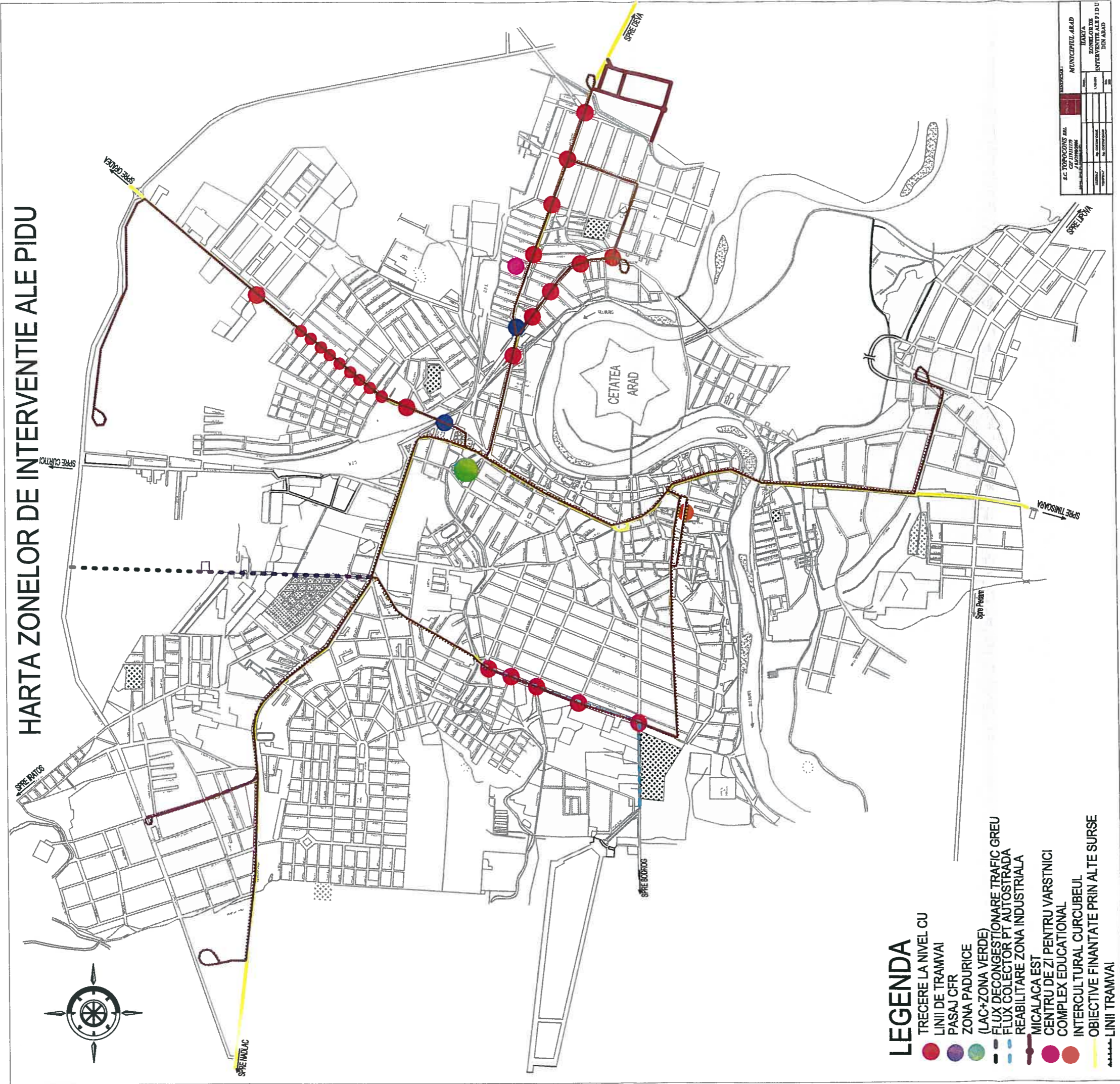
Capacitatea operațională va fi asigurată prin faptul că din unitatea de implementare fac parte angajați din diferite domenii de activitate, care vor conlucra, în cadrul serviciilor de specialitate din care fac parte, la asigurarea condițiilor necesare implementării proiectelor cuprinse în PIDU. Pregătirea profesională și experiența membrilor echipei de implementare este prezentată în CV-urile anexate.

Capacitatea tehnică. În cadrul Primăriei Arad există serviciile specializate care funcționează în spații amenajate, dotate cu toate echipamentele necesare desfășurării în cele mai bune condiții a activității unității de implementare a planului integrat.

Capacitatea financiară. Resursele financiare ale Primăriei Arad au permis, de-a lungul ultimilor ani, realizarea mai multor investiții. Pentru investițiile care urmează a fi realizate în cadrul PIDU, beneficiarul va asigura resursele financiare din bugetul local, asigurând astfel sustenabilitatea proiectelor cuprinse în planul integrat.

HARTA ZONELOR DE INTERVENTIE ALE PIDU

LEGENDA

- TRECERE LA NIVEL CU
- LINII DE TRAMVAI
- PASAJ CFR
- ZONA PADURICE
- (LAC+ZONA VERDE)
- FLUX DECONGESTIONARE TRAFIC GREU
- FLUX COLECTOR PT AUTOSTRADA
- REABILITARE ZONA INDUSTRIALA
- MICALACA EST
- CENTRU DE ZI PENTRU VARSTNICI
- COMPLEX EDUCATIONAL
- INTERCULTURAL CURCUBEUL
- OBIECTIVE FINANTATE PRIN ALTE SURSE
- LINII TRAMVAI

E.C. TOPOGRAFICĂ		AUTOCENTRUL ARAD	
SCALA		HARTA	
PROIECTAREA		ZONELOR DE INTERVENȚIE ALE PIDU	
REDACTAREA		DIN ARAD	
1:1000	1:1000	1:1000	1:1000
1:1000	1:1000	1:1000	1:1000
1:1000	1:1000	1:1000	1:1000
1:1000	1:1000	1:1000	1:1000

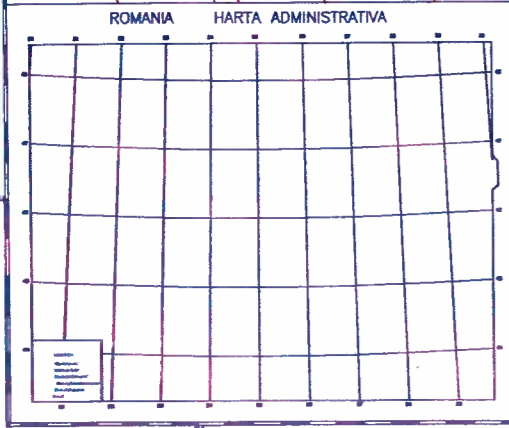
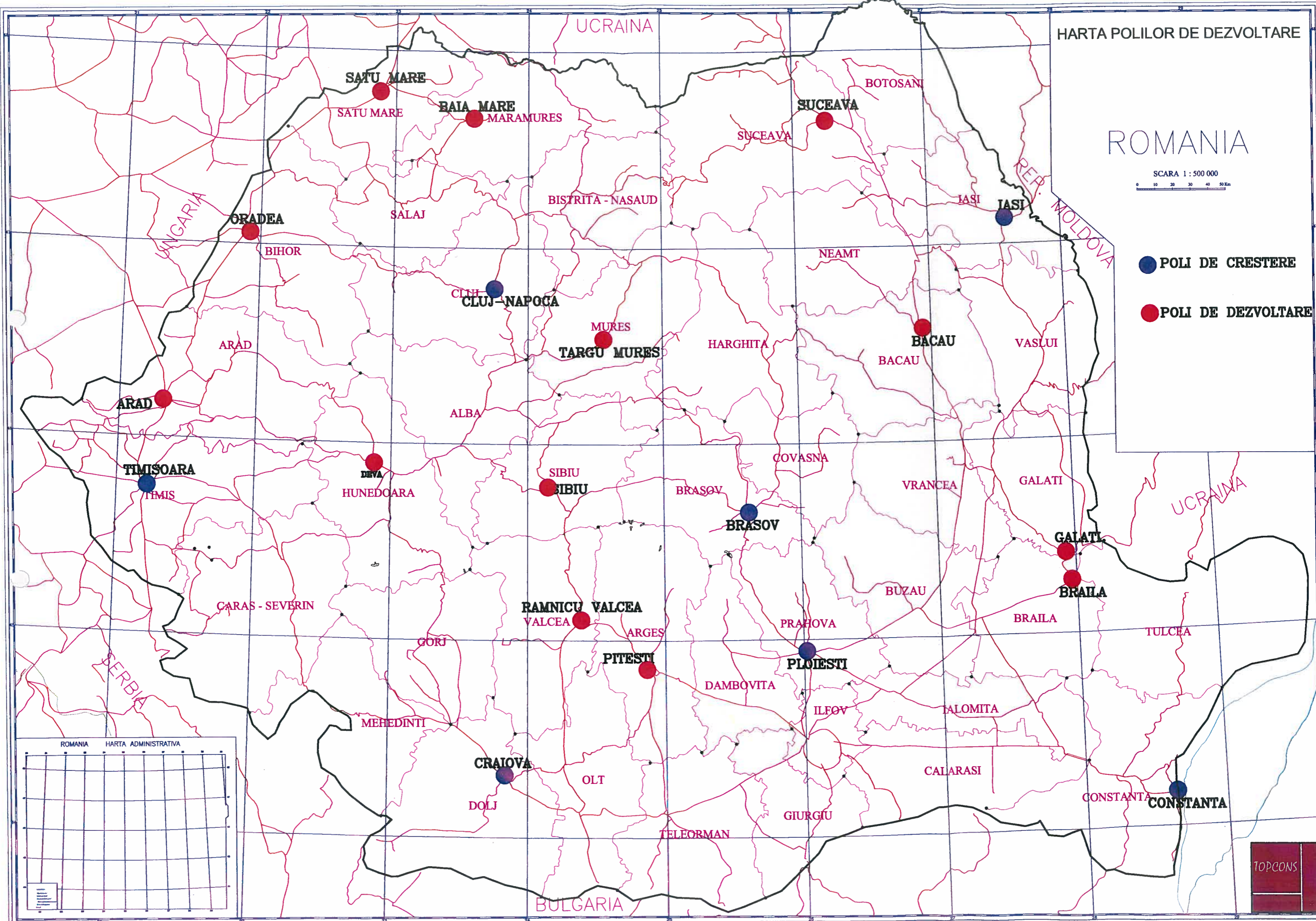

ROMANIA

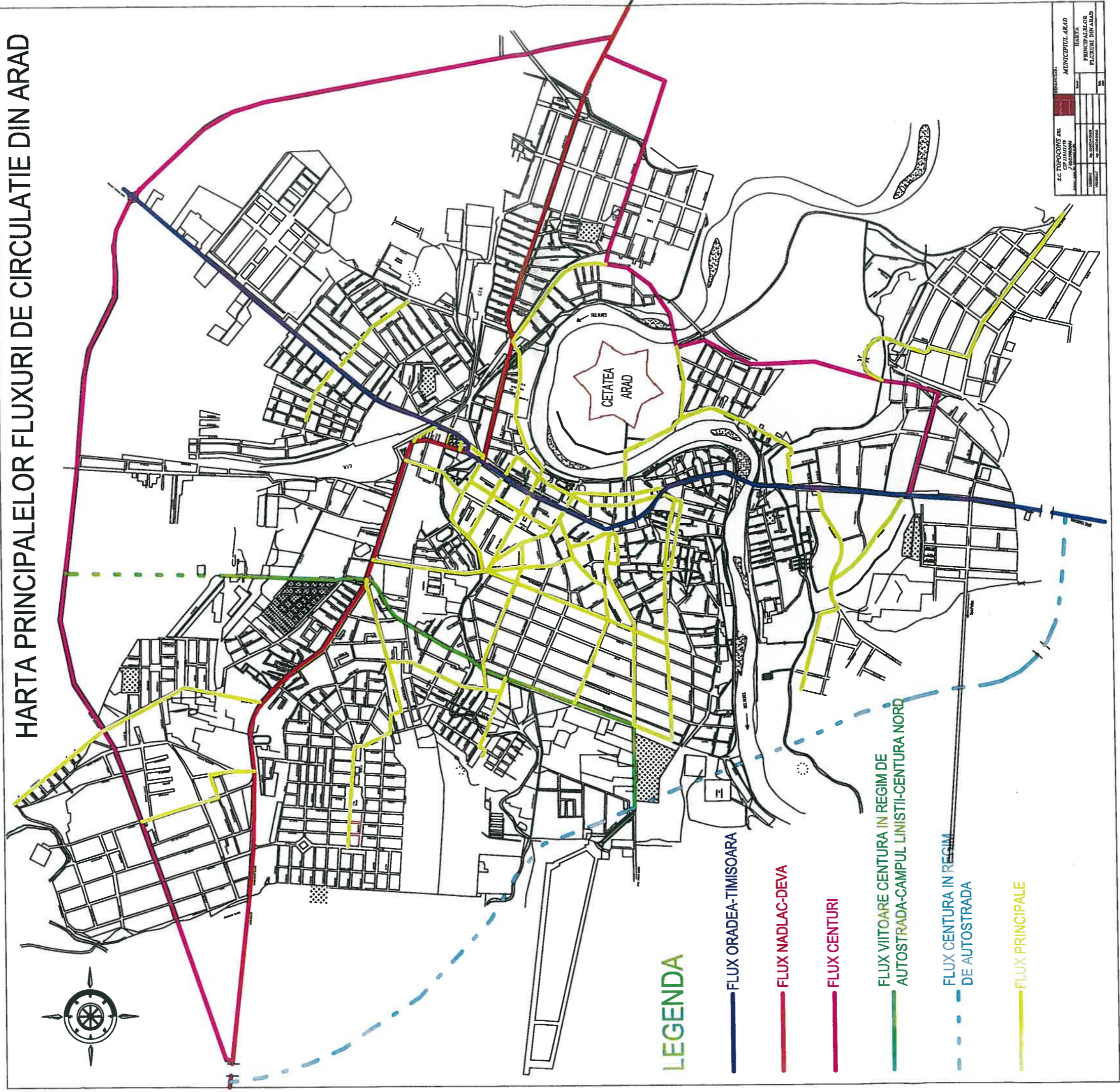
SCARA 1 : 500 000

- POLI DE CRESTERE
- POLI DE DEZVOLTARE

HARTA PRINCIPALELOR FLUXURI DE CIRCULATIE DIN ARAD

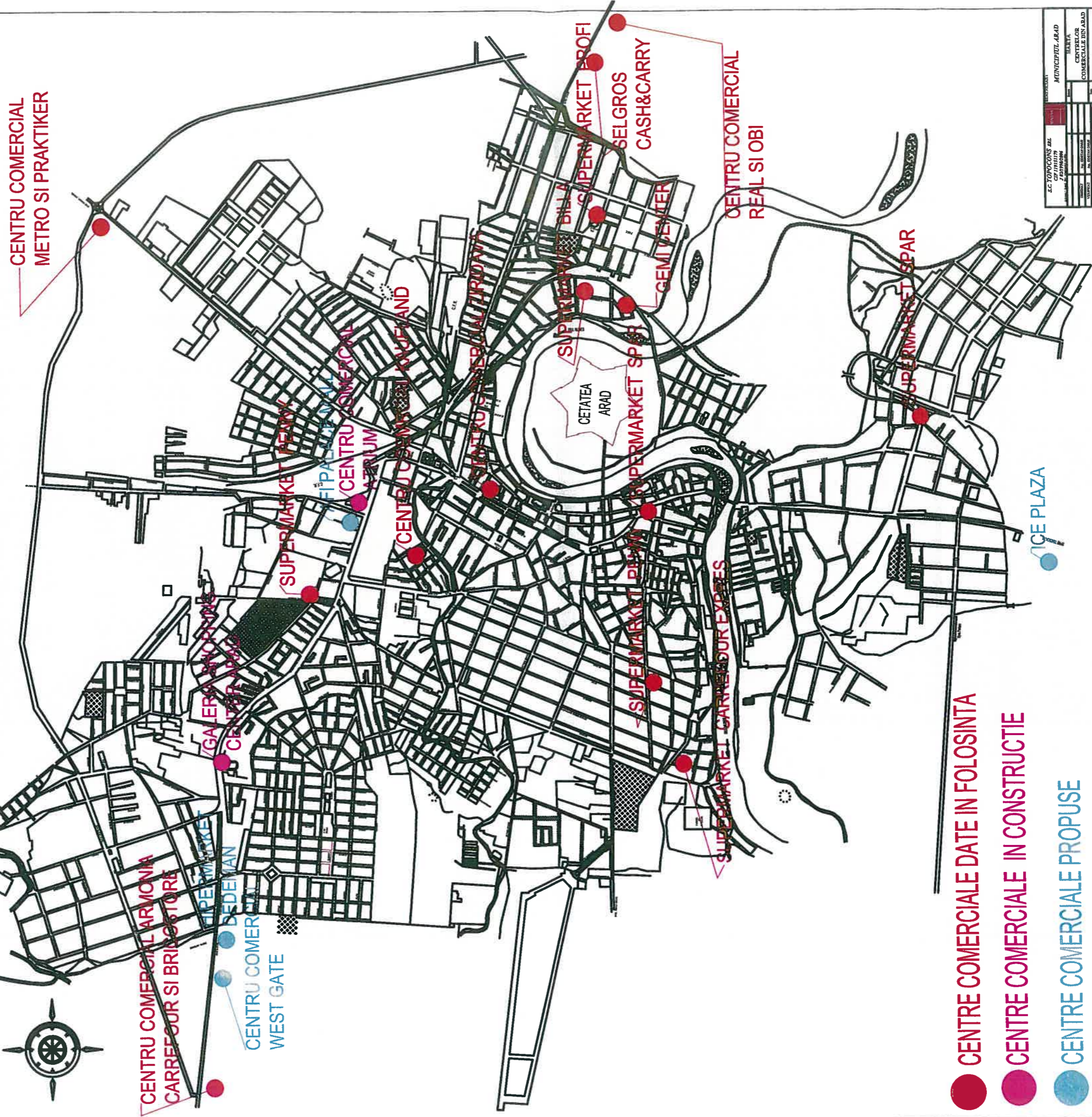
LEGENDA

- FLUX ORADEA-TIMISOARA
- FLUX NADLAC-DEVA
- FLUX CENTURI
- FLUX VIITOARE CENTURA IN REGIM DE AUTOSTRADA-CAMPUL LINISTII-CENTURA NORD
- - - FLUX CENTURA IN REGIM DE AUTOSTRADA
- FLUX PRINCIPALE

S.C. TOPOCONS SRL		MUNICIPIUL ARAD	
C.P. 111117		LAVEA	
C.A. 111117		PUBICITATEA	
C.A. 111117		FLUXURI DIN ARAD	
SCALA	1:10000	DATA	2000
PROIECTANT	ING. G. POPESCU	VERIFICATOR	ING. G. POPESCU

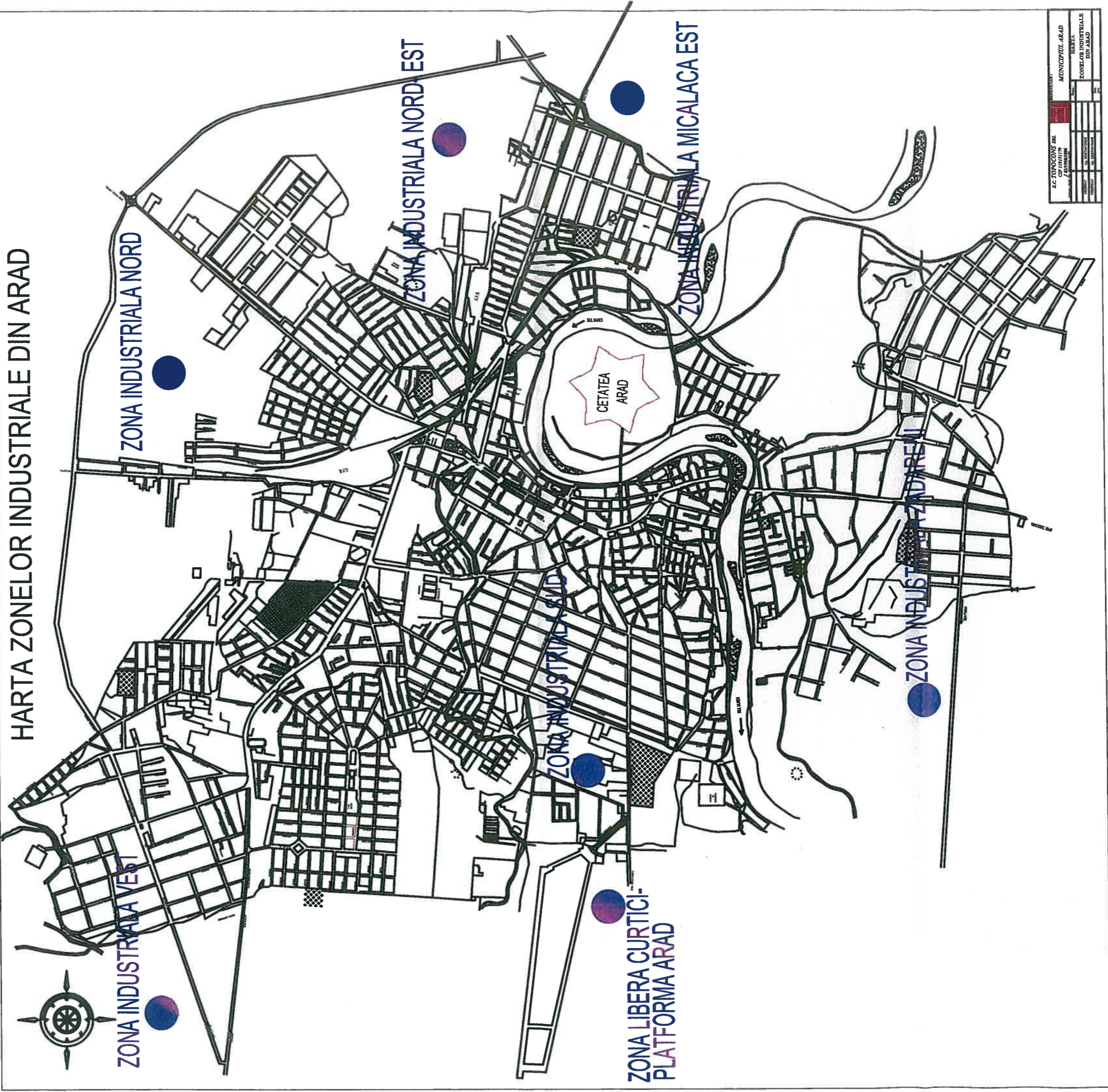
HARTA CENTRELOR COMERCIALE DIN ARAD

- CENTRE COMERCIALE DATE IN FOLOSINTA
- CENTRE COMERCIALE IN CONSTRUCTIE
- CENTRE COMERCIALE PROPUSE

SC. COMUNICATIILOR SI PROIECTAREA		MUNICIPIUL ARAD	
CENTRUL DE PROIECTARE SI CONSTRUCTII		CENTRUL DE PROIECTARE SI CONSTRUCTII	
CENTRUL DE PROIECTARE SI CONSTRUCTII		CENTRUL DE PROIECTARE SI CONSTRUCTII	
CENTRUL DE PROIECTARE SI CONSTRUCTII		CENTRUL DE PROIECTARE SI CONSTRUCTII	
CENTRUL DE PROIECTARE SI CONSTRUCTII		CENTRUL DE PROIECTARE SI CONSTRUCTII	
CENTRUL DE PROIECTARE SI CONSTRUCTII		CENTRUL DE PROIECTARE SI CONSTRUCTII	

HARTA ZONELOR INDUSTRIALE DIN ARAD

ZONA INDUSTRIALA VEST

ZONA INDUSTRIALA NORD

ZONA INDUSTRIALA NORD-EST

ZONA INDUSTRIALA SUD

ZONA INDUSTRIALA MICALACA EST

ZONA INDUSTRIALA ZADARENI

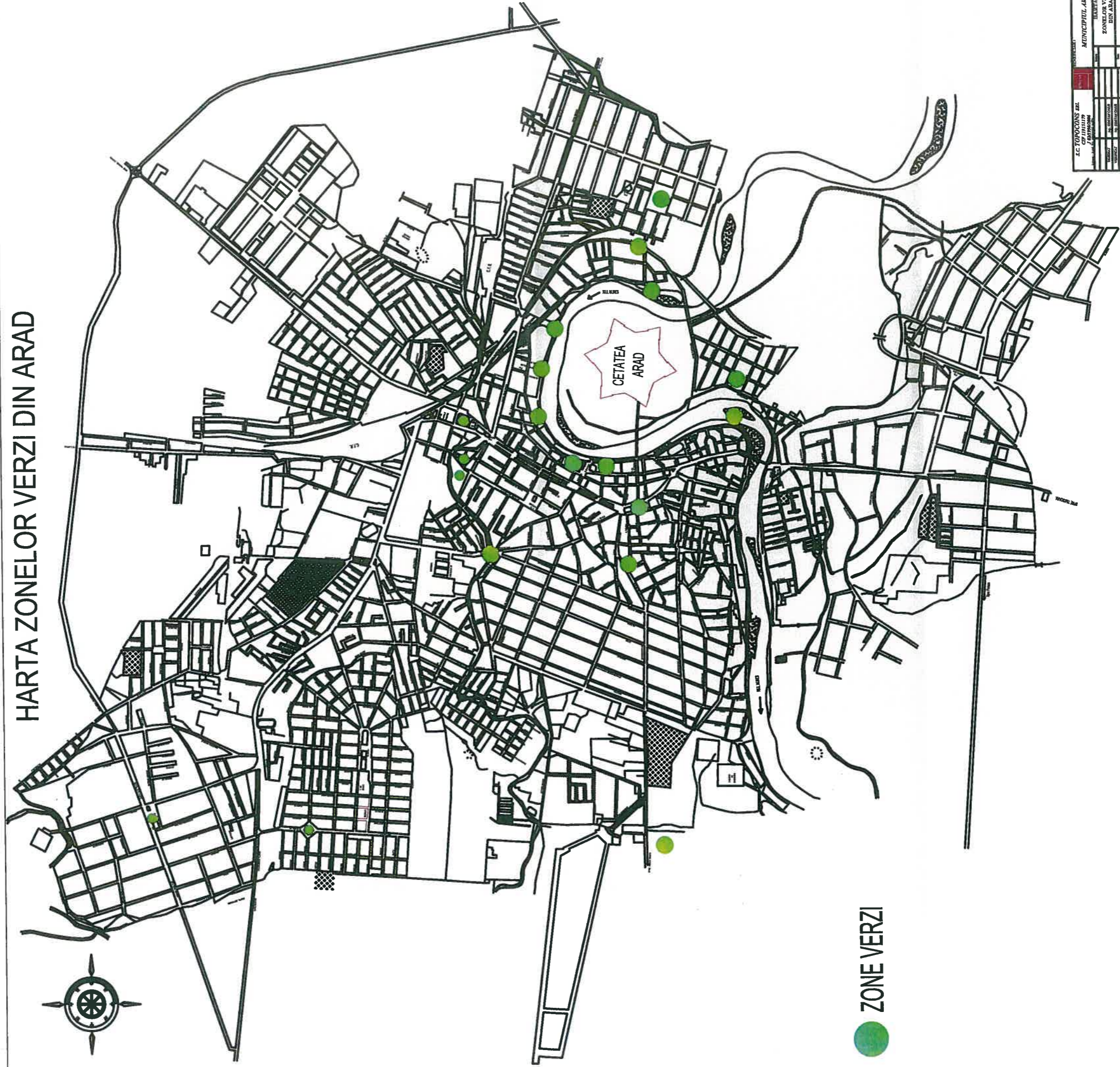
ZONA LIBERA CURTICI-
PLATFORMA ARAD

CETATEA
ARAD

SC TOPOROCANS SRL		MUNICIPIUL ARAD	
CETATEA ARAD		SCALA	
CETATEA ARAD		ZONELOR INDUSTRIALE	
CETATEA ARAD		DIN ARAD	
CETATEA ARAD		DIN ARAD	

HARTA ZONELOR VERZI DIN ARAD

● ZONE VERZI

S.C. TOPONONIS SRL		MUNICIPIUL ARAD	
Căminul nr. 10		nr. 10	
Strada nr. 10		Strada nr. 10	
Arad		Arad	
Județul Arad		Județul Arad	
România		România	
Scara 1:10000		Scara 1:10000	
Data: 2010		Data: 2010	
Autor: S.C. TOPONONIS SRL		Autor: S.C. TOPONONIS SRL	
Proiectant: S.C. TOPONONIS SRL		Proiectant: S.C. TOPONONIS SRL	
Verificat: S.C. TOPONONIS SRL		Verificat: S.C. TOPONONIS SRL	
Aprobat: S.C. TOPONONIS SRL		Aprobat: S.C. TOPONONIS SRL	
Titlu: PLANUL DE ÎNCADRARE		Titlu: PLANUL DE ÎNCADRARE	
Scara: 1:10000		Scara: 1:10000	
Data: 2010		Data: 2010	
Arad		Arad	
Județul Arad		Județul Arad	
România		România	